

סֵפֶר

אוֹצֵר הַקּוֹנְטֵרְסִים

חֵלֶק ח'

והוא לקוטי קונטרסים יקרים מפז ומפנינים, שנדפסו ונתפשטו ככר בעולם, המדברים על כל מיני נושאים בחיי האדם, מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, ומחזקים ומאמצים ומכניסים בו תקנה ואור וחיות להמשיך בחייו. ויורה לו דרכים ועצות קלות ונעימות איך לעבור את זה העולם בטוב ובנעימים ובאשר אמתי, להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, אשרי לו.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבונו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הקדוש

אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו

הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

שנת תשנ"ד לפרט קטן

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

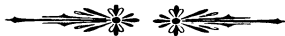

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב

Mesifta Heichal Hakodesh
1129-42nd street
Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק – קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 פקס: 04-6708359

על-ידי העצות שנתגליון בעולם, דהינו
שיודעין בעולם לתן עצה לנפשם כל
אחד ואחד מה שצריך, על-ידי-זה
גדלה האמונה, בבחינת (ישעיה כה,
א): "אודה שמך פי עשית פלא עצות
מרחוק אמונה אמן", שעל-ידי העצות
גדלה האמונה.

(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה)

אוֹצֵר הַקּוֹנְטְרָסִים

חֶלֶק ח'

ה	יֵשׁ עִם מִי לְדַבֵּר . . . . .
לא	יֵשׁ סְפוּי . . . . .
נא	מִי אֵשֶׁם . . . . .
עג	כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת . . . . .
צז	תִּפְסִיק לְהִתְעַצֵּב . . . . .
קכג	תִּפְסִיקוּ לָרִיב . . . . .
קנז	הִזְהָרוּ מֵהֶצְבוּעִים . . . . .
קעט	רוּחַ טוֹבָה . . . . .
רא	יְהִי טוֹב . . . . .
רכג	סֵם הַמּוֹת . . . . .
רמה	חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת . . . . .
רסט	תִּקּוֹן הַנְּשָׁמָה . . . . .
רפט	מִחֲשָׁבָה טוֹבָה . . . . .
שיט	הַמְצָב יִשְׁתַּפֵּר . . . . .
שמג	שִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ . . . . .

קונטרס

יש עם מי לדבר

יגלה נפלאות רבות על מעלת התפלה וההתבודדות
ושיחה בינו לבין קונו, ואיך שמכל הצרות שבעולם
יכולים לצאת, אם מרגיל עצמו לילה בדרך הקל
והנפלא הזה של דבור — לדבר עמו יתברך.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שֶׁמְרַגֵּיל
עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְכֹל מִה
שֶׁהוּא צָרִיךְ הוּא מְתִיעֵץ וּמְבַקֵּשׁ רַק
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, הוּא אֵף פַּעַם אֵינוֹ
לְבַד, וַיֵּשׁ לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר, וְהוּא הֵכִי
מְאֹשֶׁר בְּחַיָּיו.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקסט)

קוֹנְטֵרס

יש עם מי לדבר

.א

אל מי לפנות בעת צרה.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי בזה העולם עוברים על כל אחד ואחד צרות ויסורים, קטנות וחלישות הדעת, וממש אין יום שאין קללתו מרבה מחברו מרב צרות שעוברות על כל אחד ואחד בזה העולם. ועקר הצרה היא צרת הנפש שנתרחקה ממנו יתברך; כי באמת מי שזוכה לידע ממנו יתברך, והוא יודע ועד, שאין בלעדיו יתברך כלל, אז בכלל לא שיף שתהיינה אצלו צרות, כי עקר הצרות היא צרת הנפש שנתרחקה ממנו יתברך, ועל-כן מי שרוצה להנצל מפל

צרותיו, אין עצה אחרת בזה העולם, אלא ליחד לעצמו מקום מיוחד, מקום פנוי, שאין שם בני-אדם, ויתחיל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ואף שבתחילה ידמה לו כאלו אין מי ששומע אותו, ואין מי שמסתפל עליו, וכאלו הוא מדבר אל הקיר, באמת כל זה בכלל צרות הנפש, שהנפש נעתקה מקונה, ועל-ידי-זה נדמה לו כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, וכאלו אף פעם לא יצא כבר מצרותיו, ורואים בחוש, שעקר הצרה המרה שיש לאדם — שאין לו למי לפנות בעת צרתו, כי כל אדם היה רוצה מאד מאד לספר למישהו את צרותיו ואת כל מה שעובר עליו, והיה רוצה מאד מאד שתהיה און קשבת שתשמע אותו, ומישהו יתענין במצבו הקשה מה שעובר עליו, ומחמת שאינו מוצא מי שמוכן להטות און קשבת אליו, על-ידי-זה נשבר יותר ויותר. ועל-כן, בני ובנותי היקרים, אם אתם רוצים באמת לצאת מצרתכם שסובבת אתכם ונפלתם לתוכה, תלכו אל מקום פנוי שאין שם בני-אדם, בחדר מיוחד או במרתף או באיזה שדה ויער, ותתחילו לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו בתמימות ובפשטות

גְּמוּרָה, וְתִדְעוּ וְתִאֲמִינוּ, שְׁכַל דְּבוּר וְדְבוּר
שְׁמֵדְבָרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה רֶשֶׁם גְּדוֹל לְמַעְלָה,
כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְאִף שְׁבִתְחִלָּה
יְהִי לָכֶם דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד מוֹזֵר וְקָשָׁה, כָּל זֶה
מִחַמַּת שְׁעָדִין אֵינְכֶם מֵאֲמִינִים בְּעֶצְמְכֶם, שְׁגַם אַתֶּם
חֲשׁוּבִים לְמַעְלָה אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ, וְגַם אַתֶּם יְכוּלִים
לְצֵאת מִצָּרְתְּכֶם, כִּי עֵקֶר הַצָּרָה הִיא צָרַת הַנֶּפֶשׁ,
שֶׁהָאָדָם גָּפַל כָּל-כָּף בְּעֵינָי עֲצָמוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ
כְּאִלוֹ עֲזוּב אֱלֹקִים אֶת הָאָרֶץ, וְכֵאלוֹ אֵין מִי שִׁישְׁגִיחַ
עָלָיו, וְכֵאלוֹ הַכֹּל הֶפְקֵר, וְכֵל דְּאֵלִים גָּבַר, וְזֶה מֵה
שֶׁשׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם כָּל-כָּף, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ
אָבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מְמַנּוּ לְגַמְרִי, וּמִגְבִּיחַ יָדַיִם
בִּיאוּשׁ וּבְדַכְאוֹן עֲצוּם. וּבְאֻמַּת לֹא-כֵן הַדְּבַר, כִּי
הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְרוֹצֵה שְׁבִנֵי-אָדָם
יִדְבְּרוּ אֵלָיו, וְתִכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם בָּא וּמְסַפֵּר לוֹ
יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מֵה שְׁמַעִיק לוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת
גְּמוּרָה, וּמְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר
עוֹבֵר עָלָיו, לָאֵט לָאֵט גּוֹדְדֵכֶת הַנֶּפֶשׁ, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף
גּוֹדְדֵךְ הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וּמְרַגֵּשׁ אֶת אֲמַתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל פָּנָיו; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים, אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָנִים, תִּרְאוּ אִיךָ
שֶׁתְּפִלַּתְכֶם תִּתְקַבֵּל לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם, כִּי אֲצִלוּ

יתברך מאד מאד יקרה תפלה, וכל מי שמרבה
 בתפלה ובתחנונים, הקדוש-ברוך-הוא עושה עמו
 חסד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש
 תנחומא, פרשת וירא): אמר להם הקדוש-ברוך-
 הוא לישראל: הוו זהירין בתפלה, שאין מדה
 אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות,
 ואפלו אין אדם כדאי להענות בתפלתו ולעשות
 חסד עמו, בין שמתפלל ומרבה בתפלה, אני
 עושה חסד עמו. והסבה שכל ענין התפלה כל-כף
 מוזר בעיניכם, הוא מחמת שחטאתם כל-כף, עד
 שנכרתם לגמרי משושכם, ונדמה לכם כאלו אבד
 מנוס ותקוה, וכאלו אין הקדוש-ברוך-הוא צריך
 אתכם לגמרי, עד שנעלם ונסתר מכם האור, ובפרט
 בדור הזה, שנתערבו בין עם ישראל הערב-רב
 שמלאו את כל העולם כלו עם כפירות
 ואפיקורסות, ואינם מתבישים לדבר בגלוי נגדו
 יתברך, ומתלוצצים מכל הקדוש לעם ישראל, וכן
 מלאו את כל העולם כלו עם נאוף ועריות, שקוץ,
 תעוב, זהום וערם, ומכשילים את כלם בכל מיני
 תועבות רעות של תאות נאוף, אשר על-ידי-זה
 בעצמו נעקר האדם ממנו יתברך. כי הכפירות
 והאפיקורסות, הנאוף והעריות, שני החטאים האלו

מטמטמים את הלב והדעת, עד שאין האדם מסוגל להבין שיש בורא כל העולמים, המחיה ומתהיה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והוא מנהיג את עולמו בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, עד כדי כך, אשר אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חלין ז:), ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא (יומא לח), ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה [זוה שממנה על הביובים, גם אותו ממנין מן השמים] (ברכות נח.), עד כדי כך גדולה ומרבה השגחתו הפרטית, עד שאין פסיעה בעולם שאדם פוסע, שתהיה בלי השגחתו הפרטי פרטית, שהוא מוליך ומנהיג את האדם בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, היכן תלך והיכן תבוא, פי "רגלוהי דבר-נש אינון ערבין ליה לאתר דמתבעי תמן מובילין יתיה" (ספא נג.), [ערבות עליו, למקום שמתבקש לשם מובילות אותו], כל-כך גדלה וגברה השגחתו הפרטי פרטית, אך לבני-אדם שמלאו את עצמם עם כפירות ואפיקורסות, נאוף, שקוץ, תעוב וזהו, שהם מלאים נאוף, אינם מסגלים להבין

דבר זה, ועל-כן כל הענין של תפלה מאד מאד קל בעיניהם, כי אינם יכולים להבין, שאם האדם ידבר אליו יתברך בלשון שרגיל בה, הינו בשפת האם שלו — שהוא יתברך ישמע ויקבל אותו, ועל-כן הם מזלזלין בתפלה. ולכן אמרו חכמינו הקדושים (בברכות ו:): "כרם זלת לבני-אדם" — אלו הדברים שעומדים ברומו של עולם, ובני-אדם מזלזלים בהם, ומאי ניהו? תפלה; כי אין האדם מסגל להאמין, שהקדוש-ברוך-הוא שוקד על שפתיו ושומע תפלתו, ובפרט בשעה שמדבר ומשיח ומספר כל אשר עם לבבו אליו יתברך בלשון שרגיל בה. ובאמת חכמינו הקדושים אמרו (הובא בילקוט ואתחנן, רמז תתכה): "בכל קראינו אליו" — בכל לשון שישאל קוראין להקדוש-ברוך-הוא — עונה אותם; כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תפלה ושיחה בינו לבין קונו. על-כן, בני ובנותי היקרים, מאחר שעבר עליכם בחייכם מה שעבר, כל מיני צרות ויסורין ועגמת נפש ומרירות, עד שנדמה לכם כאלו אבד מנוס ותקוה מכם, וכאלו אין לכם עם מי לדבר, ואין לכם און קשבת, שרוצה לשמע אתכם, הרגילו את עצמכם לשיח ולספר את כל אשר עם לבבכם אליו יתברך, ואז

תראו, שְׁסוּף כָּל סוּף תִּרְד מִכֶּם הַהֶעֱלָמָה וְהַהִסְתָּרָה
וְהַכְסוּי, שְׁנַעֲלָמָה וְנִתְכַּסְתָּה וְנִסְתָּרָה מִכֶּם אֲמַתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְתִתְחִילוּ לְהִרְגִישׁ שֵׁישׁ מִי
שְׁשׁוֹמֵעַ אֶתְכֶם, וְ"יש עם מי לדבר", וְיֵשׁ אֶל מִי
לְפָנֹת בְּעֵת צָרָה.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחִזּוֹק אֶת
עֲצָמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְאֵל תִּנְיָחוּ אֶת
עֲצָמְכֶם כְּרָגַע, הִרְגִילוּ אֶת עֲצָמְכֶם לְדַבֵּר אֵלָיו
יִתְבַּרֵךְ, וְאֵף שְׁבִתְחִלָּה יִדְמָה לָכֶם כְּצַחֲוֹק, כְּאֵלוֹ
אֲתֶם מְדַבְּרִים, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶל הַקִּיר, כָּל זֶה בָּא
מִחֲמַת כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת וְנֹאוֹף, שְׁקוּץ, תַּעֲוִב
וְעֵרָם, שְׁנִכְנְסוּ בְכֶם. אֲבָל אִם תִּהְיוּ חִזְקִים בְּזֶה מִדֵּי
יוֹם בְּיוֹמוֹ, אִזּוֹ סוּף כָּל סוּף יִנְקַב לְבָכֶם, וְתִתְחִילוּ
לְהִבִּין, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּי וְיִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְכִדְאֵי לְדַבֵּר
וְלִשִׁחַ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי "יש עם מי לדבר", וְהוּא
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה.

ב.

אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בַּמְצָבִים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֵף שְׁאֲתֶם עוֹבְרִים עַכְשָׁו

מְרִירוֹת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד, וְנִדְמָה לָכֶם כְּאִלוֹ אַתֶּם מִתְפּוֹצְצִים מְרֹב צַעַר, וְאַתֶּם לֹא יְכוּלִים לְשֹׂאת אֶת הַצַּעַר הַזֶּה, כִּי מְרֹב צַעְרְכֶם הִקְשָׁה נִשְׁבַּר לְבַבְכֶם לְגַמְרִי, וְנִתְעַקַּם מִחֲכֶם וְדַעַתְכֶם, וְאַתֶּם מְלֵאִים קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּפְלַתֶם בְּעַמְקֵי עַמְקִים, בִּשְׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתְחַתִּיו, וְאַתֶּם מְלֵאִים קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת "אֵיךְ" ו"מָה", עָלֵי לְהוֹדִיעַ לָכֶם, שְׂאֲסוּר לְהִתְיַאֲשׁ אֲפֹלוּ בַּמַּצְבִּים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר, כִּי דִיְקָא בְּשַׁעֲהַ שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִין, וְנִכְנַס בְּמִרְיָוִית כְּאִלוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וְכְאִלוֹ אֲבָד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, אִם דִּיְקָא אֲזִי בְּאֵ הָאָדָם אֲלִיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת וּבְלֵב נִשְׁבַּר, וּמִסְפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְצוּעֵק וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אֲלִיו יִתְבָּרַךְ, שְׂיַחֲוֶס וְיִרְחַם עָלָיו, דִּיְקָא אֲזִי זוֹכָה שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים כ): אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּשַׁעֲהַ שְׂמַגְעַת צָרָה לְיִשְׂרָאֵל, וּמְבַקֵּשִׁים אוֹתִי, וְהֵם מְשַׁתְּפִים כְּבוֹדֵי עַמְהֶם, בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהַ אֲנִי עוֹנָה אוֹתָם; כִּי דִיְקָא בְּשַׁעֲהַ שְׂאֲדָם נִכְנַס בְּצָרָה גְּדוּלָה, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי, דִּיְקָא אֲזִי

הקדוש-ברוך-הוא גואל אותו מצרתו, אם הוא בא אליו יתברך בלב נשבר ונדכא, ומספר לו יתברך את כל אשר עובר עליו, כי כן אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל: אם ראיתם שהצרות מכסות אתכם, באותה שעה אתם נגאלים (שם), כי דיקא בעת צרה, שאדם נמצא בצרות גדולות, ואינו מיאש את עצמו, אלא הוא בורח אליו יתברך, דיקא אז הקדוש-ברוך-הוא מצילו.

ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, היות שאתם נמצאים עכשו בצרה גדולה מאד מאד, ונשבר לבכם בקרבכם ונמס פנים, עד שנדמה לכם כאלו אבד מנוס ותקוה מכם, וכאלו אין צריכין אתכם מן השמים, תדעו כי הכל הבל ורעות רוח, כי הוא יתברך אב הרחמן, ושומע תפלות כל פה, הרגילו את עצמכם לדבר ולשיח ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבכם, ותצאו למקום פנוי, למקום מיוחד שאין שם בני-אדם, ותספרו לפניו יתברך את כל אשר עם לבבכם, ואף שבתחלה ידמה לכם — אל מי אתם מדברים — אל הקיר, או אל הרוח?! באמת אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה א'): אם באה על האדם צרה, לא

יצוּח לא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֲלָא לְהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, הֵינּוּ שְׂאֵפְלוֹ אֶל מְלֹאכִים אָסוּר
 לְדַבֵּר, אֲלָא אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ. וְלִכְּן
 אִם אַתֶּם נִמְצְאִים עֹכְשׁוֹ בְּצָרָה מְרָה כְּזוֹ, עֲלִיכֶם
 לְיַחַד לָכֶם מְקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְתַתְּחִילוּ
 לְדַבֵּר עִמוֹ יְתַבְּרֶה, כִּי "יש עם מי לדבר", אִם רַק
 תִּהְיוּ עֹקְשָׁנִים גְּדוֹלִים, וְלֹא תִסְתַּפְּלוּ עַל שׁוֹם דְּבָר,
 אִז תִּרְאוּ אֵיךְ שְׂסוּף כָּל סוּף הַכֹּל יַעֲבֹר, וְתִזְכּוּ
 לְצֵאת מִצָּרְתְּכֶם הַגְּדוֹלָה שְׁנֹלְפְדָתֶם בָּהּ; כִּי זֶה
 רְצוֹנוֹ יְתַבְּרֶה שְׂיָבֹא הָאָדָם אֵלָיו, וְיִסְפֹּר לוֹ יְתַבְּרֶה
 אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְעַל-כֵּן אֵל תִּפְּלוּ בְּיֹאשׁ,
 אֲלָא תָּבֹאוּ וְתִסְפְּרוּ לוֹ יְתַבְּרֶה אֶת כָּל מַה שְׂעוֹבֵר
 עֲלִיכֶם, וְתִהְיוּ עֹקְשָׁנִים גְּדוֹלִים, וְאִז תִּרְאוּ יְשׁוּעוֹת
 גְּדוֹלוֹת שְׂתִמְשַׁכְּנָה עֲלִיכֶם. אֵךְ עָלִי לְהוֹדִיעַ לָכֶם,
 כִּי זֶה לֹקַח הַרְבֵּה זְמַן, עַד שְׂרוּאִים יְשׁוּעָה מִן
 הַשָּׁמַיִם, כִּי סוּף כָּל סוּף הַסִּתְּבֻכְתֶּם בְּכַפִּירוֹת
 וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְקִרְאתֶם בְּכָל יוֹם כָּל מִינֵי הַשְּׂקִפּוֹת
 שֶׁל הֶבֶל זֶה יָמִים וְשָׁנִים, עַד שְׂהִמַּח וְהִדְעַת וְהִלָּב
 נִתְעַקְמוּ בְּקִשְׁיוֹת וְסִפְּקוֹת עָלָיו יְתַבְּרֶה, וְנִתְמַלֵּא עִם
 כַּפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְכֵן נִטְמָאתֶם בְּכָל מִינֵי
 תְּאוֹת גֵּאוּף וְהַסִּתְּפֻלְיוֹת רְעוֹת וּמַעֲשִׂים רְעִים,
 וְעֲשִׂיתֶם עֲוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים שֶׁל כָּל מִינֵי תוֹעֵבוֹת

רעות של נאוף, אשר על-ידי-זה בעצמו נתעקם
 ונתבלבל מחכם ודעתכם, כי אפלו אם מהרהר
 האדם איזה הרהור נגדו יתברך, כבר נעקר
 משרשו, מכל שכן כשעובר יום אחר יום, שבוע
 אחר שבוע, חדש אחר חדש, שנה אחר שנה,
 ועברו עליו ימים ושנים שנעתק לגמרי מהאין סוף
 ברוך הוא, עד ששכח לגמרי ממנו יתברך, ונדמה
 לו כאלו עזב אלקים את הארץ, וכאלו הוא מסתתר
 באיזה מקום, עד שיש כאלו שעולים על לבם
 עקמומיות וספקות כאלו, עד שהם בכלל כופרים
 בעקר, רחמנא לישזבן, מרב זהמת תאות נאוף
 שעברה עליהם, וזה בעצמו יצר מסך המבדיל בינם
 לבין קונם. ועל-כן בשעה שעוברות עליכם צרות,
 ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם,
 ותאמינו בו יתברך, שהוא יתברך אב הרחמן,
 ובודאי ירחם עליכם, והוא רוצה רק שתבאו אליו
 בשיחה ותפלה, לספר לו יתברך את כל אשר עם
 לבבכם, כאשר ידבר איש אל רעהו. ואם תהיו
 עקשנים גדולים לספר ולשיח את כל אשר עם
 לבבכם אליו יתברך, אז סוף כל סוף תראו ישועות
 גדולות שתמשכנה עליכם; כי אין מי שיעזר לכם
 אלא הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ואל יטעה אתכם

יִצְרְכֶם כְּאֵלֹהֵי יִשׁוּעַתְכֶם תְּלוּיָהּ בְּיַד בֶּשֶׁר וְדָם, וְזֶה
 יַעֲזֹר לָכֶם, אוֹ זֶה יִשְׁמַע לָכֶם, אוֹ זֶה יִפְנֶה אֲלֵיכֶם,
 הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב רַק לְטוֹבַת
 עַצְמוֹ, אֵינֶן לָכֶם רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ. אֲבָל
 אַתֶּם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוּת גְּדוּלָּה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם
 בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לֹא לַעֲזֹב עַצְמְכֶם, כִּי
 בְּמַצָּבִים כְּאֵלֹהֵי שְׂאֵתֶם נִמְצְאִים, הֵיאִוֵשׁ מְאֹד כְּרוּךְ
 אַחֲרֵיכֶם, וּבִנְקֵל לָכֶם לִפְלֵי בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא,
 עַד שִׁידְמָה לָכֶם כְּאֵלֹהֵי אָבִד מְנוּס וְתַקְוָה לְגַמְרֵי,
 וְלִהְתִּיאֵשׁ מִתֵּיכֶם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֲבָל בְּזֶה שֶׁתְּחִזְקוּ
 מֵעַמָּד, וְתִדְעוּ שְׂאֵם לֹא תִפְלוּ בְּדַעְתְּכֶם, אֲלֵא
 תְּחִזְקוּ מֵעַמָּד, וְתִתְחִזְקוּ לְהַמְשִׁיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי תִרְאוּ שְׁסוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ
 לְטוֹבָה, וְיֵשׁ לָכֶם עִם מִי לְדַבֵּר, וְיֵשׁ מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ
 אֶתְכֶם, וְיֵשׁ מִי שְׂאוֹהֵב אֶתְכֶם, וְהוּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא חֲפִץ בְּטוֹבַת בְּרִיּוֹתָיו. וְיֵמָּה
 שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם, כְּאֵלֹהֵי הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּכַעַס עָלָיו, אוֹ
 אֵינּוּ רוֹצֵה בּוֹ, כָּל זֶה רַק מִחֲמַת הַכְּפִירוֹת
 וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְהַנְּאוּף שֶׁנִּכְנְסוּ בְּכֶם, אֲבָל תִּכְף-
 וּמִיד שֶׁתִּזְכּוּ לְהִזְדַּבֵּךְ בְּזִכּוּךְ אַחֵר זָכוּךְ, עַד
 שֶׁתְּתַבָּרַר וְתִזְדַּבֵּךְ אֶצְלְכֶם הָאֲמוּנָה הַבְּרוּרָה
 וְהַמְּזַכֶּת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתִּדְעוּ, אֲשֶׁר אֵינֶן בְּלַעֲדֵיו

יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרְךָ חֲפִץ בָּכֶם, אֲזוּ תִּרְאוּ יִשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת, וְתִצְאוּ מִן הַסִּבָּךְ הַקְּשָׁה שֶׁנִּפְלְתֶם אֵלָיו. אֲבָל זְכְרוּ זֹאת, שְׂאִין לָכֶם בְּזֵה הָעוֹלָם רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ; אֲשֶׁר־מִי שֶׁזוֹכֶה לְהִגִּיעַ אֶל מִדְּרָגָה זוֹ, שְׂאֵז יִכָּלֵל בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְיִמְשְׁכוּ עָלָיו חֶסֶד וְרַחֲמִים וְיִשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת.

ג.

לְמִי לְסַפֵּר אֶת צְרוּתִיו וּמְרִירוֹתוֹ הַקְּשָׁה.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת כִּי מְנַסִּים אֶת הָאָדָם בְּכָל יוֹם בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְעוֹבֵר עַל בְּנֵי-אָדָם כָּל מִינֵי צַעַר וּמְכַאוּבִים וְיִסּוּרִים, זֶה מֵעֶצְמוֹ — שֶׁהוּא סוֹבֵל כָּל מִינֵי מַחְלוֹת וּמַחּוּשִׁים וְחִלְשׁוֹת, עַד שֶׁנִּמְאַסוּ לוֹ הַחַיִּים, זֶה — אִין לוֹ זוּג, וְהוּא שְׂרוּי בְּדַכָּאוֹן עֲמֵק, כִּי כָּל מִי שְׂאִין לוֹ אֲשֶׁה, שְׂרוּי בְּלֹא שְׂמִחָה, בְּלֹא חֶסֶד, בְּלֹא רַחֲמִים, בְּלֹא טוֹב, וְזֶה — אִין לוֹ שְׁלוֹם-בֵּית, שְׁכָל בֵּיתוֹ מְהֻפָּךְ, וְהוּא מְלֹא מְרִיבוֹת וּמַחְלָקֵת, עַד שֶׁנִּמְאַסוּ לוֹ הַחַיִּים, וְזֶה סוֹבֵל מִלְּדִיו שְׂמִמְרָרִים לוֹ אֶת חַיָּיו, וְקוֹפְצִים לוֹ עַל הָרֹאשׁ, וּמְחַרְפִּין וּמְבַזִּין אוֹתוֹ, וְעוֹשִׂין בְּדִיוֹק הַהֻפָּךְ מְרֻצוֹנוֹ, וְזֶה — אִין לוֹ

ילדים, שהוא נדמה כמת, וזה — אין לו פרנסה,
 וזה — מלא חובות, ובעלי החובות רצים ורודפים
 אחריו וכדומה, כל מיני צרות ויסורים ומרירות
 שיש בזה העולם, עד שאין לה אדם בזה העולם
 שאינו מלא צרות ויסורים, עד שמתפוצץ מרב צער,
 ואינו יודע למי לפנות בעת צרתו ואל מי ילך
 למצא מזור ותרופה למכאוביו, כי אם היה לו אל
 מי לילך, היה רץ ובורח אליו. וזה עקר הצרה
 המרה שעוברת על בני-אדם, שאינם יודעים לתת
 לעצמם עצה מרב צרותיהם ומרירותיהם שעוברות
 עליהם, עד שנדמה להם כאלו אבד מנוס ותקנה
 לגמרי, כי רואים שאין להם למי לפנות ולמי לספר
 צרותיהם המרות והקשות שעוברות עליהם, ואין
 להם עם מי לדבר ולהשיח ולספר. כי אם היה להם
 עם מי לדבר ואל מי לפנות ואל מי לספר את מר
 לבבם, היו רצים לשם, אך מחמת שאין להם אף
 אחד, על-ידי-זה נופלים ביאוש ומרימים ידים.
 אבל באמת עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, אשר
 בכל דור ודור הקדוש-ברוך-הוא שולח אל העולם
 צדיקים גדולים, נוראים ונפלאים מאד מאד, אשר
 הם דבקים בו יתברך, והם מורידים את השכינה
 אל זה העולם, והם מחזקים ומאמצים את נשמות

יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן כָּדָאֵי לָכֶם לַפְּנוֹת אֶל הַצְּדִיקִים
 הָאֲמֵתִיִּים שְׁבַדוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר הֵם יִחְזְקוּ וַיֵּאֲמָצוּ
 אֶתְכֶם לְבַל תִּתְיָאֲשׁוּ, אֲלֵא תִבְרְחוּ אֶל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, כִּי זו עֲבוּרַת הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים בְּמַעֲלָה
 נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שְׁמַגְלִים לְכָל הַיְרֻדִים
 וְהַנְּפוּלִים וְהַמְשֻׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם וּבַעֲוֹנוֹתֵיהֶם
 וּבְצָרוֹתֵיהֶם הַרְעוֹת אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְהֵם מְגַלִּים אֲשֶׁר אֵין עֵצָה אַחֲרָת, רַק לְבָרַח אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, כִּי הֵם מְגַלִּים אֶת הַדְּבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא. וְעַקֵּר הַדְּבָקוֹת הֵן תִּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה
 בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁזָה הַמַּח שְׁנִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם, כִּי
 מֵה שְׁנַקְרָא "מַחֲזִין", הוּא דְּבָקוֹת וְאוֹרוֹת הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, שְׁצָרִיכִים לְהַכְּנִס בְּאָדָם, אִךְ הָאָדָם אֵינוֹ
 מְסַגֵּל לְקַלֵּט, אֵינוֹ מְסַגֵּל לְבַלֵּעַ אֶת זֶה, אֵינוֹ מְסַגֵּל
 לְהַבִּין אֶת זֶה, כִּי מֵרַב צָרוֹתָיו וִירִידוֹתָיו וּמְרִירֵיוֹתָיו
 הַקָּשׁוֹת וְהַמְּרוֹת שְׁעָבְרוּ עָלָיו בְּחַיָּו, הִתְיָאֵשׁ
 לְגַמְרֵי, עַד שְׁנִדְמָה לוֹ, שְׁאֵין צָרִיכִין אוֹתוֹ, וְלָכֵן
 בָּאִים הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, לְהַחְדִּיר בְּנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה, לֹא לְיָאֵשׁ עֲצָמוֹ אֲפֵלוֹ בְּמַצָּבִים
 הַכִּי קָשִׁים, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁיחָה וּתְפִלָּה,
 שְׁזָה סוּד מְצוֹת תְּפִלִּין, שְׁפַל-כֶּף חֲשׁוּבָה אֲצֵלוֹ
 יִתְבָּרַךְ. כִּי הַתְּפִלִּין הֵם הַדְּבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ

הוא; ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (שבת קנג.):
 "ושמן על ראשך אל יחסר" — אלו תפלין, כי
 התפלין הם השמן והמח. ולכן חזב אדם למשמש
 בתפלין בכל שעה ושעה, הינו שלא יסיח דעתו
 מקונו, שזה סוד הנחת תפלין, שמניחים תפלין
 בכל יום, שהם ארבע פרשיות המגלות ומפרסמות
 אמתת מציאותו יתברך, איך שאין בלעדיו יתברך
 כלל, ועל-כן צריכין לפשפש ולמשמש בתפלין
 בכל שעה ושעה (שבת יב), שלא יסיח דעתו ממנו
 יתברך. וכשזוכה להגיע אל מדרגה זו, אז כלם
 מפחדים ממנו, כי התפלין הם אות לעם ישראל,
 ועליהם נאמר: "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי"ה
 נקרא עליך ויראו ממך". ודרשו חכמינו הקדושים:
 אלו תפלין שבראש (ברכות ו), כי בזה שאדם
 דבוק בו יתברך, ואינו מסיח דעתו ממנו יתברך,
 זה בעצמו סוד התפלין. ועל-כן צריכים להניח בכל
 יום תפלין כשרות, ולמסר את נפשו להניח תפלין
 בכל יום, ועל-ידי שיניח תפלין, יזכה שימשך עליו
 אור ודעת וזיו ודבקות הבורא יתברך שמו.

ועקר האור והדבקות הוא המחין שזוכין
 על-ידי תפלה, ועל-כן 'תפלין' הוא לשון 'תפלה',

כמו שכתוב אצל נפתלי (בראשית ל, ח): "נפתולי אלקים נפתלתי עם אחותי גם יכלתי, ותקרא שמו נפתלי", ונפתלי אותיות תפלין, כי זה עקר הדבקות, והוא כמו שפרש רש"י: לשון עקש ופתלתל — נתעקשתי והפצרתי פצירות ונפתולים הרבה למקום, להיות שנה לאחותי, גם יכלתי — שהסכים על ידי, הינו מי שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ומספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו, ונזהר מאד במצות תפלין, שזו מצוה לכל בר ישראל, להניח תפלין פשרות בכל יום ויום, אז זוכה למחין נקיים, מחין עליונים, עד שזוכה להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, וכן ממשיך את הדבקות והמחין האלו על אשתו ועל בני ביתו.

ועל-כן, בני ובנותי היקרים, ראו להיות חזקים בעבודה הקדושה הזו, להרבות בתפלה והתבודדות כל ימי חייכם, שזהו העקר, וצריך להיות עקשן גדול בזה מאד מאד, ואף-על-פי שנדמה פעם לאדם שדבריו אינם מועילים כלל, והוא רחוק מדבריו מאד, כי זה ימים ושנים שעוסק בזה, ועדין לא פועל כלל, אף-על-פי-כן

צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל בְּזֶה, כְּמוֹ אוֹתוֹ עֵקֶשׁן שְׁעוֹשֶׂה דְבַר בְּלִי שׁוּם טַעַם וְרִיחַ, וּמִתְעַקֵּשׁ לְהוֹצִיא מִהֶכַח אֶל הַפֶּעַל עֵקֶשְׁנוּתוֹ. וְדָבַר זֶה צָרִיכִין לְקַיֵּם בְּיוֹתֵר בְּתַפְלָה שְׁנִקְרָאת מִחִין, שְׁמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוּת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וְאַף-עַל-פִּי שְׁצָרִיכִין עֵקֶשְׁנוּת בְּחַיִּים, וּמְכַל שֶׁכֵּן מִי שְׁכָבֵר עֲבָרוֹ עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים רַבִּים, הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל מְאֹד לְבִלִי לְהַנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְפַל, עִם כָּל זֹאת עֵקֶר הָעֵקֶשְׁנוּת צָרִיכִין בְּעֵת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה; כִּי בּוֹדָאֵי בְּכָל מְצוּהָ וּמְצוּהָ שְׁרוּצִים לְקַיֵּם, צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ, אֶת מַחוֹ וְאֶת חֲכָמְתּוֹ לְגַמְרֵי, וּלְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת, וּבְפֶרֶט מְצוּת תְּפִלִּין, צָרִיכִין לְקַיֵּם בְּדֶרֶךְ קַבְּלַת עַל, אֲבָל בְּיוֹתֵר צָרִיכִין עֵקֶשְׁנוּת בְּעֵנִין תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, כִּי עַל זֶה אוֹרֵב הַסֵּמֶךְ-דְּמִ"ם מְאֹד מְאֹד, לְעַכְבֵּי אֶת הָאָדָם שְׁלֹא יִדְבַר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְצוּחַק מְזֵה עַד שְׁנִדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ מְדַבֵּר אֶל הָרוּחַ וְאֶל הַקִּיר, וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל לְעַמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין עֵקֶשְׁנוּת גָּדוֹלָה עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשְׁלָמֵי

בְּרִכּוֹת, פָּרָק ד', הִלְכָה א': "וְהָיָה כִּי הִרְבֵּיתָה לְהִתְפַּלֵּל" — מִכָּאן שְׁכָל הַמְרֻבָּה בְּתַפְלָה — נִעְנָה, כִּי צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל עַל תְּפִלָּה, וְלֹא לְהֵנִיחַ אֶת מְקַצֵּת מְקוֹמוֹ, וְאֶפְלוּ שָׂבָא לוֹ דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי עֲדִין הוּא מְלֵא סִפְקוֹת, עִם כָּל זֹאת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד אוֹהֵב תְּפִלָּה, וְאֶפְלוּ שְׂאֲדָם נִמְצָא בְּמִצְבֵּי שְׁנִמְצָא, וּמְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ לְהִכֵּי גְרוּעַ, צָרִיךְ לְזַכֵּר הַיֵּטִב שֶׁזֶהוּ רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ — שְׁיַעֲסֵק בְּתַפְלָה, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה ל, ג): בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂאִין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נָבִיא וְלֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, אֲלֵא תְּפִלָּה זֹו לְבַד, אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, "אֵל תִּבְּזֶה אֶת תְּפִלָּתָם", וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִבְטִיחוֹ "כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקֵּץ עֲנוּת עֲנִי"; וְאֶף-עַל-פִּי שְׂרָאוֹי לְבִזּוֹתָם וּלְשִׁקְצָם, מִחַמַּת מַעֲשֵׂיהֶם הַמְּגֻנִים וְהַמְטֹנְפִים, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׂאֲדָם בָּא בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּמְסַפֵּר לוֹ יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, אֲזוֹ נִשְׁמַעַת תְּפִלָּתוֹ וּמִתְקַבֵּלָת, כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מְלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת, וְלֹא עוֹד אֲלֵא הַתְּפִלָּה שֶׁל הַרְחוּק מִתְקַבֵּלָת יוֹתֵר מִתְּפִלָּת הַצְּדִיקִים, כְּמוֹבָא בַּזֵּהר הַקְּדוּשׁ (בְּלֵק קצ"ה), שְׂיֵשׁ תְּפִלָּה לְמַשָּׁה, תְּפִלָּה לְדָוִד וְתְּפִלָּה

לְעֵנִי, וּבּוֹא וּרְאֵה אֵיךְ שֶׁתְּפַלֵּת הָעֵנִי נִשְׁמַעַת
 וּמִתְקַבֵּלֶת קֹדֶם לְתַפְלַת מֹשֶׁה וּתְפַלֵּת דָּוִד, וְלֹא עוֹד
 אֲלֵא "תְּפַלֵּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף" (תהלים קב, א), שֶׁהִיא
 עוֹשֶׂה עֲטִיפָה לְתַפְלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְלְתַפְלָתוֹ שֶׁל דָּוִד,
 הֵינּוּ הָעֵנִי שֶׁהוּא שָׁבוּר בְּתַכְלִית הַשְּׁבִירָה, וּמְרַגֵּשׁ
 אֶת עֲצָמוֹ הֵכִי מִסֵּפֶן וְהֵכִי יְרוּד וְנַפּוּל, וְהוּא שָׁבוּר
 בְּעֵינָי עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, וּבָא וּבּוֹכָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ,
 וְעוֹשֶׂה קְטָטָה עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ — הִיִּתְכַּן שְׁאֲנִי נִמְצָא
 בְּמִצָּב קָשָׁה כִּזֶּה? אֲזִי הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ
 תְּפַלָּתוֹ, כִּי תְּפַלָּתוֹ שׁוֹכֶרֶת אֶת כָּל חִלּוֹנוֹת רְקִיעַ,
 וְכָל הַתְּפִלוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים עוֹלוֹת עִם תְּפַלַּת הָעֵנִי,
 כִּי הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד אוֹהֵב אֶת תְּפַלַּת הָעֵנִי
 וְשׁוֹמֵעַ תְּפַלָּתוֹ. וְעַקֵּר הָעֲנִיּוֹת הִיא בְּרוּחַנִיּוֹת,
 כְּשֶׁאָדָם מְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ וְרוֹאֶה בְּאִיזָה מִצָּב וּמְעַמָּד
 הוּא נִמְצָא, שֶׁהוּא מְלֵא חֲטָאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים,
 וּמְלֵא כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וּמְלֵא גְאוּף וּמְלֵא
 תְּאוּוֹת רָעוֹת, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא בָּא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ
 בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, וְאֵינּוּ מֵיֵאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, אֲלֵא
 בּוֹכָה וְצוֹעֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס וִירַחֵם עָלָיו, אֵינּוּ
 לְתֹאֵר וְאֵינּוּ לְשַׁעַר כָּלֵל אֶת גְּדֹל הַהִתְעוֹרְרוֹת
 שֶׁעוֹשֶׂה תְּפַלַּת הָעֵנִי הַזֶּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַד
 שֶׁתְּפִלוֹת הַצְּדִיקִים מְצַפּוֹת שֶׁיַּעֲלוּ אוֹתָן עַל-יַדֵּי

תפלת העני הזה, כי אין עני אלא מן הדעת (נדרים מא), כי חוץ מזה הכל הבל, כי ימינו כצל עובר, ואין צרה כצרות נפש, ואין עניות כעניות מתורה ומעשים טובים, ומכל שכן וכל שכן כשהוא בעל חוב גדול, חס ושלום, שהוא חייב להשם יתברך חובות רבים שחב כנגדו יתברך, על-ידי חטאיו ופשעיו המרבים וכפירות ואפיקורסות ונאוף, שקוץ, ערם ותעוב, כמו שנמצאים הרבה חובות בדור הזה, ואין לו במה לפרע כלל, כי אם בתפלה ובתחנונים, וכשזה האדם זוכה להתעורר להרגיש עניותו ודחקו, ועומד בפני הקדוש-ברוך-הוא כרש ואביון השואל על הפתחים, ומבקש מלפניו בשברון לב על נפשו להצילו מרדת שחת, ואל יאבד משני העולמות, חס ושלום, וכמו שאמר דוד (תהלים ל): "מה בצע בדמי ברדתי אל שחת, היודך עפר היגיד אמתך, שמע ה' וחנוני ה' יהיה עוזר לי" וגו'. מה כבר יהיה כשארד שחת, ומה יהיה לך הקדוש-ברוך-הוא מזה, היודך — אגיד לך את האמת, עזרני רבונו של עולם. וכן צעק (שם כב): "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי", שזו תפלת העני ששופך תפלתו ובקשתו אליו יתברך; אין לתאר ואין לשער את גדל הנחת-רוח

שגורמות תפלות אלו בכל העולמות. ואף שאתם, בני ובנותי היקרים, כבר תרגילו את עצמכם בן להתפלל ולהתבודד אליו ותברך, ההכרח לי לגלות לכם, שבכל פעם תפלו בדעתכם, ויהיה נדמה לכם כאלו אין מי ששומע וכאלו אין אתם פועלים כלל. ועליכם לדעת ולהאמין אשר כל דבור ודבור אינו נאבד כלל, רק כל דבור ודבור שמדברים ומשיחים אליו ותברך מנוי וספור וגנוז באוצרותיו ותברך, ובפרט שאי אפשר לאדם לידע כלל בזה הגוף אם פעל בעבודת השם אם לאו, כי אפלו אם לא פעל, כי אם פחוט השערה אחת, פעם אחת כל חייו, זה גם-כן יקר מאד מאד מכל חיי עולם הזה, כי אפלו כשנעמקים באיזו תנועה להתקרב מעט יותר להשם ותברך, ואפלו פחות מחוט השערה, על-ידי-זה רצים והולכים גם-כן אלפי ורבבות פרסאות בעולמות עליונים.

ועל-כן אתם צריכים, בני ובנותי היקרים, להתחזק ביותר בעבודת התפלה בעקשנות גדולה מאד, ולא להסתפל על שום בריה שבעולם, ותדעו שאין לכם בעולם רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ומה שעובר עליכם ברוחניות ובגשמיות תספרו

אֱלֹהֵי יִתְבָרֵךְ, וְיִתְבָּקְשׁוּ וְתִתְחַנְּנוּ אֵלָיו יִתְבָרֵךְ, שְׂיַחֲוּס
 וּיִרְחַם עֲלֵיכֶם, וּבְזָכוֹת זֶה שְׂאַתֶּם מְרַבִּים בְּתַפְלָה,
 תִּרְאוּ יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְאַפְלוּ שְׂאַתֶּם מְרַגִּישִׁים כִּי הֵנֶכֶם הֵכִי
 גְרוּעִים, אָסוּר לָכֶם לְהִתְיַאֵשׁ כָּלֵל, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָרֵךְ
 מְאֹד מְאֹד חֲשׂוּבָה תַּפְלָה, כַּמּוּבָא (יְלָקוּט תְּהֵלִים,
 רְמֵז תִּשְׁסד): מִי שְׂיִוְדַע שְׂחֻטָּא, וּמִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם
 עַל הַחֻטָּא, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא —
 מוֹחֲלִין לוֹ, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָרֵךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׂוּבָה
 תַּפְלָה בְּעַקְשָׁנוֹת, שְׂבָאִים וּמַבְלִים בְּכָל יוֹם בְּשִׂיחָה
 וּתַפְלָה אֵלָיו יִתְבָרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים סוּף כָּל סוּף
 לְצֵאת מֵהַפֶּח הַיְקוּשׁ שְׂנַפֵּל לָזֶה, וְזוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ
 עַל עֲצָמוֹ שְׂפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדָיו;
 אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִכְנִיס דְּבוּרִים אֵלָיו אֶל תוֹךְ לְבוֹ, וְיִדַע
 שְׂיֵשׁ לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר, וְעַדִּין לֹא אָבַד מְנוּס וְתַקְוָה
 מִמֶּנּוּ, אִם רַק יִהְיֶה עַקְשָׁן גְּדוּל, וְלֹא יַעֲזֹב אֶת
 עֲצָמוֹ, אִזּוּ יִרְאֶה נְסִים נְגָלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִפְתַּח מִחוּ וְלְבוֹ וְדַעְתּוֹ, וְיִזְכֶּה
 לְהַרְגִישׁ אֵיךְ שְׂאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָרֵךְ
 כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל
 הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם
 עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלָקוּתוֹ יִתְבָרֵךְ, וְהַכֵּל מִתְנַהֵג

בְּהַשְׁגָּחָה נִרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד ; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִיס
דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קוֹנְטָרַס

יש סְבוּי

יִכְנִים בְּאָדָם בְּטַחֲוֹן חֶזֶק, שְׁלֹא יִפֹּל בְּיָאוֹשׁ כָּלֵל
מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּחְזִיק מֵעַמֵּד מִכָּל צְרוּתָיו
וְחֻבוֹתָיו שֶׁנִּסְתַּבְּרָו וְנִכְנָס בָּהֶם, כִּי עֲדִין יֵשׁ סְבוּי
לְצֵאת מִכָּל זֶה, אִם יִקְיָם אֶת הָעֲצוֹת הַמוֹכְאוֹת כָּאֵן.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי

רִבְנוּ הַקְדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵךְ הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרִבְנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תִלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְדוֹשׁ, אֹרֵךְ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָגִיס לִי
רַבֵּי נֶתָן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסְלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש אָמַר, שְׁתַּמִּיד צְרִיכִים
לְזַכֵּר אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהַכְרִיז
וְצָעַק בְּקוֹל גָּדוֹל: אֵין שׁוּם יְאוּשׁ
בְּעוֹלָם כָּלָל. וְצְרִיכִים לֵידַע שֶׁלְּכָל
בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ סְפוּי לְשׁוּב בְּתִשְׁבָּה
שְׁלֵמָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהִיג אֶת
עוֹלָמוֹ בְּחֶשְׁבֹן צְדָק וּבְרַחֲמִים רַבִּים,
וְלִכֵּן אָסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מְשׁוּם
דְּבָר.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקעא)

קונטרס

יש סכוי

א.

בני היקר! אני יודע היטב מה קרה לך בחיים, ומה עבר עליך, שנפלת ונשלכת בבור פזה, שנדמה לך שאתה לא יכול לצאת ממנו, ונפלת ביאוש פזה, עד שאתה מרים ידים, ואתה רואה שאין לך שום סכוי לצאת משמה, מרב צרותיך ויסוריך ומרירותך שעוברים עליך בחייך, וכל-כך הרבה אכזבות היו לך, וכל-כך השפילו אותך ושברו אותך, בזו וחרפו וגדפו אותך, והשליכו אותך והרחיקוך מהחברה, עד שנדמה לך כי אין כבר סכוי לחזור, ואתה נמצא על סף היאוש, כאלו אבד מנוס ותקנה ממך לגמרי, עלי לומר לך, אהובי, בני היקר, שאתה טועה, כי כל זה היה אמת אם היתה

יִשׁוּעַתְךָ תְּלוּיָהּ בְּיַדֵּי בָּשָׂר וָדָם, אֲזַי הָיִיתָ צוֹדֵק,
 שְׂאֵתָה כְּכֹר אָבוֹד לְגַמְרִי, מֵרַב הָאֲכֻזָּבוֹת שֶׁהָיוּ מִנֶּת
 חֶלְקֶךָ בַּחַיִּים וְרַבּוּי הַהִשְׁפָּלוֹת שֶׁהִשְׁפִּילוּ וְרַחֲקוּ
 אוֹתְךָ, אֲבָל אֵתָה צָרִיךְ לְדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, כִּי
 כָּל יִשׁוּעַתְךָ וְתַקְוַתְךָ וְהַצְלַחַתְךָ תְּלוּיָהּ רַק בְּהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, מְלֶךְ עוֹלָם, שֶׁבָּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת,
 וּמַחֲיָה וּמְנַהִיג הַכֹּל, וְזֶה עֲדִין אֵינְךָ יוֹדֵעַ, בְּיִדְאֵי
 כְּפֵי דַעְתְּךָ וְכְפֵי עֲנִינֶיךָ שֶׁקִּבַּלְתָּ כְּכֹר כָּל-כּוֹ הַרְבֵּה
 בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְהִשְׁפִּילוּ אוֹתְךָ לְגַמְרִי,
 וְהָיוּ לְךָ אֲכֻזָּבוֹת גְּדוֹלוֹת בַּחַיִּיךָ מִבְּנֵי-אָדָם —
 הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים, בְּיִדְאֵי כְּפֵי זֶה נִדְמָה לְךָ
 שְׂאֵתָה גָמוֹר, וְאֵין לְךָ כְּכֹר שׁוֹם מָנוֹס וְתַקְוָה כָּלָל,
 אֲבָל אֵתָה צָרִיךְ לְדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, כִּי יֵשׁ
 מְנַהִיג לְבִירָה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם
 בְּהִשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְכֹל בְּנֵי-אָדָם הֵם
 דְּמִיּוֹן אֶחָד גְּדוֹל, כִּי מִי שֶׁמְכַנֵּס בְּעֲצָמוֹ יְדִיעָה זֹו,
 שְׂאֵין בְּלִעְדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלָל, וְהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר
 הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְנַהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהִשְׁגָּחָה
 נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְאֵין דְּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
 מִעֲצָמוֹ, אֲלָא הַכֹּל בְּהִשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, מִי
 שְׁחֹקֵק בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אֲזַי צוֹחֵק מִכָּלֶם. אַךְ
 עֵקֶר הַצָּרָה הִיא, שֶׁאָדָם נוֹפֵל לְגַמְרִי וְנִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ

יתברך, עד שקשה לו להאמין במציאות הבורא
 יתברך שמו, ונדמה לו כאלו עזב אלקים את
 הארץ, וכבר אין לו ספויים לצאת, אבל בו ברגע
 שאדם מחזיר בעצמו אמתת מציאותו יתברך,
 ויודע ועד אשר דבר גדול ודבר קטן לא נעשה
 מעצמו, אז הוא רואה שיש לו ספוי, כי באמת כפי
 דעת בן-אדם הגשמי העב והגס, המגשם
 והמצמצם, אין לאדם שום ספויים, אבל בו ברגע
 שאדם זוכה לדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא,
 ויודע ועד אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא אינו
 צריך כבר את אף אחד רק את הקדוש-ברוך-הוא
 בעצמו, אז יש לו ספוי.

על-כן באתי לבקש אותך, אהובי, בני היקר,
 מאחר שעברו עליך בחייה כל מיני צרות ויסורים,
 עגמת נפש וחלישות הדעת ואכזבות כל-כף
 גדולות, שהשפילו ורחקו אותך, ואתה נמצא
 במצב כזה של יאוש והתאבדות, חס ושלום, עלי
 להגיד לך, אהובי, בני היקר, אל תתיאש ואל
 תתאבד, כי עדין יש לך ספוי לחזור ולהגיע אל
 הצלחתך. ואתה יודע מתי? אם תעזב עכשו את
 כלם ולא תסתכל על שום ברירה שבעולם, רק

תברח אליו יתברך, ותשוב בתשובה שלמה, ותקיים
 את מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה,
 ותתחיל להניח תפלין בכל יום, ותשמר שבת-קדש
 ותאכל רק מאכלים כשרים, ותאמין בו יתברך, ואז
 תראה איה שכל מצבך ישפנה לגמרי, ותבין
 ותשפיל איה שיש לך ספויים גדולים להצליח
 בחייה, ואדרבה, כל אלו שהשפילו אותך, וחרפו
 ובוזו וגנו אותך, והרחיקו אותך מהחברה, תהיה
 להם מפלה גדולה כשיראו שאתה מצליח, ועל-כן,
 אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לציית אותי, ראה
 עכשו לקחת עצמך בידיך, ותשוב בתשובה שלמה
 אליו יתברך, ותדע שאצלו יתברך חשובה מאד
 מאד תשובה, כי בו ברגע שאדם עושה תשובה,
 הקדוש-ברוך-הוא מקרב אותו, כמו שאמרו
 חכמינו הקדושים במדרש (שחר טוב, תהלים לב),
 שכל העושה תשובה מעברות שבדו, הקדוש-
 ברוך-הוא מוסיף לו כבוד וקורא לו שם חביב, בא
 וראה בבני קרח, שעד שלא עשו תשובה לא נקראו
 חביבים, ומשעשו תשובה נקראו חביבים, נקראו
 ידידים, אדם שחלק על הקדוש-ברוך-הוא,
 והתלוץ מצדיקים אמתיים, בין שחזר בתשובה
 הקדוש-ברוך-הוא קרבו ורחבו; ועל-כן, אהובי,

בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לַחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְתִדַּע שְׁעַד עֲכָשׁוּ לְמַדּוֹ אֶתְךָ כָּל מִינֵי הַקְּדָמוֹת שֶׁל
שָׁקָר, כְּאֵלוֹ אֶתָּה כְּבָר לֹא שׁוּה שׁוּם דְּבָר, וּכְאֵלוֹ
אֶתָּה לֹא שׁוּה לַחֲבָרָה, וּכְאֵלוֹ אֵין צְרִיכִים אוֹתְךָ
לְגַמְרֵי, עַד שְׁזֵה בְּעֶצְמוֹ שָׁבַר אֶת רוּחְךָ וְנִפְלְתָ
בְּיֹאוֹשׁ, וְנִדְמָה לְךָ שְׁאֵין לְךָ כְּבָר סְבוּיִים בְּתַיִיךָ,
אָבֵל עָלֶי לְגִלוֹת לְךָ, שֶׁהַכֹּל הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ,
וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים, וּמְצַפֶּה שְׁאָדָם יָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכִיּוֹן שְׁאָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה, הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְקַבֵּלוֹ וְהוֹלֵךְ עִמּוֹ בְּרַחֲמִים, כְּמוֹ
שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנָא דְבֵי אֵלֵיהּ וּבָה, פְּרָק
ד'): אִם אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
אִם חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה תִּשׁוּבָה, הֲרִי הוּא עִמּוֹ בְּרַחֲמִים,
וּמְקַבֵּל תִּשׁוּבָתוֹ, וְאֵין הוּא זוֹכֵר לוֹ אֶפְלוֹ מְקַצֵּת
עוֹנוֹתָיו; כָּל-כֶּף חֲשׁוּבָה אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ תִּשׁוּבָה,
וְאֶפְלוֹ שְׁכָבַר נִפְלֵת וְנִשְׁלַכְתָּ בְּעַמְק בּוֹר וְדוּת, תִּדַּע
שְׁעַדִּין מוֹעִילָה תִּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (פְּסִיקְתָא דְרַב כְּהֵנָא, פְּרָק כה): "תִּשׁוּבָה
יִשְׂרָאֵל" — אֶפְלוֹ כְּפִרְתָּ בְּעֵקֶר, אָדָם עוֹמֵד וּמְחַרְךָ
בְּשׁוֹק, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ: עֲשֵׂה תִּשׁוּבָה
כִּינִי לְבִינְךָ וְאֲנִי מְקַבֵּלְךָ, כִּי גְדוֹל כְּחָה שֶׁל תִּשׁוּבָה,

שְׁפִינֵן שְׂאָדָם מְהֵרָה בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד
 הִיא עוֹלָה, לֹא עַד עֵשֶׂר מִיָּלִין וְלֹא עַד עֶשְׂרִים
 מִיָּלִין וְלֹא עַד מֵאָה אֲלָא עַד מֵהֶלֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת
 שָׁנִים, וְלֹא עַד רִקִּיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי, אֲלָא שְׁהִיא
 עוֹמֶדֶת לִפְנֵי כֹסֵא הַכְּבוֹד (שם).

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְשׁוּב
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמָה אַתָּה צָרִיךְ לִפְל
 בְּדַעְתָּךְ מֵאֵילוֹ בְּנֵי-אָדָם, וּמָה אַתָּה מִתְפַּעֵל מֵהֶם,
 עֲלֶיךָ לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיָדֶיךָ, וְלִדְעַת שֵׁשׁ לָךְ אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִיּוֹן שֵׁשׁ לָךְ אֶת הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אַתָּה כָּבֵד לֹא צָרִיךְ אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה
 שְׁבַע עוֹלָם, כִּי יֵשׁ לָךְ סְפוּיִים לְתַקֵּן הַכֹּל, וְיֵשׁ לָךְ
 סְפוּיִים לְהַצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, וְיֵשׁ לָךְ סְפוּיִים לְהַתְעַלּוֹת
 בְּתַכְלִית הַמַּעֲלָה; וְלִכֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
 לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי בְּמִקּוֹם
 שְׁבַע עֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים שָׁם, צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם
 יְכוּלִים לַעֲמֹד (בְּרִכּוֹת לֵד:), וְעַל-כֵּן אֵל יִפְתָּךְ יִצְרָךְ
 כָּאֵלוֹ אַתָּה כָּבֵד אָבוֹד, וּמִמֶּךָ כָּבֵד לֹא יִהְיֶה שׁוֹם
 דָּבָר, תִּלְעַג לָהֶם, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֻמָּן,
 וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אוֹתָךְ, וְרוֹצֵה בְּתִשׁוּבַת
 הַרְשָׁעִים, כִּי אֵין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פּוֹסֵל לְבְרִיָּה,

אָלאַ לַכּל הוּא מְקַבֵּל, הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים בְּכָל שְׁעָה
וְשְׁעָה, וְכָל מִי שֶׁמִּבְקֵשׁ לְכַנֵּס יִכְנֹס (שְׁמוֹת רַבֵּה יט,
ד); וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, מֵה לְפָנֶיךָ,
עֲבַרְתָּ בַחַיִּיךָ מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים כְּאֵלוֹ, שְׁחֲרָפוּ וְגִדְפוּ
וּבְזוּ אוֹתְךָ, וְהִשְׁפִּילוּ אוֹתְךָ בְּתַכְלִית הַשְּׁפָלוּת
וּבְתַכְלִית הַבְּזוּי, וְהָיוּ לְךָ כְּל-כֶּף הַרְבֵּה אֲכֹזְבוֹת
בַּחַיִּים, עַד שֶׁנִּדְמָה לְךָ כְּאֵלוֹ אֶבֶד מָנוֹס וְתִקְוָה
מִמֶּךָ, וְהִנֵּה בָּאִים הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִים הַדְּבָקִים
בְּאַמֶּת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמּוֹרִידִים אֶת הַשְּׂכִינָה אֵלֶיךָ,
וּמַגְלִים לְךָ שְׁעֵדִין יֵשׁ לְךָ תִקְוָה רַבָּה, תִקְוָה גְּדוּלָּה
לְתַקֵּן הַכֹּל. הָעֵקֶר אֵל תִּתְיַאֵשׁ מִחַיִּיךָ, רַק תִּכְנִיס
בְּעֵצְמֶךָ בְּטָחוֹן עֵצְמִי, כִּי עֵדִין יֵשׁ לְךָ סְפוּי לְתַקֵּן
הַכֹּל; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, אֵל תִּהְיֶה בְּטֹלָן,
וְאֵל תִּסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם שְׁאוּמָרֶת
אַחֲרָת, מֵה לְךָ עִם בְּנֵי-אָדָם, רָאָה אֵיךָ הִשְׁפִּילוּ
אוֹתְךָ, אֵיךָ בְּזוּ וְחֲרָפוּ אוֹתְךָ, וְאֵיךָ רַחֲקוּ אוֹתְךָ
וְהִתְיַאֲשׁוּ מִמֶּךָ לְגַמְרִי, וְאָמְרוּ שְׁמִמֶּךָ כָּבֹד לֹא יִהְיֶה
שׁוֹם דָּבָר, וְלֶךָ אֵין שׁוֹם סְפוּיִים בַּחַיִּיךָ, עַל-כֵּן
תַּעֲזֹב אוֹתָם, וּבִרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עֲשֵׂה כָּבֹד
תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְתִשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תִּרְאֶה שְׁעֵדִין יֵשׁ לְךָ סְפוּיִים גְּדוּלִים לְהַצְלִיחַ
בַּחַיִּיךָ, וְלֹא עוֹד אָלָא שְׁכָל שׁוֹנְאֵיךָ וְרוֹדְפֵיךָ

וּמִשְׁפִּילֶיךָ יִפְלוּ תַחֲתֶיךָ, כִּי אַתָּה תַצְלִיחַ הַרְבֵּה
 יוֹתֵר מֵהֶם — אִם תִּקַּח אֶת עֲצֻמְךָ בְיַדֶּיךָ, כִּי הַכֹּל
 תִּלְוִי בָךְ בְּעֲצֻמְךָ; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר,
 לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֻמָּן, וַיְדוּ שֶׁל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 פְּרוּסָה תַחַת כַּנְּפֵי הַחַיּוֹת כְּדֵי לְקַבֵּל בְּעֲלֵי תִשׁוּבָה
 (פְּסָחִים קִיט.), כִּי אֲצִלוּ יִתְבַּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב מִי
 שְׁחֹזֵר אֵלָיו, וְאֶפְלוּ שְׁכָבֵר עָשָׂה מֵה שְׁעָשָׂה,
 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִמּוֹ בְּרַחֲמִים כְּשִׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה,
 וְעַל-כֵּן תַּעֲזֹב, אֱהוּבִי בְּנֵי הַיֶּקֶר, אֶת כָּל הַתַּאֲוֹת
 וְהַמְדוּת הַרְעוֹת שְׁנֹלְפֹדֶת בְּהֵן, וְאֶת כָּל הַכְּפִירוֹת
 וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת שְׁפֹטְמוֹ אוֹתָךְ זֶה יָמִים וְשָׁנִים,
 וְתִכְנִיס בְּעֲצֻמְךָ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִז תִּרְאֶה
 שְׁנוּי גְדוֹל בְּחַיֶּיךָ, הָעֵקֶר אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן וְשָׁמַע
 בְּקוֹלִי, וְאִז טוֹב לָךְ בְּזֶה וּבְכָא כָּל הַיָּמִים; כִּי אִם
 אַתָּה לֹא תִקַּח אֶת עֲצֻמְךָ בְיַדֶּיךָ, וְלֹא תַעֲזֹב אֶת
 חֲבֵרֶיךָ הַרְעִים וְהַמְקַלְקָלִים, שְׁסַבְּבוּ אוֹתָךְ בְּפַח
 יְקוֹשׁ, וְהַפִּילוּךָ שָׁמָּה, וְהִרְחִיקוּ אוֹתָךְ וְהַכְזִיבוּ
 אוֹתָךְ, אִם לֹא תַעֲזֹב אוֹתָם, אִז מָרָה תִהְיֶה לָךְ
 בְּאַחֲרוֹנָה, כִּי כַּמָּה מַכּוֹת אַתָּה צָרִיךְ לְקַבֵּל עַד
 שֶׁתִּתְעוֹרֵר אַחַת וְלִתְמִיד בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִדְעַת
 אֲשֶׁר אֵין אֵף אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם שְׁיִכּוֹל לַעֲזֹר

וְלְהוֹשִׁיעַ לָךְ רַק הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, כִּי רַק
 הוּא אָב הַרְחֵמָן וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו. וְלָכֵן רְאֵה,
 אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאִז
 תִּרְאֶה שְׂעֵדִין יֵשׁ לָךְ סְפוּיִים גְּדוֹלִים לְהִצְלִיחַ
 בְּחַיֶּיךָ. וּרְאֵה לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהִשְׁתַּדַּל
 לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין כְּשֵׁרוֹת, כִּי כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין
 — זוֹכֵה לְחַיִּים, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת
 וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ תְּפִלִּין
 בְּרֵאשׁוֹ וְתְּפִלִּין בְּזֵרוּעוֹ, חֲזָקָה שְׁלֵא יִחָטָא עוֹד
 (מְנַחֵת מֵג:), כִּי תִכְרֶה-וּמְדֵד כְּשֶׁאָדָם מְנִיחַ תְּפִלִּין הוּא
 מְקַבֵּל עַל עֶצְמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי מֵה כָּתוּב
 בְּתְּפִלִּין? יַחֲוֶדוּ וְאַמְתָּתוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן בְּשִׁעָה
 שְׁאָדָם מְנִיחַ תְּפִלִּין, אִז מְקַבֵּל עַל עֶצְמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ; וְלָכֵן רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְחִיל
 לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לָךְ
 הִצְלָחָה בְּחַיִּים, כִּי עֵקֶר הַהִצְלָחָה הִיא, כְּשֶׁאָדָם
 מֵאַמִּין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְקַבֵּל עַל עֶצְמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה.

וְעַל-כֵּן אַל תִּתְבַּיֵּשׁ, אֱהוּבִי בְּנֵי הַיָּקָר, אֲלֵא
 עוֹד הַיּוֹם תְּנִיחַ תְּפִלִּין כְּשֵׁרוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשָׁךְ
 עָלֶיךָ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ.

וְכֵן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְשֹׁמֵר שַׁבַּת-קִדְּשׁ, כִּי
 הַשַּׁבָּת מֵעֲשִׂיָּרָה בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֹנִיּוֹת, וּבְזָכוֹת
 שְׁמִירַת שַׁבָּת, יִמְחַלּוּ לָךְ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי כָּל
 הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת, מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְלֹא עוֹד
 אֵלָּא כָּל הַמְּשַׁמֵּר שַׁבָּת כְּהִלְכָתוֹ, אֲפֹלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה
 זָרָה כְּדוֹר אֲנוֹשׁ — מוֹחֲלִין לוֹ (שַׁבָּת קִיח.); וְעַל-כֵּן
 רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה,
 וְלְשֹׁמֵר שַׁבַּת-קִדְּשׁ, וְאִזּוֹ תִּרְאֶה שֶׁתִּבְּאֵ לָךְ הַצְּלָחָה
 בְּחַיֶּיךָ, כִּי "בְּרִפְתָּ ה' הִיא תַעֲשִׂיר" — זֶה בְּרִפְתָּ
 שַׁבָּת (ירוּשְׁלָמִי בְּרִכּוֹת, פָּרָק ב', הִלְכָה ח'); וְעַל-כֵּן רָאָה,
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מִהַיּוֹם וְהִלְאָה לְשֹׁמֵר שַׁבַּת-קִדְּשׁ,
 וְאִזּוֹ תִּהְיֶה מְרַחֵק לְגַמְרֵי מִן הַחֲטָא, כִּי מִי שֶׁמְּשַׁמֵּר
 אֶת הַשַּׁבָּת, מְרַחֵק מִן הַעֲבָרָה (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח), וְאִף
 שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה קִשָּׁה לָךְ מְאֹד מְאֹד, שֶׁהִרְגַּלְתָּ אֶת
 עַצְמְךָ לְהִיּוֹת בְּחֻבְרָה שְׂרַחוּקָה מִקִּדְּשַׁת שַׁבָּת, עִם
 כָּל זֹאת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֵה שְׂיִהְיוּ
 לָךְ סְפוּיִים בְּחַיֶּיךָ, תִּתְחִיל לְשֹׁמֵר שַׁבַּת-קִדְּשׁ, כִּי
 הַשַּׁבָּת הִיא בֵּת זוּגָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכִיּוֹן שֶׁאָדָם מְקַבֵּל
 עַל עַצְמוֹ עַל הַשַּׁבָּת, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר
 וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, כִּי שַׁבָּת
 הִיא "שְׁמָא דְקִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא", שַׁבָּת
 בְּעַצְמָהּ הִיא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן

בְּזֶה שֶׁתִּשְׁמַר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ תִּמְשַׁךְ עָלֶיךָ הַצְּלָחָה
 גְּדוּלָה בְּחַיֶּיךָ, וַיֵּשׁ לְךָ סְפוּיִים לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, הָעֵקֶר
 בְּרַח לְךָ מִכָּל אֱלוֹי שֶׁהִסִּיתוּ אוֹתְךָ נִגְדוּ יִתְבָּרֵךְ וְנִגְדוּ
 מִצְוֹתָיו שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן מִכָּל מִי שֶׁהִסִּית
 אוֹתְךָ נִגְדוּ הַשַּׁבָּת. וְכֵן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר,
 לְשֹׁמֵר אֶת עֲצֻמְךָ מִכָּאן וְהִלָּאָה מָה אַתָּה אוֹכֵל,
 וְתִשְׁתַּדֵּל שֶׁכָּל הַמֵּאֲכָלִים שֶׁאַתָּה אוֹכֵל יִהְיוּ רַק
 מֵאֲכָלִים כְּשָׂרִים, כִּי מֵאֲכָלֵי טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת
 מִטְּמֵטְמִים אֶת הַלֵּב וְהַדַּעַת, וּמִבִּיאִים אֶת הָאָדָם
 לְטְמֵטוֹם הַמֶּחֶ וְעַקְמוּמִיּוֹת הַלֵּב, שֶׁיִּכְנָסוּ בּוֹ קִשְׁיוֹת
 וְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ. רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי, וְגַם רְאֵה
 מָה אַתָּה, וְהִיכֵן אַתָּה נִמְצָא עֹכְשׁוֹ, כִּי אֵיךְ עָבְדוּ
 עָלֶיךָ, וְאֵיךְ הַצְּלִיחוּ לְשֹׁבֵר אוֹתְךָ, עַד שֶׁהִבִּיאוּ
 אוֹתְךָ לְיַדֵּי אַכְזָבוֹת, עַד שֶׁהִחֲדִירוּ בְּךָ כְּאֵלוֹ אֵין לְךָ
 כְּבֹר שׁוֹם סְפוּיִים, וּכְאֵלוֹ אֵין לְךָ שׁוֹם עֲתִיד
 וְהַצְּלָחָה בְּחַיֶּיךָ, כָּל זֶה בָּא עַל־יַדֵּי שֶׁפִּטְמוּ אוֹתְךָ
 בְּנִבְלוֹת וְטְרֵפוֹת שֶׁנִּכְשַׁלְתָּ יָמִים וְשָׁנִים שֶׁאַכַּלְתָּ
 מִכָּל הַבָּא לְיַדֶּיךָ, וְלֹא הָיִיתָ נֹזֶהֶר בְּמָה אַתָּה אוֹכֵל,
 וְזֶה הִבִּיא אוֹתְךָ לְמָה שֶׁהִבִּיא, וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי,
 בְּנֵי הַיֶּקֶר, לְהִנָּהֵר מֵעֹכְשׁוֹ לֹא לְאָכֵל בְּשָׂר נִבְלוֹת
 וְטְרֵפוֹת, שֶׁקְצִים וְרִמְשִׁים, וְאֵל תִּשְׁקֵץ אֶת נִפְשְׁךָ,
 וְתִדְקֶדֶק לְאָכֵל רַק מֵאֲכָלוֹת כְּשָׂרִים, אֲזִי יִזְדַּכֵּךְ מִחֶדֶךָ

וּלְבָרְךָ, וְתִרְאֶה אִיךָ שְׁעֵדִין יֵשׁ לְךָ סְפוּי לְתַקֵּן הַכֹּל,
 וְאֲסוּר לְךָ לְהִתְיַאֵשׁ. וְאִם תִּצְיִית אוֹתִי, אֶהוּבִי, בְּנִי
 הַיֶּקֶר בְּכֹל זֶה, אֲזוּ תִרְאֶה שְׁעֵדִין יֵשׁ לְךָ סְפוּי גְדוֹל
 בְּחַיִּיךָ, וְאַתָּה יְכוּל עוֹד לְתַקֵּן אֶת כָּל מַה שְׁפָגַמְתָּ.
 הָעֵקֶר רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ לְבָרַח אֵלָיו יְתַבְרֶךָ,
 וְתִרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר רַק אֵלָיו יְתַבְרֶךָ, וְכֹל מַה
 שְׁאַתָּה צָרִיךְ תִּבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יְתַבְרֶךָ, כִּי בְּאַמַּת אֵין
 שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יְתַבְרֶךָ כָּלֵל, וְהוּא יְתַבְרֶךָ
 מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם,
 צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר — הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
 אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְרֶךָ, אִךְ אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׂגוֹת
 אֵלָיו לְהַשִּׁיג אִיךָ שֶׁהוּא יְתַבְרֶךָ מְחִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת
 הַבְּרִיאָה כְּלָה, אֲלֵא עַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְּצוּוֹת, כִּי
 הַמְּצוּוֹת מְקַשְׁרוֹת אֶת הָאָדָם אֵלָיו יְתַבְרֶךָ. כִּי בְּזֶה
 שְׁאָדָם מְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יְתַבְרֶךָ בְּפִעַל מִמַּשׁ,
 עַל-יְדֵי זֶה נִתְקַשֵּׁר וְנִתְיַחַד עִמּוֹ יְתַבְרֶךָ. וְלִכֵּן רְאֵה,
 אֶהוּבִי, בְּנִי הַיֶּקֶר, לְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יְתַבְרֶךָ, וְאֲזוּ
 תִרְאֶה אִיךָ שְׁכָל חַיִּיךָ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִי, כִּי כָּל הָעוֹשֶׂה
 מְצוּהָ אַחַת, מִיִּטְיָבִין לוֹ וּמֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו, וְנוֹחַל
 אֶת הָאָרֶץ (קְדוּשִׁין לט:). וְרָצָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמְצוּוֹת
 (מִפְּנֵי כג:), כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי מְצוּוֹת שְׁאָדָם מְקַיֵּם,

על-ידי-זוּכָה לזכּוֹף הַנְּפֹשׁ, וְלִכְן אִם אַתָּה רוֹצֶה
 לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמָּךְ עֲרֵבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו
 וְחַיּוֹת אֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אַתָּה צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם
 אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה,
 וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל כָּל אֱלוֹי שֶׁהִתְלוּצְצוּ מִמֶּךָ עַד עַכְשָׁו,
 כִּי רָאִה אֵל אֵיזָה פֶּח הִבִּיאוּ אוֹתְךָ, הַכְּזִיבוּ אוֹתְךָ
 בְּחַיִּיךָ, גָּרְשׁוּ אוֹתְךָ מֵעַל פְּנֵיהֶם, הַשְׁפִּילוּ אוֹתְךָ
 וְשָׁבְרוּ אוֹתְךָ וְזָרְקוּ אוֹתְךָ, וְעַכְשָׁו נִשְׁאַרְתָּ בַּחוּץ —
 מַה יֵּשׁ לְךָ בְּחַיִּיךָ?! אֲבָל בְּזֶה שְׁאַתָּה תָּשׁוּב
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִקְבַּל עֲלֶיךָ עַל
 מְלֻכוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִקְיֵם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, אֲזִי אֵין
 לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת מַעְלַתְךָ בְּשָׁמַיִם, וּכְמוֹ
 שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה לֵב, ו): עוֹשֶׂה
 אָדָם מְצוּהָ אַחַת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ מְלֶאכֶת
 אַחַד, עוֹשֶׂה שְׁתֵּי מְצוּוֹת — נוֹתֵן לוֹ שְׁנֵי מְלֶאכֶתִים,
 עוֹשֶׂה הַרְבֵּה מְצוּוֹת — נוֹתֵן לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 חֲצִי מִחֲנִיָּהוּ, אִם הָאָדָם זוֹכֶה לְקַיֵּם הַרְבֵּה מְצוּוֹת
 — כָּל מְלֶאכֶת מַעֲלָה מְסַבְּבִים אוֹתוֹ וְהוֹלְכִים עִמּוֹ
 וְשׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מִכָּל רָע, עַל-כֵּן רָאִה, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיֶּקֶר, מַה לְּפָנֶיךָ, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, אֶלֶּא רָאִה
 לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיָדֶיךָ, וְדַע לְךָ שְׁעַדִּין יֵשׁ לְךָ
 סְפוּיִים לְתַקֵּן הַכֹּל, אִם רַק תָּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה,

וּתְקַיֵּם אֶת מְצֻוֹתָיו יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת
 גְּמוּרָה, אֲזוּ תִזְכֶּה שְׁיִמְשֶׁךָ עָלֶיךָ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת
 וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ.

וְלִכֵּן רָאָה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְצִיַּת אוֹתִי, וְאֲזוּ
 טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, תִּתְחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ
 בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת גְּמוּרָה כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
 רֵעֵהוּ וְהִבִּין אֶל אָבִיו, וְתִדַּע שְׁכָל דְּבוּר וְדְבוּר
 שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ — נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל,
 וְתִכְרֶה-וּמְיָד שְׁתֵּהִיָּה חֲזָק בְּזֵה, אֲזוּ תִרְאֶה שְׁנוֵי גְדוּל
 בְּחַיִּיךָ, כִּי יִכְנַס בְּךָ בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וְתִרְאֶה שְׁיֵשׁ סְפוּי
 לְנַפְשֶׁךָ, וְאַתָּה עֲדִין יָכוֹל לְהַצְלִיחַ לְעֵלוֹת מַעְלָה
 מַעְלָה, כִּי מֵה שְׁתִּפְלָה וּבִקְשָׁה פּוֹעֵלוֹת, שׁוֹם דְּבַר
 שְׁבַע עוֹלָם אֵינּוּ פּוֹעֵל, וְעַל-כֵּן תִּהְיֶה חֲזָק וְאַמִּיץ
 בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה לְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו
 יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְאַף שְׁבַתְחִלָּה יִהְיֶה
 לָךְ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְקַיֵּם אֶת זֶה, כִּי מֵרַב הַרְגֵּל
 שֶׁהִרְגַּלְתָּ אֶת עֲצָמְךָ לְלַכֵּת בְּדַרְךָ לֹא דַרְךָ,
 שֶׁהִתְרַחַקְתָּ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, וְכֵן עַל-יָדֵי עֲבֵרוֹת
 שֶׁעֲבַרְתָּ בְּזֵה הָעוֹלָם, טַמְטַמְתָּ מִחֶדָּה וְדַעַתְךָ, וְנִתְעַקַּם
 לְבָבְךָ שֶׁאַתָּה מְלֹא קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבַּרְךָ, עַד
 שֶׁאַתָּה שָׁבוּר בְּעֲצָמְךָ לְגַמְרִי, וּמְכַל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן

שְׁחַבְרִיךָ אֲכַזְבוּ אוֹתְךָ וְשָׁבְרוּ אוֹתְךָ, וְאַתָּה בְּעֶצְמְךָ
 שָׁבוּר וּמְשָׁפֵל מְאֹד, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְזִכֹּר מֵאַמְרֵם
 ו"ל, שְׁאַמְרוּ (סְנֵהֲדִינִי מִגִּי): מִי שֶׁדַּעַתּוֹ שְׁפֵלָה —
 אֵין תְּפִלָּתוֹ נִמְאָסֶת, שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים נֵא): "לֵב נִשְׁבָּר
 וְנִדְכָּא אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה", דִּיקָא בְּזֶה שְׁאַתָּה מְרַגִּישׁ
 אֶת עֶצְמְךָ שְׁפֵל מְאֹד, שָׁבוּר וּמְשָׁפֵל יוֹתֵר מִכָּלֵם,
 מְלֵא אֲכַזְבוֹת, אִם אַתָּה תָּבֵא אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִסְפֹּר
 לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, אֵין אַתָּה יְכוּל
 לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֵיךְ יִקְבְּלוּ אוֹתְךָ בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית.

וְלִכֵּן רְאֵה אֶהוּבֵי בְּנֵי הַיָּקָר, לְצִיַּת אֶת אֲשֶׁר אָנִי
 מִבְּקֵשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
 יִתְבַּרְךָ, וְתִקַּח אֶת עֶצְמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתִדַּע שְׁאַף בְּרִיָּה
 לֹא יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת לָךְ לֹא הִרַע אוֹ הִטּוֹב, וְאַף אֶחָד
 לֹא בַעַל-הַבַּיִת שְׁלָךְ, וְאַף אֶחָד לֹא יְכוּל לְקַבֵּעַ
 שְׁאֵין לָךְ סְפוּי בְּחַיֶּיךָ, וְאַתָּה כָּבֵד אָבוּד לְגַמְרֵי, כִּי
 כָּל-כָּף שָׁבְרוּ אוֹתְךָ, וְכָל-כָּף הִשְׁפִּילוּ אוֹתְךָ, וְכָל-
 כָּף הִכְזִיבוּ אוֹתְךָ, וְכָל-כָּף הִרְחִיקוּ אוֹתְךָ, עַל-כֵּן
 נִדְמָה לָךְ כְּאִלוֹ בְּאַמַּת דְּבְרִיָּהֶם צוּדְקִים, אֲבָל עָלִי
 לְהַגִּיד לָךְ, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, יֵשׁ לָנוּ
 הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא מְלַךְ עוֹלָם, הַמְּחִיָּה
 וּמְהַיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וּמִי שֶׁמְכַנְּסִים

את עצמו בַּאֲמוֹנָה בְּרוּחַהּ וּמְזַכֶּכֶת, לִידַע, לְהוֹדִיעַ
וּלְהוֹדִיעַ שְׂאִין בְּלִעְדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּמְרַגֵּיל אֶת
עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכָל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, הוּא
בָּא רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִין הוּא צָרִיךְ אֶת אֵף אֶחָד
בְּזֵה הָעוֹלָם, וּמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים
שֶׁבְּעוֹלָם לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְאֶפְלוֹ שֶׁנִּשְׁבַּר,
בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף הוּא אֵינוֹ עוֹזֵב אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוּם
פְּנִים וְאֶפֶן, וּמְקַיֵּם אֶת מְצׁוּתָיו יִתְבַּרֵךְ בְּשִׂמְחָה
אֲמִתִּית, בְּשִׂמְחָה עֲלִיוֹנָה, וְהוּא שׁוֹמֵר שֶׁבֶת וּמְנִיחַ
תְּפִלִּין, וְשׁוֹמֵר אֶת אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, אֲזַ תֵּאֱמִין לִי,
אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר לֹא יִקַּח זְמַן רַב, שְׂאֵז
תִּזְדַּבֵּךְ לְגַמְרִי, וְיֵאִיר עָלַי מְלֶךְ הַכְּבוֹד בְּאוֹר, בְּזִיו,
בְּחַיִּית וּבְדַבְּקוֹת, עַד שֶׁלֹּא תִרְצֶה כָּבֵר שׁוּם דְּבָר,
רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, כִּי מִי שֶׁזֹּכֵה
לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר
עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְנִיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וְשׁוֹמֵר שֶׁבֶת,
וְאוֹכֵל רַק מֵאֲכָלִים כְּשָׂרִים, וּמְקַיֵּם אֶת מְצׁוּתָיו
יִתְבַּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה כָּלִי לְהַמְשִׁכַת הָאוֹר אִין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁהוּא מוֹכֵן תָּמִיד לְמָסוֹר אֶת
נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא זֹכֵה לְהַגִּיעַ לִידֵי זְכוּת
וְטָהֳרַת הַנֶּפֶשׁ כְּזוֹ, עַד שֶׁאֵינוֹ מְתַפַּחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה
שֶׁבְּעוֹלָם, רַק בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ, הַקְּדוּשׁ-

ברוך-הוא הולך עמו, והוא מצליח בדרךכו.

ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, איך שעדין יש
 לך סבויים טובים להפוך את כל האכזבות
 וההשפלות אל הצלחות גדולות, עד שתלעג
 ותצחק לכל אלו שרחקו אותך והשפילו אותך ובוזו
 אותך, אדרבה, בזה שתקח עצמך בידיך, ותשמע
 לעצתי שאני מיעץ לך, ותקיים את כל זה, אז תראה
 שיש לך סבויים טובים לצאת מכל צרותיך
 וחובותיך ותזכה לעשירות גדולה, ולהצליח בחייך
 מעתה ועד עולם.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הַעֲתֵק מִסֵּפֶר שׁו"ת "אֲשֶׁר בְּנַחֲל"

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיְגֵשׁ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחֲל
נוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכו', רְאֵה לֹא לְהַסְתַּכֵּל עַל
זֶה כָּלֵל, רַק לְהִתְקַדֵּם, מֵה לָךְ עִם אֲחֵרִים, דְּבַר זֶה אֶתָּה
צָרִיךְ לְחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עֶסֶק עִם
אֲחֵרִים כָּלֵל, וְכִמוֹ שֶׁסֵּפֶר רַבֵּנוּ ז"ל בְּסִפּוּר שֶׁל הַתָּם
הַקְּדוֹשׁ (עֵינֵי סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ט'), שֶׁתָּמִיד הָיָה
שֹׂמֵחַ וְרַגִּיל הָיָה לֹאמֹר: "מֵה יֵשׁ לִי עִם אֲחֵר, זֶה מַעֲשֵׂה
שְׁלִי וְזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ", אֲשֶׁר דְּבַר זֶה הוּא עַקֵּר גְּדוֹל
בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמֵּגִיעַ לְמַדְרָגָה זוֹ, וְאִז
אֵף פַּעַם לֹא יִהְיֶה שָׂבוּר.

מֵה אֹמֵר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, רְאוּי לָנוּ לְהִתְחִיל לְהִתְמִיד
מִחֲדָשׁ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

(מִכְתָּב אֶלְךָ יח, חֶלֶק ט')

קוֹנְטָרַס

מִי אֲשֶׁם

יְגַלֶּה וַיְבַאֵר דְּרָף קָלָה לְאָדָם אֵיף לְעֹבֵר אֶת זֶה
הָעוֹלָם, וְלֹא יֵאָשִׁים עֲצָמוֹ בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנָּצַל מִצָּרוֹת וְרַעוֹת רַבּוֹת.

*

בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרַי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרַי תְּלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נָתָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אָסוּר לְאָדָם לְחַיּוֹת עִם
רְגָשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, כִּי זֶה הוֹרֵס לּוֹ אֶת כָּל הַחַיִּים,
וְצָרִיכִים לְהַכְנִיס דְּבַר זֶה גַם בְּיַלְדִים, לְהוֹצִיא
מֵהֶם אֶת רְגָשׁוֹת הָאֲשֶׁמָּה, וּלְמַעַט מֵהֶם אֶת
הַהֶפְסֵד, כִּי אִם גְּדֹלִים בְּרְגָשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, זֶה יְהָרֵס
לָהֶם אֶת הַחַיִּים, כִּי רְגָשׁוֹת אֲשֶׁמָּה זֶה הָרַס
הַחַיִּים. וְאָדָם צָרִיךְ לְדַעַת שְׂאִין שׁוֹם יְאוּשׁ
בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְתַמִּיד יְכוֹלִים לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

(אֲמַרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תִּקְפֹּד)

קוֹנְטֵרס

מִי אֵשֶׁם

.א

אָסוּר לְהֶאֱשִׁים אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוֹם דְּבָר

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, פִּי הַדְּבָר
הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר שְׂיָכוֹל לְקָרוֹת בְּחַיֵּי הָאָדָם הוּא לְחִיּוֹת
בְּרִגְשֵׁי אֲשָׁמָה, כְּאֵלוֹ הוּא אֲשֶׁם בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר
עָלָיו, וְזֶה מַה שְׁהוֹרֵס אֶת בְּנֵי-אָדָם. וְעַל-כֵּן אִם
אַתֶּם רוֹצִים לְחִיּוֹת חַיִּים עֲרָבִים, נְעִימִים וּמְתַקִּים,
עֲלֵיכֶם לְהִתְרַחֵק מִהַמְּדָה הַרְעָה הַזֹּאת — לְהֶאֱשִׁים
אֶת עֲצָמְכֶם, אֲפֹלוֹ שְׂקָרָה מְקָרָה רַע, וְאֲפֹלוֹ נִגְרָם
לְכֶם הַפֶּסֶד גָּדוֹל, וְאֲפֹלוֹ נִפְלָתָם וְנִשְׁלַכְתֶּם בְּשָׂאוֹל
תַּחְתִּית וּמִתְחַתִּיו, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְכֶם לְהֶאֱשִׁים
אֶת עֲצָמְכֶם, פִּי בְּרִגַע שְׂאָדָם מֵאֲשִׁים אֶת עֲצָמוֹ,

בְּזֶה הוּא הוֹרֵס אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי — בֵּין בְּגִשְׁמֵי
 וּבֵין בְּרוּחָנִי. בְּגִשְׁמֵי — רוּאִים בְּנֵי-אָדָם שֹׁנְעֵשִׁים
 בְּעֲלֵי מוֹמִים בְּנִפְשָׁם מִמָּשׁ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, מֵאֲחֵר
 שְׂמֵאֲשִׁימִים אֶת עֲצָמָם בְּכָל דְּבַר שָׂרָק קוֹרָה לָהֶם
 בְּחַיֵּיהֶם הַפְּרֻטָּיִים, וְתַמִּיד חַיִּים בְּרִגְשׁוֹת אֲשָׁמָה,
 אֲשֶׁר דְּבַר זֶה מְשַׁנֵּעַ אוֹתָם לְגַמְרֵי, עַד שֵׁישׁ
 בְּנֵי-אָדָם שִׁיּוּצָאִים מִדְּעַתָּם, עַל-יַדֵּי רִגְשׁוֹת אֲשָׁמָה,
 כְּאִלוֹ הֵם חַיִּבִּים בְּדְבַר הַזֶּה. וּבִאֲמַת הַכֹּל הַכֹּל
 וְרַעוֹת רוּחַ, כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהוּא
 יִתְבַּרֵּךְ מִחַיָּה, מִהוּיָה וּמְקַיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,
 וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר — הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת
 חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ
 מִלְּמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֲלִין
 ז:), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׂמוּכָן לְחִבְרוֹ, אֶפְלוֹ
 כְּמֵלָא גִימָה, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגְעַת בְּמְלָכוֹת חֻבְרָתָהּ
 אֶפְלוֹ כִּי הוּא זֶה, כִּי הַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-כֵּן
 לָמָּה לְהֵאֲשִׁים אֶת עֲצָמוֹ, וְלָמָּה לְחַיּוֹת תְּמִיד
 בְּרִגְשׁוֹת אֲשָׁמָה, אֲשֶׁר מְשַׁנְעִים אֶתְכֶם, מִדּוּעַ לֹא
 תִבְרָחוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִמְשִׁיכוּ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא בְּתוֹךְ חַיִּיכֶם הַפְּרֻטָּיִים, וְאִז תִּרְאוּ שֶׁהַכֹּל מִמְּנוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה בִּאֲמַת תִּזְכוּ לְצֵאת מֵהַמַּחְלָה
 הַזֶּה הַנִּקְרָאת רִגְשׁוֹת אֲשָׁמָה, שְׂאָדָם חֵי בְּרִגְשׁוֹת

אָשֵׁם, כָּאֱלוֹ הוּא אָשֵׁם בְּכָל מָה שֶׁקָּרָה אֹתוֹ, וּכְאֱלוֹ
אֲשַׁמְתוּ שְׁלֹא הֵלֵךְ בְּדַרְךְ זוֹ, כִּי אִם הִזָּה הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ
זוֹ — הִזָּה מְצַלִּיחַ, אוֹ הוּא אָשֵׁם שְׁלֹא עָסַק בְּעֵסֶק
זֶה, כִּי אִם הִזָּה עוֹסֵק בְּעֵסֶק זֶה, הִזָּה מְתַעֲלָה
וּמְצַלִּיחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאִם הִזָּה מְדַבֵּר בְּצוּרָה כְּזוֹ,
אֲזִי הִזָּה אָהוּב עַל זולָתוֹ יוֹתֵר, וְאִם לֹא הִזָּה עוֹשֶׂה
דְּבָרִים אֵלּוּ, לֹא הִזָּה בָּא לִידֵי כִּשְׁלוֹן וְכִדּוּמָה, כָּל
מִינֵי שְׂטִיּוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּאָדָם כָּאֱלוֹ הוּא אָשֵׁם בְּדַבָּר,
וּבְעֵטִיו אֵרַע מָה שֶׁאֵרַע. וּכְמוֹ-כֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, כָּל מָה
שֶׁאָדָם יוֹרֵד וְנוֹפֵל וְנִשְׁלָךְ בְּשֵׂאוֹל תְּחַתִּית וּמְתַחַתָּיו,
אֲסוּר לוֹ לְהֶאֱשִׁים אֶת עֲצָמוֹ, אֲלֵא עָלָיו לְחַזֵּר
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וַיֵּדַע כִּי תְּכָלִית הַיְרִידָה הִיא
בְּשִׁבִיל הַעֲלִיָּה, כִּי לְמַעַלָּה מְגַרְשִׁים וְזוֹרְקִים אֶת
הָאָדָם, כִּי רוֹצִים שְׁיַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה
לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּאַמַּת אָדָם הוּא רוּחָנִיּוֹת
חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ בְּגוּף הַגִּשְׁמִי,
וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֶה שֶׁנִּזְכָּה לְהַפְּרִיחוֹ בְּפָרְטֵי
פְּרָטִיּוֹת מְכֹל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְתַעֲנוּג תְּמִידֵי אֵינּוּ
תַעֲנוּג, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ כְּשֶׁאָדָם כָּבֵר זוֹכֶה לְהַגִּיעַ
לְאִיזוֹ מְדַרְגָּה, שֶׁמְרַגֵּשׁ אִיזוֹ חַיּוֹת וְנַעֲמִימוֹת בַּתוֹרָה
וּבְקִיּוּם הַמְצוּוֹת, וּמְתַעֲנֵג בְּזִיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי
זוֹרְקִים אוֹתוֹ לְמַטָּה, כְּדֵי שְׁיַעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה,

שְׁיֵהָיָה שָׁבוּר בְּעֶצְמוֹ, וַיֵּדַע שְׁעֵדִין לֹא הִתְחִיל כָּלָל; כִּי מִי שְׁזוּכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְּבַרְךָ, וְכָל מֶה שְׁמִפִּיר יוֹתֵר אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ, הַמְּחִיָּה וּמְהַיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה הוּא יוֹדֵעַ שְׁעֵדִין אֵינּוּ יוֹדֵעַ כָּלָל, וְעֵדִין לֹא הִתְחִיל כָּלָל, וְלִכֵּן מִפִּילִים אוֹתוֹ מְלַמְעָלָה, כְּדִי שְׁיַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. וְזֶה עֵקֶר הַצְּלַחַת הַצְּדִיקִים, שְׁתַּמִּיד מִתְחִילִים הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, כְּאִלוֹ עֵדִין לֹא הִתְחִילוּ אַף פַּעַם. וְעַל-כֵּן גַּם בְּרוּחַנִיּוֹת אָסוּר לְחַיּוֹת בְּרִגְשׁוֹת אֲשֶׁמָּה כְּאִלוֹ אֲנַחְנוּ אֲשָׁמִים, אֲלֵא צְרִיכִים לְתֵלוֹת הַכֹּל בְּרוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּלִים מִיִּרְדוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְּׁלֻכוֹת, כִּי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁכָבֵר הִתְחִילוּ לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה אֲלֵיוֹ יִתְּבַרְךָ, אֲבָל אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁנִּתְּפָשׁוּ עֲלֵיהֶם הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא, וּמִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם יִצְרָם הָרַע, עַל-יְדֵי-זֶה הֵם נוֹפְלִים וְחוֹזְרִים בְּחִזְרָה, וְלִכֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם, לַעֲקֹר מֵעֶצְמוֹ אֶת רִגְשׁוֹת הָאֲשָׁמָה, וְלִידַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְּבַרְךָ — הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, וּכְשֶׁחַיִּים בְּצוּרָה כְּזוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּלִים מִכָּל מִינֵי שְׂגֵעוֹנוֹת וְדַמְיוֹנוֹת שְׂנֵדְבָקוֹ בְּאָדָם, הַבָּאִים מִרִגְשׁוֹת אֲשֶׁמָּה; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לְבָרַח

מרגשות אשמה, ואל תאשימו את עצמכם בשום דבר, כי אחרת אתם יכולים לצאת מדעתכם בגשמיות וכן לפל בנוקבא דתהומא רבא ברוחניות, כי האדם צריך תמיד לחזור רק אליו ותברך, ולידע ולהודיע ולהודע, אשר אין בלעדיו ותברך כלל, והוא ותברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, ואין שום דבר המפריד בינו ותברך לבין כלליות הבריאה, כי הוא ותברך בתוך הבריאה, והוא מחיה ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ומה שרואים את הבריאה כאלו דבר נפרד, כל זה הוא מחמת הבחירה והנפיון, כדי לתן לאדם בחירה, שיבחר בטוב או להפוך, חס ושלום; כי באמת המאמין האמתי, יודע אשר אין בלעדיו ותברך כלל, והוא ותברך נמצא בתוך כל הבריאה כלה, ואפלו בתוך הרע גמור, שם גנוז אלופו של עולם. ומי שיודע דבר זה, הוא חוזר תמיד אליו ותברך ושב בתשובה אמיתית, ואפלו שכבר נכשל בפה שנכשל, ונופל בכל פעם בחטאים ובעוונות חמורים, רחמנא לישזבן, עם כל זאת אינו מיאש את עצמו כלל, אלא חוזר ומקים את מצוותיו ותברך ביתר שאת וביתר עז וביתר תשוקה, ויודע אשר הירידה היתה לתכלית העליה, כל זה בא

כְּשֶׁעוֹקֵר מֵעֲצָמוֹ אֶת רִגְשׁוֹת הָאֲשָׁמָה, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר
 הוּא אֵינְנוֹ אֲשֵׁם. וְכִמוֹ-כֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת — עֵקֶר
 הַצְּלַחַת הָאָדָם הוּא כְּשֶׁאֵינּוּ מְאֲשִׁים אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ
 הוּא חָיֵב בַּמָּה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, אֲלֵא הוּא יוֹדֵעַ אֲשֶׁר
 כָּל כְּשִׁלּוֹנוֹתָיו הֵם רַק מִלְמַעְלָה כְּדִי לְהַחֲפִימוֹ; כִּי
 כָּל מֵה שְׁאָדָם נִכְשָׁל יוֹתֵר, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְשִׁפִּיל
 יוֹתֵר, כִּי זֶה תִּכְלִית הַחֲכָמָה, שְׁלוֹמֵד מִהַכְּשִׁלּוֹנוֹת
 שְׁלוֹ, אֲבָל הָעֵקֶר שֶׁלֹּא לְהֲאֲשִׁים אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ
 הוּא אֲשֵׁם בַּדָּבָר, כִּי לַחֲיּוֹת עִם רִגְשׁוֹת אֲשָׁמָה, בְּזֶה
 יְכוּל לְעַקֵּר אֶת עֲצָמוֹ מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד;
 וְעַל-כֵּן רָאוּ מְאֹד מְאֹד, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לְהִזְהַר
 מִלַּחֲיּוֹת בְּרִגְשׁוֹת אֲשָׁמָה, וְתַמִּיד תִּמְשִׁיכוּ אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּיכֶם הַפְּרָטִיִּים, וְתַחֲזְרוּ
 אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוּ יִמְתְּקוּ מִכֶּם כָּל הַדֵּינִים, וְתִמְשִׁיכוּ
 עַל עֲצָמְכֶם עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זֵיו חֲיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו
 יִתְבָּרַךְ, הַמְּחִיָּה וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה.

ב.

אָסוּר לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאֲשָׁמָה עַל זוּלָתוֹ כְּלָל

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר הוּא
 יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,

והכל לכל אלקות גמור הוא, וצריך להכניס את עצמו היטב היטב בידיעות אלו, כי אסור להפירד ממנו יתברך כרגע, ועל-כן אסור לכם להטיל את האשמה על זולתכם. ואם נארע לכם מה שנארע — איזו צרה, איזה הפסד, או איזו מריבה, אל תאשימו את אף אחד, אלא תדעו, שאלו פרוזים מלמעלה, שרוצים שתחזרו אליו יתברך בתשובה אמיתית, כי אחרת לא היה עובר עליכם מבצע בחירה; כי באמת הוא יתברך מסתתר בתוך הבעל בחירה, ומצער אתכם וגורם לכם הפסדים רבים, ולכן ראו לברח אליו יתברך מכל מה שעובר עליכם, ודיקא על-ידי-זה תצליחו לעבר על הכל. כי דרכם של שוטים, שמשליכים את כל האשמה על זולתם, כאלו "אני נכשל בגלל זולתי, וכל הצרות שלי הן בגלל חברי, וזולתי הוא עומד לי בדרך, וגורם לי הפסדים, מחמת שהוא המתחרה שלי" וכו' וכו', ובאמת לא ידעת ולא תבונה לאדם זה, שעקר את עצמו בו כרגע ממנו יתברך, כי המאמין האמתי, יודע ועד, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מלביש עצמו בכל הבריאה כלה, ועל-כן מה שיקל להטיל את האשמה על זולתו, יותר טוב

לו לברח אל הקול הפנימי שיש בכל פְּרָטִי
 הבריאָה. ובפֶּרֶט מִבְּעַלֵּי בְחִירָה צְרִיכִים לברח רק
 אל קול הפְּנִימִי, וְלִשְׁמַע מִתּוֹךְ הַקְּלָלוֹת וְהַדְּבוּרִים
 שְׁלוֹ, וְלִרְאוֹת וְלִהְסַתְּפֵל וְלִהְתְּבוֹנֵן מִתּוֹךְ הַמְּנִיעוֹת
 שְׁלוֹ, שְׁשָׂם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם גְּנוּז, וְתִכְף־וּמָיד
 כְּשֶׁאָדָם מִכְּנִיס בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אֲזִי כֻלָּם
 מִתְּבַטְּלִים כְּגִדּוֹ, כִּי בְּרַגַע שֶׁאָדָם מִמְּשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ
 אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ, אֲזִי כֻלָּם נַעֲשִׂים כְּלֵא; וְעַל־כֵּן רְאוּ,
 בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לֹא לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאֲשָׁמָה עַל
 זוֹלַתְכֶם, אֲלֵא תָמִיד תַּחְזְרוּ אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ, וְתִדְעוּ
 שֶׁכָּל מְאוֹרְעוֹתְכֶם אֲשֶׁר קוֹרִים אֹתְכֶם — הַכֹּל
 לְטוֹבָה, כִּי הוּא יִתְּבַרֵךְ אוֹהֵב אֹתְכֶם, אֵךְ רוֹצֵה
 לְעוֹרֵר אֹתְכֶם שֶׁתַּחְזְרוּ אֵלָיו, וְעַל־כֵּן הוּא שׁוֹלַח
 לְכֶם אֶת הַצָּרָה הַמְרָה הַזֹּאת שֶׁנִּסְתַּבְּכְתֶּם בָּהּ, וְשׁוֹבֵר
 אֹתְכֶם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְבַכְּם כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הָאֲרֶת זֵיו
 שְׁכִינַת עִזּוֹ יִתְּבַרֵךְ; וְלִכֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים,
 תִּכְף־וּמָיד כְּשֶׁרַק עוֹבְרַת עֲלֵיכֶם אִיזוֹ צָרָה מְרָה,
 אִילוֹ מִחְלוֹקוֹת וּמְרִיבוֹת, אִילוֹ הַפְּסֻדִים מִבְּעַל
 בְּחִירָה, תִּבְרַחוּ תִכְף־וּמָיד אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ, וְתִכְנִיסוּ
 אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּתוֹךְ חַיִּיכֶם הַפְּרָטִי פְּרָטִיִּים,
 וְדִיקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִתְּבַטְּלוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְיִתְּפָרְדּוּ
 כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַמְּשַׁחִיתִים וְהַמְּתַנְּגָדִים שֶׁלְכֶם,

והמתחרים אתכם בעסקיכם, כָּלֵם יתבטלו לַגְמָרִי;
 כִּי עַל-יְדֵי שְׂאֵדָם מִמְּשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֱלֹיו יתְבַרֵךְ,
 וּמְכַנִּים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּיו הַפְּרָטִיִּים,
 עַל-יְדֵי-זֶה יתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעְלֵי אֶזְרָא, וְנִשְׁאָר נָקִי
 לַגְמָרִי; וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְדַבֵּק אֶת
 עֲצָמְכֶם רַק אֱלֹיו יתְבַרֵךְ אֲשֶׁר אֵין עוֹד טוֹב מִזֶּה,
 וְאֵל תִּאֲשִׁימוּ אֶת זוּלַתְכֶם בְּשׁוּם הַאֲשָׁמוֹת, וְאִז
 דִּיקָא תַחֲיוּ חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים בְּטוֹחִים, וְלֹא
 תִפְחָדוּ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבָעוּלָם, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לְכֶם
 אָדָם מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יתְבַרֵךְ; וְעַל-כֵּן רָאוּ לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֱלֹיו יתְבַרֵךְ, וְאִז טוֹב לְכֶם כָּל
 הַיָּמִים.

ג.

אָסוּר לְהַכְנִיס בִּילְדִים רְגִשׁוֹת אֲשָׁמָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלִיכֶם לְדַעַת, אִם
 בְּרְצוֹנְכֶם לְחַנּוּךְ אֶת יְלִדֵיכֶם, שִׁיְהִיו לְכֶם יְלָדִים
 בְּרִיאִים, תּוֹצִיאוּ מֵהֶם כָּל מִינֵי רְגִשׁוֹת אֲשָׁמָה, וְאֵל
 תִּאֲשִׁימוּ אוֹתָם בְּשׁוּם דְּבָר בְּעוּלָם, וְאִפְלוּ אִם יִגְרְמוּ
 לְכֶם הַפְּסָדִים גְּדוֹלִים, אֵל תִּאֲשִׁימוּ אוֹתָם, אֲלֹא
 תִקְטִינוּ אֶת הַדְּבָר בְּעֵינֵיהֶם, כִּדִּי שְׁלֹא יִכְנָסוּ בָּהֶם

רגשות אשמה; כי רב הילדים הבעייתיים, אשר
 גדלים בעלי מומים בנפשם, זהו רק מחמת
 שההורים לא ידעו כיצד לתנף אותם, והכניסו בהם
 רגשות אשמה, כאלו הם אשמים בכל הצרות
 והיסורים, וזה מותיר אצלם מום קבוע. ועל-כן
 ראו, בני ובנותי היקרים, להשמר מאד מאד לא
 להכניס בילדים רגשות אשמה, אלא אדרבה,
 תקטינו כל דבר בעיניהם, ותאמרו תמיד, ששום
 דבר לא קרה, ואל תחששו, כי כן דרכו של עולם,
 שעושים טעויות, ואוי לכם מלהאשים את עצמם.
 וככל שתרבו לדבר עם ילדיכם דברי התחזקות,
 ותוציאו מהם רגשות אשמה, כן יגדלו בריאים
 בנפשם וברוחם, ויהיו מצלחים בתייהם. ולהפוך
 — אם תלכו בדרך מקרה, כאלו הנה כאן מקרה
 רע עם הילדים, והם אשר עשו את הטעות,
 ותכניסו בהם רגשות אשמה, אזי יגדלו בעלי
 מומים, חס ושלום. לכן ראו, בני ובנותי היקרים,
 להוציא את רגשות האשמה מילדיכם, ותמיד
 תחזקו ותחיו אותם, ותחדירו בהם בטחון עצמי,
 ותאמרו להם, ששום דבר לא קרה. ודבר זה יהיה
 תמיד רגיל על לשונכם, ואם נארע איזה הפסד
 ממון או שברו איזה כלי מפלי הבית, או עשו איזה

נֶזֶק וְהָרָס, תִּהְיוּ רְגִילִים לֹאמֹר: 'מֵאוּמָה לֹא קָרָה',
 בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יִפְּנְסוּ בְּיַלְדִים רְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָה, אֲשֶׁר זֶה
 גּוֹרֵם לָהֶם לְגַדֵּל בְּעֵלֵי מוֹמִים בְּנִפְשָׁם וּבְרוּחָם. וְאִם
 אֲכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, תִּשְׁתַּדְּלוּ לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ כְּזוֹ,
 תִּזְכּוּ לְגַדֵּל יַלְדִים בְּרִיאִים בְּנִפְשָׁם וּבְרוּחָם, וְיִהְיוּ
 מְצַלְחִים בְּחַיֵּיהֶם, וְיִהְיוּ תָמִיד בְּגִדְלוֹת הַמַּחֲיִן,
 וְיִהְיֶה לָהֶם בְּטָחוֹן עֲצָמִי, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוּד בְּחַנּוּף
 — לְהַחֲדִיר בְּיַלְדִים שְׂיֵהְיֶה לָהֶם בְּטָחוֹן עֲצָמִי;
 אֲשֶׁרִי מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אֶל דְּבָרֵי אֱלוֹ, וְאִז יִזְכֶּה לְגַדֵּל
 יַלְדִים בְּרִיאִים בְּרוּחָם וּבְנִפְשָׁם.

ד.

צְרִיף לְבָרוּחַ מִכָּל מִינֵי רְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי אִם
 גִּדְלַתְּם מִימֵי קִטְנוּתְכֶם בְּרְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָה, וְתָמִיד
 הַכְּנִיסוּ בְּכֶם הַהוֹרִים וְהַמּוֹרִים רְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָה, כְּאֱלוֹ
 אֲתֶם אֲשֶׁמִים בְּכָל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים וְכוּ', עֲלֵיכֶם
 לְעֵבֵד עַל עֲצָמְכֶם לְהוֹצִיא מִכֶּם אֶת רְגִשׁוֹת
 הָאֲשֶׁמָה, כִּי רְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָה עֲלוּלִים לְהָרָס אֶת
 הָאָדָם לְגַמְרֵי — הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת וְהֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְעַקֵּר
 הַכְּשִׁלוֹנוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵן רַק כְּשֵׁישׁ לוֹ רְגִשׁוֹת

אֲשָׁמָה, אֲשֶׁר הֵם הוֹרְסִים אֶת הַחַיִּים לְגַמְרֵי, עַד שְׁנַעֲשִׂים בְּעֲלֵי מוֹמִים בְּנַפְשָׁם וּבְרוּחָם. וְלִכֵּן רָאוּ לְחַזֵּק אֶת עֲצַמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, לְהִיזוֹת דְּבוּקִים בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְתִדְעוּ אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִחַיָּה וּמִהוּיָה וּמִקָּיָם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר — הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵין שֵׁיף שְׂיֵהִיָּה פְרוּד בֵּין הַבְּרִיאָה לְבִינוּ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הוּא יִתְבַּרֵּךְ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה כְּלָה, וּמֵה שְׁרוּאִים הַפֶּךְ הָאֱמוּנָה, צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהַכֹּל הוּא בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן. כִּי בְּאַמֶּת דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ אֶלָּא מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הַכֹּל אַחֲדוּת פְּשׁוּטָה עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּכְשֶׁמְכַנְּיָסִים בְּעֲצָמוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹהֵי, אִזְ אֵינוֹ חַי בְּרִגְשׁוֹת אֲשָׁמָה; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְחַיּוֹת אֶת חַיָּיו עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ מִדוֹר דוֹר עַד מִשָּׁה רַבְּנּוּ, שֶׁקִּבְּלָ תוֹרָה מִסִּינַי, כִּי כָּל הַתּוֹרָה הִיא דִּיעָתוֹ וְחֻכְמָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלִכֵּן כְּשֶׁאָדָם מְכַנְּיָס אֶת עֲצָמוֹ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִקָּיָם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְקַשֵּׁר אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה אֶל הַקְּדוּשָׁתוֹ-הוּא, כִּי בְּכָל חֲלָקֵי הַבְּרִיאָה שֵׁם גְּנוּזָה תּוֹרָה, הֵן בְּדוּמָם, הֵן

בצומת, הן בחי והן במדבר, שם גנוזה תורה
 והלכות רבות עד אין סוף, וכשאדם לומד איזו
 הלכה השיכת לדומם או לצומת או לחי או
 למדבר, הוא מקשר את חלק הבריאה הנה אל
 הקדוש-ברוך-הוא שהיא חכמתו ודעתו המלבשת
 בתוך התורה המלבשת בתוך העולם הנה,
 וכשחיים באמונה ברוכה ומזככת כזו, נתבטלים
 כל רגשות האשמה, כי יודעים אשר בכל תנועה
 ותנועה שם אלוף של עולם, ובכל צרותיו לו צר;
 ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, לעקר מעצמכם את
 רגשות האשמה, ותדעו שאינכם אשמים כלל, אלא
 כל מה שעובר עליכם, זהו רק לעורר ולחזק
 ולאמץ אתכם, שתשובו ותחזרו אליו יתברך,
 ותמשיכו את אמתת מציאותו יתברך בתוך חייכם
 הפרטיים, ואז כשתחיו חיים כאלו, תרגישו ערכות,
 נעימות, זיו, ידידות, חיות שכינת עזו יתברך עוד
 בזה העולם כדגמת העולם הבא, ותסתובבו בזה
 העולם הגשמי והחמרי כמו שמתהלכים ומטיילים
 בגן-עדן ברוחניות העולמות; אשרי מי שמכניס
 ידיעות אלו בתוך לבבו, ואז ישתנה כל הלך
 מחשבתו וכל חזיו הפרטיים, ויעקר ממנו את כל
 רגשות האשמה; כי ברגע שאדם מדבק את עצמו

בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטְּלִים אָצְלוֹ
מִמִּילָא רְגָשׁוֹת הָאֲשָׁמָה, וְזוֹכֵה לַחֲיוֹת חַיִּים עַרְבִים
וְנֹעִימִים.

ה.

כָּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים שֶׁבָּאִים עַל הָאָדָם הֵם רַק
מִרְגָּשׁוֹת אֲשָׁמָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל
מֵה שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא רַק מִחַמַּת
רְגָשׁוֹת הָאֲשָׁמָה, שֶׁמֵּאֲשִׁים אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא
אֲשֶׁם בְּכָל צָרוֹתָיו, וּכְאֵלוֹ הוּא לֹא יִצְלַח, וְכָל
כְּשֶׁלּוֹנוֹתָיו הֵם מִחַמַּת שְׂאִין לוֹ מִזֶּל, וְלֹא נוֹלָד
בְּמִזֶּל טוֹב, וְכִדּוּמָה כָּל מִיָּנִי דְמִיּוֹנוֹת שֶׁאָדָם מְדַמָּה
לְעֲצָמוֹ, כְּאֵלוֹ הוּא אֲשֶׁם בְּכָל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים
שֶׁבָּאִים עָלָיו, וְהַכֹּל רַק בְּאֲשָׁמָתוֹ. וּבִאֲמַת זֶה טְעוּת,
כִּי דְבָרִים אֵלוֹ אֵינָם תְּלוּיִים בְּאָדָם, אֶלָּא הַכֹּל מִמְּנוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וּבוֹ בְּרָגַע שֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּעֲצָמוֹ יְדִיעוֹת, אֵלוֹ,
אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה
וּמִהֵינָה וּמִקְיָים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, כְּלָה, עַל־יְדֵי־זֶה
יוֹצְאִים מִמְּנוֹ כָּל רְגָשׁוֹת הָאֲשָׁמָה, כִּי מְדַבֵּק אֶת
עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְיוֹדַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ,

מַחִיָּה וּמְהוּה וּמְקַיִם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָהּ, וְאִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֲלֵא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עֲלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרָגִיתָא מִן שְׂמִיָּא מִנּוּ לִיה [מִי שְׂמִמְנָה עַל הַבְּיּוֹבִים, גַּם הוּא נִתְמַנָּה מִן הַשְּׂמִים] (בְּרִכּוֹת נח.), הִינוּ אֶפְלוּ דְּבַר קָטָן כָּל-כָּף זֶה גַם-כֵּן מִמְּנוּ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי בְּאַמַּת כָּל מַה שְּׁקוֹרָה בְּזֵה הָעוֹלָם — דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן, הַכֹּל מִמְּנוּ יִתְבַּרֵּךְ. וְכֹל זְמַן שְׂאִין בְּנֵי-אָדָם רוֹצִים לְהַפִּיר בְּזֵה, אֲזִי הֵם סוֹבְלִים צְרוּת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוֹבִים רַבִּים, וְכֹל כְּשִׁלּוֹנוֹתֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם — הַכֹּל מִחַמַּת שְׂאִינָם רוֹצִים לְקַבֵּל אֶת הָאֱמוּנָה הַבְּרוּרָה וְהַמְּזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר אִין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְאָנוּ עִם יִשְׂרָאֵל חַיִּים רַק עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שְׂקַבְלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר עַד מַשָּׁה רַבְּנוּ, שְׂקַבֵּל תּוֹרָה מִהַר סִינִי; כִּי כָל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּמְצוּוֹתֶיהָ הֵם עֲצָם חֲכָמָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהַכֹּל כְּדִי לְהַחֲדִיר בְּאָדָם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַתְּרִי"ג מְצוּוֹת הֵם כְּנֶגֶד הַרְמ"ח אֵיבָרִים וְהַשְּׂס"ה גִּידִים. וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקַיֵּם אִיזוֹ מִצְוָה וְזֶהִיר מִעֲבָרָה, עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֹר, זִיו, חַיּוֹת וְדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׂמוֹ, כִּי (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מְצוּוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", כָּל הַמְּצוּוֹת מְבִיאוֹת

אֶת הָאָדָם לְאִמּוֹנָה בְרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, שְׂיִזְכָּה לְבַטֵּל
אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּכְשֶׁאָדָם
זוֹכֶה לְהִכָּנִיס אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיּוֹ
הַפְּרָטִי פְּרָטִיִּים, וַיּוֹדַע וַיַּעַד אֲשֶׁר אֵין דָּבָר בְּזֶה
הָעוֹלָם שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, אֲלֵא הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
עַל-יְדֵי-זֶה נִתְּבַטְּלִים מִמֶּנּוּ כָּל הַצְּרוֹת וְהַיְסוּרִים,
וְאֵינוֹ מַאֲשִׁים אֶת עֲצָמוֹ בְּמֵאוּמָה, אֲלֵא אֲדַרְבָּה,
חוֹזֵר יוֹתֵר וַיּוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם
יּוֹדְעִים יְדִיעוֹת אֵלוֹ בִּידִיעָה בְרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וְהָיוּ
מַחְדִּירִים אוֹתָן בְּתוֹךְ תוֹכֵם, דִּיקָא אֲזֵי הָיוּ מְצַלִּיחִים
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת; אֵין מַחֲמַת שָׂרֵב בְּנֵי הָעוֹלָם
אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל יְדִיעוֹת אֵלוֹ, מַחֲמַת הַתְּגַבְרוֹת
הַיֵּצֵר וְכַח הַבְּחִירָה, עַל-כֵּן עוֹבְרִים עֲלֵיהֶם צְרוֹת
וַיְסוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכֹאֲבִים, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד
מֵמַאֲשִׁים אֶת עֲצָמוֹ, כְּאֵלוֹ לֹא נוֹלָד בְּמִזְל טוֹב וּבִיּוֹם
טוֹב, וְכֵאלוֹ עֲסָקִיו אֵינָם בְּמִקוֹם טוֹב, וְזֶה מֵה
שֶׁעוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת;
וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים
לְהַצְּלִיחַ בְּחַיֵּיכֶם, עֲלִיכֶם לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם עַל
נְקֻדַּת הָאִמּוֹנָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ
וּלְהוֹדִיעַ, אֲשֶׁר אֶפְלוֹ מֵה שְׁקוּרָה מִבְּעַל בְּחִירָה, זֶהוּ
רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעֲלִיכֶם לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית

אליו יתברך, ותתחילו לקיים את מצוותיו יתברך, ותעסקו בתורה הקדושה, ועל-ידי-זה ימשך עליכם אור, זיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, עד שתהיו בטלים ומבטלים בעיני עצמכם לגמרי, ותרגישו שבכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ואז תהיו בני חורין אמתיים, ויתבטלו מכם כל הצרות והיסורים הבאים מרגשות אשמה, כי תכף-ומיד תשכילו ותבינו, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ועל-פן מה ולמה לחיות ברגשות אשמה? אשרי מי שמכניס בעצמו ידיעות אלו, ואז טוב לו בזה ובבא כל הימים, כי יחיה עוד בזה העולם כדגמת חיי העולם הבא, אשרי לו.

ו.

רגשות אשמה מוציאים את האדם לגמרי מדעתו בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי אין שום עצה אחרת איך לעבר בשלום את זה העולם, רק על-ידי אמונה ברוחה ומזככת, שצריך תמיד להכניס בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך, ועל כל שעל ושל ועל כל פסיעה ופסיעה שאדם הולך, עליו להזכיר לעצמו ממנו יתברך, ולא יסיח דעתו

מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְעַבֵּר אֶת
זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם; כִּי בְּאַמַּת עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים
וְחוּבוֹת, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם, שְׁכַל-כֶּף נָפְלוּ בְּצָרוֹת
וּבִיּוֹסוּרִים, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְחַזֵּק כָּלֵל, וְעַקֵּר
הַצָּרָה הַמְרָה שֶׁעוֹבְרֵת עַל הָאָדָם אֵלּוּ רְגִשׁוֹת
הָאֲשָׁמָה, שֶׁמְאֲשִׁים תָּמִיד אֶת עֲצָמוֹ, אֲשֶׁר הוּא
אֲשֵׁם בְּמָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו. וּמְכַל שֶׁפֶן אִם יֵשׁ
בְּנֵי-אָדָם הַמְכַנִּיסִים בּוֹ רְגִשׁוֹת אֲשָׁמָה, זֶה הוֹרֵס אֶת
הָאָדָם לְגַמְרֵי; כִּי רַב רַבָּם שֶׁל אֵלּוּ הַמְשַׁגְּעִים וְאֵלּוּ
הַסּוֹבְלִים עַל הָעֲצָבִים, זֶה בָּא לָהֶם רַק מִחֲמַת
שֶׁמְכַנִּיסִים בָּהֶם רְגִשׁוֹת אֲשָׁמָה; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהִיּוֹת בְּנֵי חוֹרִין אֲמַתִּיִּים,
וְלְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, תּוֹצִיאוּ מֵעֲצַמְכֶם אֶת
כָּל מִינֵי רְגִשׁוֹת הָאֲשָׁמָה, וְתִדְעוּ שְׂאֵינְכֶם אֲשָׁמִים
בְּמַאוּמָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצְלוּ מִכָּל הַצָּרוֹת
וְהַיּוֹסוּרִים הַמְרֻרִים שֶׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם. וְזָכְרוּ הַיֵּטֵב
אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְצָרִיכִים לְחַקֵּק הַיֵּטֵב
הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּכֶם יְדִיעוֹת אֵלּוּ, וְאַף שְׂאֵנִי חוֹזֵר עִמְכֶם
פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר עַל יְדִיעוֹת אֵלּוּ, עֲלֵיכֶם לְדַעַת,
בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שֶׁעַדִּין לֹא הִתְחַלְנוּ, כִּי הוּא
יִתְבַּרֵךְ מִחֲדָשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בְּכָל יַעַת וְרַגַע מִמֶּשׁ, כִּי

אין בלעֲדיו יתְבַרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם, וּבְכָל שְׁעָה
 וּשְׁעָה, וּבְכָל רֶגַע וְרֶגַע מִתְחַדָּשִׁים כָּל הָעוֹלָמוֹת,
 וְעַל-כֵּן אִם אָדָם מִכְּנִיס בְּעֶצְמוֹ יִדְעוֹת אֱלוֹ, אֲזַי
 נִפְטָר לְגַמְרֵי מַרְגְּשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, שְׁהוֹרְסִים אֶת הָאָדָם
 לְגַמְרֵי. וְלִכֵּן רָאוּ לְצִיַּת אוֹתִי, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים,
 וְלַחֲזוֹר תָּמִיד עַל הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יתְבַרֵךְ,
 וְתָמִיד תִּדְבְּרוּ מִמֶּנּוּ יתְבַרֵךְ, וְתִכְנִיסוּ אֶת הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּחַיֵּיכֶם הַפְּרָטִיִּים, וְתָמִיד תִּדְבְּרוּ רַק
 מִמֶּנּוּ יתְבַרֵךְ — הֵן עִם עֲצַמְכֶם וְהֵן עִם שְׂכֵנֵיכֶם
 וְקְרוֹבֵיכֶם וַיִּדְיִיכֶם, תָּמִיד רָאוּ לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ
 יתְבַרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִצְאוּ מַרְגְּשׁוֹת הָאֲשֶׁמָּה, וְאַף
 אֶחָד שְׁלֹא יִכְנִיס בְּכֶם רַגְשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, כְּאֵלוֹ אַתֶּם
 אֲשֶׁמִּים בַּדְּבָרִים שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם, וְאַתֶּם סִבְכַתֶּם
 אֶת עֲצַמְכֶם בַּצָּרוֹת שֶׁנִּגְרָמוּ לָכֶם, תִּאֲמִינוּ אֲשֶׁר אֵין
 בְּלַעֲדֵי יתְבַרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל מִמֶּנּוּ יתְבַרֵךְ, וְהוּא
 יתְבַרֵךְ רוֹצֵה דָבָר אֶחָד בְּלִבְד בְּזֶה שֶׁהֵבִיא עֲלֵיכֶם
 כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְהוּא — שֶׁתְּשׁוּבוּ אֵלָיו
 יתְבַרֵךְ. וּבְרֶגַע שְׁזוֹכִים לָשׁוּב אֵלָיו יתְבַרֵךְ, עַל-יְדֵי-
 זֶה נִצּוּלִים מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמִכָּל מִינֵי
 מְצוּקָה; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁחֲזַק בְּאֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּת
 בּוֹ יתְבַרֵךְ, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְדַבֵּר אֶת
 דְּבוּרֵי הָאֲמוּנָה וְהַשְּׁגָחָה פְּרָטִית תָּמִיד, שְׁעַל-יְדֵי-

זֶה יְהִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרִי
לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבֵא.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת

יִפְתַּח אֶת עֵינֵי הָאָדָם לְבַל יֵלֶךְ שׁוֹלֵל בְּזֵה הָעוֹלָם,
וְאֵל יִפְתְּהוּ וְיַצְרוּ בְּדַמְיוֹנוֹת וְהַבְּלִים, וְיִגְלֶה נוֹרָאוֹת
נִפְלְאוֹת בְּהִנְהַגַת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִיס לִיָּה
רַבֵּי נִתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלֵב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אִם הָיָה אָדָם מְכִיר אֶת
מְקוֹמוֹ תָּמִיד, וְהָיָה חַי אֶת הַמְצִיאוֹת, אִזְ הָיָה לוֹ
בְּנֵקֶל לְקַבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו, וְעָקַר כָּל הַצָּרוֹת
וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי-אָדָם, מִפְּנֵי שְׂאִינָם
יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת, וְזֶה אֲשֶׁר הוֹרֵס
אוֹתָם לְגַמְרֵי; וְעַל-פֶּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַדְבִּיק עֲצָמוֹ
בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְיוֹדַע וְעַד, אֲשֶׁר הוּא יִתְבַּרֵךְ מִחֲנִיָּה
וּמְהֵרָה הַכֹּל, וְאֵיךְ שְׁנֹאֲרַע עִמּוֹ, יְקַבֵּל אֶת
הַמְצִיאוֹת הַזֵּה, וְאִז מִמִּילָא יִתְבַּטֵּל מִמֶּנּוּ כָּל הַרַע
וְהַחֲשָׁךְ שְׁעוֹבְרִים עָלָיו.

(אמרי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תְּקַעג)

קוֹנְטָרַס

כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת

.א

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע אַהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת הוּא רַק מִחֲמַת שְׂאֵתָה אֵינְךָ רוֹצֵה לְחַיּוֹת עִם הַמְצִיאוֹת, אֲלֹא אַתָּה הוֹלֵךְ שׁוֹלָל וּמְלֹא דְמִיּוֹנוֹת, וְנִדְמָה לְךָ כְּאִלוֹ אֵין זֶה נוֹגֵעַ לְךָ, וּכְאִלוֹ אֵין זֶה שִׁיךְ אֵלֶיךָ, וְאַתָּה אֵינְךָ שִׁיךְ אֵל כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַתָּה מְרַחֵף בְּכָל מִינֵי דְמִיּוֹנוֹת, וְזֶה אֲשֶׁר הוֹרֵס אוֹתְךָ לְגַמְרִי, כִּי בְּאַמַּת אִם הֵייתָ יוֹדֵעַ שֶׁ"כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת", מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ הוּא מְצִיאוֹתִי, וְעָלֶיךָ לְקַחַת אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדֶּיךָ אַחַת וּלְתַמִּיד, וּלְהַשְׁתַּדֵּל לְחַיּוֹת עִם הַמְצִיאוֹת, וּלְהַשְׁלִים עִם הַמְצִיאוֹת, וּלְהַכְנִיס אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַמְצִיאוֹת שְׁלֶךָ, אֲזִי הֵייתָ יוֹצֵא

מכל הצרות ומכל הבציות. אך עקר הצרות והיסורים והמרירות שעוברים עליך, מפני שאין אתה רוצה לחיות עם המציאות, ואינך רוצה לקבל את המציאות כמות שהיא, ואתה חי באשליה ובדמיונות, ונדמה לך כי סוף כל סוף תצא מהמציאות, ובאמת זה מה שהורס אותך יותר. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לקבל את המציאות כמו שהיא, ואף שאני יודע שהיא מרה מאד מאד, ואינך יכול לחיות כף, כי היא הורסת אותך לגמרי לגמרי, עד שאתה אבוד בעיניך, עם כל זאת אין זו עצה ואין זה פתרון לכל בציותיך, עליך לחיות עם המציאות, לידע שאלו הצרות שלך, זו המרירות שלך, ועליך להשלים עמה, ועל-ידי-זה באמת תוכל לפתור ולצאת מהצרות והיסורים שאתה נמצא בהם, אבל אם לא תרצה להשלים עם המציאות, ותחיה באשליה ובדמיונות, אז יעברו עליך צרות כאלו, שמש תצא מדעתך מרב צרות ויסורים. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לקחת את עצמך בידיך, ומהיום והלאה קח את המציאות, ותדע שנגזרה עליך גזרה מרה כזו, שאתה נמצא בה. ואף שאני יודע שכל-כף קשה לך, וכמעט שאתה יוצא מדעתך, ועצביך מתמוטטים לגמרי,

מִחֶךָ וְדַעְתָּךְ שְׂבוּרִים לְרִסְיִים, לְכֶךָ מְלֵא
 עֲקֻמוּמִיּוֹת וּסְפָקוֹת וְקִשְׁיוֹת, וְאַתָּה צוֹעֵק מֵרֵב
 יְסוּרִים, אֵיךְ וְלָמָּה בָּא לִי דְבַר כְּזֶה? דַּע, שֶׁהַכֹּל
 מִפְּנֵי שְׂאִינְךָ רוֹצֵה לְקַחַת אֶת הַמְצִיאוֹת כְּמוֹ שֶׁהִיא,
 אִם תִּקַּח אֶת הַמְצִיאוֹת כְּמוֹ שֶׁהִיא, כָּל חַיִּיךָ יִשְׁתַּנּוּ
 לְגַמְרֵי. וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת
 הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁהוּא, וְתִכְנִיס אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּתוֹךְ עֲנִינְיֶיךָ וְאִז בְּאַמַּת תִּנְצֵל מִכָּל מִינֵי צָרוֹת
 וְיְסוּרִים וּמְרִירוֹת, וְכָל חַיִּיךָ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרֵי לְטוֹבָה.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם נִפְלְתָ
 בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְלְתָ, וְנִתְלַכְלַכְתָּ בְּמָה שֶׁנִּתְלַכְלַכְתָּ,
 וְהִגַּעְתָּ לְנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא בְּשֵׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת
 וּמִתַּחְתִּיו, וּכְבָר עֲבַרְתָּ עַל כָּל הָעֲבָרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
 רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן: פָּגַם הַבְּרִית וְאָכִילַת טְרֵפוֹת
 וְנִבְלוֹת וְחִלּוּל שֶׁבֶת וּשְׂאָר הָעֲבָרוֹת שֵׁישׁ, אִם אַתָּה
 רוֹצֵה לְחַזֵּר בְּאַמַּת בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עָלֶיךָ לְקַבֵּל אֶת
 הַמְצִיאוֹת, וְלִידַע בְּאִיזָה מְקוֹם אַתָּה נִמְצָא, וְעַל-יְדֵי
 שֶׁתִּדַּע שֶׁ"כֶּף הַיָּא הַמְצִיאוֹת", אִז בְּנִקְל יִהְיֶה לְךָ
 לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי בְּרַגַע שֶׁתִּרְצֶה לְשׁוּב

בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כְּכֹר יָבוֹאוּ כָּל
 הַקְּלָפוֹת וְהַסְטָרָא אַחֲרָא שְׂבָרְאָתָּ מַחֲטָאֵיךָ
 וְעוֹנוֹתֶיךָ — לְבַלְבַּל אוֹתְךָ, וּלְעַקֵּם אֶת מַחֲדָךְ
 וְדַעְתְּךָ, וְלוֹמַר לְךָ, שְׂאִין רוֹצִים אוֹתְךָ לְמַעַלָּה כָּלֵל,
 וְאִין לְךָ כְּכֹר שׁוּם תִּקְוָה, מֵאַחַר שְׂחַטְאָתָּ וּפְשַׁעָתָּ
 כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ בְּכָל מִינֵי לְכַלּוּכִים שְׂבַעְעוּלָם, וְעַל-כֵּן
 אִין צְרִיכִים אוֹתְךָ וְכַדוּמָה כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת
 שְׂיָבֹאוּ לְבַלְבַּל אוֹתְךָ, וְיִהְיוּ לְךָ יְסוּרִים גְּדוּלִים מְזֵה.
 עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי "כֶּךָ הִיא
 הַמְצִיאוֹת", מֵאַחַר שְׂבָאָמַת חֲטָאָתָּ וְקַלְקַלְתָּ אֶת
 בְּרִיתְךָ, וּפְטַמְתָּ אֶת עֲצָמְךָ בְּאֲכִילוֹת נְבִלוֹת וּטְרָפוֹת,
 וְטַמְאָתָּ אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי תוֹעֵבוֹת רָעוֹת, וְחַלְלַתָּ
 שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וְעַבְרַתָּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, הַהֲכַרַח
 שְׂיִתְאַחֲזוּ בְּךָ הַקְּלָפוֹת. וְאִם אַתָּה רוֹצֵה בְּאָמַת
 לְשׁוּבַת בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, רְאֵה לֹא לְבַלְבַּל אֶת עֲצָמְךָ
 מֵהֶם כָּלֵל, וְתִהְיֶה עֲקֹשָׁן גְּדוּל, וְחֹזֵק וְאַמֵּץ לֹא
 לְהִשְׁיב לָהֶם דָּבָר, רַק תִּמְשִׁיךְ לְצֵאת מִהָרַע וְהַחֲשִׁיךְ
 שְׁנֹלְפֵדֶת בָּהֶם. וְאַף שֶׁכָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת יָבֹאוּ וַיִּבְלְבְּלוּ
 אוֹתְךָ, וַיֹּאמְרוּ לְךָ: "מָה וְלָמָּה וְאֵיךְ אַתָּה יְכוֹל
 לְשׁוּבַת בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה", תִּלְעַג לָהֶם, כִּי בְּאָמַת הוּא
 יִתְבַּרְךָ אָב הַרְחֲמֵן, וְחַפֵּץ שְׂפָלָם יִשׁוּבוּ אֵלָיו
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה בְּאָמַת רוֹצֵה

לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, רָאָה לְשֹׁכַח כָּל הָעֶבֶר שְׁלֹךְ,
 וְאָפְלוּ שְׁעַבְרָךְ רֵץ אַחֲרֶיךָ, תָּבִין וְתִשְׁכִּיל שׁ"כֶּךָ הִיא
 הַמְצִיאוֹת", כִּי הִקְלַפּוֹת אֵינָן רוּצוֹת לְעֹזב אוֹתָךְ, רַק
 אַתָּה תִּלְךְ וְתִתְקַדֵּם וְתִתְחִיל לְקַיֵּם בְּכָל יוֹם מְצוּוֹת
 חֲדָשׁוֹת: תְּנִיחַ תְּפִלִּין וְתֹאכַל מֵאֲכָלִים כְּשָׂרִים,
 וְתִשְׁמַר שַׁבַּת-קֹדֶשׁ וְתִהְיֶה בְּשִׂמְחָה. וְהֶעֱקַר תִּתְחִיל
 לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וְאָפְלוּ שְׁבַעַת הַתְּפִלָּה יָבֹאוּ
 אֵלֶיךָ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, וַיִּבְלְבְּלוּ אוֹתָךְ
 וַיִּשְׁבְּרוּ אֶת לִבְךָ וְדַעְתָּךְ, וַיַּעֲקֻמוּ אוֹתָךְ, עַד שֶׁכִּמְעַט
 תִּפֹּל בַּיָּאוֹשׁ, אַל תִּסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כָּלֵל, רַק תִּדַּע
 שׁ"כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת" מֵרַב חֲטָאִיךָ וְעוֹנוֹתֶיךָ
 שְׁכָכָר עֲבָרָת. וְאִם בְּאַמַּת תִּהְיֶה עֲקָשָׁן לֹא לְהִסְתַּכֵּל
 בַּחֲזָרָה רַק לְהִמְשִׁיךְ וּלְהִתְקַדֵּם, אֲזוּ דִיקָא סוּף כָּל
 סוּף יִתְבַטְּלוּ כָּלֵם מִמֶּךָ. אִךְ עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲהוּבִי,
 בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁבִהְכֶרַח שִׁיעֲבֹרוּ עֲלֶיךָ כָּל הַמְרִירִיּוֹת
 הָאֵלוּ, אִם תִּהְיֶה עֲקָשָׁן גָּדוֹל לְחִיוֹת עִם הַמְצִיאוֹת;
 אֲשֶׁרִי מִי שְׁרוּצָה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִצְאָת
 מִהַחֲשֵׁךְ וּמִהַשָּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, שְׁנֹלְכֵד לְשֵׁם,
 וְהִתְכַרַח לוֹ שְׁיִהְיֶה לוֹ בְּלִבּוֹלִים וּסְפִקוֹת רַבִּים. וְאִם
 תִּהְיֶה עֲקָשָׁן גָּדוֹל לֹא לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כָּלֵל, סוּף
 כָּל סוּף תִּתְפַטֵּר מֵהֶם, וְתִצָּא לְגַמְרֵי מִהַחֲשֵׁךְ, וְתִזְכֶּה
 לְהַפְלִיל בְּקֹדֶשׁה. וּכְמוֹ-כֵן הוּא בְּלִמּוֹד הַתּוֹרָה

הַקְדוּשָׁה, אִם תִּתְחִיל לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, בְּתַחֲלָה יִהְיֶה לְךָ קִשְׁיָה מְאֹד לְהַבִּין, אֲפֹלוּ פְּשׁוּטָן שֶׁל הַדְּבָרִים, אֲךָ אֵל תִּתְיַאֵשׁ מִלְּמוּד הַתּוֹרָה, אֲלֵא תִדַּע שֶׁ"כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת", מֵאַחַר שֶׁחֲטָאתָ כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה בַּחַיִּיד, וְקִלְקַלְתָּ כְּמוֹ שֶׁקִּלְקַלְתָּ, הַהֲכָרַח שֶׁיָּבֵאוּ עֲלֶיךָ עֲכָשׁוּ כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת וְדַמְיוֹנוֹת וּבִלְבוּלִים, וַיִּרְצוּ לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ וּלְעַקֵּם אֶת מַחְךָ כְּאִלוּ אֵין לְךָ כֶּבֶד שׁוֹם מְנוּס וְתַקְוָה, אָבֵל אִם תִּצְיִית לְצַדִּיקִים הַמּוֹרִים לְךָ אֶת דְּרֹךְ הָאֱמֶת אִיךָ לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה עֲקֻשָׁן גָּדוֹל לַחַיּוֹת עִם הַמְצִיאוֹת כְּמוֹת שֶׁהִיא, "אֲנִי מְלֵא זֵהָמָה, מְלֵא טִמְאָה, וְעֲלֵי לְהַתְּמוּדֵד עִם כָּל הַשִּׁקָּר וְהַגְּשָׁמִיּוֹת הַמְּסַבְּבִים אוֹתִי, וְאֲשַׁתְּדֵּל בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְנַתֵּק אֶת עֲצָמֵי מִזֶּה", עַל-יְדֵי-זֶה בְּאֱמֶת תִּזְכֶּה לְצֵאת מֵהַכֹּל, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְזָכֹר דְּבָר זֶה הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, אֲהוּבֵי, בְּנֵי, כִּי רַב רַבָּם שֶׁל בְּעֲלֵי הַתִּשׁוּבָה שֶׁהִתְחִילוּ לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְעָבְדוּ עַל עֲצָמָם יָמִים וְשָׁנִים, אֲךָ מִחֲמַת שֶׁלֹּא רָצוּ לַחַיּוֹת עִם הַמְצִיאוֹת, לְזֹאת נִפְלוּ בַּחֲזָרָה לְסוּרָם; וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֵה בְּאֱמֶת לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאֲפֹלוּ שֶׁתִּשְׁמַע מִכָּל הָעוֹלָם כְּלוּ שְׂאִין לְךָ תַקְנָה, וְאֲפֹלוּ תִרְאֶה בְּכָל מִינֵי סִפְרִים

שְׁאַתָּה כְּכֹר אָבוֹד, תִּלְעַג לָהֶם, כִּי הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא אָב הַרְחֵמֵן וְרוֹצֵה אוֹתָךְ, וּמֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
 יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, קִטְנוֹת וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, וּבְכָל פַּעַם
 שְׁאַתָּה מִמְּשִׁיךְ עֲצָמְךָ יוֹתֵר לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אַתָּה נוֹפֵל יוֹתֵר, תִּדַע שׁ"כָּךְ הִיא
 הַמְצִיאוֹת", כִּי אַתָּה מָלֵא קְלָפוֹת וְסִטְרָא אַחֲרָא,
 וְהִסְתַּכַּלְתָּ בְּמָקוֹם שֶׁהִסְתַּכַּלְתָּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּכָל
 הַמְקוֹמוֹת הַמְתַּעֲבִים שָׂרֵק יֵשׁ, וַחֲשַׁבְתָּ וְהִרְהַרְתָּ
 בְּכָל מִינֵי זָבָל, מִדּוּעַ לֹא תִבִּין שׁ"כָּךְ הִיא
 הַמְצִיאוֹת", שְׁעַכְשָׁו כְּשֶׁהֲנֵךְ רוֹצֵה לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, יִתְעוֹרְרוּ כָּל הַקְּלָפוֹת לְלַכְדֶּךָ בְּמַצּוֹדֶתְךָ, וְלֹא
 לְהַנִּיחַ לָךְ לְצֵאת, וְעַל-כֵּן אִם תִּקַּח אֶת הַמְצִיאוֹת
 הַזֶּה, וְלֹא תִסְתַּכַּל כָּלֵל, אֲלֵא תִדַע "אֲנִי רוֹצֵה לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ", אֲזוּ דִיקָא תִצְלִיחַ.
 וְאִם תִּקַּח אֶת הַכָּלֵל הַזֶּה, תִּזְכֶּה לְצֵאת מִהַמְצִיאוֹת
 שְׁאַתָּה בָּהֶן, וְלִהְתַּקְשֵׁר בְּאַמַּת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

ג.

צָרִיךְ שְׁתִּדַע, אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, שְׁכָל הַצָּרוֹת
 שְׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ, הֵן רַק מַחֲמַת שְׁאִינְךָ רוֹצֵה לְחַיּוֹת
 עִם הַמְצִיאוֹת, כִּי אִם הָיִיתָ חַי עִם הַמְצִיאוֹת, כָּל

תִּיִף הָיוּ מִשְׁתַּנִּים לְגַמְרִי. וְעַל־פִּי־רֹב רוֹאִים בְּנֵי־
 אָדָם, שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר, כָּל מִינֵי צָרוֹת
 וְיִסּוּרִים, קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וְהַכֹּל מִחֲמַת
 שְׂאִינָם רוֹצִים לְחַיֹּת עִם הַמְצִיאוֹת, אִין הֵם
 מֵאֲמִינִים שְׁעֲלֵיהֶם עֵבֶר מִשְׁבֵּר כְּזֶה, אִין הֵם
 מֵאֲמִינִים שְׁעֲלֵיהֶם עֵבֶרָה צָרָה מְרָה כְּזוֹ, וְאִינָם
 יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת שְׁבָה הֵם נִמְצָאִים, וְזֶה
 בְּעֶצְמוֹ כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, וְכָל זְמַן שְׂאִין הָאָדָם
 רוֹצֶה לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת, לִידַע שְׁ"כָף הַיָּא
 הַמְצִיאוֹת" מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, אִז הוּא אָבוֹד לְגַמְרִי;
 וְעַל־כֵּן רָאָה, אֶהוֹבִי, בְּנֵי הַיִּקָּר, אִם אֶתָּה רוֹצֶה
 בְּאַמֶּת לְצֵאת מִהַצָּרוֹת שְׁלָךְ, רָאָה לְקַבֵּל אֶת
 הַמְצִיאוֹת, לִידַע כִּי "כָּף הַיָּא הַמְצִיאוֹת" מֵה
 שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אִם אֶתָּה מְרַצֶּה מִכָּף אוֹ אִם אִינְךָ
 מְרַצֶּה מִכָּף, אִךְ אִם רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת לְצֵאת מִהַצָּרוֹת
 שְׁלָךְ, תִּדַע שְׁ"כָף הַיָּא הַמְצִיאוֹת", וְעַל־כֵּן רָאָה
 לְחַזֵּק אֶת עֶצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, וְאִז
 דִּיקָא יֵשׁ לְךָ תִּקְוָה לְצֵאת מִהַכֹּל, הָעֵקֶר אֵל תַּנַּח
 מִקוֹמְךָ כָּלָל, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה וְיִהְיֶה מֵה שְׂיִהְיֶה,
 וְזֶה סוּד (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, יד): "יִוְנָתִי בְּחִגּוּי הַסֹּלַע בְּסִתָּר
 הַמְדַרְגָּה", וּפְרֵשׁ רַש"י: זֶה נֹאמֵר עַל אוֹתָהּ שְׁעָה
 שְׂרַדְךָ פְּרַעָה אַחֲרֵיהֶם וְהַשִּׁיגָם חוֹנִים עַל הַיָּם, וְאִין

מקום לנוס מפניהם ומפני הים ולא להפנות מפני חיות רעות. ולמה היו דומים באותה שעה? ליונה הבורחת מפני הנץ, ונכנסה לנקיקי הסלעים, והיה הנחש נושף בה, תכנס לפנים — הלא הנחש, תצא לחוץ — הרי הנץ, אמר לה הקדוש-ברוך-הוא, הראיני את מראיך, את כשרון פעלותיך למי את פונה בעת צרה, השמיעיני את קולך, ויצעקו בני ישראל אל הוי"ה; וכל זה עובר על כל אדם בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, שאדם נקלע לצרות פאלו ואינו יודע למי לפנות, ובפרט כשאינו רוצה לקבל את המציאות שאמנם נפל בצרה; כי על-פי-רב בני-אדם אינם מאמינים שהם בצרה, אלא חיים באשליות ובדמיונות ואינם רוצים לקבל את המציאות, ועל-כן בזה בעצמו הם הורסים את חייהם, אבל אם היו מקבלים את המציאות כמו שהיא, אז כל החיים היו מתנהלים בדרך ובצורה אחרת לגמרי, כי היו יכולים לצאת מזה על-ידי שהיו עוקרים את עצמם ובורחים רק אליו יתברך. ועל-כן בשעה שאדם בא לצרה גדולה, ומצד אחד בא לו הנחש ורוצה להכישו, ומצד שני בא הנץ ורוצה לנקר את מחו ואת עיניו, ואינו יודע באיזו דרך להלך, כי בוער בו יצרו הרע וכל דמו שלו

רוֹתַח בּוֹ, וְאִינוּ יוֹדְעַ מַה לַעֲשׂוֹת, כִּי הוּא מְלֹא
 צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים רָעִים מִבֵּיתוֹ וּמַעֲצָמוֹ,
 הַעֲצָה הַיְחִידָה הִיא רַק לְצַעֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׁיִרְגִיל
 אֶת עֲצָמוֹ לִילֵךְ לְמָקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם,
 וְעַל-יְדֵי שְׂיִצְעֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, יִזְכֶּה לְהִנָּצֵל מִכָּל אֱלוֹ
 הַרוֹדְפִים. אֲשֶׁר כָּךְ הָיָה בַשָּׁעָה שְׂיִצְאוּ עִם יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם, שִׁפְרָעָה וּמִצְרַיִם הָיוּ רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם
 וְלֹא יָדְעוּ מַה לַעֲשׂוֹת, עַל-כֵּן בָּרַחוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי
 מִכָּל הַצְּדָדִים הָיוּ עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי מְרִירוֹת שֶׁסָּבְלוּ
 מִכָּל מִינֵי פְחָדִים, עִם כָּל זֹאת רָאוּ שְׂאִין לָהֶם עֲצָה
 רַק לְצַעֵק אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְדִיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה
 יִנָּצְלוּ. וְכֵן הִדְבָּר עִמָּךְ, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אַתָּה
 נִמְצָא עֹבְשׁוֹ בְּצָרָה כְּזוֹ, אֵין לָךְ מָקוֹם לְאֵן לְפָנוֹת,
 הִנֵּה בּוֹעֵר בְּךָ יִצְרָךְ הָרַע וְנִמְשָׁכוֹת אַחֲרֶיךָ כָּל
 הַמַּחְשָׁבוֹת הָרְעוֹת שֶׁהִרְהַרְתָּ יָמִים וְשָׁנִים, וְהִסְתַּכַּלְתָּ
 בְּכָל מִינֵי הַסְתַּכְּלִיּוֹת רָעוֹת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה טַמְאָתָ אֶת
 מַחְךָ, אֶת לְבָבְךָ וְאֶת מַחְשַׁבְתְּךָ, וְאַתָּה מְלֹא זְהָמָה,
 וְהִנֵּה אַתָּה רוֹצֵה לְצַאת וְהִסְטָרָא אַחֲרָא מַחְזִיקָה
 אוֹתְךָ, וְאֵין אַתָּה יְכוֹל לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת,
 שֶׁבְּאַמַּת אַתָּה מִנַּח בְּתוֹךְ הַלְכְלוּךָ, וְכֵן עוֹבְרִים
 עֲלֶיךָ צָרוֹת וְיִסּוּרִים בְּבֵיתְךָ, שְׂאִינְךָ יְכוֹל לְתַת עֲצָה
 לְעֲצָמְךָ עִם אֲשֶׁתְךָ וְיִלְדֶיךָ, שֶׁמְמַרְרִים לָךְ אֶת חַיֶּיךָ,

וְכֵן בְּעֵינַי פְּרִנְסָתָךְ מֵר לְךָ מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאַתָּה
מִתְפּוֹצֵץ מְרַב צֶעַר, וְאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת, כָּל
זֶה מִפְּנֵי שֶׁאֵין אַתָּה רוֹצֵה לְחַיּוֹת עִם הַמְצִיאוֹת, כִּי
אִם תַּחֲיֶיהָ עִם הַמְצִיאוֹת הַזֶּה, אָז יִשְׁתַּנּוּ כָּל חַיֶּיהָ,
וְתוֹכַל לָצֵאת מִכָּל צְרוּתֶיהָ, וְתִמְשִׁיךְ עָלֶיהָ אוֹר
וְדַעַת וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, אֲשֶׁר "כָּף הַיָּא
הַמְצִיאוֹת", שֶׁכָּל מִי שֶׁעָשִׂיתָ לוֹ טוֹבָה, יַחֲזִיר לְךָ
רָעָה, אִם תִּרְצֶה לְקַבֵּל מְצִיאוֹת זֶה — תַּצְלִיחַ דְּרַכְּךָ,
וְאִם תַּתְּעַקֵּשׁ וְלֹא תִרְצֶה לְקַבֵּל זֹאת, אָז יִהְיוּ לְךָ
בְּעֵינֵי כָּל הַחַיִּים. וּבְאַמַּת צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ
תָּמִיד בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, לֵידַע שֶׁהוּא
יִתְבַּרְךָ מִתְּחִילָה וּמִתְּחִילָה וּמִקְּדֵימָה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,
וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עַצְמֵי חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכַפִּי שֶׁמְכַנִּים בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹהֵי,
אֲז עוֹבֵר עַל הַכֹּל, כִּי בְּאַמַּת צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת טוֹב
לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה אִיךָ שֶׁיִּהְיֶה,
וְאִפְלוֹ שֶׁיִּקְבַּל בְּחִזְרוֹת אַחֲרֶיךָ כָּף כָּל מִינֵי צְרוּת
וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת, וְיִחַרְפוּ וְיִגְדְּפוּ אוֹתוֹ, עִם כָּל זֹאת

הוא צָרִיף לְדַעַת, שֶׁ"כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת",
 שְׁכַשְׁעוֹשִׁים טוֹבָה לְמִישֶׁהוּ מְקַבְּלִים בַּחֲזָרָה רָעָה,
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת רַק טוֹבוֹת לְבְנֵי-
 אָדָם, וְאִז הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַם לָךְ בַּחֲזָרָה אֶת
 הַטוֹבוֹת הָאֵלוּ שֶׁעָשִׂיתָ; וְלִכֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשׁוּם דְּבָר
 שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִקְבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת, וְתִדַּע שֶׁ"כָּךְ הִיא
 הַמְצִיאוֹת", עוֹשִׁים טוֹבָה לְפָלוֹנִי וּמְקַבְּלִים בַּחֲזָרָה
 רָעָה. וְעַל-יָדֵי שֶׁתְּהִיָּה חֲזָק בְּעִבּוּדָה הַזֹּאת — לַעֲשׂוֹת
 רַק טוֹבוֹת לְבְנֵי-אָדָם, אֲזו תִצְלִיחַ דְּרַכָּךְ תִּמְיֵד. וְלִכֵּן
 רְאֵה לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת, וְאִז לֹא יִהְיוּ לָךְ שׁוּם
 אַכְזָבוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם, וְתִצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

ה.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁכָּל הַצָּרוֹת
 וְהַיְסוּרִים, הַמְרִירוֹת וְהַבְּעִיּוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ
 בְּרוֹחַנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת, הֵן רַק מַחֲמַת שְׁאִינְךָ רוֹצָה
 לְחִיּוֹת עִם הַמְצִיאוֹת, וְאִינְךָ רוֹצָה לְהִשָּׁלִים עִם כָּל
 מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַתָּה חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת אֵיךְ לְבָרַח
 מִהַמְצִיאוֹת, וְעַל-יָדֵי-זֶה דִּיקָא עוֹבְרִים עָלֶיךָ כָּל
 מִינֵי מְרִירוֹת; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,

לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת כְּמוֹת שְׁהִיָּא, וְאִז דִּיקָא תּוּכַל
 לְהִתְמוּדָד עִמָּהּ, וְלִצְאָת סוּף כָּל סוּף מְכַל הַבְּעִיּוֹת.
 כִּי הָעֵקֶר הוּא, שְׁצָרִיכִים לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת,
 וְלִידַע שְׁ"כֶף הַיָּא הַמְצִיאוֹת", שְׁאַנִּי סוּבַל כָּל-כֶּף
 הַרְבֵּה צְרוֹת וְיִסוּרִים, עִם כָּל זֹאת עָלִי לְדַעַת, שְׁהַכֵּל
 בְּשִׁבִיל כְּפָרֶת עֲוֹנוֹת, כִּי עָשִׂיתִי הַרְבֵּה מַעֲשִׂים
 רָעִים בְּחַיִּי, וְעַכְשָׁו הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְנַקּוֹת
 אוֹתִי מְכַל מִיָּנִי חַטָּאִים וְעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים מְרַבִּים
 שְׁעָשִׂיתִי בִימֵי חַיִּי; וְעַל-כֵּן אָנִי סוּבַל כָּל-כֶּף הַרְבֵּה
 צְרוֹת וְיִסוּרִים. וְכִפִּי שְׁתַּכְנִיס בְּעֲצָמְךָ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים,
 אִז דִּיקָא יִמְתַּק מִמֶּךָ הַכֵּל. וְלִכֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי
 הַיֶּקֶר, לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ אֶת הַמְצִיאוֹת, וְתַמְשִׁיךְ אֶת
 עֲצָמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַחֲזִק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִיָּנִי
 אֲפָנִים שְׁבַע עוֹלָם, וְאַל תַּמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ אֶל הַצֶּעֶר
 כָּלֵל, אֲלֵא אֲדַרְבֵּה תְּצַחֵק מִהַכֵּל, וְתַשְׁתַּדֵּל
 לְהִתְמוּדָד עִם הַמְצִיאוֹת וְאַפְלוּ שְׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ
 בְּבֵית צְרוֹת מְרוּרוֹת, וְאִינְךָ יוֹדַע מַה לַּעֲשׂוֹת מִרַב
 צֶעֶר וְיִסוּרִים, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהַשְׁלִים עִם
 הַמְצִיאוֹת, וְאִז דִּיקָא תִפְטֹר מְכַל צְרוּתֶיךָ. וְאַל
 תַּחֲשַׁב שְׁאַנִּי רוֹצֵה לְפַתּוֹתְךָ, כִּי "כֶּף הַיָּא
 הַמְצִיאוֹת", וְאַם תִּקַּבֵּל אֶת הַדְּבָרִים, אִז הַכֵּל יַעֲבֹר
 עָלֶיךָ בְּקַלּוֹת, אִךְ אִם לֹא תִרְצֶה לְקַבֵּל, וְתַהֲיֶה חֲכָם

בְּעֵינֶיךָ, אָזִי, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, תִּסְבַּל מַה שֶּׁתִּסְבַּל.
 לְזֹאת רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּךְ
 בְּיַדֶּיךָ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיַדֶּיךָ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.
 הָעֵקֶר הוּא בְּזֵה הָעוֹלָם הַתְּחִיבִי, לְחַזֵּק אֶת עֲצֻמוֹ
 בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְשִׂמְחָה
 אֶת אַחֲרִים, וְתִדַּע שֶׁבְּתוֹךְ הַמְצִיאוֹת שֶׁלְּךָ, שְׂאֵתָה
 נִמְצָא שֵׁם מְלֵא צֶעַר וּמְכַאֲבִים, מְלֵא יִסּוּרִים רָעִים,
 מְלֵא כְּאֲבִים, מְלֵא מְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקָאוֹת, מְלֵא חֲשָׁךְ,
 עַד שֶׁאֵינְךָ רוֹאֵה שׁוֹם אוֹר בְּקִצְהָ הַמְּנַהֲרָה, גַּם שֵׁם
 נִמְצָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיךְ גַּם שֵׁם לְהַמְשִׁיךְ
 אֶת עֲצֻמוֹ אֶל הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 שֶׁתִּכְנִס אֶת עֲצֻמָּךְ בִּידֵיעוֹת אֱלוֹ, אָז תִּצְלִיחַ לְעִבֹר
 עַל הַכֹּל.

.ו.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מַה שְׂאֵתָה
 רוֹאֵה בְּעוֹלָם "כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת", וְאֵי אֲכַפְּשֶׁר
 לְהִתְחַמֵּק מִזֶּה וּלְחַשֵּׁב תְּמִיד, אוֹלֵי צָרִיכִים לְשָׁנוֹת
 אֶת הָעוֹלָם, אוֹלֵי צָרִיכִים לְשָׁנוֹת אֶת הַנְּהַגוֹת
 הָעוֹלָם. עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי "כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת",
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה

פְּרָטִית, אִם בְּרִצּוֹנָךְ אוֹ שְׁלֵא בְרִצּוֹנָךְ, כֶּךָ הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ וְ"כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת",
 וְאִי שְׁיֵשׁ לָךְ הַרְבֵּה קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ,
 לָמָּה וְאִיךָ וְאֵימַת וְכוּ' וְכַדוּמָה, וְלִכְל אֶחָד וְאֶחָד
 יֵשׁ קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת אַחֲרֵים עַל הַנְּהַגוֹת הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְלָרֵב אֵין בְּנֵי-אָדָם יְכוּלִים לְהִבִּין אֶת
 הַנְּהַגוֹת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן קָשָׁה לָהֶם כָּל
 מִינֵי קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ,
 לָמָּה הוּא מְתַנַּהֵג כֶּךָ, וְלָמָּה הוּא מְנַהֵיג כֶּךָ. וּבְאֵמַת
 צָרִיךְ לְהַשִּׁיב לְעֲצוּמוֹ "כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת", וְאֵין
 צָרִיכִים לְשִׁנוֹת שׁוֹם דְּבָר, רַק צָרִיכִים לְבָרַח אֶל
 הַתּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה וְלִקְיָם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצִאוֹת
 בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת, וְלְהִרְגִיל אֶת עֲצוּמוֹ לְדַבֵּר
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלִשְׁוֹחַ וְלִסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל אַחֲוֹרָנִית כָּלֵל, אֶלֶּא
 לְדַעַת שְׂאִין יוֹדְעִים מְאוּמָה, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה
 נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת
 עוֹלָמוֹ בְּחֻסָּד וּבְרַחֲמִים, וְאֶפְלוֹ שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם
 מֵה שְׁעוֹבֵר — כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוֹת
 וּמְכַאוּבִים, וְאֶפְלוֹ שְׁכָבֵר עָבַר עַל עַם יִשְׂרָאֵל מֵה
 שְׁעָבַר — כָּל מִינֵי גְלִיּוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת, צָרִיךְ לְדַעַת
 כִּי "כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת", הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג

אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְצָרִיכִים
 לְסַלֵּק וּלְבַטֵּל אֶת הַשֵּׁכֶל לְגַמְרִי, וְלִידַע שְׂאִין
 יוֹדְעִים כָּלֵל, עָלִינוּ רַק לְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ
 שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִהְתַּמִּיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, וְלִשְׁקֹד עַל דְּלִתוֹת הַתְּפִלָּה וְהַרְחָמִים,
 לְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שְׂשִׁישִׁים קֶזֶז לְכָל
 צְרוּתֵינוּ וּמְכַאוּבֵינוּ, וְעַם כָּל זֹאת אָסוּר לִפְלֹ בְדַעְתּוֹ
 כָּלֵל מִשׁוּם דְּבַר שְׂבַעוֹלָם, רַק תְּמִיד לְשִׁין לְעַצְמוֹ
 אֶת הַפְּתָגָם הַזֶּה: "כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת", וְאִם אַתָּה
 רוֹצֵה לְהַשְׁתַּנּוֹת, עָלֶיךָ לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְלְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו, וְלִשְׁקֹד עַל דְּלִתוֹת
 תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְלְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמֶּת תִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה, לְגֵאֲלֵ נַפְשֶׁךָ מִכָּל
 מִינֵי רַע וּמִכָּל מִינֵי קַלְפוֹת. הֶעֱקַר לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל
 כָּלֵל, וּמִכָּל שְׂכָן שְׁלֵא יִקְשׂוּ לְךָ שׁוּם קִשְׁיוֹת
 וּסְפִקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעָלֶיךָ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי
 אָפְנִים שְׂבַעוֹלָם לְבַטֵּל מֵעַצְמָךְ כָּל מִינֵי קִשְׁיוֹת
 וּסְפִקוֹת, וְלִידַע שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל, וְ"כֶךָ הִיא
 הַמְצִיאוֹת", וְכֶךָ מְנַהֵג הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
 עוֹלָמוֹ, וְאֵף שְׂאִינִי מִבֵּין הַרְבֵּה דְּבָרִים — מֵה בְּכֶךָ,
 אִם רֵאשִׁי וּמַחִי מְלַכְלָכִים, אִיךְ אֲזַכֶּה לְהַבִּין
 רוּחְגִּיּוֹת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִיךְ אֲזַכֶּה לְהַבִּין

אֶת הַנְּהַגְתּוֹ וְהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי הַפְּרָטִית, אִיךָ שְׁמַנְהִיג
עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים?! וְעַל-כֵּן עָלִי רַק לְשׁוֹב
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְלִהְתֵּמֵד בְּלִמּוֹד
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, לְהִיּוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, בַּפֶּשֶׁט, רִמּוֹ, דְּרָשׁ וְסוּד, וְלִהְתַּעַמֵּק בְּעַמְּקֵי
חֻכְמָתוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְבַקֵּשׁ
וְלִהְתַּחַנֵּן עַל גַּפְשֵׁי כָּל מֵה שְׁאַנִּי צָרִיךְ, וְדִיקָא
עַל-יְדֵי-זֶה אֲזַכֶּה לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּי. כִּי אֵי אֶפְשֶׁר
לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים אֲלָא עַל-יְדֵי שְׁזוּרָקִים וּמְשֻׁלְיָכִים
מִמֶּנּוּ אֶת דַּעְתּוֹ, שְׁכָלוֹ, חֻכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ, וּבּוֹרְחִים
אֶל הַמְצִיאוֹת, וְיִוְדְעִים שֶׁ"כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת", כֶּךָ
מִנְהִיג הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וּכְשֶׁאָדָם
הוֹלֵךְ בְּדַרְךָ זֶה — מַצְלִיחַ בְּיֹתֵר; אֲשֶׁרֵי מִי
שְׁמַסְלֵק אֶת דַּעְתּוֹ וְחֻכְמָתוֹ, וְאֵינוֹ שׁוֹאֵל שׁוּם
קִשְׁיוֹת כָּלֵל, וְאֵז דִּיקָא יַצְלִיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי כָּל
הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי-אָדָם, עַד שֵׁשׁ
בְּנֵי-אָדָם, שְׂרַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֲבָדוּ אֶת עוֹלָמָם
בִּידֵיהֶם, עַל-יְדֵי שְׁכַפְרוּ בְּעַקֵּר, הַכֵּל הִזָּה רַק מִחֲמַת
שְׁלֵא רָצוּ לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת, כִּי הִזָּה קִשְׁשָׁה לָהֶם
מְאֹד מְאֹד עַל הַנְּהַגוֹת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי רוֹאִים
תְּכָלִית הַהַפּוּךְ, אֲשֶׁר אֵלּוֹ הִרְשָׁעִים הַשִּׁיגוּ חֵיל, אֵלּוֹ
הַגּוֹיִים מַצְלִיחִים, וְאֵלּוֹ הַמְּאַמִּינִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ, עוֹבֵר

עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ', וְדָבָר זֶה הַפִּיל אוֹתָם לְגַמְרִי, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שׁ"כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת", כֶּךָ מְנַהֵיג הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְלֹא אֲכַפֶּת לִי שׁוֹם דְּבָר, עָלִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמֵי רַק אֱלִיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִז אֵף פַּעַם לֹא אֲשַׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבָר שְׁבָעוּלָם, כִּי אֵין לִי שׁוֹם קִשְׁיוֹת כְּלָל, וְאֶפְלוּ שְׂאֲנֵי רוּאָה שְׁהוֹלֵךְ הַכֹּל הַהַפּוּךְ מִמֶּה שְׁרָצִיתִי, לֹא אֲכַפֶּת לִי, אֲנִי רוֹצֵה רַק אֶת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְרוֹצֵה רַק לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה וְלִקְיָם אֶת הַמְצוּוֹת, וְלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמֵי אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדִבְקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. וְאִם יִהְיֶה הָאָדָם עֲקָשָׁן גָּדוֹל עַל דְּבָר זֶה, אִז דִּיקָא יִפְתַּח לְפָנָיו עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרִי, וְיִרְאֶה אֵיךְ שְׁבִתוֹךְ הַמְצִיאוֹת הַזֶּה, שֶׁם גָּנוּז אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם הַמְּחִיָּה וּמְהֵרָה כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כְּפֹסֵא לְאֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמֵה שְׁמִתְנַהֵג, כֶּךָ צָרִיךְ לְהִיּוֹת וְ"כֶךָ הִיא הַמְצִיאוֹת", וְאֵף שְׂאֵין מְבִינִים, כֶּךָ רְאוּי שְׂיִהְיֶה, שְׁלֹא יְבִינוּ דְבָר, כִּי אֲנַחְנוּ מְגַשְׁמִים עִם שְׁכָל גַּם וְעַב, וְאֵינָנוּ מְבִינִים מְאוּמָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִצְלִיחַ לְהַתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִים דְּבוּרִים אֵלוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, אִז יִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ בְּזֶה וּבְכָא תְּמִיד.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, הָעֵקֶר שֶׁתַּחֲיֶה עִם הַמְצִיאוֹת, וְאֵל תַּחֲיֶה בְּאִשְׁלִיּוֹת, וּמִכָּל שָׁכֵן שֶׁתּוֹצִיא אֶת עֲצָמְךָ מִכָּל מִינֵי דְמִיוֹנוֹת, כִּי הַדְּמִיוֹן הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאֵינּוּ מְטַעֶה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל. וְצָרִיף לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם, וְיִחְיֶה עִם הַמְצִיאוֹת, לִידַע בְּכָל דְּבָר שֶׁ"כֶּף הַיָּא הַמְצִיאוֹת", וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְחַמֵּק מִזֶּה. וּכְפִי שֶׁיִּכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה — יַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה; כִּי עֵקֶר הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים, הַמְרִירוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הוּא כְּשָׁחֵי בְּאִשְׁלִיּוֹת, וְהוּא מְלֵא דְמִיוֹנוֹת, שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁיִּכּוֹל לְהַפְּךָ אֶת הַמְצִיאוֹת. וּבְאֵמֶת הַמְאֲמִין הָאֱמֶתִי, שֶׁיִּוֹדַע וּמְאֲמִין, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְלֹא שֶׁיֵּךְ דְּבָר כְּזֶה לְהַפְּךָ אֶת הַמְצִיאוֹת, אֶלָּא צָרִיף לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַמְצִיאוֹת, וְזֶה בְּעֲצָמוֹ יִהְיֶה אֶת הַמְצִיאוֹת, כִּי בְּלֹא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא נִתֵּן לְשָׁנוֹת דְּבָר, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וּבְחֻשְׁבוֹן צָדֵק; אֲשֶׁרִי מִי

שְׁמֹכְנִים בְּחַיּוֹ הַפְּרָטִיִּים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, שָׂאז יֵלֶךְ לוֹ כָּל הַחַיִּים בְּנֶקֶל, וַיִּצְלִיחַ מְאֹד
 מְאֹד דְּרָכּוֹ, וַיִּזְכֶּה לִירֵשׁ עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה.

ח.

רָאָה אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל
 מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבָר,
 רַק תִּמְיֵד תִּמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמָךְ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִדַּע כִּי
 הוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה
 וְנִפְלְאָה מְאֹד, כִּי מִבְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
 כָּלֵל, וְעַל-כֵּן בְּכָל מֵה שְׁקוֹרָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבִגְשָׁמִיּוֹת,
 תִּדַּע שֶׁ"כָּךְ הִיא הַמְצִיאוֹת", הֵינּוּ שְׂאֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ נִמְצְאָת בְּכָל דְּבָר, וְאֵין מִבְּלַעֲדָיו נִמְצָא, כִּי
 הַמְצִיאוֹת הִיא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ
 רַחֲמִים שְׁלֵא יִטָּה מִדְּרֵךְ הַתּוֹרָה כִּי הוּא זֶה, וַיִּבְרַח
 מִכָּל מִיָּנִי רְשָׁעִים, כּוֹפְרִים וְאֲפִיקוֹרְסִים, מִמִּיָּנִים
 שׁוֹנִים וְעַרְב־רַב שְׁנַתְעָרְבוּ בְּעַם יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר זֶה
 עֵקֶר הַגְּלוּת, שְׁנַתְעָרְבוּ נְשָׁמוֹת בֵּין הַגּוֹיִים וְלִמְדוֹ
 מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְעַל זֶה עָלִינוּ לְהַחֲזִיק עֲצָמָנוּ תִּמְיֵד
 אֲצֵל הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים שְׁבָכֵל דוֹר וָדוֹר,
 הַמְּלַמְּדִים אוֹתָנוּ דְרֵךְ הַיְיָ הַבְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ

שְׁמוֹ, וּמַגְלִים לָנוּ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכֶף אָדָם יְכוּל לַחֲיוֹת עִם הַמְצִיאוֹת. וְאִזְ אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם תַּחֲדִיר הֵיטֵב אֶת הַמְצִיאוֹת הַזֹּז בְּתוֹךְ לְבָךְ וְדַעְתְּךָ — תַּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי בְּלִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא הַנְּמָצָא וּמִבְּלַעְדּוֹ אֵין שׁוּם נְמָצָא, לֹא תוּכַל לְהַסְתַּדֵּר בְּשׁוּם דְּבָר, וְאֵל תַּחֲיֶה בְּאַשְׁלִיּוֹת וּמִכָּל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן שֶׁתְּבָרַח מִכָּל מִינֵי סִפְקוֹת וּבִלְבוּלִים, וְאֵל תַּהֲיֶה שְׁבוּר מִכָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אֲלֹא תִקְבַּל אֶת הַמְצִיאוֹת כְּמוֹת שֶׁהִיא, וְתִדַּע שֶׁאִם תְּבָרַח רַק אֲלֵיו יִתְבַּרְךָ, וְתִבְקַשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ כָּל מַה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ, אֲזִי תִרְאֶה נְסִים וּנְגִלִים אִיךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁנֶּה אֶת הַטֶּבַע, וּמַגְלֶה אֶת הַשְּׁגָחָתוֹ הַפְּרָטִי הַפְּרָטִית. כִּי בְּזֶה שֶׁאָדָם בָּא וְרָץ רַק אֲלֵיו יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה עֲצָם הַנְּשָׂמָה וְהַמְצִיאוֹת נִתְגַּלֶּה בּוֹ שֶׁהוּא אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמֵהַמְצִיאוֹת הַזֹּז שֶׁהוּא רוֹאֶה, מִשֶּׁם דִּיקָא נוֹלָדָת לוֹ יְשׁוּעָה, כִּי כָּל הַצְּרוֹת וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הֵם רַק מִחֲמַת שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת, וְחִי בְּדַמְיוֹנוֹת וּבְאַשְׁלִיּוֹת, אִךְ עַל-יְדֵי שְׁבוּרָח אֲלֵיו יִתְבַּרְךָ, וּמִתְחַנֵּן וּמִבְקַשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ כָּל צְרָכָיו, עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיךְ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ

בְּתוֹךְ הַמְצִיאוֹת, וְנִתְגַּלָּה לּוֹ הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא
 שְׁבָכַל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ רוֹאֵה
 נְסִים נְגָלִים שְׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּאִפְן נְסִי;
 אֲשֶׁר־מִי שְׁמִכְנִים אֶת עֶצְמוֹ הֵיטֵב בְּלִמּוּד הַקְּדוֹשׁ
 וְהַנּוֹרָא הַזֶּה — לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אֶת הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא הַנְּמַצָּא וְאֵין בְּלִעְדָּיו שׁוֹם נְמַצָּא,
 שְׂאֵז יַחֲיֶה עִם הַמְצִיאוֹת, שֶׁהוּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְיִהְיֶה אָדוּק וְדָבוּק בְּתוֹרַת הַקְּדוֹשָׁה, וַיִּקְיֵם אֶת
 מִצְוֹתָיו יְתִבְרַךְ, וַיִּתְעַנֵּג בְּעִרְבוּת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת,
 זִיו וְחַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יְתִבְרַךְ, וְאֵז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכֹא
 לְנִצַּח נְצָחִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קוֹנְטֵרַס

תַּפְסִיק לְהַתְעַצֵּב

יְגַלֶּה עֲצוֹת וְהַנְהַגוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּסִבְלָנוֹת,
וְלֹא לִפְלֵ בְכַעַס וּבִקְפִידוֹת, אֲשֶׁר הוֹרְסִים אֶת חַיֵּי הָאָדָם
וְעוֹקְרִים אוֹתוֹ מִשְׂרָשׁוֹ, וְכָל הַמַּחְלוֹת וְהַחֲלָאִים הַרְעִים
בָּאִים רַק עַל-יְדֵי כַעַס וְעֲצָבִים.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תִלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיהּ
רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֵלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּכִים וּמֵאמְרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבֵא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֵלָב

עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹבֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר עֲנִין רַבָּנוּ ז"ל הוּא
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר דָּבַר
גְּדוֹל וְדָבַר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה לְבַד, אֱלֹא הַכֹּל
בְּהַשְׁגָּחַתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וּכְשֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ
יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אֲזִי הוּא מְאָרִיךְ אָפוֹ, וְהוּא סִבְלָן
גְּדוֹל עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּנִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְאֵף פַּעַם אֵינוֹ מְתַעַצֵּב עַל שׁוֹם
בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם אֱלֹא סוֹבֵל הַכֹּל; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְגִיעַ
אֶל מַדְרָגָה זוֹ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקעד)

קוֹנְטֵרס

תַּפְסִיק לְהַתְעַצֵּב

.א.

בְּנֵי! רֵאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמָּךְ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוּת,
לְסָבֵל כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַף שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׁמָרִים
לְךָ הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד, וְעוֹבְרִים עָלֶיךָ כָּל מִינֵי
מְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים וְיִסּוּרִים מְרִים, הֵן מֵעֲצֻמָּךְ וְהֵן
מֵאַחֲרִים, אֲשֶׁר מְעַצְבָּנִים אוֹתְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה אַתָּה
נוֹפֵל בְּכַעַס וּבְעֲצָבָנוּת, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי
אֵין זֶה שׁוֹם יְעָצָה כָּלֵל, כִּי הַכַּעַס וְהַרְצִיחָה,
הַעֲצָבָנוּת וְהַמְרִירוֹת, יְכַלּוּ אֶת כָּל חַיֶּיךָ, כְּמוֹ
שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קְדוּשֵׁין מ.א.): רַגְזוֹן לֹא
עֲלֵתָה בְּיַדֶּיךָ אֶלֶּא רַגְזוֹנוּתִיָּה, הַכַּעַסֵּן אֵינוֹ מְרוּיַח
שׁוֹם דְּבָר רַק אֶת כַּעַסוֹ, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שְׂתַתְּעַצֵּב עַל
אַחֲרִים אוֹ עַל עֲצֻמָּךְ לֹא תָבוֹא לְשׁוֹם דְּבָר, רַק

תכנס בִּיסוּרִים יוֹתֵר גְּדוֹלִים, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לָךְ
 לְהִתְעַצֵּב, כְּכֹר הַגִּיעַ הַזֶּמֶן שֶׁיְהִי לָךְ יָשׁוּב הַדַּעַת,
 וְ"תִפְסִיק לְהִתְעַצֵּב", וְתִמְשִׁיךְ בְּעֵצְמְךָ אֲמוּנָה
 פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, אֲשֶׁר
 אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרְךָ מְחִיָּה, מְהִיָּה
 וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי,
 מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וְהַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרִטִי פְּרִטִית, וְעַל-כֵּן מֵה
 וְלָמָּה לָךְ כָּל-כֶּךָ לְהִתְעַצֵּב, וְאִז אִם תִּכְנִיס בְּעֵצְמְךָ
 יְדִיעוֹת אֱלוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה תִזְכֶּה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים
 נְצַחִיִּים, חַיִּים אֲרָכִים, כִּי עֲקָר הֶרְפּוּאוֹת וְהִישׁוּעוֹת
 בְּאִים לְאָדָם שֶׁהוּא סְבֻלָן, כִּי מִי שֶׁהוּא סְבֻלָן בְּחַיָּיו,
 הוּא עוֹבֵר אֶת הַחַיִּים בְּקִלּוֹת, וּמִי שֶׁתָּמִיד בְּכַעַס
 וּרְצִיחָה וְעֲצָבָנוּת, הוּא רַק הוֹרֵס אֶת עֲצָמוֹ וּמְבַרֵּחַ
 מִמֶּנּוּ אֲנָשִׁים. וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
 מִהֲרַגַע הַזֶּה לְהִפְסִיק לְהִתְעַצֵּב, וְתִמְשִׁיךְ בְּעֵצְמְךָ
 אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִזְכֶּה
 שִׁישְׁתָּנָה כָּל מִצְבֶּךָ לְטוֹבָה.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם

עובר על כל אחד ואחד מה שעובר — צרות ויסורים, מרירות והרפתקאות, קטנות וחלישות הדעת, שזה מכניס את האדם בעצבות ובמרירות, בכעס, ברציחה ובעצבנות, וחכמינו הקדושים אמרו (נדרים כב.): כל הכועס כל מיני גיהנום שולטין בו, שנאמר (קהלת יא, י): "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך", ואין רעה אלא גיהנום, שנאמר (משלי טז, ד): "כל פעל הוי"ה למענהו וגם רשע ליום רעה", ולא עוד אלא שפתחוניות שולטת בו, שנאמר (דברים כח, סה): "ונתן הוי"ה לך שם לב רגז וכליון עינים ודאבון נפש", איזהו דבר שמכלה את העינים ומדאיב את הנפש? הוי אומר אלו פתחוניות, כי מי שלא יכול לעצור רוחו בעדו בעת שעוברים עליו צרות ויסורים, קטנות ומכאובים, רק נופל בעצבנות, בכעס ורציחה, אז כל מיני גיהנום שולטין בו, ומנח בשאול תחתית ומתחתיו, כי הכעס והרציחה הורסים את האדם לגמרי, ואינו מרויח שום דבר, אדרבה הוא מסתבך יותר בצרות ויסורים. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להפסיק להתעצבן, כי לא תבוא אל שום דבר בעולם על-ידי כעס ורציחה ועצבנות, זה רק יהרס אותך יותר ויותר, כי אם הגיהנום תשלט בך,

ותפל בשאול תחתינות ומתחתינו, וראה מה שעבר
 עליך כבר בחייה, איך שהיית בכעס ורציחה, ומה
 פעלת עם זה, ועל-כן איעצך ויהי אלקים עמך,
 שמהיום והלאה "תפסיק להתעצבן", וכשיש איזה
 אדם שמעצבן אותך, או שממרר את חייך, ראה
 לברח ממנו כמו שבורחים מאש, ולא יהיה לך
 שום עסק אתו, ויותר טוב לברח ממנו מלצאת
 ולריב, להתעצבן ולהתרגז ולהיות בכעס עליו, כי
 זה ממילא לא יועיל, רק יגרס את פתך והבריאות
 שלך, וכך אם תברח ממנו, אז הוא יתבטל לגמרי,
 ואין אתה יכול להענישו יותר מזה, שאתה בורח
 ממנו שלא יהיה לך שום עסק עמו כלל. ולכן ראה,
 אהובי, בני היקר, לקחת דבורים אלו לתשומת
 לבך, ותשמר את עצמך מהיום והלאה מכעס,
 מקפידות ורציחה, ו"תפסיק להתעצבן", כי זה לא
 יביא לך שום דבר, ובפרט אם אתה תלמיד חכם,
 עליך להזהר מאוד מאוד לא להיות בכעס
 ובעצבנות, כי הכל מסתכלים עליך ויוצא מזה
 חלול השם, ואם יראה אדם שהתלמיד חכם בכעס
 ובעצבנות, יאמר בלבו: "בנודאי מתר לכעס", חס
 ושלום, ועל-כן ראה לשמר עצמך מאוד מאוד לא
 להיות בכעס, בקפידות ובעצבנות, ותרגיל את

עֲצָמָךְ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוּת, וְאִז תִּקְדַּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם, וְאַף
אֶחָד בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לָךְ, כִּי בְּרַגַע שְׁאַתָּה מְרַגֵּיל
אֶת עֲצָמָךְ לְהִיּוֹת בְּסְבָלָנוּת, אִתָּה כְּבָר הַמְּנַצֵּחַ, כִּי
אֵין מִי שְׁיִנְצֵחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק מִי שְׁמַחְזִיק בְּמִדַּת
הַסְּבָלָנוּת, וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת
הַסְּבָלָנוּת, וְאִיךְ שְׁעַל יָדָהּ יְכוּלִים לְנַצֵּחַ הַכֹּל, הָיוּ
תָּמִיד סְבָלָנִיִּים עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם,
וּמִפְּסִיקִים לְהַתְעַצֵּבֵן. וְעַל-כֵּן רָאֵה אֶהוּבִי, בְּנֵי
הַיֶּקָּר, לְהַכְנִיס אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ בְּתוֹךְ לְבָבְךָ, וְאִז
טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

ג.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָּר, אֲשֶׁר הַכַּעַס,
הַרְצִיחָה וְהַעֲצָבָנוּת, שְׁאָדָם כּוֹעֵס, מִקְפִּיד וּמְתַעַצֵּבֵן
עַל זוּלָתוֹ, מְבִיא אוֹתוֹ לְכָל מִינֵי מַחֲלוֹת בְּעוֹלָם,
וּבְפָרֵט מַחֲלוֹת הַלֵּב וְהַגּוּף, וְכָל אֵלוֹ שְׁסוּבָלִים עַל
הַלֵּב, זֶהוּ רַק מַחֲמַת שֵׁהֶם תָּמִיד בְּכַעַס וְרְצִיחָה,
וְרוֹתְחִים מְרֹב תַּבְעֵרַת לָבָם שְׁבוֹעֵר בָּהֶם עַל זוּלָתָם,
וְהֵם תָּמִיד מְתַעַצְבָּנִים עַל אַחֲרִים, וְזֶה מֵה שְׁמְבִיא
אוֹתָם לִיַּדֵּי סַכָּנָה לְכָל הַגּוּף, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (שְׁבַת י"א): כָּל כָּאֵב וְלֹא כָּאֵב לֵב; הָאָדָם

יכול לסבל כל מיני פאבים אך לא פאב לב, כי
 פאָשֶׁר יכאב הלב, רחמנא לישזבן, אז יכאב כל
 הגוף, וזה שאמר שלמה המלך: "וזהסר פעם מלבך
 והעבר רעה מבשרך", כי פשאדם מסיר את הפעם
 מלבו, אז ממילא אין רעה בבשרו, כי כל הצרות
 והיסורים שעוברים על האדם בגשמיות וברוחניות,
 הם רק על-ידי שבוֹעֵר בו תמיד הפעם והרציחה,
 ומתעצבן על כל דבר קטן, וזה מביא אותו לידי
 חלי לב, עד שרחמנא לצלן, מקבל התקפת לב,
 ועל-כן אשאל אותך, אהובי, בני היקר, ותישב את
 עצמך היטב היטב, האם פדאי לחלות בלב, עד
 שתבוא להתקפת לב על-ידי מדת העצבות
 והעצבנות, הפעם והרציחה?! תצחק מכל העולם
 ואפלו מאלו בני-אדם שמצערים אותך, לך, ברח
 לך אליו יתברך, ותמשיך בעצמך אמתת מציאותו
 יתברך, שתדע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא
 יתברך מחיה, מהנה ומקיים את כל הבריאה כלה,
 ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות
 אלקותו יתברך, ועל-כן מה ולמה לך להתעצבן על
 זולתך, ואפלו שהוא נובח נגדך ומדבר עליך כל
 דבר אסור, שתק! כי שתיקה בעת הפעם פמים
 לאש, ואם תענה לו, אזי תבעיר את האש יותר

ויותר, ואם תשתק לו, בזה תכבה את האש, ועליך לדעת כי מדת הפעם גורמת לאדם שיבא לידי כפירה, שיכפר בעקר, כי כל הפועם פאלו עובד עבודה זרה, והוא כופר בעקר, כי המאמין האמתי, שמאמין בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, הוא אף פעם לא יכעס ולא יתעצבן על זולתו, כי "מה יש לי לכעס על זולתי, מאחר שאני יודע שאין שום נמצא מבלעדי הקדוש-ברוך-הוא, ומה שיש לי צרות ויסורים ועגמת נפש מפלוני או אלמוני, הכל בהשגחה ממנו יתברך שרוצה שאברח אליו".

על-כן ראה אהובי, בני היקר, להכניס דבורים אלו לתוך לבבך היטב היטב, וברח לך מפעם וקפידות ותפסיק להתעצבן, ומהיום והלאה הדבק את עצמך רק בו יתברך, ותתחיל לקיים את מצוותיו יתברך, אשר על-ידי-זה בעצמו יאיר עליך אור וזיו וחיית ודבקות הבורא יתברך שמו, כי כל המצוות מביאות את האדם לאמונה הקדושה, כמו שכתוב (תהלים קיט, פו): "כל מצותיך אמונה", ועל-ידי האמונה תוכל להפסיק להתעצבן, ולא לכעס על זולתך, וכן על עצמך אסור להתעצבן: "למה עשיתי דבר כזה", אלא תראה לדון את

עצמך לכף זכות, ואז תעבר את העולם בשלום. ואל תחשב, אהובי, בני היקר, שרצוני לפתותך, ובעבור זה אני אומר לך דברים אלה, לא, לא! אל תאמר כזאת, אלא עליך לדעת, כי זוהי המציאות, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל בהשגחה פרטי פרטית, אם אתה כן רוצה או לא רוצה, הכל ממנו יתברך, ועל-כן "תפסיק להתעצבן" על זולתך, ואז דיקא תזכה לרשת עולם הנה והעולם הבא גם יחד, כי אי אפשר להמשיך על עצמו ערבות, ידידות, זיו וחיות אלקותו יתברך, שהוא עולם הבא בזה העולם, אלא על-ידי שזוכה למדת הסבלנות, לסבל כל אשר עובר עליו, ואז דיקא חי בזה העולם חיים אמתיים ונצחיים. ועל-כן הכנס בלבך, אהובי, בני היקר, דבורים אלו, ואז תראה היאך תקרר את אש הכעס והרציחה ממך, ותזכה באמת להגיע לכל המדרגות שבעולם.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שכל החיים לפניה, ואתה יכול לזכות בזה העולם לחיות חיים ערבים ונעימים, חיים טובים, חיים ארכים, אם רק

תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי, וְתִרְגְּלִי אֶת עֲצֻמְךָ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת
 וְ"תַפְסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן", אִז תִּרְגִּישׁ נֶעֱם בְּחַיִּיךָ, אֲבָל
 אִם לֹא תַפְסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן, רַק תִּמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת תָּמִיד
 בְּכַעַס וּרְצִיחָה עַל זוּלָתְךָ, זֶה יַהֲרֵס אוֹתְךָ לְגַמְרִי,
 וַיָּבִיא אוֹתְךָ לְשֵׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמַתְחָתָיו, וַיֵּאֵשׁ
 הַגִּיהֵנוּם תִּבְעֵר בְּךָ תָּמִיד, וְלֹא תוּכַל לָנוּחַ אֲפֹלוּ
 כְּרָגַע עַד שֶׁתִּכְלֶה, כִּי כָל אֱלוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ חוֹלִים,
 רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, זֶה רַק מִהֶעֱצָבִים שֶׁנִּכְנָסוּ בָהֶם, כִּי
 יֵשׁ בְּגִי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף עֲצָבָנִיִּים, שֶׁכָּל דְּבַר קָטָן
 מֵעֲצָבֵן אוֹתָם, וְהוֹרֵס לָהֶם אֶת כָּל הַחַיִּים, וְכָל-כֶּף
 מֵר לָהֶם, עַד שֶׁמִּשְׁתַּגְּעִים וְזוֹרְקִים חֲפָצִים וְשׁוֹבְרִים
 כְּלִים, וְזֶה עֵקֶר הַשְּׁגָעוֹן. וְעַל-כֵּן רָאָה, אֲהוּבִי, בְּנִי
 הַיָּקָר, מִהַיּוֹם וְהַלְּאָה לְהַפְסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן כְּבָר, כִּי
 זֶה לֹא יִבְיָאךָ אֶל שׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם, רַק יִסְבֹּךְ אוֹתְךָ
 יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, כְּמוֹ הַשּׁוֹר הַזֶּה שֶׁמִּתְפָּרֵעַ, וְאִז כּוֹבְלִים
 עָלָיו הַחֲבָלִים לְקִשְׁרוֹ, כֵּן אָדָם שֶׁאִינוּ מִפְסִיק
 לְהַתְעַצֵּבֵן וְלִכְעֵס וְלִהְיוֹת בְּרְצִיחָה, אֲזִי כּוֹבְלִים
 עָלָיו צְרוּתָיו, יִסּוּרָיו וּמְרִירֵיוֹתָיו. וְעַל-כֵּן רָאָה,
 אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עֲצֻמְךָ כְּבָר בְּיַדְיךָ,
 וְ"תַפְסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן", וּמִהַיּוֹם וְהַלְּאָה תִרְגְּלִי אֶת
 עֲצֻמְךָ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, לְסַבֵּל כָּל הָעוֹלָה עָלֶיךָ, וְאִז
 תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל יִתְבַטֵּל מִמֶּךָ, כִּי כָל אֱלוֹ הַרוֹצִים

לעצבן אותך, זה רק כְּדֵי לְנִסּוּתְךָ, לראות אֵל מִי תִפְנֶה בַעַת צְרוּתְיךָ, יִסּוּרֶיךָ וּמְכַאוּבֶיךָ, וְאַף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁחֻטָּאת הַרְבֵּה בְּחַיֶּיךָ, וְנִדְמָה לְךָ כְּאִלוֹ אֵין לְךָ שְׂיִכוּת אֲלֵיו יִתְבַּרְךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, עָלֶיךָ לְדַעַת שֶׁהַכֹּל דְּמִיּוֹן, כִּי בְּאֵמֶת הוּא יִתְבַּרְךָ אָב הַרְחֻמָּן וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וְרוֹצֵה בְּתִשׁוּבַת הַרְשָׁעִים, וְאֶפְלוֹ שְׁאָדָם עֲשֶׂה כָּל מִינֵי חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים בְּעוֹלָם, עֲדִין שְׁעָרֵי וּפְתַחֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִים לְפָנָיו, אִם רַק יִקַּח אֶת עֲצֻמוֹ בְּיָדָיו, וַיִּחְזֹר אֲלָיו יִתְבַּרְךָ, וַיִּרְגֵּיל אֶת עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ כְּאִשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפָרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת, וְאִזּוֹ אֵינוֹ זֶז מִשָּׁם עַד שְׁמוֹחֲלִין לוֹ.

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבֵי, בְּנֵי הַיִּקָּר, לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמָּךְ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה, לְהִיּוֹת רָגִיל לְלַכֵּת לְמָקוֹם פְּנוּי שְׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְזֶה יִחְדִּיר בְּךָ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ שְׁאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ, וְהוּא יִתְבַּרְךָ מְחִיָּה, מְהִנֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלָקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ.

וכשתתבררנה לך ידיעות אלו, אז "תפסיק
 להתעצבן", כי מה לך להיות בכעס, בעצבנות
 ורציחה, אשר מאומה לא יועילו לך, וממילא לא
 יביאוך אל שום דבר בעולם, אדרבה תסתבך יותר
 בצרות וביסורים, ובזה שתחזור בתשובה שלמה
 אליו יתברך, על-ידי-זה "תפסיק להתעצבן",
 ותהיה סבלן אמתי לסבל את כל העולם, ואז היקא
 תזכה לעבר את זה העולם בשלום, וכל שונאך
 וכל המקטרגים עליך יפלו תחת רגליך, כי אין עוד
 דבר שישכול לנצח בו את זולתו כמדת הסבלנות,
 כי הסבלנות היא כמים ששופכים על אש הכעס
 והרציחה, ועל-כן אשרי מי שיש לו השכל והדעת
 והחכמה הזו להיות סבלן על כל מה שעובר עליו,
 ומפסיק להתעצבן, ורק שורה בנחותא ואינו
 כועס, שאז יוכל להרגיש את העולם הזה בעולם
 הבא; אשרי מי שמכניס את דבורי אלה בתוך לבו,
 ומקימם בתמימות ובפשיטות, ואף שגדמים
 כדבורים פשוטים ושל מה בכך, אף אם תתבונן,
 אהובי, בני היקר, היטב היטב על דברי אלו שאני
 מדבר אליך, תראה שהם עקרים גדולים בתי
 האדם, כי אי אפשר לעבר את זה העולם בשלום,
 כי אם על-ידי מדת הסבלנות, ופוק וצא ועין בכל

אלו שהאריכו ימים ושנים טובות בזה העולם, הכל היה מחמת שהאריכו אפם על כל מה שעבר עליהם, והיו סבלנים גדולים, ולא התעצבנו אף פעם בחייהם, על-ידי-זה גדלו והצליחו ושקם יצא בכל העולם, וכל אלו שנחלו ובפרט בהתקפת לב וכו', הכל בא מרב עצבים ורגז, פעם ורציחה, שרגזו על זולתם, ואשר על-ידי-זה עקרו את עצמם משני העולמות, והביאו על עצמם מחלות גדולות, עד שנעשו חולים לגמרי, פי עצבי האדם מתפוצצים ומביאים אותו לידי תחתוניות שנופל בשאול תחתיות ומתחפיו, ואז הגיהנום בוער בו מרב רציחה, לא-כן מי שהוא בטל ומבטל בעיני עצמו, ויודע שאין לו רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, וחוזר תמיד בתשובה שלמה אליו יתברך, ומתודה לפניו יתברך על כל מה שעשה, הוא דיקא עובר את זה העולם בשלום ובאהבה עם הכל, וזוכה לחיות חיים טובים וערבים, נעימים ומתקים; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

ה.

ראה, אהובי, בני היקר! להרגיל את עצמך

במדת הסבלנות, ואל תצא לריב עם מחרפי ומבזי
 נפשך, אלא "תפסיק להתעצבן", ואז תראה איך
 שכלם יתבטלו תחת רגליך, כי יפלו ויפודו לגמרי,
 כי בזה שתענה להם, אתה נותן להם כחות, כי הם
 רוצים לראותך איך אתה מרגז, וכיצד אתה בכעס
 ורציחה ובווער פתנור, ובזה ש"תפסיק להתעצבן"
 ותהיה בסבלנות, אתה שופך מים על ראשם, והם
 נוחלים מפלה אחר מפלה; על-כן ראה מהיום
 והלאה, אהובי, בני היקר, להכניס בעצמך ידיעות
 אלו, ו"תפסיק להתעצבן", כי לא כדאי לעבר את
 זה העולם בכעס, רציחה ועצבנות, ולהרס את
 בריאותך בגלל זולתך שעושה ליצנות ממך
 ומתלווצץ מדרךך, מה לך עמו? ! אתה הדבק עצמך
 בו יתברך, ואז דיקא תרגיש ערבות, נעימות,
 ידידות, חיות אלקותו יתברך; כי עליך לדעת,
 אהובי, בני היקר, כי כל החיים בזה העולם הם
 דמיון אחד גדול, כי הקדוש-ברוך-הוא מסתיר
 עצמו בדומם, צומח, חי, מדבר, כי הוא יתברך
 ברא את כל העולם, ומחיה ומחיה את כל הבריאה
 כלה, ואין בלעדיו נמצא, כי הוא נמצא בכל פרט
 מפרטי הבריאה — דומם, צומח, חי, מדבר, אך
 בשביל הבחירה והנפסיון, אין אדם זוכה לראות

זאת, ועל-כן הוא רואה רק דומם, צומת, חי, מדבר, הוא רואה את גשמיות האדם, איך שתמיד רב עם זולתו כמו חיה טורפת ואבנים וצמחים מזיקים, וזה מה שמעצבן אותו, לא-כן אם האדם חותר אחר פנימיות הבריאה שהיא הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, המחיה ומחיה את הדבר הזה, אז הוא מפסיק להתעצבן, וסובל על כל הבא עליו, ורואה ושומע ומרגיש רק את אמתת מציאותו ותברך, ושיתק לזולתו, ואז זוכה לגלוי אלקות במדרגה כזו, עד שיתפרדו ממנו כל פועלי און, והוא דבוק בחי החיים — בו ותברך, ושום דבר בעולם כבר לא יכול לעצבן אותו. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לקחת את עצמך בידיך, ו"תפסיק להתעצבן", רק תחזיר בעצמך אמונה פשוטה בו ותברך, ותדע אשר בלי אמונה אי אפשר לעבר את זה העולם בשלום, וכל אלו האפיקורסים והכופרים המדברים נגדו ותברך, הם מלאים פעם ורציחה, גאות, ישות וכבוד, והם תמיד מעצבנים, ואפלו שנראה להם שהם סבלניים, אל תאמין להם כרגע, כי סבלנות ואמונה הולכות יחד שלובי יד ביד, לא-כן מי שהוא כופר בעקר, רחמנא לישזבן, הוא מלא עצבות, מרירות ועצבנות, פעם ורציחה;

ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, ותקבל על עצמך מהיום והלאה לשמר את מצוותיו יתברך, ואז תבא למדת הסבלנות, לסבל כל אשר עובר עליך, ו"תפסיק להתעצבן", ותרגיש ערכות, נעימות, ידידות, זיו וחיות אלקותו יתברך, ושום בריה שבעולם לא תוכל לך, ואם תתנהג כך, אז תרגיש כל מיני טעמים בחייה; אשרי מי שזוכה לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, וחי חיים אמתיים ונצחיים בזה ובבא.

ו.

אהובי, בני היקר! ראה להרגיל את עצמך במדת הסבלנות, כי אי אפשר לעבר את העולם בלי סבלנות, כי על כל אחד בעולם עוברים כל מיני מרירות, צרות ויסורים, קטנות, חלישות הדעת ומכאובים, הן מעצמו מה שעובר עליו, שסובל מה שסובל, והן מילדיו, שממרים את חייו ועושים נגד רצונו, והן מבני-אדם שכנים קרובים ורחוקים, שמעצבנים אותו, אשר על-ידי כל זה צרים ומרים לו החיים מאוד, והאדם

מתרגז כל-כף, עד שנדמה לו שיצא מדעתו; ועל-כן באתי לבקש ממך, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לעבור את זה העולם בשלום, ראה להרגיל את עצמך במדת הסבלנות ו"תפסיק להתעצבן", כי זה לא יועיל כלל, והעקר עליך לברח אליו יתברך, ותרגיל את עצמך ללכת עכשו למקום שאין שם בני-אדם, ותפרש את כל שיחתך, וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות אליו יתברך, ותגלה לו את כל לבך, וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ותרבה בשיחה בינך לבין קונך, וזה יקרר את עצביך שלא תהיה כל-כף עצבני וכעסן ומלא רציחה, אשר הורסים את בריאותך. ואם תשמע בקולי, תהיה לי אסיר תודה כל ימי חייך, כי באמת אין לאדם בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, כי הכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, ולא יועיל שום דבר שתעשה שיהיה כרצונך, אלא על-ידי שתבטל רצונך לרצונו יתברך, על-ידי-זה יעשה רצונו כרצונך (עין אבות ב, ד), כי בזה שאדם מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ובא תמיד רק אליו יתברך, ומספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות, על-ידי-זה הוא קונה בעצמו מדת הסבלנות

ומפסיק להתעצבן. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך בעבודה הקדושה הזו, לא פדאי לך לריב עם עצמך, לנתק מעליך את העל הכבד שאתה נתון בו, כי זה לא יועיל כלל, יותר טוב לך לברח אליו יתברך, ולשפך שיח ותפלה לפניו, אשר הוא יתברך בודאי יעזר לך — אם תהיה עקשן גדול על דבר זה מדי יום ביומו ומדי שעה בשעה, וכך מה שעוברים עליך מרירות ויסורים, צרות ועגמת נפש, קטנות וחלישות הדעת מילדיך, משכניך ומקרוביך הרחוקים והקרובים, לא יועיל דבר להתחמק מצרות אלו, אלא אם תדבק את עצמך בו יתברך, ותמשיך על עצמך ערבות, נעימות, ידידות, זיו וחיות אלקותו יתברך, שתכניס תמיד בדעתך, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומתהוה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכפי שתכניס בעצמך ידיעות אלה, על-ידי-זה יהיה לך בנגל לקבל הכל, ועל-כן ראה להתחזק בכל מיני אפנים שבְעוֹלָם, והקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יעזב אותך.

ז.

צריך שתדע, אהובי, בני, שכל חיי האדם מלאים נסיונות קשים ומרים, ועובר על כל אחד כל מיני חלישות הדעת, ירידות ונפילות והפסדים בגשמיות וברוחניות, ועל כלם צריכים להיות סבֵּלן גדול, כי בלי מידת הסבֵּלנות לא יכולים לעבר את זה העולם כֵּלל, כי כפי תקף הצרות והיסורים, המרירות וההרפתקאות, שעוברים ממש על כל אחד בזה העולם, יכולים להשתגע, ועל-כן רב בני-אדם הם עצבניים, וזה מה שהורס את חיייהם, לא-כן מי שמכניס בעצמו ידיעות אלו, הוא זוכה להאריך אפו על כל מה שעובר עליו, ואזי מצליח דרכו.

ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להפסיק להתעצבן, והרגל את עצמך להכניס בך אמונה פשוטה בו יתברך, ותדע שהוא יתברך מחיה, מהנה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכפי שתזכה להכניס בדעתך ידיעות אלו, על-ידי-זה באמת תצליח דרכך, ותעבר את זה העולם

בְּשָׁלוֹם. וְזָכַר דְּבָרִים אֵלּוּ כִּי תִצְטָרֵךְ אוֹתָם לְיָמִים
הַבָּאִים, וְאַל תַּחֲשַׁב שֶׁהֵם דְּבָרִים פְּשׁוּטִים, אֲלֵא
עֲמָקִים מְאֹד, עֲמָק עֲמָק מִי יִמְצְאוּנוּ, כִּי הֵעֲצָבְנוֹת
שֶׁל הָאָדָם הוֹרֶסֶת לוֹ אֶת כָּל חַיָּו, וְעַל-כֵּן הִרְגַּל
אֶת עֲצָמָךְ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת וְ"תַפְסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן",
וְאֵז תַּחֲיֶיהָ חַיִּים מִיִּשְׁבִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

ח.

רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל
מִיָּנִי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, לְהִיּוֹת סְבֵלָן עַל כָּל אֲשֶׁר
עוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תַּהֲיֶיהָ שָׁבוּר מְשׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם,
כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי כָּךְ הֵם הַחַיִּים, עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד עוֹבְרִים מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, צָרוֹת, יְסוּרִים
וּמְכַאוּבִים, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, וְשׁוּם
דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְזֶה עֵקֶר
שְׁלֵמוֹת הָאָדָם שֶׁמִּגִּיעַ אֶל מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, שֶׁהוּא
תָּמִיד סְבֵלָן עַל כָּל הַבָּא עָלָיו, וְאֵף פַּעַם אֵינּוּ
מִתְעַצֵּבֵן. וְעָלֶיךָ לְדַעַת, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר זֶה
הַמְּדֻרְגָה הַגְּבוּהָה בְּיֹתֵר בְּעוֹלָם, כִּי טִבֵּעַ הָאָדָם
לְהַתְעַצֵּבֵן עַל כָּל דָּבָר קָטָן שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּבְכַפְרֵט
שְׁעוֹשִׂים נֶגֶד רְצוֹנוֹ, הוּא מִתְעַצֵּבֵן לְגַמְרִי, עַד

שְׁנוּפֵל בְּכַעַס וּרְצִיחָה, וְזֶה מֵה שְׁהוּרִס לוֹ אֶת
הַחַיִּים, כִּי כָּל הַמַּחְלֶקֶת וְהַצָּרוֹת, הַמְרִירוֹת
וְהִיסוּרִים שֵׁשׁ בְּעוֹלָם, הֵם רַק מַחֲמַת עֲצָבָנוֹת,
שְׁסוּבֵל מֵהַעֲצָבִים, וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
לְהַפְסִיק לְהַתְעַצְבֵּן, וְתִזְרַק אֶת הַעֲצָבִים שְׁלָךְ,
וְתִרְגֵּיל אֶת עֲצָמָךְ לְהִיּוֹת מְאָרִיךְ אַף עַל כָּל אֲשֶׁר
בָּא עֲלֶיךָ, וְאִז תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁתִּצְלִיחַ דְּרָכְךָ, וְשׁוּם
דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, וְאִז תִּהְיֶה הַכִּי
מְאֹשֶׁר בְּחַיֶּיךָ, וְאֵל תַּחֲשֹׁב כִּי הֵם סֶתֶם דְּבוּרִים
שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְפַתּוֹתְךָ וּלְהִרְאוֹת לְךָ כְּאֵלוֹ אֵין זֶה כָּךְ,
תִּדַע שֶׁהֵם עֲקָרִים גְּדוּלִים בְּחַיִּים, כִּי אַתָּה עֹדִין
אֵינְךָ יוֹדֵעַ מָה עָלוּל לְעֵבֵר עֲלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ, כִּי "יָמֵי
שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים
שָׁנָה" (תְּהִלִּים צ, י), וְהָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה עָלוּל
לְקָרוֹת לוֹ, אֲבָל אִם הוּא מְתַאַזֵּר בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת,
וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר כָּל מֵה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו, הוּא תָּמִיד יִבְרַח
רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִרְגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ
כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, אִז
יִצְלִיחַ דְּרָכּוֹ, וְיִהְיֶה הַכִּי מְצֻלַח בְּחַיִּים; וְעַל-כֵּן
רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַפְסִיק כָּבֵר לְהַתְעַצְבֵּן,
וְתִקְנֶה בְּעֲצָמָךְ אֶת הַסְּבָלָנוֹת, וְאִז תִּצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, כִּי
בְּזֶה תְּלוּיָהּ עֵקֶר הַצְּלָחַת הָאָדָם — כִּשְׁהוּא סְבָלָן,

ובלי סבלנות הוא אבוד לגמרי. וזכור כָּלֵל זֶה מְאֹד,
 כי תצטרך אותו לימים הבאים, כי הסבלנות היא
 העקר בחיים.

ט.

אהובי, בני היקר! ראה לחזק את עצמך בכל
 מה שעובר עליך, ותהיה עקשן גדול על מדת
 הסבלנות, ואל תהיה בכעס ובקפידות כרגע, תמיד
 תמסור את נפשך על מדת הסבלנות, והסבלנות
 תלויה כפי מדת האמונה שהאדם אויזו בה, כי
 כשאדם חזק באמונה, אז מצליח דרכו מאד, ועקר
 שלמות האמונה, שצריך להכניס בעצמו, אשר אין
 שום מציאות בלעדיו יתברך כָּלֵל, והוא יתברך
 מחיה ומתהוה את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח,
 חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך,
 והכל לכל אור אין סוף ברוך הוא, והאדם נמצא
 בתוך האור, ואז כשאדם חי בצורה כזו, הוא תמיד
 סבלן, כי אינו מתעצבן משום דבר שבעולם, ואף
 שדבר זה הוא המדרגה הגבוהה ביותר להגיע
 אליה, עם כל זאת צריך וראוי לכל בר ישראל
 להרגיל את עצמו להגיע אל מדרגה כזו, שתהיה

אָמוּנָתוֹ כָּל-כֶּף בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, עַד שִׁירָאָה מִכָּל
דָּבָר רַק אֶת הָאֱלֹקוֹת שְׁבֹזָה הַדָּבָר.

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַרְגִיל אֶת
עֲצָמָךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל
לִבְךָ וְכָל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְשׁוּב
בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִהְיֶה סִבְלָן וְ"תּפְסִיק
לְהִתְעַצֵּב" מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי לֹא כִּדְאִי
לְהִתְעַצֵּב מִכָּל דָּבָר קָטָן, אֲדַרְבֵּה רָאָה לְהִיּוֹת דְּבוּק
רַק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִזּוֹ תִּצְלִיחַ דְּרַכְּךָ וְתִחְיֶה
חַיֵּי רוּחָנִיּוֹת, חַיֵּי עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֲשֶׁרֵי מִי
שֶׁמְכַנִּים אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁאִזּוֹ
מְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ אָדָם אַחֵר לְגַמְרֵי וַיִּצְלִיחַ דְּרַכּוֹ,
וְעוֹלָמוֹ יִירֵשׁ בְּחַיָּיו, וּבְעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ בְּזֶה
הָעוֹלָם יִרְגִישׁ טַעַם עוֹלָם הַבָּא, כִּי אֵין לָךְ עוֹד טַעַם
נוֹרָא וְנִפְלָא יוֹתֵר בְּחַיִּים מִמָּה שֶׁאָדָם מְרַגֵּשׁ אֶת
אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְתַמִּיד חֵי רַק עִמּוֹ
יִתְבַּרְךָ, וְהוּא סִבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו,
וְזוֹכֶה לְבוֹא אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּכָל פַּעַם שְׁרוּצָה, אֲשֶׁרֵי
הַמְּחַכֶּה וַיִּגִּיעַ אֶל מְדַרְגָּה זוֹ, וְגַם אֶל זֶה צְרִיכִים
מִדַּת הַסִּבְלָנוֹת, כִּי זֶה לֹא בָּא כָּל-כֶּף בְּנִקְל לְהַגִּיעַ

אֶל מִדְרָגָה כְּזוֹ, וְזוֹהִי מִדְרָגַת הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים
 בְּמַעַלָּה נִרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שְׁזָכוּ לְבִטֵּל אֶת
 עַצְמָם לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד
 שְׁמַתְבַּטְּלִים בְּעֵינֵי עַצְמָם לְגַמְרֵי, וְכִבֵּר אֵינָם רוֹאִים
 מִשׁוּם דְּבָר רַק אֶת הָאֱלֹקוֹת, וְאֵף פַּעַם אֵינָם
 מִתְעַצְבְּנִים וְהֵם לֹא בְכַעַס וּבִקְפִידוֹת, מֵאַחַר
 שְׁיִוְדָעִים שֶׁהַכֹּל מִמְנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן רָאָה אֱהוֹבִי,
 בְּנֵי הַיֶּקֶר, לְהִרְגִיל אֶת עַצְמָךְ לִילֵךְ בְּדַרְךְ זוֹ, וְאִז
 תִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ, וְתַחֲיֶה חַיֵּי נֶצַח, וְיִהְיֶה לְךָ רַק טוֹב
 כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

י.

אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר! רָאָה לְקַחַת אֶת עַצְמָךְ
 בְּיַדֶּךָ, וְ"תַפְסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן", כִּי רָאָה וְגַם רָאָה בְּמָה
 עוֹבְרִים עָלֶיךָ הַיְמִים הַטּוֹבִים שְׁלָךְ, בְּהֶבֶל וְרִיק,
 בְּכַעַס וּמְכַאוֹבִים, בְּמַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת, וְתַמִּיד אַתָּה
 מְעַצְבֵּן, וּבְכָל פַּעַם אַתָּה נוֹפֵל בְּפַח יְקוּשׁ יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר, רָאָה לְהִרְגִיל אֶת עַצְמָךְ כְּכֹר לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת
 הַסְּבָלָנוֹת, וְאִז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרַכְךָ, כִּי אֵין עוֹד טוֹב
 בְּחַיִּים כְּמוֹ לְהִיּוֹת בְּסְבָלָנוֹת, וְכָל אֵלוֹ שְׁזָכוּ לְמָה
 שְׁזָכוּ, הַכֹּל הִזָּה מִחַמַּת שֶׁהַגִּיעוּ בְּחַיִּים חַיּוֹתָם אֶל

מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכוּ לְמָה שְׂזָכוּ, וְעַל-כֵּן
 רָאָה לְהַרְגִיל אֶת עַצְמָהּ אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִיּוֹת
 סְבֻלָּן גָּדוֹל, וְתַפְסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן, כִּי זֶה מִמִּילָא לֹא
 יַעֲזֹר לָהּ, אֲדַרְבָּה זֶה יִכְנִיס אוֹתָהּ עוֹד יוֹתֵר בְּצָרוֹת,
 כִּי רוּאִים בְּחוּשׁ, שְׂכַאֲשֶׁר יֵשׁ לְאָדָם צָרוֹת
 וּמְכַאוּבִים מֵאֲשֶׁתּוֹ וּמִלְדָּיו אוֹ מִשְׂכָּנִים רָעִים, וְאִם
 אֵינּוּ מִתְעַקֵּשׁ לְלָכֶת נִגְדָם, הֲרִי הוּא מְצָלִיחַ, וְסוּף
 כָּל סוּף כֻּלָּם מִתְבַּטְּלִים כְּנִגְדּוֹ, אֲבָל אִם הוּא
 מִתְעַקֵּשׁ לִילֵךְ נִגְדָם, אֲזִי הוּא מִסְתַּבֵּךְ בְּצָרוֹת
 וּבִיסוּרִים יוֹתֵר גָּדוֹלִים, כִּי הוּא מִתְעַצֵּבֵן עֲלֵיהֶם,
 וְהֵם מִתְעַצֵּבֵנִים עָלָיו, וְכֻלָּם רַבִּים בִּיגִיָּהֶם וְנַעֲשֶׂה
 גִּיהֲנוּם, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, שְׂמַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי צָרוֹת
 וְיִסוּרִים בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, וְעַל-כֵּן הַרְגִיל אֶת עַצְמָהּ
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְאֲזִי תִרְאֶה
 וְתִשְׁפִּיל אֵיךְ שָׂאִין עוֹד טוֹב מְלֵהִיּוֹת סְבֻלָּן
 וְלִהְפָּסִיק לְהַתְעַצֵּבֵן, וּמִמָּשׁ תִּרְגִּישׁ אֶת חַיֵּי הָעוֹלָם
 הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁבָא אֶל מְדַרְגוֹת אֱלוֹ
 וְעוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, וּבְפָרֵט בִּימֵי הַנְּעוּרִים, מְכָנִיס
 בְּעַצְמוֹ דְּבוּרִים אֱלוֹ, וְחֵי אֶת חַיָּיו עִם דְּבוּרִים אֱלֹהִים,
 שָׂאֲזִי יַעֲבֹר אֶת עוֹלָמוֹ בְּטוֹב וּבְנִעְיָמִים, וְיִחְיֶה חַיִּים
 אַרְכָּיִם, חַיִּים נְצַחִיִּים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קוֹנְטֵרַס

תַּפְסִיקוֹ לְרִיב

יעוֹרֵר ויחַזֵק על מַעֲלַת הַשְּׁלוֹם בְּבֵית, ויגְלֶה עֲצוֹת
נפְלְאוֹת אִיךָ לְהַפְסִיק כְּכֹר אֶת הַמְּרִיבוֹת בֵּין הַבַּעַל
וְהָאִשָּׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁרֶה שְׂכִינַת עֲזוֹ וְתִבְרַךְ בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ, וְיִמְשֹׁךְ עָלָיו שְׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכֹל מַעֲשֵׂה
יָדָיו.

*

בְּנוֵי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵךְ הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תִלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵךְ נְפֻלָּא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נִתָּן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלַב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁעַקֵּר הַצְּלַחַת
הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא רַק כְּפִי
הַשְּׁלוֹם שֶׁבֵּין בְּנֵי-אָדָם, וְכִשְׁזוֹכִים
לְהִיּוֹת בְּשְׁלוֹם עִם כָּל־אֶזְרָא, אֲזִי מְצַלְיָחִים
מְאֹד בְּכָל הָעֲנִיָּוִים — בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוֹחַ הַנְּיּוֹת.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקעה)

קוֹנְטְרָס

תַּפְסִיקוֹ לְרִיב

א.

מַעֲלַת הַשְּׁלוֹם בַּבַּיִת, שְׁמִשְׁרָה שְׂכִינַת עֲזוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּתוֹכוֹ, וּכְשֶׁהַשְּׂכִינָה בַּבַּיִת כָּל הַבְּרָכוֹת
מִצְוִיּוֹת שָׁם.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהַחֲזִיק בְּמִנְחַת
הַשְּׁלוֹם, כִּי לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָעוֹלָם
אֶלָּא עַל מְנַת שְׂיֵהְיָה שְׁלוֹם, כִּי שְׁלוֹם הוּא שְׂמוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁפַת י.), וּבְפֶרֶט בְּתוֹךְ הַבַּיִת
צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל שְׂיֵהְיָה שְׁלוֹם-בַּיִת אֲמִתִּי. וּמֵהוּ
הַשְּׁלוֹם-בַּיִת? כְּשֶׁשְׁנֵי הַפְּכִים מְשִׁתּוּיִם וּבָאִים לְדַעַת
אַחַת; כִּי טָבַע שֶׁל הַבַּעַל שֶׁהוּלֵךְ לְכוּוֹן אַחַד, וְטָבַע
שֶׁל הָאִשָּׁה שֶׁהוּלְכֶת לְכוּוֹן אַחֵר, וְצָרִיף שְׂיֵהְיָה שְׁלוֹם

בִּינֵיהֶם, וְזֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֲצִלוֹ יְתַבְרֵךְ, כִּי
 צְרִיכִין לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר זֶה שְׂיִהְיֶה לוֹ שְׁלוֹם
 בְּבֵית, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֶׁבַת כג:): גֵּר
 בֵּיתוֹ עָדִיף מִנֵּר חֲנֻכָּה מְשׁוּם שְׁלוֹם-בֵּית; הֵינּוּ גֵר
 חֲנֻכָּה הוּא לְפָרְסָם אֶת הַנֶּס הַגָּדוֹל שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְגַר שֶׁבַת הוּא שְׂיִאִיר הָאוֹר
 בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְלִכְאוּרָה הָיָה גְלוּי הָאוֹר שֶׁל הַנְּסִים
 וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם כָּל עַם
 יִשְׂרָאֵל הַרְבֵּה יוֹתֵר גָּדוֹל מִנֵּר פָּרְטִי שְׂאָדָם מִדְּלִיק
 בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, לְגִלּוֹת אֶת אוֹר הַשֶּׁבַת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ
 הַפָּרְטִי, עִם כָּל זֹאת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שְׁנֵר
 בֵּיתוֹ עָדִיף מְשׁוּם שְׁלוֹם בֵּיתוֹ, כִּי כָּל הַמְּשִׁים שְׁלוֹם
 בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ מְשִׁים שְׁלוֹם
 בְּיִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד
 מְלֻךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ (אָבוֹת דְּרַבִּי נֶטָן פָּרָק כח), הֵינּוּ שְׂאֲצִלוֹ
 יְתַבְרֵךְ יוֹתֵר חָשׁוּב כְּשֵׁי שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ,
 וּמִמְשִׁיךְ אֶת אוֹר שְׂכִינַת עֲזוֹ יְתַבְרֵךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ,
 מִמָּה שְׂיִתְגַּלֶּה הָאוֹר לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי דָּבָר רֵאשׁוֹן
 הָאָדָם צְרִיךְ לְרֹאוֹת שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ;
 וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מַחִיר
 שְׂיִהְיֶה רַק שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְאִף שְׁבוּעַר לְבַכְּם
 לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה מַצּוֹת כְּלָלִיּוֹת, לְלַכֵּת וּלְהַתְעַסֵּק

בְּעֶסֶק הַכָּלָל, קִדְּם אַתֶּם צְרִיכִים לְרֹאוֹת שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם
 בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְעַלֵּיכֶם לְהִסְתַּדֵּר בֵּינֵיכֶם, וְאִז אַתֶּם
 יְכוּלִים לְצֹאת וְלַעֲסֹק בְּגִלּוּי אֱלֻקוֹת בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא
 גַּר חֲנֻכָּה, קִדְּם צְרִיף לְהִיּוֹת גַּר שְׂבֵת, שֶׁהוּא גַּר
 הַנְּשָׂמָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, לְהֵאִיר אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, כִּי בְּזֶה שְׂעוֹשִׂים שְׁלוֹם בְּבֵית,
 מְשָׁרִים שְׂכִינַת עֲזוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְכִשְׁהַשְׂכִּינָה בְּבֵית
 כָּל הַבְּרָכוֹת מְצוּיּוֹת בְּבֵית, וְכִשְׁהַבְּרָכוֹת תְּהִיֶינָה
 מְצוּיּוֹת בְּבֵיתְכֶם, אִז כָּבֵר יִהְיֶה לָכֶם פֶּחַ לְגִלוֹת
 וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא גַּר
 חֲנֻכָּה, בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם גַּם אֶת
 אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ; וְעַל-כֵּן
 תַּעֲשׂוּ זֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְהַשְׁלִים בֵּינֵיכֶם,
 וְ"תַפְסִיקוּ לְרִיב" כָּבֵר, וְתִרְאוּ לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְׁלוֹם
 בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְתַעֲשׂוּ שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם בְּכָל מַחִיר, כִּי
 הַשְׁלוֹם מְאֹד מְאֹד יִקָּר אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְבֵּית שֵׁשׁ
 שְׁלוֹם, מְשֵׁם יֵצֵא הָאוֹר לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּמְשֵׁם יֵצְאוּ
 צְדִיקִים וְצַדִּיקָנִיּוֹת גְּדוֹלִים, וְעַל-כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד
 מְאֹד שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְאִז תִּצְלִיחוּ בְּכָל
 מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

ב.

בְּשֵׁישׁ כָּבֵד מִחֲלֶקֶת בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הֵעֲצָה —
 לְעֲצוֹר תִּכְף-וּמִיד אֶת הַוּפּוּחִים וְהַמְרִיבוֹת,
 וְלַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּלִי שׁוֹם תְּנָאִים.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! תִּשְׁתַּדְּלוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 פְּעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם, שִׁישְׁרָה בִּינֵיכֶם הַשְׁלוֹם וְהָאֲהָבָה
 וְהַהֲבָנָה הַדְּדִית, וְאַף שְׂאֲתֶם שְׁנֵי הַפְּכִים וְאִינְכֶם
 מִסְתַּדְּרִים, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ בִּינֵיכֶם וּפּוּחִים
 וּמִחֲלֶקֶת, וְאִינְכֶם יְכוּלִים לְהִסְתַּדֵּר בְּשׁוֹם פְּנִים וְאַפֵּן,
 עִם כָּל זֹאת עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּבֵד
 נִשְׂאֲתֶם, וְשִׁדְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בִּינֵיכֶם, כִּי אֵין
 בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, כִּי דָבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל לֹא
 נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ אֶלָּא מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן אִם אַתֶּם
 הַתַּחֲתָנִתֶם, זֶה סִימָן שְׂאֲתֶם זוּג מִן הַשָּׁמַיִם, וְאַף
 שְׂאֲתֶם אִינְכֶם מִסְתַּדְּרִים, זֶה מִחֲמַת הַטָּבַע הָרַע
 שְׁנִכְנַס בְּכֶם, וְעַל-כֵּן אַתֶּם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 פְּעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לְעֲצוֹר אֶת הַמַּגִּפָּה הַזֹּאת שֶׁל הַוּפּוּחִים
 וְהַמְרִיבוֹת, וְלַעֲשׂוֹת תִּכְף-וּמִיד שְׁלוֹם, בְּלִי שׁוֹם
 תְּנָאִים, כִּי שְׁנוּאָה הַמִּחֲלֶקֶת, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (בַּמְדָּבָר רַבָּה, ג, יא): גְּדוֹל הַשְׁלוֹם וְשְׁנוּאָה

תפסיקו לריב

קכט

המחלקת, כי אצלו יתברך מאד מאד שנואה המחלקת, ובפרט מחלקת בבית, כי איש ואשה זכו — שכינה ביניהם, ואם לא זכו אש ואש שורפתם, ועל-כן גדול השלום, אשר שמו יתברך שלום, והטביע וחקק שמו יתברך "יה" בתוך האיש והאשה שהוא חבור בין העליונים והתחתונים, כי ביה הוי"ה צור עולמים, הקדוש-ברוך-הוא ציר את כל העולמות על-ידי שם יה, ובזה שיש שלום בבית בין איש לאשתו, על-ידי-זה מתחברים העולמות, וכפיש, חס ושלום, מחלקת ומריבות בתוך הבית, על-ידי-זה נעשה חרבן העולמות. ואל יהיה דבר זה נקל בעיניכם, אלא תדעו ותבינו ותשפילו כי בזה שתעשו שלום בביתכם, אתם עושים שלום בכל העולמות כלם, ומי יודע אם כל הצרות והיסורין בעולם אינם בשבילכם; ועל-כן תפסיקו כבר לריב ביניכם, ראו איך שעובר עליכם יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חדש אחר חדש, שנה אחר שנה, עם מריבות ומחלקת וקללות, ואתם לא יכולים להסתדר, תפסיקו כבר לחרור ריב ביניכם. וחקמינו הקדושים אמרו (שיר השירים רבה ה): אמר הקדוש-ברוך-הוא, תנו דעתכם שלא תשנאו זה את זה ולא תחררו זה עם זה, שלא יאמרו מלאכי השרת לפני,

תּוֹרָה שְׁנַתֶּתָּ לָהֶם אֵינָם עוֹסְקִים בָּהּ, וְהָרִי אֵיבָה
 וּמַחְלֶקֶת וְתַחֲרוּת בֵּינֵיהֶם; הֲלֹא יֵשׁ מַצּוֹת בֵּין הָאִישׁ
 וְהָאִשָּׁה שְׁזָה בְנִין הַבֵּית, וּבָזָה אֶתֶם צָרִיכִין לְעֶסֶק,
 שְׂיִהְיֶה בֵיתְכֶם בֵּית שֶׁל תּוֹרָה, בֵּית שֶׁל אֲהָבָה, בֵּית
 שֶׁל הַבְּנָה הַדְּדִית, בֵּית שֶׁל יְרֵאת שָׁמַיִם, וּלְבַסּוּף
 אֶתֶם מְתוֹפְחִים בֵּינֵיכֶם, וְרָבִים בֵּינֵיכֶם וְאֵין אֶתֶם
 מְסַתְּדָרִים, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה אֶתֶם גּוֹרְמִים צַעַר וְחֶרֶב
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְלָכֵן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים,
 לְהַפְסִיק תַּכְף-וּמְיָד אֶת הַמַּחְלֶקֶת, וְתַעֲצְרוּ אֶת
 הַנּוֹפְחִים וְהַמְּרִיבוֹת, וְזֶה בַּעֲצָמוֹ יַעֲשֶׂה בֵּינֵיכֶם
 שְׁלוֹם, וְאֶפְלוּ שְׂיֵשׁ לָכֶם טְעָנוֹת זֶה עַל זֶה וְזוֹ עַל זֶה,
 לֹא תָבוֹאוּ אֶל שׁוֹם מְקוֹם, וְלֹא יוֹעִילוּ לָכֶם שׁוֹם
 וּפְנִיחִים וּמְרִיבוֹת; וְעַל-כֵּן זֹאת יַעֲשׂוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים, לְהַפְסִיק תַּכְף-וּמְיָד אֶת הַמְּרִיבוֹת בֵּינֵיכֶם
 וְלַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם, וְאִז תִּרְאוּ אִיךָ שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר, כִּי
 עַל-פִּי-רַב נִדְמָה לְזוּג, שֶׁהֵם כְּבָר אֵף פַּעַם לֹא יוֹכְלוּ
 לְהִסְתַּדֵּר בֵּינֵיהֶם, וְהֵם כְּבָר אֲבוּדִים. וּבְאֻמַּת טְעוֹת
 גְּדוֹלָה הִיא, כִּי הַסְּמ"ך-וְהַמ"ם הִרְשָׁע אֹרֵב מְאֹד עַל
 הַפְּרוּדִים, שֶׁתִּהְיֶה מַחְלֶקֶת וּפְרוּדִים בֵּין הָאִישׁ
 וְהָאִשָּׁה, כִּי רוֹצֶה לְהַפְרִיד בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם
 הַבָּא, בֵּין שֵׁם יו"ד לְשֵׁם ה"א, וְעַל הַבְּעַל וְהָאִשָּׁה
 לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁם לְחֶבֶר אֶת הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד

וְלַהַשְׁלִים בֵּינֵיהֶם, וּבְזֶה לְבַד נִתְּבַטֵּל הַסֵּם "ד-מ"ם
הָרָשָׁע, אֲשֶׁר נִבְרָא לַעֲשׂוֹת מַחְלָקָת; וְעַל-כֵּן אָמְרוּ
חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (דִּרְוֹ אֶרֶץ זֹוֹטָא, פָּרָק ט'): אָהֵב אֶת
הַשְּׁלוֹם וּשְׁנֵא אֶת הַמַּחְלָקָת, צְרִיכִין לְאָהֵב אֶת מִדַּת
הַשְּׁלוֹם וְלִשְׁנֵא אֶת הַמַּחְלָקָת, וְזֶה בְּיוֹתֵר סוֹבֵב בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, שֵׁשׁ יֵצֵר הָרָע לְחַרְחֹר רִיב וְלַהֲתוֹפֵחַ
וְלַהֲתַמְקַח עַל כָּל פָּרֵט וּפָרֵט קָטָן, עַל כָּל שְׁטוֹת
צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת מְרִיבוֹת; עַל-כֵּן תַּפְּסִיקוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים, אֶת הַשְּׁטִיּוֹת הָאֵלוֹ, וְתַתְּחִילוּ כְּבָר לְהִסְתַּכֵּל
עַל מָה בְּאַתֶּם לְזֶה הָעוֹלָם, מָה הַתְּכָלִית שְׁלַכֶם בְּזֶה
הָעוֹלָם, הֲאֵם בְּאַתֶּם לְזֶה הָעוֹלָם לְהִתְוַפֵּחַ וְלָרִיב, אוֹ
הֲאֵם בְּאַתֶּם לְבָנוֹת בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל עַל-פִּי דַעַת
הַתּוֹרָה וְהַיְרָאָה, וְלַחַבֵּר הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד?! וְאֵם
תִּכְנִיסוּ דְבָרֵי אֱלֹה בְּתוֹךְ לְבַבְכֶם, אֲזַ תְּצַלִּיחוּ בְּחַיֵּיכֶם.

ג.

אִפְלוּ כְּשֵׁשׁ אֵי הַבְּנוֹת בְּבֵית וְחַלּוּקֵי דַעוֹת רְצִינָיוּם,
עַם כָּל זֹאת עַל-יְדֵי דַעַת אַמְתִּית יְכוּלִים לְהַפְּךְ אֶת
הַבֵּית לְגֵן-עֵדֶן אַמְתִּי.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ מָה עָבַר עֲלֵיכֶם

מאותו זמן שהתחתנתם, כל מיני מריבות ואי הבנות, וכל אחד השליך את האשמה על השני, ואם זה לא היה מצדכם אלא מההורים שלכם, גם בזה זרק כל אחד את האשמה על השני, זה אומר בשביל הוריה, זו אומרת בשביל הוריה, וכך אתם כבר מתוכחים ורבים כל הזמן, ומאומה אין בינכם, עד שכל הבית נתהפך לגיהנום ממש, ומר ומרור לכם מאוד, ואתם כל-כך מצטערים, עד שעוברים ימים שאינכם מדברים ביניכם, והמריבות אינן פוסקות בביתכם, אלא אתם צועקים ורבים אחד עם השני, ויש אי הבנות ביניכם, ומה התכלית מכל זה!? בשביל זה באתם אל זה העולם, שיהיו תמיד מריבות ומחלוקת בביתכם, ושיתמרו חייכם כל-כך, עד שתרגישו את עצמכם כמו בבית-סדר, כמו בגיהנום, רחמנא לצלן!? עד שנכנסה בכם מחשבה, שיותר טוב למות מלחיות חיים כאלה. כל זה בא רק מחמת חסרון הדעת, כי אם הייתה לכם הדעת האמתית, לא הייתם באים לידי מריבות ומחלוקת, כי המחלוקות והמריבות הן רק מחמת חסרון הדעת, כי כשיש לאדם דעת, ויודע בידיעת הבורא יתברך, והוא יודע, שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה,

וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
 אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִשְׁגִּיחַ וּמִנְהִיג אֶת
 עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְהוֹרִיד נְשָׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל בְּכּוֹנֵנָה מִיַּחְדָּת, שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יוֹצִיא מִהַכַּחַ
 אֶל הַפְּעַל אֶת עֲנִינּוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׂיִזְכָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ
 יִתְבָּרֵךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים, וְיוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים
 וְקִיָּמִים, וַיִּגְלֶה וַיִּפְרָסֶם לָהֶם אֶת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
 אֲזַ אֵף פַּעַם לֹא הָיָה רַב עִם אִשְׁתּוֹ, וְכֵן הָאִשָּׁה לֹא
 הִיְתָה רַבָּה עִם בַּעְלָהּ, וְלֹא הָיוּ מְקַנְאִים זֶה בְּזֶה,
 אֲדַרְבָּה הָיוּ עוֹזְרִים זֶה לְזֶה, וְאֶפְלוּ שֵׁשׁ בֵּינֵיהֶם אֵי
 הַבָּנוֹת, זֶה טָבַע בְּרִיא, כִּי סוּף כָּל סוּף הֵם שְׁנֵי
 טָבָעִים אַחֲרִים, וְשְׁנֵי טָבָעִים אַחֲרִים אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם
 לְהִבִּין בְּכָל פַּעַם אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, כִּי הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים,
 זֶה אֵשׁ וְזוֹ מַיִם, אוֹ לְהַפּוֹךְ זוֹ אֵשׁ וְזֶה מַיִם, וְעַל-כֵּן
 אֶחָד מְכַבֵּה אֶת הַשְּׁנִי, מִיָּם מְכַבֵּים אֶת הָאֵשׁ, וְהָאֵשׁ
 מְרַתִּיחָה אֶת הַמַּיִם, וְשׁוֹרְפִים זֶה אֶת זֶה, וְלֹא נִשְׁאָר
 מְאוּמָה, וְאֵין זֶה תַּכְלִית הַבְּרִיאָה, כִּי תַּכְלִית הַבְּרִיאָה
 הִיְתָה שְׁשֵׁנֵי הַפְּכִים יַחְזִיקוּ בְּנוֹשָׂא אֶחָד, שְׁזֶה שְׁמַיִם
 — אֵשׁ וּמַיִם, שְׂיִחְזִיקוּ בְּיַחַד, שְׁזֶה "עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמֵרוֹמָיו", שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין אֵשׁ לְמַיִם,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה שְׁמַיִם, וְזוֹ תַּכְלִית הַבְּרִיאָה,
 שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹלִידוּ

בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים, וַיִּגְלוּ וַיִּפְרָסְמוּ לָהֶם אֶת
הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. וְאִז כְּשֶׁמְכַנְיָסִים אֶת הַדַּעַת הָאֲמֵת
הַזֶּה בְּתוֹךְ פְּנִימִיּוֹת לְבָבָם, עַל-יַד־זֶה מִתְהַפֵּךְ הַבַּיִת
וְנַעֲשֶׂה גֵן-עֵדֶן אֲמֵתִי.

עַל-כֵּן רְאוּ לְהַשְׁלִים בֵּינֵיכֶם, וְאַפְלוּ שֵׁשׁ
בֵּינֵיכֶם אֵי הַבְּנוֹת, וַיֵּשׁ בֵּינֵיכֶם חֲלוּקֵי דַעוֹת רְצִינָיִים,
עִם כָּל זֹאת עַל-יַד־הַדַּעַת הָאֲמֵתִית, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ
וּלְהוֹדִיעַ שְׂאִין בַּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְשֶׁתִּפְסִיקוּ כָּבָר
לְרִיב, תִּמְשִׁיכוּ אֶת שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם,
וַיְהִי־הִיא בֵּיתְכֶם נַעֲשֶׂה גֵן-עֵדֶן מִמֶּשׁ. עַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד
אַבְקֵשׁ אֶתְכֶם, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ לְהַפְסִיק
לְרִיב בֵּינֵיכֶם, מֵהַיֵּשׁ לָכֶם מְכַל זֶה, הֲלֹא אַתֶּם
מִבְּלִים אֶת יְמֵיכֶם וְשָׁנוֹתֵיכֶם הַטּוֹבִים בְּהֶבֶל וָרִיק, כִּי
עִם וּפְוָחִים לֹא מְגִיעִים לְשׁוֹם דְּבָר, אֲדַרְבָּה עוֹקְרִים
אֶת עַצְמָם לְגַמְרֵי מַחֵי הַחַיִּים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְשׁוֹרְפִים
אֶת הַנְּשָׁמוֹת, וּמְכַל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן כְּשֵׁשׁ יְלָדִים
בַּבַּיִת, בְּמָקוֹם לְבָנוֹת אֶת הַבַּיִת, וּלְגַלוֹת וּלְפָרֶסֶם גַּם
לְיְלָדִים אֶת אֲמֵתֵת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִיךְ שֶׁהַכֹּל
מִתְנַהֵג רַק בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, אַתֶּם שׁוֹרְפִים
אֶת נְשָׁמוֹתֵיהֶם, כִּי הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת בָּאִים רַק
עַל-יַד־יְדֵי מַחְלָקֵת וּמְרִיבוֹת וְאֵי הַבְּנוֹת, וְעַל-כֵּן תַּעֲשׂוּ

מה שתעשו להשלים ביניכם, ועל-ידי-זה תראו אור וזיו וחיות בתוך ביתכם, והילדים יגדלו בריאים ושלמים בשכלם ובנפשם. פי רב הילדים הבעייתיים באים רק ממשפחות הרוסות, מבית שיש שם מחלקת ומריבות ואי הבנות, פי בבית שיש שלום והבנה הדדית, משם יוצאים ילדים פקחים; ועל-כן ראו להפסיק כבר לריב ביניכם, ותהפכו את ביתכם לגן-עדן אמתי, ותירשו את עולמכם בחייכם.

ד.

מדת השלום באה לאדם מאד קשה, פי הגאווה אינה מרשה לו להשלים עם זולתו, ועל-כן צריכים לשבר את הגאווה ולהשלים עם זולתו ומכל שכן עם אשתו.

בני ובנותי היקרים! ראו לעשות שלום ביניכם, ותמסרו את נפשכם על מדת השלום, ותדעו אשר מדת השלום באה מאד קשה לאדם, פי אי אפשר להגיע אל מדת השלום, אלא כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי, כי שלום הוא שמו של הקדוש-ברוך-הוא, ואי אפשר להשיג רוחניות חיות אלקותו

יתְבַרֵךְ אֱלֹהֵי יְדֵי שְׁמִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי,
 וְעַל-כֵּן כָּל זְמַן שֵׁשׁ אֲצֵל הָאָדָם אֵיזוֹ גְּאוֹת וַיִּשׁוֹת,
 קָשָׁה וְכָבֵד לוֹ לְהַשִּׁיג אֶת הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא שְׂמוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן מִי שְׂרוּצָה לְזָכוֹת לְשְׁלוֹם
 אֲמִתִּי, שְׂיִהְיֶה בְּשְׁלוֹם עִם עֲצָמוֹ, בְּשְׁלוֹם עִם זולָתוֹ
 וּבְשְׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ, עָלָיו לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי
 מִכָּל וְכָל, עַד שְׂיִהְיֶה בְּעֵינָי עֲצָמוֹ כְּכֹלֹם, וַיִּהְיֶה
 מַעֲבִיר עַל מַדוּתָיו, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְשְׁלוֹם אֲמִתִּי וְנִצָּחִי.
 וְעַלֵּיכֶם לְדַעַת שְׂאֵי אֲפָשָׁר בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן לְהִיֹּת
 בְּשְׁלוֹם, רַק כְּשִׁמְבִטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, כִּי הַשְּׁלוֹם
 לֹא הוּלָךְ עִם יִשׁוֹת, וְעַל-כֵּן רוּאִים בְּנֵי-אָדָם שֵׁשׁ
 לָהֶם טָבַע רַע, וְהֵם מְלֵאִים יִשׁוֹת וְגְאוֹת, וְעַל-כֵּן
 אֵינָם רוּצִים לְהַשְׁלִים עִם זולָתָם. וּבִיּוֹתֵר מְצוּי דְבַר
 זֶה בְּבֵיתוֹ שֶׁל אָדָם, שְׁמַחֲמַת הַיִּשׁוֹת וְהַגְּאוֹת שֵׁשׁ
 בוֹ, אֵינּוּ רוּצָה לְוֹתֵר לְאִשְׁתּוֹ בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן, וַיִּשׁ
 שְׁכָל-כָּף הַסְּתַבְּכוֹ בְּמַחֲלָקַת וּבְמַרִּיבוֹת עִם נְשׁוֹתֵיהֶם,
 עַד שֶׁבְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן לֹא יִרְצוּ לְהַשְׁלִים, וְכִמוֹ-כֵּן
 יִשׁ נְשִׁים כָּל-כָּף עַקְשָׁנִיּוֹת שֶׁהַסְּתַבְּכוֹ בְּמַרִּיבָה עִם
 בְּעַלֵּיהֶן, עַד שֶׁבְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן אֵינָן רוּצוֹת לְהַשְׁלִים
 בֵּינֵיהֶם, וְהַכֹּל מֵצַד הַיִּשׁוֹת וְהַגְּאוֹת; וְעַל-כֵּן רְאוּ,
 בְּנֵי וּבְנֹתֵי הַיְקָרִים, לְרַחֵם עַל עֲצָמְכֶם, וּלְרַחֵם עַל
 שְׂכִינַת עִזּוֹ יתְבַרֵךְ, וְאַל תִּגְרְשׁוּ אֶת הַבְּרָכָה

וְהֶחֱלָחָה מִבֵּיתְכֶם עַל-יְדֵי הַמַּחֲלָקֶת וְהִמְרִיבוֹת, כִּי
 לֹא מָצָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּלִי מַחְזִיק בְּרָכָה
 לְיִשְׂרָאֵל אֲלָא הַשְּׁלוֹם (עֲקָצִין ג, יב), וְכִשְׁנֹשְׁבַר הַכְּלִי,
 אֲזִי כָּבֵר אֵין מְקוֹם שְׁתַּכְּנֶס הַבְּרָכָה וְהֶחֱלָחָה, שֶׁהִיא
 שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁשֵׁנִיכֶם צוֹדְקִים,
 זֶה יֵשׁ לוֹ טְעֵנוֹת עַל זֹ, וְזוֹ יֵשׁ לָהּ טְעֵנוֹת עַל זֶה,
 אָבֵל עַל-יְדֵי הַצָּדֵק לֹא תִגְיַעוּ אֶל שׁוֹם מְקוֹם בְּעוֹלָם,
 אֲדַרְבֵּה אַתֶּם הוֹרְסִים אֶת חַיִּיכֶם וּמַבְלִים אֶת
 שְׁנוֹתֵיכֶם בְּהֶבֶל וָרִיק, וּמֵאוּמָה אֵין בְּיַדְכֶם, רַק אַתֶּם
 מְצַעְרִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְנוֹפְלִים לְדַכְּאוֹן פְּנִימִי,
 וְאֵין לָכֶם שׁוֹם חַיּוֹת בְּחַיִּיכֶם, וְעַל-כֵּן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי
 פְּעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְהַשְׁלִים בֵּינֵיכֶם, וְ"תַפְּסִיקוּ לְרִיב"
 בֵּינֵיכֶם, כִּי מִהִמְרִיבוֹת לֹא יֵצֵא שׁוֹם דְּבַר טוֹב, וְכִמוֹ
 שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ רַבָּה, פָּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים),
 אֵין דְּבַר טוֹב יוֹצֵא מִהַמַּחֲלָקֶת וְהִמְרִיבוֹת, וְעַל-כֵּן
 צְרִיכִים לְמָסַר אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּיוֹתֵר עַל מִדַּת הַשְּׁלוֹם,
 וְעַל-כֵּן זֹאת עָשׂוּ, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ שְׂיִהְיֶה רַק שְׁלוֹם
 בֵּינֵיכֶם, וְתִשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם, וְ"תַפְּסִיקוּ לְרִיב", וְתִשְׁבְּרוּ
 אֶת הַיִּשׁוֹת וְהַגְּאוֹת שְׁלָכֶם, וְאֲזוּ דִיקָא הַבְּרָכָה
 וְהֶחֱלָחָה תִּהְיֶה מְצוּיָה בְּבֵיתְכֶם, וְתִרְוּ נַחַת
 מִיְלֻדֵיכֶם, כִּי הַיְלָדִים עוֹשִׂים רַק מֵה שְׁרוּאִים בְּבֵיתָם,
 וְכִשְׁרוּאִים שֵׁשׁ שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין הַהוֹרִים, עַל-יְדֵי-

זֶה הֵם גְּדֻלִים וְצוֹמְחִים בְּרִיאִים בְּנִפְשָׁם וּבְרוּחָם, לֹא-כֵן כְּשֵׁרוּאִים מְרִיבוֹת וּמַחְלֵקֶת, הֵם נֹעְשִׂים בְּעֲלֵי מוּמִין בְּגוּפָם וּבְנִפְשָׁם, וְעַל-כֵּן עָשׂוּ זֹאת, וְתַפְסִיקוּ כָּבֵר לְרִיב בֵּינֵיכֶם, וּמִסְפִּיק מַחְלֵקֶת, אֲשֶׁר לֹא מְבִיָּאָה אֶתְכֶם לְשׁוּם תּוֹעֵלֶת רַק לְמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן, שְׁלֹא מְדַבְּרִים אֶחָד עִם הַשְּׂנִי, אוֹ, חֵם וְשְׁלוֹם, מְקַלְלִים אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, אוֹ מַגְבִּיָּהִים יָדַיִם אֶחָד עַל הַשְּׂנִי בְּרִצְיָחָה וְכַעַס, אֲשֶׁר כָּל הַחַיִּים הֵם רַק חַיִּי גִיהֵנוּם, חַיִּים מְרִים וּמְרוֹרִים, מֵה וּלְמָה לָּכֶם כָּל זֶה, "תַּפְסִיקוּ לְרִיב" כָּבֵר, וְאִז טוֹב לָכֶם כָּל הַיָּמִים, וְתִגְדְּלוּ יְלָדִים בְּרִיאִים בְּרוּחָם וּבְנִפְשָׁם, וְחַיֵּיכֶם יִהְיוּ חַיִּי גֵן-עֵדֶן מִמָּשׁ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם.

ה.

אֵין עוֹד חַיִּים עֲרָבִים וּמִתְקִים כְּמוֹ בַּיִת חֵם מְלֵא אֶהָבָה וּמְלֵא שְׂמֻחָה, וְלִהְפוֹךְ אֵין עוֹד מוֹת וּמְרִירוֹת וְעֲצָבוֹת וְגָלוֹת כְּמוֹ בַּיִת מְלֵא מְרִיבוֹת וּמַחְלֵקֶת.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שְׁעַקֵר הַתְּכָלִית בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְכֶם תָּמִיד עֲרָבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת,

זיו, חיות ודבקות הבורא יתברך שמו, הינו שתמיד תכניסו את הקדוש-ברוך-הוא בתוך חייכם הפרטיים, ואל תפרידו עצמכם ממנו יתברך, כאלו אתם דבר נפרד, והקדוש-ברוך-הוא כביכול דבר נפרד, לא! לא! אל תגידו את זה, אלא תדעו שהקדוש-ברוך-הוא נמצא ביניכם, כי אתם שתפים ביחד עמו יתברך, כי שלשה שתפים יש באדם: הקדוש-ברוך-הוא, אביו ואמו, ועל-כן מאחר שזכה אתכם הקדוש-ברוך-הוא, שהתחנתם יחד ועשיתם שתפות ביחד. עליכם לדעת, שבתוך השתפות שלכם שם גנוז אלופו של עולם - הקדוש-ברוך-הוא, על-כן אם תכניסו בעצמכם ידיעות אלו, אשר בתוך נשואיכם מצוי הקדוש-ברוך-הוא, אז יתהפך ביתכם לבית חם מלא אהבה, שתאהבו אחד את השני ויהיה הבית מלא שמחה, כי תמיד תשמחו, ותייכם יתהפכו לחיים ערבים ומתקים, ותרגישו נעים בחייכם, מאחר שהקדוש-ברוך-הוא בתוך ביתכם, ואחד ימחל לשני, ואפלו שיעשה איזו עולה גדולה או קטנה, חס ושלום, תמחלו זה לזה, כי סוף כל סוף אנחנו בני-אדם בזה העולם, והטעות מצויה בינינו, ועל-כן צריכין למחל אחד לשני ולהפסיק לריב. ואל כל זה זוכים דיקא כשמכניסים את

הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, הינו שיודעים שהוא
יתברך שתף בתוך נשואינו, כי אחרת אף פעם לא
היינו מתחננים ביחד, כי הקדוש-ברוך-הוא סבב כך
שנתחנן יחד, ועל-כן אם אנחנו בני הזוג, נשאנו זו
לזה, בודאי יש בזה יד ההשגחה העליונה, ולכן
למה לגרש את השכינה מן הבית, חס ושלום,
שעל-ידי-זה יתהפך למות ולמרירות, לעצבות
ולגלות, לריב ומחלוקת, לצרות, יסורים ועגמת נפש,
והבית יהיה מלא אש, קנאה ושנאה וקללות
והפאות, רחמנא לישזבן, עד שמבקשים לעצמם את
המות, ומסתובבים כל-כך ממרורים, מלאי עצבות
כאלו סוף העולם, וממררים לעצמם את החיים! ?
ובאמת הכל דמיון גדול, כי רואים בתים שיש שם
מריבות ומחלוקת בין האיש והאשה, ועל כל דבר
קטן שנעשה ביניהם הם מקללים זה את זה,
ומחרפים ומגדפים את המשפחות, זה את הורי
אשתו וזו מקללת את הורי בעלה, וכל הבית מלא
קללות, עד שבאים לידי הפאות, רחמנא לישזבן,
שמגביהים ידים, והילדים עומדים בצד מפקדים,
מלאי פחד, כשרואים שההורים מתקוטטים
ומקללים זה את זה, ומכים זה את זה, רחמנא
לישזבן, עד שכל הבית ממש גיהנום, וכל זה מחמת

שדחקו וגרשו את הקדוש-ברוך-הוא מתוך הבית, כי לא רוצים לדעת ולהפיר את האמת והמציאות, שהקדוש-ברוך-הוא סבב כף שיתחתנו, ואף שמרב מרירות וצער ועגמת נפש ומריבות שביניהם, וכבר התפשטה המריבה בין שתי המשפחות, נדמה שמי צריך את כל זה, ולמה לנו את כל הצרה הזאת, ומי יתן ונתגרש. תדעו, בני ובנותי היקרים, שכל זה בא מכפירות ואפיקורסות שנכנסו בתוך ביתכם, שסלקתם את השכינה מתוכם, כי באמת אם הייתם מאמינים בו יתברך אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, הייתם משלימים ביניכם, ובמקום לריב ולחלק זה עם זה, הייתם אוהבים זה את זה, ודנים אחד את השני לכף זכות, ומחפשים רק את הטוב שבו, ואזי היה נתהפך הבית לבית גן-עדן; על-כן ראו, בני ובנותי היקרים, לא להיות בטלנים, מה יהיה כבר כשפתריבו ותחלקו אחד על השני, שעל-ידי-זה מתהפך ביתכם לבית מות ממש, ואתם טועמים את מרירות הגיהנום עוד בזה העולם, כי רע ומר לכם מאוד, עד שכל הבית נתהפך למות אחד גדול, שתכף-ומיד שנכנסים לבית מרגישים מרירות ועצבות ודפאון, ומתעצבנים אחד על השני. לזאת אבקש אתכם מאוד מאוד, בני

ובנותי היקרים, "תפסיקו לריב" כבר, ותכניסו
 בעצמכם את אמתת מציאותו יתברך, ועל-ידי-זה
 תזכו לבית חם, בית מלא שמחה, בית מלא אהבה,
 ותרגישו אחד את השני, ועל-ידי-זה באמת תזכו
 לבנות בית טוב, ותגדלו ילדים בריאים, כי ילדים
 תמיד מסתכלים על ההורים, על-כן אם אתם
 מתנהגו באהבה, אחוה ורעות ביניכם, אז תראו
 שהילדים יגדלו מפתחים ומישבים, לא-כן אם
 תריבו ותחלקו אחד על השני, על-ידי-זה יגדלו
 הילדים בעלי מומין בנפשם ובשכלם; ולכן, בני
 ובנותי היקרים, ראו לעשות כל מיני פעולות
 שבעולם להחזיר את הקדוש-ברוך-הוא לתוך
 ביתכם, ולידע אשר הוא השתף העקרי בתוך
 ביתכם, ותמחלו זה לזה, ועל-ידי-זה באמת ימשך
 עליכם אור וזיו וחיות ודבקות. ואל יהיה נקל
 בעיניכם דבר זה, כי תדעו שהיום, כל הבתים שיש
 בהם מריבות ומחלוקת הם רק מחמת כפירות
 ואפיקורסות שדחקו את רגלי השכינה, והוציאו את
 הקדוש-ברוך-הוא מתוך הבית, והכניסו פלים
 מזהמים, הטלויזיה והוידיאו, שהם פלי המשחית
 של הסמ"ך-מ"ם והסטרא אחרא, המגרשים את
 השכינה מתוך הבית, ומתערבים במעשה הגויים,

ולומדים את מעשיהם, ומסתכלים ושומעים את זהמת תעוב זהום מעשה הגויים והולכים בחקותיהם, ועל-ידי-זה מגרשים את השכינה מתוך הבית, רחמנא לישזבן, ודיקא על-ידי-זה עובר בבית מה שעובר, כי לא רוצים לקבל עליהם את אמתת מציאותו יתברך; על-כן, בני ובנותי היקרים, "תפסיקו לריב" כבר, מה יהיה לכם בזה שפתחלקו ותריבו ביניכם, הלא אתם הורסים את עצמכם בגשמיות וברוחניות, ואין לכם חיים לא בזה העולם ולא בעולם הבא, כי המחלקת והמריבות בבית זוהי אש שורפת, ששורפת את הנשמה לגמרי, עד שהאדם מאבד את העולם הזה, כי איזה עולם הזה יש לאדם כשביתו מלא מות, מלא מרירות, מלא עצבות, מלא עצבנות, מלא דכאונות, ממש אש הפעם והרציחה בוערת בו, ותמיד רק מקלל ומחרף ומגדף את אשתו, וכן אשתו מחרפת ומגדפת את בעלה, האם זה נקרא עולם הזה?! הלא זה הגיהנום, ומכל שכן וכל שכן איך תזכה לעולם הבא?! כי כשאדם רב עם אשתו והאשה רבה עם בעלה, וחייהם ממרמרים, מלאי דכאונות ועצבות ומרירות, אז אי אפשר להם לקיים את מצוותיו יתברך, כי באים לידי עברות וחסטאים, ומכל שכן

וְכַל שֶׁכֵּן שֶׁכָּבַר אֵין זְמַן לְלַמַּד אֶת תּוֹרַתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וּמְרַחֲקִים אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ מִתּוֹךְ הַבַּיִת, הָאֵם תַּחֲשֹׁבוּ שְׂיִהְיֶה לָכֶם גַּם עוֹלָם הַבָּא?! עַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מֵה קוֹרֶה בְּמַרְיבוֹת שְׁלָכֶם, שְׂאַתֶּם רְגִילִים מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ וּמְדֵי שָׁעָה וְשָׁעָה מְקַלְלִים וּמְחַרְפִּים וּמְגַדְפִּים זֶה אֶת זֶה, הֲלֹא עַל-יְדֵי-זֶה אַתֶּם מְאַבְדִּים אֶת הָעוֹלָם הַבָּא וְהָעוֹלָם הַזֶּה גַּם יַחַד; לָכֵן תַּפְּסִיקוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְרִיב, וְתִשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם, וְתִכְנִיסוּ אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְתִדְעוּ שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית; וְאִם אֲשַׁתֵּךְ עֲשֵׂתָה אֵיזוֹ עוֹלָה אוֹ שְׁבָרָה מִשְׁהוּ, אוֹ גְרָמָה אֵיזָה הֶפְסֵד, תִּדְעַ שֶׁהַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְמוֹ-כֵן הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְדַעַת, שְׂאִם הַבַּעַל עֲשָׂה אֵיזָה דְבַר עוֹלָה כְּנֹגְדָה אוֹ שְׁבַר מִשְׁהוּ אוֹ גֵרָם הֶפְסֵד, הַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ. מִדוּעַ לֹא תִכְנִיסוּ בֵּינֵיכֶם אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר הוּא הַשְׁתַּף הָעֵקָרִי בְּתוֹךְ נְשׂוֹאֵיכֶם, וְאִז כִּשְׂתִכְנִיסוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, תִּרְגִּישׁוּ טַעַם וְנֹעַם וְעֲרֻבוֹת בְּתֵיכֶם; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְצִיַּת אוֹתִי בְּדַבָּר זֶה, וְאִז תִּרְאוּ אִיךָ שְׁפָל בֵּיתְכֶם יִתְהַפֵּךְ לְגֵן-עֵדֶן מִמָּשׁ, וְתִמִּיד תִּרְגִּישׁוּ אֶהְבָּה וְנֹעַם בֵּינֵיכֶם, וְתַחֲפֹצוּ זֶה בְּזֶה, וְאִף פַּעַם לֹא תִרְצוּ לְהִתְגַּרֵּשׁ, אֲדַרְבָּה תִהְיֶוּ לְעֹזֵר אֶחָד

לשני; אשרי מי שמכניס את דברי בתוך לבבו, ואז
ביתו יתהפך לבית ערב.

ו.

אי אפשר למנוע מחלקת בבית, אלא על-ידי מידת
הסבלנות, לא בכל פעם צריך להגיב, ולא בכל
פעם צריך להיות הצודק, צריך רק לסבל, ואז
נפסק הריב.

בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים לחיות
באהבה, אחנה ורעות ובשלום, ואתם רוצים
שביתכם יהיה בית ומשכן לשכינה, שהברכה תהיה
מצויה בתוך ביתכם, תשתדלו להקנות לעצמכם את
מידת הסבלנות, כי רב המחלוקת בבית באה על-ידי
שמתפוצצת הסבלנות או מהבעל או מהאשה, ועל-
ידי-זה מתחילים לריב, אבל אם היו קונים בעצמם
את מידת הסבלנות, והיו סובלים את כל אשר עובר
עליהם, אז הייתה נפסקת המחלוקת לגמרי, וכן יש
הרבה פעמים שהבעל רוצה לנצח את אשתו, או
להפוך האשה רוצה לנצח את בעלה, וכך הם
מתעקשים, ומזה יוצאות מריבות, עד שהבערה

לָלֶהֱב יִצְאָהּ, וְשׁוֹרֶפֶת אֶת כָּל הַבַּיִת, כִּי הַמַּחֲלָקֶת
בַּבַּיִת שׁוֹרֶפֶת אֶת כָּל הַבַּיִת, עַד שְׂבָאִים לַיָּדִי גְרוּשִׁין,
רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן; וְעַל-כֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים,
לְסַבֵּל אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְאֵינְכֶם צְרִיכִים
לְהַגִּיב בְּכֹל פַּעַם עַל מֵה שֶׁהַזּוֹלָת אוֹמֵר, שְׂיִגִּיד
וְיֹאמֵר מֵה שִׁירְצָהּ, וְאַתֶּם תִּשְׁתַּקּוּ, וְתִכְףּ-וּמְיָד נִשְׁקָט
הָרִיב; כִּי בַּאֲמַת עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שְׁלֹא בְּכֹל פַּעַם
צְרִיכִים לְהִיּוֹת צוֹדְקִים, וְאַף שְׂאַתֶּם יוֹדְעִים, הַבַּעַל
אוּ הָאִשָּׁה, שְׂעַכְשׂוּ הַצְּדָק אֶתְכֶם, וְזוֹלָתְכֶם אֲשֶׁם,
אַבֵּל לֹא בְּכֹל פַּעַם צְרִיכִים לְהִיּוֹת צוֹדְקִים, צְרִיכִין
שְׂכֹל וְדַעַת וְחֻכְמָה וְתַבּוּנָה אִיף לְהִנְהִיג בַּיִת, כִּי
בַּאֲמַת עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֵה הָעוֹלָם, צְרוּת
וְיִסּוּרִין קָשִׁים וּמָרִים, הַבַּעַל סוֹבֵל הַשְּׁפָלוּת
בְּפִרְנָסָתוֹ וּבַחֲבָרָהּ, הָאִשָּׁה סוֹבֵלַת עֲלִבוֹנוֹת וְיִסּוּרִין
מִהִילָדִים וּמִהַשְּׁכָנוֹת, וְאַחֲר־כֵּן הֵם רְבִים בֵּינֵיהֶם,
הַבַּעַל עִם אִשְׁתּוֹ וְהָאִשָּׁה עִם בַּעְלָהּ, וּמוֹצִיאִים אֶחָד
עַל הַשְּׁנַי אֶת עֲצָבֵיהֶם. וּבַאֲמַת זֶה לֹא בְּדַעַת וְלֹא
בְּיִשָּׁר וְלֹא בְּשִׂכֵל, כִּי מֵה אַתֶּם אֲשֶׁמִּים אֶחָד בְּצִרַת
הַשְּׁנַי, שְׂתִשְׁלִיכוּ אֶת הָאִשָּׁמָה אֶחָד עַל הַשְּׁנַי,
אֲדוּרְבָהּ, תִּקְנוּ לְעֲצָמְכֶם מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְאַז תִּזְכּוּ
לְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם. וְאַם תִּקְנוּ בְּעֲצָמְכֶם אֶת
מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת לְסַבֵּל אֶת כָּל הָעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְתִדְעוּ

— אם אֲשַׁתֵּק רַק שְׁעָה אַחַת מִמִּילָא הַכֹּל יִסְתַּדֵּר, אִזּוּ יִפְסֵק הָרִיב בֵּינֵיכֶם. וְעַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ אִיךָ עוֹבֵר עַל בֵּיתְכֶם מִחֲלוּקוֹת וּמְרִיבוֹת, עַד שְׁנִשְׁרָף כָּל הַבַּיִת, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וְאַתֶּם מְסִתּוֹבְבִים מִמְרָמְרִים, זֶה בְּכַעַס וּבְרָגֶז עַל אֲשֶׁתּוֹ, וְזוֹ בְּכַעַס וּבְרָגֶז עַל בַּעֲלָהּ, וְכַךְ עוֹבֵר יוֹם אַחֵר יוֹם, מְקַלְלִים זֶה אֶת זֶה, וְאִין מְדַבְּרִים אֶחָד עִם הַשְּׁנִי, עַד שְׁמָרִים מְאֹד מְאֹד הַחַיִּים, וְאִין רוֹאִים שׁוּם פְּתָרוֹן רַק לְהִתְגַּרֵּשׁ, וְעַל-פִּי-רַב מְעַרְבִין גַּם אֶת הַמְשַׁפָּחָה, וְאִזּוּ הַכֹּל נִתְּהַפֵּף לָרַעָה; וְלִכֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְסַבֵּל אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְאִזּוּ תִּרְאוּ אִיךָ שְׁיִפְסֵק הָרִיב, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק אֶת הָרִיב אֶלָּא עַל-יְדֵי מַדַּת הַסְּבָלָנוֹת; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְהַקְנֹת לְעַצְמְכֶם אֶת מַדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְאִזּוּ יִפְסֵק הָרִיב בֵּינֵיכֶם. וְאֵל תַּחֲשְׁבוּ שְׁמַדַּת הַסְּבָלָנוֹת כָּל-כָּךְ קַל לְרַכֵּשׁ אוֹתָהּ, כִּי זֶה בָּא מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְאָדָם, אָדָם נִשְׁבֵּר בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שְׁבַע עוֹלָם מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַמְנִיעַ מְכָל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים, עִם כָּל זֹאת צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד בְּמַדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְעַל-יְדֵי הַסְּבָלָנוֹת זוֹכָה לְעֵבֵר עַל הַכֹּל; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְחַיּוֹת חַיִּים עַרְבִים

ומתקים, וביתכם יתהפך לגן-עדן, תשתדלו להקנות לעצמכם את מדת הסבלנות, ותסבלו את כל אשר עובר עליכם, ותמיד תזכרו שלא בכל פעם צריכין להיות הצודקים, ואז תעברו את זה העולם בשלום, וביתכם יתהפך לגן-עדן; אשרי מי שקונה בעצמו מדת הסבלנות, שאז עובר את החיים בקלות.

.ז.

כל הצרות הנמשכות לאדם הן רק מחמת המריבות בביתו, ועל-כן מי שרוצה שביתו יתברך, עליו להפסיק לריב.

בני ובנותי היקרים! ראו איך עברו עליכם ימיכם ושנותיכם, הנה התחננתם והייתם הכי מאשרים בחייכם, וכלם הסתכלו עליכם בעין של קנאה וקנאו בכם, איך אתם זוג כל-כך מתאים זה לזה, ואתם בעצמכם הייתם שמחים ועליזים ביניכם, והאחווה היתה רבה מאד, ועכשו ראו איך כל הבית נתהפך לגיהנום, ואתם מקללים זה את זה, ושונאים זה את זה, ולא מפסיקים לריב יומם ולילה, אשר מזה נמשכים לכם כל הצרות והיסורים ועגמת

הנפש והמרירות, ואין אתם מצליחים עם הילדים, כי עקר אי ההצלחה עם הילדים הוא רק כפיש מחלקת ומריבות בבית, כי הילדים מתפחדים מאד כפשוטים ששהורים מתקוטטים, ואיך שכל הבית נתהפך לגיהנום ממש, וזה משפיע עליהם לרעה, וגם פרנסתכם נצטמצמה כל-כך ונפלתם לחובות גדולים, הכל בא מחמת הקנאה והשנאה ביניכם, שאתם רבים על כל דבר שטות. ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, אם אתם רוצים שתשתנה האוירה בבית, "תפסיקו לריב" תכף-ומיד בלי שום תנאים מקדמים, תחזרו אל ההתחלה, ותתחילו לאהב אחד את השני, ולכבד ולהבין אחד את השני, ולהשתדל שיהיה שלום ואהבה ביניכם, כי אחרת אתם הורסים את החיים הטובים שלכם. עליכם לדעת שהאדם בזה העולם נמצא רק שבעים שנה, וגם שבעים השנה האלו פן ואולי היום בא הרגע שצריכין להחזיר את הנשמה. ואם-כן אשאל אתכם, האם כדאי בשביל יום אחד לריב ולחלק זה עם זה, לקלל ולהכות זה את זה?! מכל שכן וכל שכן אם נכנסה בכם איזו מחשבה של שטות להתגרש, האם כדאי בשביל היום הזה להתגרש?! מי יודע אם לא יקחו את אחד מכם ביום הזה חזרה למעלה, כמה מקרים

קָרוּ שְׁפֹתָאוֹם קָבַל אָדָם דִּם לֵב וְנִמַּת וְנִפְטָר מִהָעוֹלָם, וְזֶה יָכוֹל לְקָרוֹת גַּם אֲצִלְכֶם, וְעַל-כֵּן אֲשַׁאל אֶתְכֶם, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מָה אֶתְכֶם?! "תַּפְּסִיקוֹ לְרִיב"! מִסְפִּיק כָּבֵר כָּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרֵינִי שֶׁהִמְשַׁכְתֶּם בְּעֵצְמֵכֶם, שְׁאַתֶּם נִשְׁקַעְתֶּם בְּחֹבוֹת עֲצוּמִים, וְהִגַּעְתֶּם לְמַצָּב שֶׁל עַד פֶּת לָחֶם, וְאַתֶּם מְלֵאִים חֹבוֹת, וְהַבֵּית נִתְהַפֵּף לְגִיּהֲנוּם עַד מִמֶּשׁ, אֲשֶׁר אַתֶּם מְלֵאִים צָרוֹת וְיִסוּרֵינִי וְעִגְמַת נֶפֶשׁ, וְהֵלֵב מִתְפוּצֵץ, שְׁרוּאִים שֶׁהִילָדִים מִתְפָּרְאִים, וּבְעֵלֵי הַחֹבוֹת נוֹגְשִׁים, וְהַמְרִיבוֹת וְהַמְחַלְקֵת אֵינָן מִפְּסִיקוֹת בְּבֵית, הַכֹּל בָּא מִפְּנֵי שְׁאַתֶּם כָּל-כָּף עֵקֶשְׁנִים, אֵינְכֶם רוֹצִים לְהִסְתַּפֵּל עַל הַתְּכֵלִית, שְׁיֵשׁ בּוֹרָא כָּל עוֹלָמִים, שְׁצָרִיכִין לְחֹזֵר אֵלָיו, מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְהַפְּסִיק לְרִיב תִּכְף-וּמִיד בְּלֵי שׁוֹם תְּנָאִים מְקַדְמִים, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם הֵם שְׁבָעִים שָׁנָה, וְגַם בְּזֶה כָּבֵר עֹבֵר כָּל-כָּף הַרְבֵּה, כִּי הַזְּמַן פּוֹרַח, וְהִנֵּה הוּא נִמְצָא, וְהִנֵּה כָּבֵר אֵינְנוּ, וּמְכַל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן שֶׁהָאָדָם בְּעֵצְמוֹ אֵינוֹ בְּטוּחַ רָגַע אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם.

וְעַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, "תַּפְּסִיקוֹ לְרִיב" כָּבֵר, וְאַף שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד

חושב שֶהוא צודק, מה יועיל הצדק הזה, כְּשֶבִיתְכֶם
 הוא גִּיהֲנוּם מִמֶּשׁ, וְאַתֶּם אֵינְכֶם יְכוּלִים לְהִפְסִיק
 לָרִיב, וְעַל־יְדִי־זֶה אַתֶּם סוֹבְלִים בְּעֲצֻמְכֶם סָבֵל
 גִּיהֲנוּם בְּזֶה הָעוֹלָם. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד,
 בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, "תִּפְסִיקוּ לָרִיב" תִּכְףּוּ־וּמְדוּ, וְאִז
 תִּרְאוּ אֵיךְ שְׁפָל בֵּיתְכֶם יִתְהַפֵּךְ לְבֵית חֵם, בֵּית מְלֵא
 אֶהְבֶּה, מְלֵא טוֹב, מְלֵא חֶסֶד, וְהַשְׂכִּינָה תִשָּׁרֵה בְּתוֹךְ
 בֵּיתְכֶם. אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁכָבֵר כָּבֵד וְקָשָׁה לָכֶם לְהִפְסִיק
 לָרִיב, כִּי כָּל־כֶּף נִכְנָסְתֶם בְּהַרְגֵל הָרַע הַזֶּה שֶׁל
 מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת, קִנְאוֹת וְשִׁנְאוֹת, עַד שֶׁנִּדְמָה לָכֶם
 כְּאִלוֹ אֲבֵד מְנוּס וְתִקְוָה מִכֶּם, וּכְאִלוֹ אֵף פַּעַם כָּבֵר
 לֹא תִצְאוּ מִזֶּה, לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים, עֲמְדוּ לָרַגַע וּתְיָשְׁבוּ אֶת עֲצֻמְכֶם, בְּשִׁבִיל
 מֶה בְּאַתֶּם לְזֶה הָעוֹלָם, לָרִיב וְלַחֲלֹק אֶחָד עַל הַשְּׂנִי
 אוֹ לְבָנוֹת בֵּית וְדִירָה לוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה הַתְּכֵלִית בְּזֶה
 הָעוֹלָם — לְבָנוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ דִּירָה בַּתְּחִתּוֹנִים,
 לְהַשְׁרוֹת אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם; וְעַל־כֵּן
 רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְהַשְׁלִים בֵּינֵיכֶם, כִּי
 בְּמָקוֹם הַשְּׁלוֹם שָׁם הַשְׂכִּינָה שְׂרוּיָה, וּכְשֶׁהַשְׂכִּינָה
 מְצוּיָה, שָׁם כָּל הַבְּרָכוֹת מְצוּיּוֹת; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכָה
 שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

.ח.

השְׁלוֹם בְּבֵית מִבְּיַא בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת,
וְעַל יָדוֹ נִשְׁפָּעַת עָלָיו פְּרֻנְסָה וְנַחַת מֵהַיְלָדִים,
וְנִסְתָּר בְּסִתְר צֶל פְּנֵי וַתְּבָרַךְ.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם תִּשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם
וְ"תִפְסִיקוּ לְרִיב", אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל
הַבְּרָכָה וְהַהֲצָלָחָה שֶׁתִּשְׁפַּע עֲלֵיכֶם, כִּי לֹא מִצָּא
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּלִי מַחְזִיק בְּרָכָה אֲלֵא הַשְׁלוֹם
(עֲקֻצִּין ג, יב), וְתִכְף-וּמְיָד שְׁעוֹשִׁין שְׁלוֹם בְּבֵית, נִשְׁפָּע
עָלָיו אֹר וְזִיו וְחַיִּית וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי
שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁלוֹם (שַׁבַּת י'), וְעַל-כֵּן גְּדוֹל הַשְׁלוֹם,
שֶׁלֹּא פָתַח הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲלֵא בְּשְׁלוֹם, וְכָל
הַבְּרָכוֹת וְהַטּוֹבוֹת וְהַנְּחָמוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מְבִיאֵן עַל יִשְׂרָאֵל חוֹתֵמִין בְּשְׁלוֹם (וַיִּקְרָא רַבָּה ט, ט);
וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, תִּכְף-וּמְיָד לְהַשְׁלִים
בֵּינֵיכֶם, וְאִף שֶׁאֵנִי יוֹדֵעַ שְׁזֵה כָּל-כֶּף קָשָׁה לָכֶם, אֲבָל
אִם תַּעֲשׂוּ שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם אֲזַ תִּתְאַרִיכוּ יָמִים, כִּי אֲצִלוּ
יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב שְׁלוֹם וְלִהְפָּסִיק לְרִיב,
וְחִכְמִינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרָשַׁת יִתְרוֹ):
מָה אֲבָנִי מִזְבַּח שֶׁלֹּא רוֹאוֹת וְלֹא שׁוֹמְעוֹת וְלֹא
מְדַבְּרוֹת, עַל שֶׁמְטִילוֹת שְׁלוֹם אָמְרָה תוֹרָה: "לֹא

תְּנִיף עֲלֵיהֶם בְּרָזֶל", הַמְטִיל שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ
וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שִׁיאָרִיכוּ יָמָיו
וּשְׁנוֹתָיו, וְעַל-כֵּן בָּזָה שְׂאֵתָם תִּשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם
וְתַפְסִיקוּ כָּבֵר לָרִיב, וְלֹא תִסְתַּכְּלוּ עַל הָרַע שֶׁבֵּינֵיכֶם,
אֲזַי תִּיאָרִיכוּ יָמִים וְשָׁנִים, וְהַבְּרָכָה תִּהְיֶה מְצוּיָה בְּתוֹךְ
בֵּיתְכֶם, וְתִרְגְּשׁוּ חַיִּים מְתָקִים, עֲרָבִים וְנֹעִימִים
בְּחַיֵּיכֶם, כִּי עַל-יְדֵי הַמַּחְלָקָת וְהַמְרִיבוֹת עוֹקֵר אֶת
עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁעוֹקֵר
אֶת הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּמוֹ הַמַּחְלָקָת וְהַמְרִיבוֹת
בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְכִמוֹ-כֵּן אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמוֹנֵעַ אֶת
הַהֲצִלָּחָה וְהַנַּחֲת מִהָאָדָם כָּמוֹ הַמַּחְלָקָת וְהַמְרִיבוֹת
בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אַחַת
וְלִתְמִיד לְהַפְסִיק כָּבֵר לָרִיב, וְתִדְוֹנוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי
לְכַף זְכוּת, וְאֲזַי תִּרְאוּ אִיךָ שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר בֵּינֵיכֶם.
וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (פְּלָה רַבְתִּי, פָּרָק ב'): כָּל
הַמְּשִׁים שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ
מְשִׁים שְׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל בְּכֹל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שֶׁכָּל
אֶחָד וְאֶחָד מְלַךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְכֹךְ צָרִיךְ לְהִיּוֹת
בֵּיתְכֶם, שֶׁהַבַּעַל יִהְיֶה מְלַךְ וְאִשְׁתּוֹ תִּהְיֶה מְלָכָה, וְאֲזַי
כְּשֵׁי שֶׁ מְלַךְ וּמְלָכָה, אֲזַי יֵשׁ מִמְּשָׁלָה, וְכְשֵׁי שֶׁ
מִמְּשָׁלָה יֵשׁ שֶׁפַּע בְּרָכָה וְהַצִּלָּחָה. וְלָכֵן רְאוּ, בְּנֵי
וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְהִתְיַשֵּׁב אַחַת וְלִתְמִיד, שֶׁמִּסְפִּיק

כָּבֵר הַמְרִיבוֹת שְׁיֵשׁ בֵּינֵנוּ, שְׂאִינָן מְבִיאוֹת לְשׁוֹם
 דְּבַר רַק אֶל כְּלִיזֹן, שְׂמַכְלוֹת אֶת הַפְּחוֹת וְהַעֲצָבִים
 עַל דְּבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ וְעַל דְּבָרִים שֶׁל הֶבֶל,
 וּמַבְלִים אֶת הַיָּמִים וְהַשָּׁעוֹת הַטּוֹבוֹת שְׂיִכּוֹלִים
 לְקַנּוֹת בָּהֶם טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, וּמַבְלִים וּמַכְלִים אֶת
 הַנַּחַת שְׁהִיוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל מִהִלְדִּים, כִּי עַל-יַדִּי
 מִחֻלְקַת וּמְרִיבוֹת בְּבֵית הַיְלָדִים מִתְפָּרָאִים יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר, וְיוֹצְאִים, חֵס וְשְׁלוֹם, לְתַרְבוֹת רְעָה, לוֹקְחִים
 סָמִים וְהוֹלְכִים לְמְקוֹמוֹת הַמְטַנְפִים וְהַמְזַהְמִים, כִּי
 מִהֵיכָן יִלְמְדוּ הַגָּמָא אַחֲרַת, כִּי זֶה הֵם רוֹאִים בְּבֵיתָם,
 תָּמִיד מְרִיבוֹת וּמִחֻלְקַת, עַד שְׁנֵהָרֶס הַבֵּית לְגַמְרִי.
 וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְהַפְּסִיק כָּבֵר לְרִיב
 בֵּינֵיכֶם, וְתַתְּחִילוּ לַחֲיוֹת בְּשְׁלוֹם וּבְאַהֲבָה וּבְהַבְנָה
 הַדְּדִית, וְתַכְבְּדוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְאִז תִּרְאוּ אִיךָ
 שְׂתַבְּאֵנָה לְתוֹךְ בֵּיתְכֶם הַבְּרָכָה וְהַהֲצֻלָּה, וְיִשְׁפַע
 עֲלֵיכֶם שְׁפַע בְּפִרְנָסָה, כִּי כְּשֵׁישׁ לְאָדָם שְׁלוֹם-בֵּית
 וְהוּא מִיֵּשֵׁב בְּדַעְתּוֹ, אִז יוֹדֵעַ לְתַן לְעַצְמוֹ עֲצָה אִיךָ
 לְצֵאת מִהַסָּבֵךְ שְׁנִסְתַּבֵּךְ, כִּי כָּל אָדָם נִקְלַע לְמַצָּבִים
 כְּאֵלוֹ שְׁנִסְתַּבֵּךְ בְּכִסְפִים, אֲבָל כְּשֵׁישׁ לְאָדָם דַּעַת,
 הוּא יוֹדֵעַ אִיךָ לְצֵאת מִן הַסָּבֵךְ הַזֶּה שְׁנִסְתַּבֵּךְ, לֹא-כֵן
 כְּשִׁמְתַחִיל לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאֲשָׁמָה עַל אִשְׁתּוֹ, אוֹ
 הָאִשָּׁה זוֹרְקַת אֶת הָאֲשָׁמָה עַל בַּעְלָהּ, כִּן מִתְחִילִים

לריב, ואז מאבדים את הדעת והשכל, וכבר אין יודעים איך לצאת מהסבך, ולא זו בלבד, אלא מסתבכים בסבוכים יותר גדולים; ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, להפסיק לריב, ותמשיכו על עצמכם שלום שהוא שמו של הקדוש-ברוך-הוא, שמחבר עליונים ותחתונים, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ועל-כן מה ולמה לכם לזרק אחד על השני את האשמה, עליכם לברח אליו יתברך, ותקבלו עליכם לשוב בתשובה אמתית ולקיים את רצונו יתברך ולשמר שבת-קדש, ואז השבת תשמר עליכם, כי כל הברכות באות לאדם בשביל ובזכות השבת, והשבת היא שלום, ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים, שהדלקת הנרות של שבת-קדש היא בשביל שלום ביתו, ונר ביתו עדיף מכל הנרות משום שלום ביתו (שבת כג:), ועל-כן תקבלו על עצמכם לא לריב ובפרט בשבת-קדש, ותשתדלו מאד מאד לקיים את מצוותיו יתברך, ואז תראו איך שתצאו מכל צרותיכם, ותזכו להמשיך על עצמכם כל מיני ברכות וישועות בזכות השלום והאהבה וההבנה ההדדית שיש ביניכם, והחזרה בתשובה שתחזרו שניכם בתשובה שלמה, ותקיימו את כל מצוותיו

יתברך, ואז תתברכו בברכות עד אין סוף, וישפע
 עליכם שפע רב והצלחה גדולה, עד שתזכו להתענג
 בנעם זיו שכינת עזו יתברך; אשרי מי שמכניס
 דבורים אלו בתוך לבו, ומקימם בתמימות
 ובפשיטות, שאז יעבר את זה העולם בשלום
 ובאהבה, באחווה וברעות, ויטעם טעם עולם הבא
 בעולם הזה; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קוֹנְטָרַס

הַזְהָרוֹ מֵהַצְבוּעִים

יִזְהִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מְאֹד, לְהַשְׁמֵר מִכָּל מִינֵי
צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, הַמְּסֻתוֹכְבִּים עֲכָשׁוֹ וּמִתְלַבְּשִׁים
בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים לְהַטּוֹת אֶת לְבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
מִהַאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים מְדוּר דוֹר.

*

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵךְ הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵךְ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נִתָּן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֶהֱרַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁבִיּוֹתָר צְרִיכִים
לְשֹׁמֵר בְּעֵתִים הֶלְלוּ מְכַל מִינֵי
צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, שְׁיִכּוּלִים לְהוֹלִיף
אוֹתָךְ שׁוֹלֵל לְגַמְרִי. וְרָגִיל בְּפִיו
לוֹמֵר: רְאוּ אֵיזָה פֶּלֶא, שְׁלֹשׁוֹם הָיָה
בְּעַל עֵבֶרָה, וְעֵבֶר עַל כָּל הַתּוֹרָה
כְּלָה, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְאַתְמוֹל הוּא
נַעֲשֶׂה בְּעַל תְּשׁוּבָה, וְהַיּוֹם הוּא כְּבָר
מְנַהִיג עֵדָה... וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהִיר
מְאֹד מְאֹד מִהַצְּבוּעִים הָאֵלּוּ,
שְׁיִכּוּלִים לְהוֹבִיל אוֹתָךְ אֶל הַשְּׂאוּל
תַּחֲתִית וּמִתְחַפֵּיו, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקעו)

קוֹנְטָרַס

הַזְהָרוֹ מֵהַצְבוּעִים

.א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, פִּי בְּזֵה הָעוֹלָם
צָרִיכִים לְהַשְׁמֵר מְאֹד מְאֹד שְׁלֹא יִטּוּ אֶת לְבָבְךָ מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּמֵהָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה
שֶׁקָּבְלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ מְדוּר דוֹר עַד הַר סִינַי, כִּי
מִסְתּוֹכְבִים כָּל מִינֵי שִׁקְרָנִים, לְצִים וְצְבוּעִים, אֲשֶׁר
מְלַבִּישִׁים עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים לְעַקֵּר אֶתְךָ
מֵהָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת דִּיקָא, וְאֵלּוּ הַשִּׁקְרָנִים
הַצְּבוּעִים בָּאִים בְּכָל מִינֵי נְכֻלֵי עֲרַמְמִיּוֹת לְצוּד נְפָשׁוֹת
יְקָרוֹת, וְלְהַפִּילָם אַחֲר־כֵּן בְּפֶח יְקוּשׁ בְּכֹרֹת נִשְׁבָּרִים,
שֶׁהַנוֹפֵל בָּהֶם אֵין לוֹ שׁוּם תִּקְוָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְעַל-כֵּן

רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְשָׁמֵר אֶת עֲצֻמָּךְ מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא יִבְלָבוּ לְךָ אֶת מַחֲךָ עִם דְּמִיוֹנוֹת וּפְתוּיִים, חוּזֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, הַגְּרָלוֹת וּשְׁטִיּוֹת, וְאַף שִׁיבוֹנוֹ לְךָ הַכֹּל, תִּדְעַ שֶׁהַכֹּל שָׁקֵר וְכוֹזֵב, דְּמִיוֹנוֹת שְׂוֵא וְהֶבֶל, מַעֲשֵׂי תַעֲתוּעִים הֵם, וְצָרִיכִים לְבָרוּחַ מְזֵה כְּמוֹ שְׁבוֹרָחִים מֵאֵשׁ שׂוֹרֵף, כִּי בְּנִקְל יְכוּלִים לְהַכּוֹת מֵהָאֵשׁ הַשׂוֹרֵף הַזֶּה.

ב.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! זְכוֹר מָה שֶׁאָמַר יְנָאֵי הַמֶּלֶךְ לְאִשְׁתּוֹ: אַל תִּתְּרָאֵי מִן הַפְּרוּשִׁין, וְלֹא מִמֵּי שְׂאִינָן פְּרוּשִׁין, אֲלֵא מִן הַצְּבוּעִין, שְׂדוּמִין לְפְרוּשִׁין, שֶׁמַּעֲשִׂיהֶם מַעֲשֵׂה זְמָרִי, וּמִבְקָשִׁים שְׂכָר כְּפִנְחָס (סוּטָה כ"ב:). כִּי עֲכָשׁוּ בַּדוֹר הַזֶּה מִסְתּוֹכְבִים כָּל מִינֵי פּוֹחֲזִים וְקָלִים, לְצִים וְצְבוּעִים, אֲשֶׁר אֵין תּוֹכֶם כְּכָרֶם, וּמְלַבְּשִׁים בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים, וּמְרַמִּים אֶת בְּנֵי הָאָדָם בְּנִגְלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת, וּמְבַלְבְּלִים אֶת הַדַּעַת וְהַמַּחַ לְהַמּוֹן הָעַם, זֶה קוֹרָא מְזֻזוֹת, זֶה קוֹרָא אֶת קְרוֹי הַיָּד שְׁלָךְ, זֶה מִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיֶךָ, וְזֶה מְסַפֵּר לְךָ כָּל מָה שֶׁעָשִׂיתָ, וְאַתָּה עוֹמֵד וּמְשַׁתָּאָה מֵאֵין הוּא יוֹדֵעַ כָּל זֹאת, בְּיָדָאֵי הוּא אֵיזָה בַּעַל מְדַרְגָּה וּבַעַל הַשְּׂגָה, וְאַתָּה נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו

כְּצֹאן לְטֹבַח, וְלֹאט לֹאט הוּא עוֹקֵר מִמֶּךָ אֶת הָאֱמוּנָה
הַקְדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי סוּף כָּל סוּף יִתְגַּלֶּה לָּךְ, כִּי הַכֹּל
הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, וְאִז תִּפְּל וְתִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְכֹל
זֶה גָרַם לָךְ הַצְבוּעַ הַזֶּה; עַל־כֵּן בָּרַח לָךְ מִכָּל אֱלוֹ
הַצְבוּעִים, קוֹרְאֵי מְזֻזוֹת, חוֹזֵי כּוֹכָבִים, מְסַתְּפָלִים עַל
קוֹי הַיָּד שְׁלָךְ, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, דְּמִיוֹנוֹת
וְאַחִיזַת עֵינַיִם, יוֹתֵר טוֹב לָךְ לְהִרְגִיל אֶת עַצְמְךָ לְבָרַח
אֲלֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכֹל מֵה
שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת, וּבְזֶה תִּרְוִיחַ —
שֶׁתִּתְחַזֵּק אֱמוּנָתְךָ, וּמֵה גַם שֶׁתִּזְכֶּה שִׁיפְתַּחֲוּ עֵינֶיךָ, כִּי
הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, אַחִיזַת עֵינַיִם, לְהַטּוֹת אֶת לְבָבְךָ
סוּף כָּל סוּף מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר לְאַחֲרוֹנָה
נִתְרַבּוּ כָּל מֵינֵי צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, הַמְרַמִּים בְּנֵי אָדָם
תְּמִימִים בְּכָל מֵינֵי נִכְלֵי עֲרַמְמִיּוֹת, וְהוֹלְכִים בְּחֻכְמָה
נִפְלְאָה אֵיךְ לְהַטְעוֹת בְּנֵי אָדָם תְּמִימִים — זֶה בָּא עִם
קְמִיעוֹת, וְזֶה בָּא עִם קְרִיאַת מְזֻזוֹת, וְזֶה בָּא בְּחֻכְמַת
הַכּוֹכָבִים וְהַמְזָלוֹת, וְזֶה בָּא בְּקְרִיאַת הַיָּד, וְקוֹלֵעַ אֶל

הַשְׁעָרָה מִמֶּשׁ, וְאַתָּה מִפְּנֵי שְׁהַנָּךְ תָּם, עַל-כֵּן אַתָּה
הוֹלֵךְ אַחֲרָיו כְּצֹאן לַטֶּבַח וַיִּכְשֶׁה לְגִזָּה, הוּא טוֹבַח אוֹתְךָ
בְּרוּחַנִיּוֹת — כִּי בְעַרְמוּמִיּוֹתוֹ מִרְחֻקְךָ מִהֶאֱמוּנָה
הַפְּשׁוּטָה, וְגוֹזֵז אוֹתְךָ בְּגִשְׁמִיּוֹת — שְׁמוֹצִיא מִמֶּךָ אֶת
כָּל כֶּסֶףְךָ; כִּי כֹלֵם עַרְמוּמִים גְּדוֹלִים לְהוֹצִיא אֶת כֶּסֶף
הָאָדָם בְּכָל מִינֵי שְׁקָרִים; עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אָחִי, מֵהַ
לְפָנֶיךָ, וַיִּבְרַח לְךָ מֵהֶם בְּעוֹד מוֹעֵד, פֶּן יִטְבַּח אוֹתְךָ
בְּרוּחַנִיּוֹת וַיִּגְזֹז אוֹתְךָ בְּגִשְׁמִיּוֹת, וַיִּכְבֵּר יְהִיָּה אַחֲרֶיךָ
מֵאַחֵר, חֵס וְשָׁלוֹם.

ד.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי כָל אֱלוֹ
הָעוֹסְקִים לְתֵן תְּקוּנִים לְבְנֵי אָדָם, שְׁמוֹת וַקְּמִיעוֹת,
סִגְלוֹת וּמִטְבְּעוֹת, הַכֹּל הֶבֶל וַרְעוֹת רוּחַ וְשִׁקָּר גָּמוּר, כִּי
בְּדוֹרוֹת אֱלוֹ, אַחֲרֵי הַתְּגַלוֹת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, כְּכֹר נִפְסֵק כָּל הָעֲנָנִין הַזֶּה, וְאִף שֶׁהָיוּ
יְחִידֵי סִגְלָה שֶׁהִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּדְבָרִים אֱלוֹ, הֵם הָיוּ בְּכַחֲנִית
(שְׁפַת סֵא:): אֶתְמַחִי גְבָרָא וְאַתְמַחִי קַמְעִי, אֲכַל לֹא כְּמוֹ
הַיּוֹם, שֶׁכָּל מְטַרְף שֶׁהָיָה עַד עַכְשָׁיו בַּעַל עֲבָרָה וּבַעַל

תאווה, ואחר-כך נעשה בעל תשובה, מתלבש עצמו בלבושים שונים, וכבר נותן תקונים וקמיעות וסגלות לאחרים, אשר באמת הוא בעצמו צריך עוד לבכות הרבה ימים ושנים אליו יתברך, ולשפוף דמעות פנים, ולשכב בפשוט ידים ורגלים כולי האי, ואולי אז יזכה לתקן איזה פגם או איזה חטא, או יקיא את הטורפות והנבלות שפטים את עצמו בהם ימים ושנים, ואיך כבר מעז להנהיג את אחרים? ! ומכל שפן שעוסק בנתינת תקונים וסגלות וקמיעות, אשר הכל הכל הכלים ורעות רוח, אשר מטעים בהם את אחינו בני ישראל התמימים, הנמשכים אחריהם כצאן לטבח וכשה לגזה, ועל-כן ראה לשמר את עצמה מכל מיני צבוועים, ותמיד תחקר על העבר שלהם, ואז יתגלה לה כי הכל שקר, כמו העבודה זרה.

ה.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי בעוונותינו הרבים, בעתים הללו עוברים על כל אחד צרות ויסורים ומרירות והרפתקאות, רחמנא לצלן, ויש

הַרְבֵּה שְׁסוֹכְלִים מְחַלְאִים, אֲשֶׁר הִרְוֹפְאִים יֵאָשׁוּ אוֹתָם, וְעַל-כֵּן מֵה לֹא יַעֲשׂוּ בְּשִׁבִיל אִיזוּ תִקְוָה וְאִיזָה נִצּוּץ שֶׁל אֹר, וּמִזָּה נִתְהוּוּ עֲכָשׁוּ כָּל מִינֵי שְׁקָרָנִים וְצְבוּעִים, שְׁקוֹרִין אֶת עֲצָמָם בְּעֲלֵי מוֹפֵת, וּמַדְבְּרִים בַּגְּדוּלוֹת, וּבְנֵי אָדָם רָצִים אַחֲרֵיהֶם. עֲלִיף לְדַעַת, כִּי הַכֹּל שֶׁקָּר וְהֶבֶל, וְאִין בְּיָדָם לַעֲזוֹר לָךְ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֵיף יִנְהִיגוּ אֶת אַחֲרִים? ! וְהֵם סֵתָם מִפְּרִסְמִים שֶׁל שֶׁקָּר, שֶׁבְּעֲלֵי דְמִיוֹנוֹת כְּמוֹף פְּרִסְמוֹ אוֹתָם, וְהִלּוּאֵי שֶׁלֹּא יִזְיָקוּ לָךְ, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ לְהִנְצֵל מֵצְבוּעִים וְשְׁקָרָנִים כְּאֵלוֹ, כִּי בְּנִקְל יְכוּלִים לַעֲקוֹר אוֹתָךְ מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ; עֲלִיף לְדַעַת, כִּי אָנוּ אִין לָנוּ אֵלָּא מֵה שֶׁלְּמַדּוֹ אוֹתָנוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁבְּכֹל דּוֹר וְדוֹר, אֲשֶׁר בָּעֵת צָרָה אִין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֵת, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּלְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיִּבְקֶשׁ וַיִּתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבַּרְךָ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שְׁיִרְחַם עָלָיו, וַיִּרְבֶּה בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים, וַיִּתְקַן אֶת מַעֲשָׂיו וְאֶת מַעֲשֵׂי אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, וַיְבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין וְהַמְּזוֹזוֹת שֶׁלוֹ, וַיִּרְבֶּה בְּתוֹרָה וּבְצַדִּיקָה, וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי יִזְכֶּה לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, אֲבָל אֵלוֹ הַהֶבְלִים הַמְּצוּיִים כְּהַיּוֹם, שֶׁכָּל מֵאֵן דְּהוּ כְּבָר נוֹתֵן תְּקוּנִים וְקַמִּיעוֹת, וַיּוֹדַע שְׂרָשֵׁי נְשָׁמוֹת, עֲלִיף

לְדַעַת, כִּי הַכֹּל שֶׁקָּר וְדַמְיוֹן גָּדוֹל; וְעַל-כֵּן שָׁמַר אֶת
 עֲצָמָהּ מֵהֵם, וּבִרַח לָהּ מֵהֵם כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֶה,
 וְאִפְלוּ שֶׁחִבְרָה יִטְעָה אוֹתָהּ, וַיֹּאמֶר לָהּ מִמֶּנּוּ אוֹתוֹת
 וּמוֹפְתִים, חֲזִיוֹנוֹת וְדַמְיוֹנוֹת, אֵל תֵּאַמֵּין, רַק בְּרַח לָהּ
 אֵלֶיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת, וּבְפִשִּׁטוֹת גָּמוֹר, וְתַכְנִיטִים
 בְּעֲצָמָהּ אֲמוּנָה בְרוּרָה — שְׁאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלֻעָדֶיּוֹ
 יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא, וּבִתְוֹךְ
 צְרוּתֶיהָ, וַיִּסְוְרֶיהָ, שֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז וּמְסֻתָּתָר,
 וְאִם רַק תְּחַפֵּשׂ אַחֲרָיו, תִּזְכֶּה לְמַצָּא אוֹתוֹ, וַיִּתְהַפְּכוּ לָהּ
 כָּל הַיְרִידוֹת לְעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי כִּשְׂאֵדָם זוֹכָה לְהַגִּיעַ
 אֶל אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, וַיִּוֹדַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נִטְהַר
 מִחוּ, וּכְבָר אֵינּוּ נִמְשָׁךְ אַחַר הַצְּבוּעִים וְהַשִּׁקְרָנִים הָאֵלוּ,
 אֲשֶׁר מְאוּמָה אֵין בְּיָדָם רַק שׁוֹא וְהֵבֵל, אֲשֶׁר מוֹלִיכִים
 שׁוֹלֵל אֶת כָּל מִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם.

.ו

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, אָחִי, אִם לֹא מְעוֹרְרִים אוֹתָהּ
 לְלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, לְעֲשִׂית הַמְצוּוֹת הַמְעֻשְׂיּוֹת,
 לְאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי הַכֹּל שֶׁקָּר
 וְכִזְבּ, וּבְזָה תִּבְחַן אִם הוּא צְדִיק אֲמֵתִי אוֹ שִׁקְרָן וְצְבוּעַ,

כִּי גַם הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים מְדַבְּרִים בְּגְדוּלוֹת וְנִפְלְאוֹת, אֲךָ הֵם מְזַכִּים אֶת מְקַרְבֵיהֶם לְשֹׁמֵר אֶת הַמְצוּוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁצָּנְנוּ הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן מְעוֹרְרִים עַל לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמְחַדִּירִים אֶמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לֹא כֵן אֵלוֹ הַשִּׁקְרָנִים וְהַצְבוּעִים — אֲף־שֶׁגַם הֵם מְדַבְּרִים גְּדוּלוֹת וְנִפְלְאוֹת, אֲךָ מֵאַחַר שֶׁאֵינָם מְעוֹרְרִים עַל קִיּוֹם הַמְצוּוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת וְעַל לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְהָאֶמּוּנָה הַפְּשׁוּטָה, הַכֹּל הֶבֶל וִרְעוּת רֵיחַ, שֶׁקָּר וְכֹזֵב וְצָבִיעוֹת גְּדוֹלָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ט"ו, וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, דְּגִים, הַלְכָה ד'), וְצָרִיכִים לְהִשְׁמֵר מֵהֶם מְאֹד מְאֹד, וּמְכַל שֶׁכֵּן אִם גַּם מְכַנִּיסִים דְּעוֹת נִפְסְדוֹת, הַפּוֹךְ הַקְּבֵלָה שֶׁקְּבַלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְרוֹצִים לְהַכְנִיס בָּנוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, דְּעוֹת שֶׁל כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, עֲבוּדָה זָרָה גְמוּרָה, לַתֵּן כֹּחַ לַמַּלְכוּת הַרְשָׁעָה, לְמַלְכוּת הָעַרְב־רַב הַמְתַּפְּשֶׁטת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְעָשׂוּ לְעֶצְמָם יְסוּד וּנְקֻדָּה עֲקָרִית — לְהוֹצִיא אֶת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וְחָרְטוּ עַל דְּגָלָם, שֶׁאֵין לָהֶם חֶלֶק בְּאֵלֵהִים חַיִּים. עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי מִי שֶׁנוֹתֵן כֹּחַ לְהַמַּלְכוּת וְהַמְמַשְׁלָה הַזֶּה, הוּא מַכַּת הַצְבוּעִים, וְצָרִיכִים לְבָרַח מִמֶּנּוּ כְּמַטְחָוִי קָשָׁת, כִּי הֵם מְאֹד מְסַכְּנִים, וּבְכַרְטִיּוֹת כְּהִיוֹם, אֲשֶׁר כָּלָם כְּבָר רוֹאִים

שֶׁהַמְּלָכוֹת הִרְשָׁעָה, מְלָכוֹת הָעֲרָב־רַב הֶעֱבִירוּ עַל הַדָּת רַב מִנֵּין וּבִנְיָן שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְאִינָם מִתְּבִישִׁים כָּלֵל עִם מַעֲשֵׂיהֶם, וְאֲדֹרְבָה מִתְּפָאֲרִים עִם הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת שְׁלָהֶם, אִם־כֵּן מִי יָכוֹל לְתַמּוֹךְ בָּהֶם, אִם לֹא צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, וְצָרִיכִים לְהִשְׁמַר מְזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי הַבַּעַל דָּבָר מִתְּלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת, אָבֵל מִלְאָךְ מִזִּיק הוּא (עֵין לְקוּי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'), וְכִכָּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית): הַצְּבוּעַ הַזֶּה מַעֲטָה שֶׁל לֶכֶן הוּא, וַיֵּשׁ לוֹ שֵׁם"ה (שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וַחֲמִשָּׁה) צְבָעוֹנִים כְּמִנְיַן יְמֹת הַשָּׁנָה שֶׁל חֲמָה, הֵינּוּ כִּי אֵלֵינוּ הַצְּבוּעִים מִתְּלַבְּשִׁים עֲצָמָם בְּלִבָּנִים — כְּאֵלֵינוּ בְּמַצָּה הֵם מְזַכִּים אוֹתָךְ, אָבֵל עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי יֵשׁ לָהֶם שֵׁם"ה (שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וַחֲמִשָּׁה) צְבָעוֹנִים כְּמִנְיַן יְמֹת הַחֲמָה — הַצְּבוּעִים יֵשׁ לָהֶם צְבִיעוֹת אַחֲרַת עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם מִיְמֹת הַשָּׁנָה; וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְשַׁמֵּר עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד מִכָּל מִיַּיִן צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, וּלְבַקֵּשׁ הַרְּבֵה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שְׂיֵאִיר עֵינָיו, שְׂיִדַּע אֶת הָאֱמֶת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוֹם אַפֵּן לְגַלוֹת אֶת הַצְּבוּעִים בְּלִי תַפְלָה וּבִקְשָׁה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ הַרְּבֵה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שְׂיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל צְדִיקִים קְדוֹשִׁים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְחַדִּירִים אֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה

בו יתברך, ומעוררים על קיום מצוות מעשיות ועל
למוד התורה הקדושה, ועליך לדעת, כי לא אלמן
ישׂראל, ובודאי גם היום נמצאים בכל מקום קבוץ של
יראים שלמים, המקימים את התורה והמצוות כפי
שקבלנו מאבותינו ומרבותינו הקדושים מדור דור, ורק
אליהם עלינו להתחבר, ולהשתדל לברח מכל מיני
שקרנים וצבועים שמקרוב באו — זה בקריאת מזוזות,
וזה בנתינת קמיעות, וזה בקריאת קני היד, וזה
בהסתכלות בעיניך, וזה בגלוי מזלות, אשר הכל שקר
וכזב ודמיונות, המטעים את בני אדם לגמרי; אהובי,
אחי היקר! אתה תשאר אצל רבך, שקבל מרבו, ורבו
מרבו וכו', וכן מדור דור את האמונה הפשוטה וקיום
המצוות המעשיות ודיקא וההתמדה בתורה הקדושה,
כי רק זוהי האמת, וחוצץ מזה הכל דמיונות ושקר
וצביעות, והקדוש ברוך הוא, יערה רוח טהרה מפרום,
ויגרש מאתנו את כל מיני הצבועים והשקרנים,
המבלבלים את דעתם של המון העם.

.ז

אהובי, אחי! שמר עצמך מאד מכל מיני צבועים

וְשִׁקְרָנִים הַמְטָעִים אֶת בְּנֵי הָאָדָם בְּחַזִּיוֹנוֹת שֶׁל שׂוֹא
וְהֶבֶל, וְאֵל תְּהִיָּה פְתִי וְשׁוֹטָה לְהֵאֲמִין בְּכֹל בְּעַל דְּמִיוֹן,
שֶׁמִּדְּמָה דְּמִיוֹנוֹת וְחַזִּיוֹנוֹת, וְנוֹתֵן תְּקוּנִים וּסְגֻלוֹת
וְקַמִּיעוֹת, וְאֵף שֶׁהַמּוֹן הָעַם רָצִים אַחֲרֵיהֶם, אַתָּה רְאֵה
לְבָרַח מֵהֶם, וּבְרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת,
אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל פֶּחַ הַבְּחִירָה מְסַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּחוֹת
לְהִטְמָאָה וְהַשְׁקָרִים וְהַדְּמִיוֹנוֹת, שֶׁיִּפְתּוּ אֶת בְּנֵי הָאָדָם.
וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּם,
הַמְּגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוֹי נוֹרָא וְנִפְלְאָ
מְאֹד, עַד שְׁרוּאִים בְּחוּשׁ עִם עֵינֵי הַשֶּׁכֶל וְהַבָּשָׂר, אֵיךְ
שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הוּא, וְאֵין בְּלִעְדֵּיּוֹ יִתְבָּרֵךְ
כָּלֵל, וְאֵז מִמִּילָא מְבִינִים וּמְשִׁפִּילִים כִּי כָּל אֱלוֹ הַסְּגֻלוֹת
וְהַקַּמִּיעוֹת וְהַהֶבְלִים שְׁנוֹתָנִים כָּל אֱלוֹ הַצְּבוּעִים, הַכֹּל
שֶׁקָּר וְכָזָב, וְאֵין בָּהֶם שׁוֹם תּוֹעֵלֶת, וְרַק מְטָעִים אֶת בְּנֵי
הָאָדָם וּמְפַחֲדִים אוֹתָם בְּפַחְדִּים שֶׁל הֶבֶל, וּמְגַזִּימִים
בְּגַזְמָאוֹת שֶׁל שְׁקָרִים.

ח.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְשֹׁמֵר אֶת עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד מְכֹל

מִיְנֵי צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, שְׁמֹת־רַבִּים מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּכֹל
מִיְנֵי הַתְּלַבְּשׁוּיּוֹת — זֶה בָּא בְּגוּרְלוֹת, וְזֶה בָּא בְּמַזְלוֹת,
זֶה בָּא בְּקַבְּלָהּ, זֶה בָּא בְּמוֹפְתִים, זֶה בָּא בְּקִרְיַאת מְזוֹזוֹת
זֶה בָּא בְּקִרְיַאת קוֹי הַיָּדִים, עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הַכֹּל הֶבֶל
וְרַעוּת רוּחַ, מַעֲשֵׂה נַעֲרוֹת וְקַטְנֵי הַדַּעַת וְהַשְּׂכָל וְלָמָּה
לָךְ אַחֲר־כֶּף לְהִתְאַכְזֵב מִכָּל אֱלוֹ הַצְּבוּעִים, לְכַתְּחִילָה
אַל תִּלָּךְ אֲלֵיהֶם, עָלֶיךָ לְדַעַת — אִם לֹא מְקַרְבִּים אוֹתְךָ
אַל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַמֶּת, אִם לֹא מְחַזְּקִים אוֹתְךָ
לְצֵאת מֵהַבוֹץ וְהַלְכָלוֹךְ שֶׁנִּפְלְתָ לְשֵׁם, אִם לֹא מְכַנְּסִים
כֶּךְ חֶשֶׁק וַתְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְלַמַּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה,
אִז הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, וְהַכֹּל דְּמִיוֹנוֹת וּפְתוּיֵי הַיֶּצֶר,
הַרוּצָה לְלַכּוֹד אוֹתְךָ בְּנִכְלֵי הָעֲרֻמוּמִיּוֹת שְׁלוֹ, וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת
כִּי הַיּוֹם נַעֲשֵׂתָה אֶפְנֶה (ס"ט"ל) חֲדָשָׁה, שֶׁבְּכֹל פְּעַם
נִתְגַּלִּים בְּעָלֵי מְקַבְּלִים חֲדָשִׁים, בְּעָלֵי מוֹפְתִים, בְּעָלֵי
נוֹתְנֵי תְּקוּנִים, וּבְעָלֵי חוּזֵי כּוֹכָבִים, קוֹרְאֵי מְזוֹזוֹת וְקוֹי
יָדִים חֲדָשִׁים, וּבְאַמֶּת הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי הַכֹּל
עֲצָה אֵיךְ לְסַחֵט מִבְּנֵי אָדָם כֶּסֶף, וְעַל-כֵּן בָּרַח לָךְ מִכָּל
אֱלוֹ הַצְּבוּעִים וְהַשִּׁקְרָנִים, וְתַרוּץ אֶל הַצְּדִיקִים
הָאֱמִתִּיִּים, אֲשֶׁר יִכְנִיסוּ וַיַּחֲדִירוּ בְּךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרַךְ, וַיִּגְלוּ וַיִּפְרָסְמוּ לָךְ אֶת אֱמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּהַתְּגַלוֹת נִפְלְאוֹה, וְאִז בְּעֲצָמְךָ תִּבְיֵן וְתִשְׁכִּיל כִּי כָּל אֱלוֹ

הַחֲדָשִׁים מְקָרֹב בָּאוּ, הֵם רַק צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים
הַמְטֵעִים אֶת הַמוֹן הָעָם, וְדִלֵי הָעָם, וּבִפְרָטִיּוֹת אֶת
הַנְּשִׁים קִטְנוֹת הַשֶּׁכֶל, כִּי מִי שֵׁיִשׁ לוֹ קֶצֶת שֶׁכֶל, וַיֵּשׁ לוֹ
אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, תִּכְף־וּמִיד מִבֵּין כִּי מִי שֶׁהִזָּה עַד
עֲכָשׁוּ קָל, רִיק וּפּוֹחֵז, בַּעַל תְּאוּהָ וּבַעַל עֲבָרָה, בְּלֹא
חֲתִימַת זָקֵן וּפְאוֹת כָּלֵל, אִי אֶפְשָׁר לוֹ בֶּן לִילָה אֶחָד
לַעֲשׂוֹת מוֹפְתִים, וְלִתֵּן תְּקוּנִים, וְאֶפְלוּ שְׂיִכּוֹן לָךְ הַכֹּל
בְּמִלְיוֹנֵי אַחוּזִים, הַכֹּל הֶבֶל, כִּי הַיּוֹם כָּל מֶה שֵׁיאֱמָרוּ
לְאַחַד — שֶׁחֲטָא בְּחֲטָא זֶה, אוֹ בָזָה וְכוּ', בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ
הַרְבִּים הַכֹּל יִכְוֹנוּ וַיְהִיו קוֹלְעִים אֶל הַשְּׁעָרָה, כְּפִי
פְּרִיצוֹת וִירִידוֹת הַדּוֹר, וְעַל־כֵּן אֵל יִטְעָה אוֹתָךְ אֵיזָה
צְבוּעַ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּדִיוֹק מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי
בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים בְּנֹדְאֵי יִמְצָא וִיכּוֹן לְאַמֵּת, וְעַל־כֵּן
עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי זֶה סֵתֶם חֲכָמָה וְלֹא יוֹתֵר, וְהַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ
יִצְיִלְךָ מִכָּל מִינֵי צְבוּעִים הַמְּסֻתּוֹבְבִים עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם,
אֲשֶׁר לְמַדּוֹ אֶת חֲכָמָתָם הַמְּדַמִּית — אֵיךְ לְהִטְעוֹת
וְלְהַפְחִיד בְּנֵי אָדָם, וְלְסַחֹט מֵהֶם כְּסָפִים רַבִּים.

ט.

אָחִי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי לֹא בְּנִקְל יִכּוֹלִים

לְהַפִּיר אֶת הַצְבוּעִים וְהַשְׁקָנִים, וְלִהְיוֹת, לְהַבְדִּיל
 בְּאֵלֵי הַבְּדֻלוֹת בְּאֵין עֶרֶךְ כָּלֵל, קָשָׁה מְאֹד לְהַפִּיר אֶת
 הַצְּדִיקִים הַגְּדֹלִים בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה, כִּי בְּפִרוּשׁ
 גָּלָה לָנוּ רַבֵּינוּ זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָה, (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב',
 סִימָן ט"ו), שְׁכֵמוֹ שְׁיֵשׁ צְדִיקִים גְּדֹלִים הַמְּדַבְּרִים
 בְּגְדֻלוֹת וְנִפְלְאוֹת — זֶה לְעֵמֶת זֶה — יֵשׁ צְבוּעִים
 וְשְׁקָנִים הַמְּדַבְּרִים גְּדֻלוֹת, וְהֵם מְטַעִים אֶת הָעוֹלָם,
 וְכֵמוֹ שְׁיֵשׁ צְדִיקִים גְּדֹלִים הַיּוֹשְׁבִים כָּל הַיּוֹם עִם טְלִית
 וְתַפְלִין, בֵּן יֵשׁ צְבוּעִים הַיּוֹשְׁבִים בְּטְלִית וְתַפְלִין כָּל
 הַיּוֹם, עֵינַי שָׁם, וְצָרִיף לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁלֹא
 יִפֹּל בְּרִשְׁתָּם, וְלֹא יִחְזִיק אוֹתָם בְּמִמוֹנוֹ, כִּי הַצְּבוּעִים
 וְהַשְׁקָנִים הֵם נוֹאֲפִים גְּדֹלִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְצָרִיכִים
 רַחֲמִים רַבִּים וְסִיעֻתָא דִּישְׁמַיָּא אֵיף לְהַפִּירָם, וְאָמַר רַבֵּנוּ
 זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָה (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן נ"ז): כְּמוֹ
 שֶׁהַצְּדִיק הַגְּדֹל בְּמַעֲלָה נִפְלְאָה אוֹמֵר תּוֹרָה וְעוֹמֵד
 עַצְמוֹ עַל פְּסוּק, כְּמוֹ-כֵן אֱלוֹ הַצְּבוּעִים עוֹמְדִים עַצְמָם
 עַל פְּסוּק, וְאוֹמְרִים תּוֹרָה, עֵינַי שָׁם, וּמְאֹד מְאֹד צָרִיכִים
 לְהַזְהֵר וּלְהַשְׁמֵר מֵהֶם, לֹא לִפְלֵי בְּרִשְׁתָּם וּבְפִחָם כָּלֵל,
 חֵס וְשְׁלוֹם, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, שְׂיִזְכָּה
 לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֱמֶת.

י.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אָהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, שְׁעַקֵּר הָעֲצָה
 לְהַנְצִיל מֵהַצְבוּעִים וְהַשְׁקֵרְנִים, הִיא רַק עַל-יְדֵי שְׂתַחַפֵּשׁ
 אַחַר הָאֱמֶת, דְּהֵינּוּ שְׂתַסְתַּכַּל בְּכָל דְּבָר עַל הָאֱמֶת
 לְאֱמֶתָהּ, שְׂבְכָל דְּבָר שְׂתִרְאֶה תֵּאֱמִין מִיַּד שְׂהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ
 בְּרָא אֶת הַדְּבָר הַזֶּה — כְּמוֹ שְׂאַתָּה רוֹאֶה בְּתַבְנִית
 וּבִמְרֹאֶה הַזֶּה, וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן —
 לְנִסּוֹת אֶת לְבָבְךָ אֶל מִי תֵּלֵךְ — אִם תִּמְשִׁיךְ עֲצָמְךָ
 אַחַר גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם, אוֹ אֶל הַרוּחָנִיּוֹת הַמְּחִיָּה וְהַמְּהִיָּה
 אֶת זֶה הַדְּבָר, וְאִז — אִם תִּסְתַּכַּל עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט;
 דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, וְתֵאֱמִין פִּי כִּי בְּרָא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הַדְּבָר הַזֶּה בְּטֻבֵּעַ וּבִמְרֹאֶה וּבְצוּרָה הַזוֹ,
 וְתִקְשְׁרוּ אֶל הַתּוֹרָה, אִז וְיִקָּא תִתְגַּלֶּה לְךָ סוּף כָּל סוּף
 הָאֱמֶת הַיֵּכֶן הִיא, אַבְּל אִם תִּפְרִיד אֶת הַדּוּמָם, הַצּוּמָח,
 הַחֵי, הַמְּדַבֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא תִקְשְׁרוּ אֶל הַתּוֹרָה, אִז
 יְכוּל הַשְׁקֵר לְהִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ, הֵינּוּ אֶפְלוּ שְׂיִהְיֶה הַחֶכֶם
 הַכִּי גָדוֹל, אִם לֹא מְקַשֵּׁר אֶת הַדְּבָר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִינוּ
 מֵאֱמִין שְׂיֵשׁ בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט מִהַדּוּמָם, צוּמָח, חֵי מְדַבֵּר
 מִצְוָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אִין לְךָ שְׂקָרָן וְצְבוּעַ וְרָשָׁע יוֹתֵר
 מִמֶּנּוּ, כְּגוֹן — שְׂהוּא חֶכֶם בְּחֻכְמַת הַטֻּבֵּעַ — בְּדוּמָם,
 אוֹ בְּצוּמָח, אוֹ בְּבַעֲלֵי חַיִּים, אוֹ בְּמְדַבֵּר וְיודֵעַ תְּכוּנוֹת

כָּל אָדָם וְעִנְיָנוּ וְכְדוּמָה, אָבֵל מְחַלֵּל שֶׁבֶת אוֹ אוֹכֵל
 טְרֵפוֹת, הָרִי הוּא כְּמוֹמֵר לְכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, אִף שִׁיְהִי
 הַחֲכָם הַכִּי גָדוֹל בְּתַכּוּנוֹת הָאָדָם אוֹ בְּחֻכְמַת טִבֵּעַ
 הָעוֹלָם, אִם לֹא מִקְשָׁרָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִינוּ מֵאֲמִין
 בְּמַצּוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ שִׁישׁ בְּכָל דְּבָר, הָרִי הוּא הַשִּׁקְרָן
 וְהַצְבוּעַ הַכִּי גָדוֹל, וְצָרִיךְ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ כְּמוֹ
 שְׁמֵתֵרַחֵקִים מִצָּרַעַת וּמִסְפָּחַת וּמִחֵלִי רַע, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 כִּי הָעֵקֶר הוּא הָאֱמֶת — לְחַפֵּשׁ תָּמִיד רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ
 שֶׁהוּא עֵצָם הָאֱמֶת, וְאֶפְלוּ שְׁלֵעַת עֵתָה הָאָדָם מְטָעָה
 אֶת עֵצְמוֹ, אָבֵל אִם כָּל כּוֹנְתוֹ רַק לְמַצָּא אֶת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, אִזּוּ לְבַסּוֹף יִתְבַטֵּל מִמֶּנּוּ הַשִּׁקְרָן, וַיִּזְכֶּה לְמַצָּא
 אֶת הָאֱמֶת שֶׁהִיא — הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֵאַחַר שֶׁחִפֵּשׁ
 אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד, כִּי מִי שֶׁמְסַתְּפֵל בְּכָל דְּבָר עַל עֵצָם
 הָאֱמֶת, אִין יְכוּלִין לְהִטְעוֹתוֹ לְעוֹלָם, וְאֶפְלוּ אִם
 לְפַעֲמִים מְטָעִין וּמְרַמִּין אוֹתוֹ, אִינוּ נֹחֵשֶׁב בְּשֵׁם הַטְּעִיָּה
 כְּלָל, אֲדַרְבָּה הַשִּׁקְרָן וְהַצְבוּעַ הוּא מְטָעָה וּמְרַמָּה אֶת
 עֵצְמוֹ וְלֹא אֶת אַחֲרָיו. הִינוּ כְּמוֹ לְמַשָּׁל כְּשֶׁהִסְטֵרָא
 אַחֲרָא וְהַבְּעַל דְּבָר מְקִימִים בְּעוֹלָם אִיזָה צְבוּעַ וּמְפָרְסָם
 שֶׁל שִׁקְרָן, כְּדִי לְרַמּוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּכָל מִינֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת
 וְנִכְלֵי שִׁקְרָיו, כְּדִי שִׁיפְלוּ עַל יָדוֹ לְמַכְמֶרֶת הַיִּצָּר הָרַע
 הַזֶּה, מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּאֱמֶת לְאֱמֶתָהּ, וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ רַק

אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִכָּל דְּבָר, אוֹתוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַטְעוֹת וּלְהַכְשִׁיל, כִּי אֶפְלוּ אִם יִתְקַרֵּב אֶל הַצְבוּעַ וְהַשְּׁקָרָן, אֲבָל כְּוִנָּתוֹ הִיא אֶל הָאֱמֶת — לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי אִף שְׁלַעַת עֵתָהּ הוּא מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ, וְסוֹכֵר שְׁזָה הַצְבוּעַ וְהַשְּׁקָרָן הוּא אִישׁ אֱמֶת, בְּעַל מַדְרָגָה, בְּעַל מוֹפֵת, חוֹזֵה בְּכוֹכְבִים, קוֹרֵא מְזוֹזוֹת, אֲבָל סוֹף כָּל סוֹף, אִם לֹא יַעֲזֹב אֶת עֲצָמוֹ וַיַּחֲפֹשׂ תְּמִיד רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, יַעֲזְרוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁיִתְפָּרֵד מֵהַשְּׁקָרָנִים וְהַצְבוּעִים, וַיִּתְחַבֵּר עֲצָמוֹ אֶל הַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים וּלְהַנְלִוִים אֲלֵיהֶם, אֲשֶׁר רַק זֶה אֱמֶת, וְחוּץ מִזֶּה הַכָּל שְׁקָר, כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הֵם מְגַלִּים תְּמִיד רַק אֱמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַשְּׁקָר וְהַצְּבִיעוֹת לְסִבַּל, וְהַהֲכָרַח שְׁיִתְפּוֹצֵץ סוֹף כָּל סוֹף הַשְּׁקָר וְהַצְּבִיעוֹת לְגַבֵּי גְלוֹי הָאוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אֶחָי הַיִּקָּר, אִף שְׁאִינְךָ יוֹדֵעַ עֲכָשׁוֹ מִי הוּא הַשְּׁקָרָן וְהַצְבוּעַ, וּמִי הַצְּדִיק הָאֱמֶת, אַתָּה הַרְגַּל עֲצָמְךָ לְחַפֵּשׂ רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִתְבוֹדֵד בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִפְרֹשׂ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ וְכָל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז — אִם תִּהְיֶה חָזַק בְּזֶה, תִּתְגַּלֶּה לְךָ הָאֱמֶת הֵיכֵן הִיא וְתַעֲזֹב אֶת כָּל הַצְּבוּעִים וְהַשְּׁקָרָנִים, וְתִתְחַבֵּר עֲצָמְךָ אֶל הַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים.

יא.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אָהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! כִּי הָאֲמֶת הִיא
 רַק אַחַת, הֵינּוּ — הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְחוּץ מִמֶּנּוּ הַכֹּל
 שֶׁקָּר וְכֹזֵב, וְעַל-כֵּן רָאָה לְחַפְּשׁ תָּמִיד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וּבְמִקוֹם שֶׁתִּמְצָא אוֹתוֹ תִּהְיֶה שֵׁם מְקֻשָּׁר וּמְקֻרָב, וְזֶה
 יִצִּיל אוֹתְךָ מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, וְאִךָ
 שְׂיִכּוֹל לִהְיוֹת שָׂגָם בְּזֶה יִטְעוּ אוֹתְךָ, אַבֵּל אִם אַתָּה
 הוֹלֵךְ עַל-פִּי דְרָכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְאִינְךָ סָר מִמֶּנָּה כִּי
 הוּא זֶה וְאַתָּה חֲזַק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, אַז מִכְּרַח הַשֶּׁקֶר
 לְהִתְפּוּצֵץ כְּנֶגֶד זֶה, כִּי הַשֶּׁקֶר וְהָאֲמֶת הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים,
 וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לִהְיוֹת מְעַרְבִים כָּלֵל, כִּי הָאֲמוּנָה
 הָאֲמֵתִית בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְגִילּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אִי אֶפְשָׁר לָהֶם
 לְסַבֵּל שׁוּם צְבוּעִים כָּלֵל, אִךָ מֵה עוֹשִׂים הַבַּעַל דְּבָר
 וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא? מִחֲלִיפִים לְהָאָדָם אֵת הָאֲמֶת בְּשֶׁקֶר,
 וְאֵת הַצְּדִיקִים לְצְבוּעִים, וְעַל זֶה צָרִיף רַחֲמִים רַבִּים,
 וּלְבָכוֹת בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, שְׂיִגְלָה לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֵת הָאֲמֶת, וְיִתְרַחַק מֵהַצְּבוּעִים וְהַשִּׁקְרָנִים. וְעַלֶיךָ
 לְדַעַת, כִּי בְּלִי תִפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת לֹא תִזְכֶּה לְבָרַר אֵת
 הָאֲמֶת כָּלֵל, וְאֶפְלוּ אַחֲר־כֵּךְ צָרִיכִים לְרַחֲמִים רַבִּים
 וְסִיעָתָא דְשָׁמַיָא, לְזִכּוֹת לְהִתְרַחַק מִכַּת הַצְּבוּעִים

וְהַשְׁקֵרְנִים, הַמְטָעִים אֶת בְּנֵי אָדָם בְּדַמְיוֹנוֹת וּשְׁטִיּוֹת, פְּתוּיִים חֲזִיוֹנוֹת וְתִקְוֹנִים, כִּי הַכֹּל הֶכֶל וְרַעוּת רוּחַ, וּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה — שֶׁהִיא מְבַרֶרֶת אֶת הַדַּעַת וְהַשִּׁכָּל וּמְכַנְיָסָה בְּאָדָם אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן בְּמָקוֹם שֶׁמְעוֹרְרִים אוֹתָךְ עַל תְּפִלָּה, וּמְחַזְקִים אוֹתָךְ לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְגַלִּים לְךָ אֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה וְקִיּוֹם הַמְצוּוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת דִּיקָא, וְהַתְמַדָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁם תִּשָּׂאֵר וְשֶׁם תִּדַע שֶׁהִיא הָאֱמֶת, יִהְיֶה אִיךָ שִׁיחָהּ, וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם לֹא מְגַלִּים לְךָ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא מְזַרְזִים אוֹתָךְ עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְהָאֱמוּנָה הַתְּמִימָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, תִּדַע כִּי הַכֹּל שֶׁקָּר וְכֻזַּב, וְהֵם צְבוּעִים וְצָרִיכִים לְהִתְרַחֵק מֵהֶם כְּמִטְחוּי קִשָּׁת.

יב.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי הַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים וְתַלְמִידֵיהֶם הֵם מְגַלִּים תְּמִיד אֶת אֱמֶתָת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ לְכֹל מְקַרְבֵיהֶם, וְלִהְיוֹךְ הַצְּבוּעִים גּוֹרְמִים כָּאֵב עֵינַיִם לְהַמּוֹן הָעַם הַטּוֹעִים אַחֲרֵיהֶם (עֵין

ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת רְאִיָּה, סִימָן (ו'), כִּי הֵם מִסְתִּירִים אֶת
 אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְבָרַח תָּמִיד רַק
 אֶל אֱלוֹ הַמְּגַלִּים וּמְפָרְסָמִים אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְאִז עַל־יְדֵי רַבּוּי וְחֹזֶק הָאוֹר יִתְעוֹרוּ כָּל
 הַחִיצוֹנִים, וְיִתְרַחֲקוּ מִמֶּךָ כָּל הַצְּבוּעִים וְהַשְּׂקֵרָנִים,
 וְתִזְכֶּה לַהֲיוֹת מְקַנָּב אֶל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים כָּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוֹנְטֵרַס

רוּחַ טוֹבָה

יִכְנִיס בְּאָדָם אוֹרָה וְשִׂמְחָה, וַיִּגְבִּיחַ אֶת מַצֵּב רוּחוֹ,
שְׂיִהְיֶה לוֹ תָמִיד מַצֵּב רוּחַ טוֹב, וַיִּגְלֶה מֵאֵין בָּאָה
וַנִּמְשָׁכֶת לְאָדָם רוּחַ רָעָה, וַיִּתֵּן לוֹ יַעֲצוֹת אֵיךְ לְצִאֵת
מִזָּה.

*

בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנֵנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בוֹצִינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיָּה
רַבֵּי נֶתָן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,
וּמְשָׁלֵב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהֱרַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֵסְלָב
עִיָּה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאָדָם צָרִיךְ
לְהִרְגִיל עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּמַצָּב
רוּחַ טוֹב, וְשׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל
לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה
יִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ תָּמִיד, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי
הַמַּצָּב רוּחַ שֶׁל הָאָדָם, כִּי עִם מַצָּב
רוּחַ טוֹב יְכוּלִים לְעֵבֹר אֶת הָעוֹלָם,
וּלְהִרְגִישׁ עֲצָמוֹ כְּמוֹ בְּגֵן-עֵדֶן.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקעז)

קוֹנְטֵרַס

רוּחַ טוֹבָה

.א.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! רְאֵה לְהַרְגִיל עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת
תָּמִיד בְּמִצְבַּי רוּחַ טוֹב, וְשׁוֹם דְּבָר וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל
לְשׁוֹב אוֹתְךָ, וְזֶה עֵקֶר מַעֲלַת גְּדֻלַּת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם,
שֶׁיְכוּל לְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּכָל הַמִּצְבִּים, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
רוּחַ טוֹבָה, וַיְהִיָּה אִישׁ טוֹב לְכָל — הֵן לְעֲצָמוֹ —
שֶׁיְהִיָּה בְּמִצְבַּי רוּחַ טוֹב וְשֵׁשׁ וְשִׁמְחָה, וְהֵן לְאִשְׁתּוֹ —
שֶׁיְהִיָּה בְּמִצְבַּי רוּחַ טוֹב, וַיִּסְבַּל הַכֹּל, וְלֹא יִכְעַס עָלֶיהָ
כָּלֵל. וַיֵּדַע כִּי הִיא בְּשׁוֹר מְבֹשְׂרוֹ, וַיִּשְׂמַח אוֹתָהּ תָּמִיד, כִּי
אִשָּׁה — בַּעֲלָהּ מְשֻׁמְחָה (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו.) וְהֵן לְבָנָיו
וּלְבָנוֹתָיו — שֶׁתְּהִיָּה לוֹ סְבֻלָּנוֹת גְּדוּלָּה אֲלֵיהֶם, וַיִּכְנִיס
בָּהֶם תָּמִיד מִצְבַּי רוּחַ טוֹב, וְהֵן עִם שְׂכָנָיו וְחֻבְרָיו, לְכָלֵם

צריך להשתדל להיות במצב רוח טוב, ולהכניס בהם רוח טובה, ובאפן הזה תהיה אהוב לכל — הן בבית, והן בחוץ, וכל אחד ירצה להיות בחברתך מאחר שאתה מכניס רוח טובה בכלם, וכמעט שכל מעלת החברה הטובה תלויה רק בנקודה זו — באיזה מצב רוח תמצא, כי באיש שהוא תמיד במצב רוח טוב, ידבקו הרבה חברים, וכלם ירצו להיות עמו, אתו ואצלו, לא כן מי שהוא במצב רוח רע תמיד, ממנו בורחים כמו שבורחים מאש שורף, על-כן ראה להיות תמיד במצב רוח טוב, ותהיה רק שמח וטוב לב תמיד.

ב.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! כי מצבו של כל אדם משתנה בכל פעם, ואין יום דומה ליום חברו, ואפלו שעה אחת אינה דומה לשעה שניה, כי בכל פעם משתנה מצב רוחו של אדם, ועל-כן צריכים לעמד תמיד על המשמר לא לפל ברוח נמוכה, ברוח רעה בעצבות רוח, בדכאון ובשכרון לב, אשר כל זה הוא מצד הטמאה, כי להפוך — מצב רוח טוב,

שִׁמְחַת לֵב, זֶה מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵּךְ הוּא רַק
 שִׁמְחָה וְחֵדוּה, כִּי עַז וְחֵדוּה בְּמִקוּמוֹ, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה
 רוֹצֵה לְהִיּוֹת בְּחֵלְקוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 פְּעֻלוֹת שְׁבָעוּלָם לְהִיּוֹת שִׁמַּח וְטוֹב לֵב, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת
 תָּמִיד בְּמַצָּב רוּחַ טוֹב, וְכֵן רְאֵה לְשִׁמַּח אֶת אֲחֵרִים,
 וּבִזְזָה שֶׁתִּשְׁמַח אֶת אֲחֵרִים תִּשְׁפַּע וְתִמְשֹׁךְ גַּם עָלֶיךָ
 שִׁמְחָה וְחֵדוּה אֲמֵתִית, וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּמַצָּב רוּחַ טוֹב,
 אֲשֶׁר זֶה יִמְשִׁיךְ עָלֶיךָ חֵן וְחֶסֶד, שְׁכָל אֶחָד יֵאָהֵב אוֹתְךָ,
 כִּי טִבְעוֹ שֶׁל אָדָם לְהִמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ אֶל אִישׁ שֶׁהוּא בְּעַל
 רוּחַ טוֹבָה וּמְשַׁמַּח וּמְחַזֵּק אֲחֵרִים.

ג.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לָמָּה לָךְ לִפְלֵ כָּל-כֶּף בְּדַעְתְּךָ,
 עַד שֶׁתִּהְיֶה שְׂרוּי בְּמַצָּב רוּחַ יְרוּד כְּזֶה, וְאַתָּה מְלֵא
 טַעֲנוֹת וְקִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלִבְךָ מְלֵא עֲקֻמִּיּוֹת,
 וְדַעְתְּךָ מְבֹהֶלֶת וּמְבַלְבֶּלֶת כָּל-כֶּף? ! מַה יֵּצֵא לָךְ מִזֶּה? !
 הֲלֹא בֵּין כֶּף תְּבַלֶּה אֶת יְמֶיךָ בְּשׂוּה, מִדּוּעַ לֹא תִצָּא
 מְמַצָּב הַרוּחַ הָרַע שֶׁאַתָּה שׂוֹרֵה בּוֹ אֶל מַצָּב שֶׁתִּהְיֶה
 בְּרוּחַ טוֹבָה? ! הֲלֹא אַתָּה הוֹרֵס אֶת חַיֶּיךָ וְאֶת כָּל

הצלחותיך בזה שאתה כל-כף ממרמר, בדכאון ועצבון; ועקר העצה לצאת ממצב רוח רע, ולבוא אל מצב שתהיה ברוח טובה הוא על-ידי שמיעת כלי-זמר — לשמע איזה שיר יפה, איזה נגון נפלא, וזה יגביה את מצב רוחך; ועל-כן בשעה שאתה נמצא במצב רוח ירוד ונפול, ונדמה לך שאבד מנוס ממך, ראה לפתח לפניך איזה כלי זמר, ותשמע איזה נגון שמח, וזה יגביה את רוחך, ויעלה אותך אל מצב רוח טוב, פי הנגון והשיר, יש בכחם לעלות ולהגביה את האדם, ולהוציאו ממצב רוח רע אל מצב שיהיה ברוח טובה, ואף שבתחלה ידמה לך מרב המרירות והדכאון, שאתה שורה בהם, כאלו הנגון והשיר לא יעזרו לך, אף-על-פי-כן ראה להגביה את קול כלי השיר בקול יותר חזק, עד שיגביהו את רוחך, ויוציאו אותך ממרירות ודכאון אל תקף הששון והשמחה, וכל מצב הרוח שלך ישתנה לגמרי.

ד.

אהובי, אחי היקר! ראה לעשות כל מיני פעולות

שְׁבַע עוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלִבּוֹא אֶל מִצֵּב שְׁתֵּהִיָּה בְּרוּחַ
טוֹבָה, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל אֱלוֹ שֵׁנִשְׁתַּגְּעוּ, רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן, זֶה בָּא לָהֶם רַק עַל-יַדֵּי הַמְרִירוֹת וְהַדְּבָאוֹן
וְהַעֲצוּבוֹת שֶׁסּוֹבְבוּ אוֹתָם, עַד שֶׁנִּפְּלוּ בְּרוּחַ נִכְאָה, בְּרוּחַ
רָעָה, וְזֶה הֵרַג אֶת עֲצֵבֵיהֶם לְגַמְרֵי, עַד שֶׁנִּשְׁתַּגְּעוּ, וְכָל
הַמְשַׁגְּעִים, קִדְּם שֶׁמְשַׁתַּגְּעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן הַהֶכְרַח
לָהֶם לְעֵבֵר מִצֵּב רוּחַ רַע גְּדוֹל מְאֹד, עַד שֶׁנוֹפְּלִים
בְּמְרִירוֹת וְעֲצָבוֹן גְּדוֹל, וּמֵאֲשִׁימִים אֶת עֲצָמָם עַל כָּל
צְרוּתֵיהֶם וְהַרְפָּתָקאוֹתֵיהֶם, וְהַמְצָפוֹן הוֹרֵס אוֹתָם
לְגַמְרֵי, וְהַכֹּל מִתְחִיל מִמִּצֵּב רוּחַ לֹא טוֹב, הֵינּוּ שְׂאִינָם
נִזְהָרִים לְגַרֵּשׁ מִעֲצָמָם אֶת מִצֵּב הַרוּחַ הָרַע בְּשָׁעָה שְׁבָא
עָלֵיהֶם, וְזֶה מוֹשֵׁף אוֹתָם בְּבוּץ, עַד שֶׁנוֹפְּלִים לְיַדֵּי
שִׁגְעוֹן מִמֶּשׁ. וְעַל-כֵּן רָאָה תָּמִיד לְהַחֲזִיק אֶת מִצֵּב
רוּחַ בְּטוֹב, וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּרוּחַ טוֹבָה, אִף שֶׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ מֵה שֶׁעוֹבֵר, רָאָה לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמָךְ מִמִּצֵּב רוּחַ
רַע, אֲשֶׁר מִבִּיא לְיַדֵּי שִׁגְעוֹן, וְתִשְׁתַּדֵּל לְעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהִיּוֹת תָּמִיד רַק בְּמִצֵּב רוּחַ טוֹב, וְאִז
תִּהְיֶה בְּטוֹחַ שְׂאֵף פֶּעַם לֹא תִשְׁתַּגְּע, אֲשֶׁר זֹהִי מַחֲלַת
הַעֲצָבִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי מִי שֶׁהוּא בְּמִצֵּב רוּחַ טוֹב,
אִזִּי זוֹכָה לְהִיּוֹת שְׂמוֹר מִכָּל רַע.

ה.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי בכל יום ויום
 משתנה מצב רוחו של כל אדם — פעם הוא שמח
 ועליז, והוא במצב רוח טוב, ופעם הוא עצוב ושבור,
 והוא במצב רוח רע, ודבר זה סובב והולך על כל בריה
 שבעולם הגשמי הזה, אין שני בני אדם שוין כלל, ואין
 אדם בעצמו שוה כלל, רק בכל יום ובכל שעה ובכל
 רגע משתנה מצב רוחו או לטוב או לרע, ועל-כן
 צריכים להשכיל היטב על דבר זה מאד מאד — הן
 בעצמו — כשהוא רואה שנופל ונחלשת דעתו, ונכנס
 בדכאון ובמרירות, והוא שורה במצב רוח רע, שיעשה
 תכף ומיד כל מיני פעולות שבעולם להפוך את מצב
 רוחו, ולשמח את עצמו בכל מה שיכול, כי מצב רוח
 רע יכול להביאו לידי כל מיני אסונות, חס ושלום, עד
 שיאבד עצמו לדעת, והן אצל אחרים — תכף ומיד
 כשרואה אדם שהוא עכשו במצב רוח רע ובדכאון
 גדול, אם תוכל לשמחו ולחזקו ולאמצו, ולהפוך את
 מרירותו, אין למעלה ממצוה זו, כי בזה אתה ממש
 מחיה אותו, ומציל את נפשו מרדת שחת, ואם אתה
 רואה שהוא במצב רוח רע כל-כף, עד שהוא בכעס

רוח טובה

קפז

גדול, עֲלִיף לְבָרַח מִמֶּנּוּ, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(פְּרָכוֹת ז.): אֵין מְרַצִּין לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת כַּעֲסוֹ, כִּי מִמִּילָא
לֹא תִפְעַל אֲצֻלוֹ שׁוֹם דְּבַר, וְעַל-כֵּן מָה עֲלִיף לְהַכְנִיס
בְּמַצָּב כְּזֶה, שֶׁהוּא יֵצֵא לְרִיב עִמָּךְ וּלְקַלֵּל אוֹתָךְ, יוֹתֵר
טוֹב לָךְ לְבָרַח מִהַצָּרָה הַזֹּאת וְהַעֲקֹר שְׂאֵתָה תִהְיֶה תָמִיד
בְּמַצָּב רוּחַ טוֹב, וְתִשְׁחַק מִכָּל הָעוֹלָם, כִּי מָה יֵשׁ לָךְ עִם
אֲחֵרִים? ! תִּתְקַף וּמִיָּד אִם תִּזְכֶּה לְדַבֵּק עֲצָמָךְ בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
אֵתָה כְּבָר לֹא צָרִיף אֵת שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם.

ו.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְחִזָּק עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי
אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְתִהְפֹּךְ אֵת הָרוּחַ הָרָעָה שֶׁנִּכְנְסָה בְּךָ
אֶל רוּחַ טוֹבָה, עֲלִיף לְדַעַת כִּי עַל כָּל אָדָם עוֹבְרִים
בְּחַיָּו כָּל מִינֵי מַצָּבִים קָשִׁים וּכְבֵּדִים מְאֹד, עַד שֶׁנּוֹפֵל
לְעַצְבוֹת וּלְרוּחַ נִכְאָה, לְרוּחַ נְמוּכָה וְנִשְׁבָּרָה, וְכִמְעַט
שִׂיאָבֵד עֲצָמוֹ לְדַעַת, חֵס וְשָׁלוֹם, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל
מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְהַפְּךְ אֵת רוּחוֹ, שִׂיְהִיָּה לוֹ מַצָּב
רוּחַ טוֹב, וְיִחֲזָק אֵת עֲצָמוֹ לְבּוֹא אֶל תִּקְוַת הַשְׂמֻחָה, כִּי
בְּיָדָי אִם הִתְחַזֵּיר לָךְ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הַיּוֹם הַזֶּה.

יש לך מה לתקן ביום הזה דיקא, ויכול להיות שביום הזה תזכה לתקן את כל מה שפגמת ושחת כל ימי חייה, על-כן ראה להחזיק מעמד ומצב, ותתחיל התחלה חדשה ותהפוך את הרוח הרעה שלך אל רוח טובה, והרגל עצמך להיות במצב רוח טוב עם פנים שוחקות ושמחות, ואז טוב לך כל הימים.

ז.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי כל המחלות שאדם סובל מהם, ובפרטיות מחלת העצבים הכל בא מפני שנופל אל רוח רעה, ואינו משתדל להגיע אל "רוח טובה", ואדרבה תמיד משתדל להסתכל רק על הצד הרע של החיים, שדבר זה מכניס בו רוח רעה, שמשם באות עליו כל המחלות, ובפרטיות מחלת האולקוס שהורסת את קבתו, והסבה העקרית שמביאה את האדם לפל ברוח רעה, היא מצד האנוכיות שיש בטבעו הרע, והוא מלא קנאה על אחרים, וזה מכניסו בשנאה עמקה כלפי אחרים, ומזה נתהוים אצלו פחדים ודאגות, עד שבא עליו שבר עצבים, רחמנא

לצלן, ועל-כֵּן אם אתה רוצה להנצל מכל מיני מחלות ומכל מיני מדות רעות, הרגל עצמך להיות ברוח טובה, ותמיד תצחק מכל העולם, ואל זה תזכה ויקא אם תכניס את עצמך בתוך האמונה הקדושה — לידע כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ואז מה יש לך לדאג, ומה לך להיות במצב רוח מדכא ועצוב כזה? ! הלא אתה נמצא רק בידו ובהשגחתו יתברך, אם כן למה לך להצטער על עולם שאינו שלך? ! ועל-ידי ידיעות אלו תכנס אל מצב רוח טוב ותשחק מכל העולם כלו, ותחיה שאנן וכטוח, דבוק בחי החיים.

ח.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק את עצמך להיות תמיד ברוח טובה, וזה עקר חכמת החיים בזה העולם — להפך תמיד את רוחו השבורה והעצובה אל רוח טובה, כי באמת אחר ישוב דעת אמת, מתחילים לראות שהכל לכל אלקות גמור הוא, וכל תנועה ומחשבה שרק עוברת בלב ובדעת האדם, הכל ממנו יתברך, ואז בידיעה זו יתפרדו ממנו כל פועלי און.

ויראה שְׁפָל אֱלוֹ — חֲלִישוֹת הַדַּעַת, הַרוּחַ הַנְּמוּכָה
עֲצֻבוֹת הַרוּחַ, וְהַדְּבָאוֹן וְהַמְרִירוֹת, הַכֹּל הַכֹּל וְאַחֲזִיזַת
עֵינַיִם, כִּי מֵרֵב עֲוֹנוֹתָיו הַמְרַבִּים הוּא מְסַבֵּב עִם עֲנָנִים
שְׁחֹרִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְזֶה גֹרֵם לוֹ לֵהִיּוֹת בְּמַצֵּב רוּחַ
רַע, וּכְשֵׁי־דַע, שְׂאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
אֲז תִּמְיֵד יִהְיֶה אֶת חַיָּו, וְיִהְיֶה בְרוּחַ טוֹבָה, כִּי מֵה יֵשׁ
לוֹ לְהַפְסִיד בְּזֶה הָעוֹלָם הָרִי אֶפְלוֹ הַמַּחְשָׁבָה הִיא מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, מִכָּל שֶׁכֵּן הַמַּעֲשֵׂה וְהַדְּבוּר; וְצָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת
עֲצָמוֹ לְשׁוֹב בְּכָל פַּעַם בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל כָּל מַחְשָׁבָה,
דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׁלוֹ, וּלְהַמְשִׁיךְ אֶצְלוֹ יְדִיעָה זֹ — שְׂאִין
בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל וְהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר, וְדָבָר גָּדוֹל
וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְמַיֵּד בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
וְזֶה יִכְנִיֵס בּוֹ רוּחַ טוֹבָה, וְכָל מַהֲלָךְ הַחַיִּים שְׁלוֹ יִשְׁתַּנֶּה
לְטוֹבָה, וְיִקְבֵּל אֶת כָּל הַרְעוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בְּאַהֲבָה, כִּי
יִידַע כִּי כָּל דָּבָר קָטָן וְגָדוֹל הוּא בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַנַּפְשׁ
וְזַכּוּכָה; אֲשֶׁרִי הַזּוּכָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר
עָלָיו יִהְיֶה הַכֹּל אֶל רוּחַ טוֹבָה.

ט.

אַהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְדַבֵּק עֲצָמְךָ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ

בדבקות אמת, ותדע, כי אין שום מציאות בלעדיו
 יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, וכל מה
 שתכניס עצמך בזה, תזכה להרחבת הדעת, עד שתזכה
 להמשיך עליך בכל פעם מחין חדשים, דבקות אמת
 עד רוח הקדש ברור, ותזכה שיופיע עליך אור גדול
 ונורא מאד, וכל זה אם תחזיק מעמד, ותהפך את כל
 מיני הרוחות הרעות אל רוח טובה, ותהיה שמח וטוב
 לב תמיד, אזי תזכה לדברים נוראים ונפלאים מאד, כי
 מי שזוכה לשמח את עצמו, עד שהוא תמיד
 ברוח טובה, הוא יכול לזכות לרוח הקדש ברורה
 ומזככת; אשרי לו!

י.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי כשתסבב
 אותך הרוח הרעה, אתה יכול לפל בפח נשבר כזה, עד
 שיעלו לך מחשבות של לאבד עצמך לדעת, רחמנא
 לצלן, על-כן ראה לעשות כל מיני פעולות שבעולם
 להיות תמיד ברוח טובה, ואל יהיה קל בעיניך דבר זה,
 כי רבים שהניחו את עצמם במצב רוח רע, נעקרו משני

העולמות על-ידי-זה, כי הרוח הרעה היא רוח שגֵעוֹן ממש, עֲצֻבוֹת רוח, רוח נְכָאָה, שְׁשׁוֹבֶרֶת אֶת הָרָצוֹן לַחַיּוֹת, וּמְמַרְרֶת אֶת הַחַיִּים, וְהַשְׁמָחָה מִכְנָסֶת בְּאָדָם רוח טובה, וְנוֹתֶנֶת בּוֹ רוח חַיִּים וְתִקְוָה לַחַיּוֹת עַדִּין בְּזֶה הָעוֹלָם, וּבְאֵמֶת עָלֶיךָ לְהִתְיַשֵּׁב הַיָּטִב, מֵהַיְהִי לְךָ כְּכֹר אִם תִּהְיֶה כָּל-כֶּף עָצוּב וּמִדְכָּא הֲלֹא לֹא תִפְעַל עִם זֶה שׁוֹם דְּבָר, אֲדַרְבֶּה לֹא יִהְיֶה לְךָ — עוֹלָם הַזֶּה, כִּי הָאֵם חַיִּים כָּאֵלוֹ נִקְרָאִים חַיִּים — לֵיִשֵׁב תָּמִיד בְּעֲצָבוֹן וּבִדְכָאוֹן וּבְמִרְרוֹת?! וְכֵן בְּרוּחֵנִיּוֹת, כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל בְּמִצַּב רוח רע, קָשָׁה וְכָבֵד לוֹ לְרַכֵּז אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ וּמַחוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְלִלְמַד, וְנוֹפֵל חֲשָׁקוֹ לְגַמְרֵי מַלְקִים מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁכָּל אֵלוֹ הַיּוֹצְאִים לְתִרְבוֹת רְעָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בָּא לָהֶם זֹאת מִדְכָאוֹן פְּנִימִי וְרוּחַ רְעָה, רוח נְכָאָה וְעֲצֻבוֹת רוח שֶׁנִּכְנָסָה בָּהֶם; עַל-כֵּן רֵאָה, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְעוֹלָם לַחַיּוֹת תָּמִיד רַק בְּרוּחַ טוֹבָה, וְהַרְגֵּל עֲצֻמָּה לְהִסְתַּכֵּל עַל הַצַּד הַטּוֹב, שְׁיֵשׁ בָּךְ, וְאֵל תִּשְׁנֵא אֶת עֲצֻמָּךְ כָּלֵל, וְאֵל תִּחְשַׁב כִּי כְּכֹר סוּף הָעוֹלָם עִמָּךְ, כִּי בּוֹדָאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא — אִם לֹא תַעֲזֹב אוֹתוֹ.

יא.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי הרוח הרעה, שנכנסת בהאדם, היא רק מצד הגאות שלו, שרוצה איזה דבר אחר מרצונו יתברך, וכשרואה שאינו מקבלו, על-ידי-זה נכנסת בו רוח רעה, עצבות רוח, דכאון ומרירות עצומה, אשר הרוח הזאת היא רוח שטות ממש, כי רוח רעה משגעת את האדם לגמרי, ועל-כן רב רבם של המשגעים, מתחיל השגעון שלהם על-ידי רוח נכאה, עצבות רוח, ונשברת רוחם ונחלשת דעתם, ונופלים בדכאון פנימי, עד שנשתגעים לגמרי, וכל זה על-ידי גאות — שרוצה איזה רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, ואז כשרואה שאין לו מה שרוצה, אז נשתגע לגמרי, רחמנא לצלן, אבל כשאדם זוכה לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ואינו רוצה שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, אז הוא תמיד שמח, ושורה "ברוח טובה" עד מאד, כי מה יש לאבוד בזה העולם, ערם יצא מבטן אמו, וערם יחזר אל בטן האדמה, וכל זמן שהחיים בו, הוא מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ומתרצה ברצונו יתברך, ותמיד מדבר עמו יתברך, ומחיה את עצמו בו יתברך; אשרי לו!

יב.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי רוח שטות
 היא הפוך "רוח טובה", כי רוח שטות זו רוח רעה
 שנכנסת באדם, ונתעקם לכבו ודעתו לגמרי ממנו
 יתברך, עד שקשה לו עליו יתברך הרבה קשיות, ונופל
 בעצבון ודכאון עמו, ומרים ומרורים לו החיים ביותר,
 עד שיש בני אדם, שמרב מרירות נפשם, הם יורדים
 מדעתם ממש, ונתבלבל שכלם לגמרי, עד
 שמשתגעים, רחמנא לצלן, וכל זה מפני שלא המשיכו
 בעצמם "רוח טובה", כי באמת צריך להרגיל את
 עצמו לחפש ולבקש תמיד אחר הטוב שבו, ולדון את
 עצמו ואת אחרים לכף זכות תמיד. וזה יכניס בו "רוח
 טובה" והרגשה נפלאה, כי יידע אשר הכל טוב,
 והקדוש ברוך הוא טוב לכל, כמו שכתוב (תהלים
 קמ"ה): טוב הוי"ה לכל, ורחמיו על כל מעשיו,
 ולהפוך אם מסתכל תמיד רק על הרע והמרירות, והוא
 מלא טענות עליו יתברך, ומסתכל על עצמו ועל
 אחרים בעין רעה, על-ידי-זה שורה בו רוח רעה,
 שהיא רוח שטות, עצבות רוח, וממרר חיו בחנם על
 לא דבר; ועל-כן עשה מה שתעשה, אהובי, אחי, וראה

לכּוּא אֶל "רוּחַ טוֹבָה", וְזֶה יִגְבִּיֶה אֶת רוּחְךָ, וְלֹא תִהְיֶה
 עֲצוּב וּמְמַרְמֵר כָּלֵל, וְכָל מַהֲלֶךְ מִחֲשַׁבְתְּךָ יִשְׁתַּנֶּה
 לְטוֹבָה, וְתַחֲיֶה חַיִּים נְעִימִים, כִּי אֵין לְךָ עוֹד חַיִּים
 טוֹבִים וְנְעִימִים כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא נִמְצָא תָמִיד "בְּרוּחַ
 טוֹבָה".

יג.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רֵאֵה לְחִזּוּק אֶת עֲצֻמְךָ בְּכָל
 מִיַּי אֶפְנִים שְׁבָעוּלָם, וְאֵל יִפֹּל רוּחְךָ עָלֶיךָ. זְכֹר אִיךָ
 שְׁכַל הַחַיִּים כְּהֶרֶף עֵינַי וְכַחֲלוּם יְעוּף, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה
 לְךָ לְהִסְתוֹבֵב עִם חֲלִישוֹת הַדַּעַת וְעִם מְרִירוֹת וְדַכְאוֹן
 וְשִׁבְרוֹן לֵב וְרוּחַ נְמוּכָה? ! יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְהִדְבִּיק עֲצֻמְךָ
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אִמְתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 וְתִדַּע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל
 לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הוּא, וּבִידִיעוֹת אֵלוֹ תִזְכֶּה לְהִגְבִּיֶה
 אֶת רוּחְךָ, וְתִכּוּא אֶל רוּחַ טוֹבָה, וְתִהְיֶה תָמִיד בְּשִׂמְחָה
 וּבְהִרְחַבַת הַדַּעַת, וְתִזְכֶּה לְהִפְגֵּס בְּכָל פַּעַם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 בְּלִי רְשׁוּת, כִּי הַזּוּכָה לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, וְאֵינוֹ נִשְׁבֵּר
 מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבָעוּלָם, עַל־יְדִי־זֶה זוּכָה

להפגים בקביעות אצלו יתברך, אפלו בלא רשות,
 ומיחד יחודי שמוותיו יתברך, ונפתחים לפניו שערי
 העולמות, והוא דבוק בחי החיים.

יד.

אהובי אחי היקר! עליך לדעת, כי כל הצרות
 הנמשכות על האדם הן רק ממה שממשיך על עצמו
 רוח רעה, רוח עצבות, והוא נמצא במצב רוח לא טוב,
 וזה גורם להאדם לסבל ברוחניות ובגשמיות, עד שיש
 בני אדם שנפלו כבר כל-כך בדעתם, עד שמסתובבים
 בחייהם כמתים ממש מרב מרירות ועקמומיות, ורעים
 ומרים להם החיים עד מאד, והם שבורים לגמרי,
 ומאומה אין להם; ובאמת אחרי קצת ישוב הדעת,
 תראה ותבין ותשפיל כי הכל הכול ורעות רוח, ומצב
 רוח רע לא יביא אותך אל שום דבר, רק ישר אל
 השאול תחתית; על-כן אהובי, אחי היקר איעצה ויהיה
 אליהם עמך — הרגל עצמך להיות תמיד "ברוח
 טובה" ותהפך את כל היגון והאנחה אל תקף הששון
 והשמחה, ותחזיק מעמד, ואל תשבר בעצמך משום

דָּבָר וּמִשׁוֹם עֲנִיָּן שְׂבָעוּלָם, אֲזִי יִשְׁתַּנֶּה כָּל מֵהֶלֶךְ חַיִּיךָ
 לְגַמְרִי; אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד, וְלִהְיוֹת
 מֵעַמָּד בְּזֶה הָעוֹלָם, לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּ"רוּחַ טוֹבָה", וְזֶה
 עֶקֶר גְּדֻלוֹת הָאָדָם — שֶׁיִּכּוֹל לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מַצְבּוֹ,
 וְלֹא נִשְׁבֵּר רוּחוֹ כָּלֵל; אֲשֶׁרִי לוֹ! וְאֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ! וְזֶה
 מֵרְאָה אֶת נְקִיּוֹת לְבוֹ, וְאִיךָ שֶׁהוּא מְאָמִין בְּאַמֶּת בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַמְאָמִין הָאֱמֵתִי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֵף פְּעַם לֹא
 יִשְׁבֵּר כָּלֵל מִשׁוֹם עֲנִיָּן וּמִשׁוֹם דְּבָר, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל
 מִשְׁנָח בְּהִשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, וְתָמִיד יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ
 לְדַבֵּר רַק עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וְזֶה יִדְבִּיק
 אוֹתוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

טו.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי רוּחַ נְפוּלָה,
 וּמַצָּב רוּחַ רַע זֶה מְמַשׁ רוּחַ שְׁטוּת, וְכָל הַמְּשַׁגְּעִים
 הַמְּשַׁתְּגָּעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הַכֹּל בָּא לָהֶם מִפְּנֵי שֶׁלֹּא
 הִשְׁתַּדְּלוּ לְהַפְּךְ אֶת מַצָּב רוּחָם הָרַע לְ"רוּחַ טוֹבָה",
 וְעַל-יַד־זֶה נִפְּלוּ בְּדַכָּאוֹן וְעֲצָבוֹן, וְזֶה הָרַס אוֹתָם
 לְגַמְרִי, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַנְצִיל מִפְּגַעֵי וּמִמְקָרֵי
 הַזְּמַן, וְאַתָּה רוֹצֵה לְהַנְצִיל מִמִּדַּת הַשְּׁגָעוֹן, רַחֲמָנָא

לצלן, ראה לשמח את עצמך בכל מיני אפנים, ובפרטיות בכלי זמר, ותצחק מהכל, ותשתדל לבוא אל "רוח טובה" תמיד, וזה יקל עליך בתיקה, ותהיה בך רוח טהרה, דעת, הבנה והשכלה, נא ונא אל יקל בעיניך ענין זה — להשתדל להיות תמיד "ברוח טובה", כי זה עקר ויסוד גדול בנצלחת האדם ברוחניות ובגשמיות, הן אמת שמאד מר לך מכל מה שעובר עליך, מבית — מבניך ומאשתך ומבחוץ — מפרנסתך מחברייך ומשכניך, אבל עליך לידע — אם לא תהפך הכל אל צחוק, ותצחק מהכל, אז תפל אל מצב רוח רע, אשר זה הוא שטות גמור, וממש תשתגע לבסוף, כי הדכאון והמרירות משגעים את האדם, ובאמת הצחוק והשמחה יכניסו בך אמונה ובטחון בו יתברך, ותדע ותאמין, שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם לבוש לגבי אין סוף ברוך הוא, ובידיעות אלו יקל לך לגמרי, כי מה לך לדאג על עולם שאינו שלך? ! ובודאי אם תדביק את עצמך בו יתברך, אז תראה נוראות נפלאות, ותמיד תהיה "ברוח טובה", אשר זה בעצמו יכניס בך שכל, דעת, והצלחה מרבה בכל ענייך — ברוחניות ובגשמיות.

טז.

אַהובי, אַחי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַתְּבוּנָן, אִיךָ עָבְרוּ עָלֶיךָ
 חַיִּיךָ עַד עַכְשָׁו, בְּאִיזוֹ מְרִירוֹת וְדַכְּאוֹן, בְּאִיזָה מַצָּב רֹחַ
 לֹא טוֹב אֶתָּה הָיִיתָ שְׂרוּי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וַיְמָה פָּעַלְתָּ עִם
 זֶה, הֲלֹא עָקַרְתָּ אֶת עֲצָמְךָ מִמְּנוֹ יִתְּבַרְךָ, וְאִין לָךְ יֵשׁוּב
 הַדַּעַת לְקַיָּם אִיזוֹ מַצּוֹה מְרִירוֹת דַּכְּאוֹן וְעֲצָבוֹן עַד
 שְׁנֹכְנָסָה בְּךָ כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַקְּשָׁיוֹת
 וְהַסְּפָקוֹת שְׁיֵשׁ בְּךָ, וְהַכֹּל בָּא מִמַּצָּב הַרוּחַ הֲלֹא טוֹב
 שְׂאַתָּה נִמְצָא בּוֹ, וְזֶה עוֹקֵר אוֹתְךָ לְגַמְרִי. אֶתָּה חוֹשֵׁב
 שְׂתוֹשֵׁעַ עַל-יַדֵּי שְׂתַלְּךָ תָּמִיד בְּפָנִים זוֹעֲפוֹת וּמְרוֹרוֹת,
 וְתַהֲיֶה שָׁבוּר וְעֲצוּב?! הֲאֵם אֵינְךָ יוֹדֵעַ כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה
 אֶתָּה הוֹרֵס אֶת עֲצָמְךָ לְגַמְרִי בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי,
 וְזֶה עָקֵר כְּוֹנֵת הַיֵּצֵר הָרָע — לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם
 בְּעֲצָבוֹת וּבְמְרִירוֹת וְדַכְּאוֹן, בְּאַפְּן שִׁיְהִיָּה תָּמִיד בְּמַצָּב
 רוּחַ לֹא טוֹב. הֵן אֲמַת שְׁעֲשִׂיתָ עַד עַכְשָׁו מַעֲשִׂים אֲשֶׁר
 לֹא יַעֲשׂוּ, וְחֻטְאֹת הַרְּבָה לְפָנָיו יִתְּבַרְךָ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
 עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הוּא יִתְּבַרְךָ אֶב הַרְּחֻמָּן, וּמְחַכֶּה וּמְקַנְהָה
 וּמַצְפֶּה שְׁיֵשׁוּבוּ לְפָנָיו יִתְּבַרְךָ, וְתַכְּךָ וּמִיד כְּשֶׁאָדָם שָׁב
 בְּתִשׁוּבָה הוּא יִתְּבַרְךָ שָׁב וּמְקַבְּלוֹ, אֶף הַבַּעַל דְּבָר
 וְהַיֵּצֵר הָרָע מְהַפְּכִים לְאָדָם אֶת הָאֲמַת, וּמְכַנְיָסִים בּוֹ

יֵאוּשׁ וּמְרִירוֹת, וּמְדַמָּה לְעֶצְמוֹ, כְּאֵלוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּכַעַס וּבִקְפִידוֹת עָלָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא נוֹפֵל
 בְּמַצַּב רוּחַ לֹא טוֹב, וְזֶה הוֹרֵג וְהוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרִי, וְעַל-
 כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ, אֵיךְ מְטַעֵה
 אוֹתְךָ הַיִּצָּר הָרַע, וּמְעַקֵּם אֶת לְבָבְךָ כָּל-כָּף מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 עַד שְׂמִכְנִיס בְּךָ יֵאוּשׁ וּמְרִירוֹת, וּמְדַמָּה לְךָ כְּאֵלוֹ
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרִגְזוֹ וּבְכַעַס עָלֶיךָ וְכִדּוּמָה, שְׁטִיּוֹת
 וּפְתוּיִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר הַכֹּל הֶבֶל, כִּי סוּף כָּל סוּף הוּא
 מְחִיָּה וּמְהִיָּה אוֹתְךָ, וְאִם אֲמַנֵּם מְרִירֵי אוֹתָהּ
 חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת — מִי יִתֵּן שְׁתַּמּוֹת כְּבָר, לְמָה לְךָ חַיִּים
 מְרִים כְּאֵלוֹ?! עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי הַכֹּל מֵצַד הַיִּצָּר הָרַע
 הַנּוֹקֵם בְּךָ. עַל-כֵּן רְאֵה לְצִיַּת אֶת הַיִּצָּר הַטּוֹב, וְתִמְשִׁיךְ
 בְּךָ עֲכָשׁוּ "רוּחַ טוֹבָה", וְתִדַּע, כִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֵב הַרְחָמָן, וּבְיָדָיו יִמְחַל לְךָ — אִם תָּשׁוּב אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וַיְכַפֵּר לְךָ עַל הַכֹּל, וְתִזְכֶּה לְתַקֵּן כָּל מָה שֶׁפָּגַמְתָּ
 וְקִלְקַלְתָּ, וְתִתְחַל עִמָּךְ הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוֹנְטֵרַס

יְהִיָּה טוֹב

יִגְלֶה אֶת מַעֲלַת הָאָדָם הַמְכַנִּים בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד
אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְחִזֵּק עֲצָמוֹ בְּבִטְחוֹן
חִזֵּק שְׂיִהְיֶה טוֹב, וְאִינוּ מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְפַל
בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל.

*

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נְפֵלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיָּה

רַבִּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהרַ הַקְּדוֹשׁ.

*

הוּבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיָּה "ק" יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁפֹל אָדָם צָרִיף
לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לֹמַר תְּמִיד "יְהִי
טוֹב", שְׁזֶה בְּכֹל מָה שְׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים: "כָּל מָה דְּעָבִיד
רַחֲמָנָא לְטַב עָבִיד", וְאִז מְמִילָא
יְהִיפוּ לוֹ הַכֹּל לְטוֹב, כִּי הַכֹּל הוּלִיף
אַחַר הַדְּבָר.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקעח)

קוֹנְטֵרַס

יְהִי טוֹב

.א

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְהַרְגִיל עֲצֻמָּה לֹמַר יְהִי טוֹב, וְעַל כָּל מְאוֹרַע שְׁרָק יֵאָרַע עִמָּךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ, וְאֵל תִּשְׁכַּר בְּעֲצֻמָּךְ, וְרַק תֹּאמַר לְעֲצֻמָּךְ יְהִי טוֹב, וְעַל-יַדֵּי שְׁתַּהֲיֶה רְגִיל לֹמַר כֵּן, אֲזִי בְּאֵמַת תִּרְאֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה לְךָ טוֹב, וְכֵן תִּרְגִּיל עֲצֻמָּךְ לְחִזֵּק אַחֲרִים וּלְנַחֲמֵם, וּלְדַבֵּר עַל לִבָּם, וְתַהֲיֶה רְגִיל לֹמַר לָהֶם יְהִי טוֹב, כִּי הַדְּבֹר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֶת הָאָדָם, וּלְהַכְנִיֵס בּוֹ תִקְוָה וְהַתְחַזְּקוֹת, וּבְזֶה שְׁתַּהֲיֶה רְגִיל לֹמַר לְכָל אֶחָד, שְׁלַבֵּל יְדָאָג וְשְׁיִהְיֶה טוֹב, אֲזִי תִרְאֶה שְׁסוּף כָּל סוּף יְהִי בְּאֵמַת טוֹב. כִּי הַהֲרַגֵּל נַעֲשֶׂה טְבַע שְׁנִי, וּכְפִי שְׁהָאָדָם

מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ, כֵּן יְהִיָּה בְּאֵמֶת, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁתְּמִיד
תִּכְנִיִּס בְּמַחְשַׁבְתְּךָ בְּאִפְּן חַיּוּבֵי שְׂיִהְיֶה טוֹב, וְכֵן תֹּאמַר
בְּכָל פַּעַם הֵן לְעֲצָמְךָ, וְהֵן לְאַחֲרִים יְהִיָּה טוֹב, אֲזִי
בְּאֵמֶת יְהִיָּה לְךָ טוֹב תָּמִיד.

ב.

אֲחִי הַיְקָר! רְאֵה לְהַכְנִיִּס בְּעֲצָמְךָ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה
בוּ יִתְבַּרְךָ, וְתִדַּע כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם
אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְאִין שׁוֹם דְּבָר שְׁלֵא יְהִיָּה נַעֲשֶׂה
רַק בְּרִשׁוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִף שֵׁשׁ דְּבָרִים שְׁקֻשָּׁה לְהַכִּין
מֵה, וְלָמָּה, וְאִיךָ, וְאִימֶת, עִם כָּל זֹאת זוּ מְצִיאוֹת,
שֶׁהַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבְיָדָי אִם תִּדְבִּיק אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו
יִתְבַּרְךָ, אֲזִי תִרְאֶה וְתִכְיִן וְתִשְׁפִּיל כִּי הַכֹּל לְטוֹבָה,
וּבְיָדָי סוּף כָּל סוּף יְהִיָּה טוֹב, אִךְ עֵקֶר הַמְרִירוֹת
וְהַדְּבָאוֹן וְהַעֲצָבוֹן שְׁסוּבָבִים אוֹתְךָ, זֶה מִפְּנֵי רַבּוּי
הַקְּשׁוּיֹת וְהַעֲקָמוּמִיּוֹת וְהַסְּפִקוֹת שְׁמִסְפָּבִים אוֹתְךָ עָלָיו
יִתְבַּרְךָ, וְאִין לְךָ תְּשׁוּבָה עַל כָּל סְפִקוֹתֶיךָ, וְאֲזִי אֶתְּהַ
נִשְׁבֵּר וְנוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ, וְחוֹשֵׁב כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס מִמֶּךָ,
וְכִבֵּר אִין לְךָ תְּשׁוּבָה עַל כָּל סְפִקוֹתֶיךָ, וְאֲזִי אֶתְּהַ נִשְׁבֵּר
וְנוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ, וְחוֹשֵׁב כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס מִמֶּךָ, וְכִבֵּר אִין

לך תקנה, על-כן אהובי, אחי היקר, ראה לחזק את עצמך באמונה פשוטה, שהוא יתברך טוב ומטיב לכל, ובודאי מאתו לא תצא הרעות, והוא חפץ בטובת בריותיו, ואף שעכשו קשה לך להבין זאת מרב מרירות שעוברת עליך, עם כל זאת אם תחזק עצמך, ותאמר תמיד יהיה טוב, ויהיה לך בטחון חזק בו יתברך, אז באמת תראה איך שהכל יתהפך לטובה, ויהיה טוב, וכל חייך ישתנו לגמרי, העקר ראה לחזק לעצמך מאד לא לפל ביאוש ובודפאון, כי בודאי סוף כל סוף "יהיה טוב" — אם תחזיק מעמד.

ג.

אהובי, אחי היקר לי מאד! למה לך לחשב בכל פעם שיהיה לך רע, חס ושלום, יותר טוב לך לחשב בכל פעם שיהיה לך טוב, ותרגיל עצמך לומר "יהיה טוב", ואז תראה שבאמת "יהיה טוב", כי ההרגל נעשה טבע שני, וכפי שהאדם מרגיל עצמו, כן נתקיים אצלו, ועל-כן כל אלו אשר מרגילים עצמם לומר תמיד "יהיה טוב", וכן חושבים בעצמם "יהיה טוב", אזי זוכים שבאמת "יהיה טוב"; אשריהם, ואשרי

חֲלָקִים ! וְהֵם חַיִּים חַיִּיהֶם בְּטוֹב וּבְנֻעִימִים, וְלִהְפוֹךְ כָּל
 אֵלּוּ אֲשֶׁר מְרַגְלִים אֶת עֲצָמָם לַחֲשֹׁב שֶׁהַכֹּל רַע, וְיִהְיֶה
 רַע, אֲזִי בְּאֵמַת רוּאִים רַע, וְחַיִּיהֶם מְרִים וּמְרוּרִים לָהֶם,
 וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי הַיֶּקֶר ! אַל תִּהְיֶה בְּטָלָן, וְהַרְגֵּל
 עֲצָמְךָ לַחֲשֹׁב תָּמִיד "שִׂיְהִיָּה טוֹב", וְכֵן תֹּאמַר בְּפִיךָ
 "יְהִיָּה טוֹב", וְאִז תִּרְאֶה אֵיךְ שְׂחִיִּיךָ בְּאֵמַת יִשְׁתַּנּוּ
 לְטוֹבָה "וְיִהְיֶה טוֹב" לְךָ תָּמִיד.

ד.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיֶּקֶר ! לָמָּה לְךָ לְדַאֵג דְּאֵגַת חֲנָם,
 וְלִהְיוֹת כָּל-כָּף עֲצוּב, וְלִהְיוֹת בְּמַתַּח וּבְעֲצָבוֹן וּבְדַכְּאוֹן
 כְּאֵלּוּ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, מְדוּעַ לֹא
 תֹּאמַר לְעֲצָמְךָ: "יְהִיָּה טוֹב", וּבּוֹדֵאִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתִי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּאֲשֶׁר לֹא עֲזַב אוֹתִי עַד עַכְשָׁו, וְכֹל
 מֵה שֶׁתִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ וּבְמַחְךָ "שִׂיְהִיָּה טוֹב", וְתֹאמִין
 בְּזֶה בְּאֵמוּנָה שְׁלֵמָה, וְתִבְטַח בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ-כֵן תִּזְכֶּה
 בְּאֵמַת "שִׂיְהִיָּה טוֹב" לְךָ כִּי כִּפִּי שֶׁהָאָדָם מְכַנֵּס
 בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לַחֲשֹׁב, וּכְפִי שֶׁהָאָדָם מְרַגֵּיל אֶת פִּיו לְדַבֵּר,
 כֵּן בְּאֵמַת מְתַקִּים, כִּי הַמַּחְשָׁבָה וְהַדְּבוּר יֵשׁ לָהֶם כַּח
 גְּדוּל לַפֶּעַל, וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיֶּקֶר, לַחֲשֹׁב

תָּמִיד וְכֵן לְדַבֵּר תָּמִיד בְּלִשׁוֹן וְדֹאוֹת — "שְׂיִהְיֶה טוֹב"
וְאִין מַה לְדַאָּג, אֲזוּ בְּאֵמַת תְּרֹאָה "שְׂיִהְיֶה טוֹב" לָךְ,
וְתוֹשֵׁעַ בִּישׁוּעָה נְצַחִית, וְכֹל יְמֵי חַיֶּיךָ "יְהִי טוֹב" לָךְ
תָּמִיד.

ה.

צְרִיף שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר, כִּי בָזָה שְׂאֵתָה
דוֹאָג וּמְפַחַד מַה יְהִיָּה? וְאִיךָ יְהִיָּה? וּמַתִּי יְהִיָּה? בָּזָה
לֹא תִפְעַל כָּלֵל. כִּי בְדַאָּגָה לְבַד לֹא תִגִּיעַ אֶל מְטָרְתָךְ,
אֲדַרְבָּה יְכַבֵּד לָךְ יוֹתֵר, עַד שְׂתַתְּאֵבֵד לְגַמְרִי, וְאִין זֹו
עֲצָה כָּלֵל, רַק עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי תַחֲלַת הַהֲצִלָּחָה בְּחַיֶּיךָ,
הִיא לְחַקֵּק בְּדַעְתָּךְ כִּי "יְהִי טוֹב", וְלַהֲעֵבִיר אֶת
הַדַּאָּגָה לְגַמְרִי מִמֶּךָ, כִּי כְּשֶׁאָדָם דוֹאָג, אֲזִי כָּל מַח
מַחֲשָׁבְתוֹ מְסַתּוֹכֵב עָלָיו כְּמוֹ כַּף הַקָּלֵעַ, וְנַעֲשֶׂה מְפֹרָד
וּמְפֹרָד בְּמַחֲשָׁבְתוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַתְּרַכּוֹז לְהַכְרִיעַ
וְלַהֲחַלִּיט שׁוֹם דְּבָר, אֲשֶׁר מִשָּׁם תּוֹצְאוֹת כָּל הַצְּרוֹת
וְהַיְסוּרִים וְהַבְּעִיּוֹת בְּחַיֶּי יוֹם יוֹם, אֲבָל תַּכְּף-וּמַיֵּד
כְּשֶׁתּוֹרֵק הַכֵּל, וְתֹאמֵר אֵלַיךְ מְלִים אֵלוֹ: "יְהִי טוֹב",
וְתִשְׁתַּדֵּל קֹדֶם לְקַבֵּל אֶת הַמְּצִיאוֹת הַמְּרָה לָךְ בְּיוֹתֵר.
מִמִּילָא עַל-יְדֵי-זֶה תּוֹפָה לְהַשְׁתַּחֲרֵר מִכָּל הַדְּמִיוֹנוֹת

הַמַּחְשָׁכִים וּמַעֲרַפְלִים אֶת מַחְשַׁבְתְּךָ, וְתַכְנִס בְּמַעַמְד
 וּבְמַצָּב כְּזֶה, שְׂתוּכַל לַחֲשׁוֹב אִיךָ לְצֵאת מַצְרוּתֶיךָ
 וּמְרִירוּתֶיךָ, שְׂסַבְּבוּ אוֹתְךָ בְּחַיֶּיךָ, וְתִזְכֶּה שְׂבִאֲמַת
 "יְהִיָּה טוֹב" לְךָ, וְיִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

ו.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי — "יְהִיָּה
 טוֹב" זֶה מְדַרְגֵת הַבְּטָחוֹן שְׂאִין לְמַעַלָּה מִמְדַרְגָּה זֶה
 בְּחַיֵי הָאָדָם, כִּי בְּלֹא בְטָחוֹן, אִי אֶפְשָׁר לַחֲיוֹת כָּלֵל,
 וְהַצְלַחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם תְּלוּיָה רַק כְּפִי מִדַּת
 בְּטָחוֹנוֹ שְׂמַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד, וּבְכָל צָרָה שְׂנִכְנַס בָּהּ,
 בּוֹטֵחַ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאוֹמֵר: "יְהִיָּה טוֹב", וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתִי, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים
 (ירוּשְׁלָמִי, בְּרִכּוֹת, פָּרָק ה', הַלְכָה א'): אֵל יְהִי הַפְּסוּק הַזֶּה
 זֶה מְפִיךָ, אֲשֶׁרִי אָדָם בּוֹטֵחַ בְּךָ, אֲשֶׁר זֶה תִּבְּת: "יְהִיָּה
 טוֹב", כִּי הוּא בּוֹטֵחַ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִף שְׂמַרְב קְלָקוּל
 מַעֲשֵׂיךָ נִדְמָה לְךָ שְׂלֹא יַעֲזֹר לְךָ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי
 מַרְב חֲטָאִיךָ אִתָּה חוֹשֵׁב בְּדַעְתְּךָ כְּאִלוֹ אִתָּה רָשָׁע,
 וְלָמָּה בְּאֲמַת יַעֲשֶׂה לְךָ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְבָר זֶה —
 שְׂיִהְיֶה טוֹב לְךָ, אִף עָלֶיךָ לְזַכֵּר מַה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

הַקְדוּשִׁים (יְלִקוּט תְּהִלִּים, רִמּוֹז תְּשִׁי"ט), עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים ל"ב): רַבִּים מְכַאוֹבִים לְרָשָׁע, וְהַבוֹטֵחַ בְּהֵשֶׁם חֶסֶד יִסּוּבְכֶנּוּ, אֲפֹלוּ רָשָׁע וּבוֹטֵחַ בְּהֵשֶׁם, חֶסֶד יִסּוּבְכֶנּוּ — יִמְשִׁיף עָלָיו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד, וַיַּעֲזֹר לוֹ, וְעַל-כֵּן אִף שְׂאֵתָה מְרַגֵּישׁ עֲצָמָךְ עֲכָשׁוּ יְרוּד וְנִפּוּל מְרַב חֲטָאִיךָ וְנִדְמָה לָּךְ כְּאֵלוֹ לֹא רוֹצִים לַעֲזֹר לָּךְ מִהַשָּׁמַיִם, עָלֶיךָ לַחֲקֹק בְּדַעְתְּךָ וּבְפִיךָ לֹאמַר וּלְחַשֵּׁב תָּמִיד יְהִיָּה אִיךָ שְׂיִהְיָה — "יְהִיָּה טוֹב", וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לִי, וּבְזָכוֹת מִדַּת הַבְּטָחוֹן, יִתְרַחֵב לָּךְ לְבָבְךָ וְדַעְתְּךָ וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַמֶּת יַעֲזֹר לָּךְ לַעֲבֹר עַל כָּל הַבְּעִיּוֹת וְהַצָּרוֹת שֶׁסָּבְבוּ אוֹתְךָ בְּחַיֶּיךָ, וְתִזְכֶּה לְצֵאת לְגַמְרֵי מְכַל הָרַע וְהַחֲשָׁף שְׁנֵלְפָדָת בְּתוֹכְךָ, וְתִרְאֶה נִפְלְאוֹת.

ז.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי תִבַּת "יְהִיָּה טוֹב" יֵשׁ בָּהּ הַרְבֵּה פְּרוּשִׁים — הֵן בְּטָחוֹן חֲזָק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בְּלִי זֶה אֵי אֶפְשָׁר לַחֲיוֹת כָּלֵל, כִּי הַבְּטָחוֹן הוּא הָעֵקֶר בְּהַחַיִּים, לְבִטָּח תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהֵן לְקַבֵּל אֶת כָּל הַבָּא עָלֶיךָ לְטוֹבָה וּלְהַתְרַצוֹת עִם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (אָבוֹת פ"ב): עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ

כְּרִצוֹנָךְ, כְּדֵי שְׂיַעֲשֶׂה רִצוֹנְךָ כְּרִצוֹנוֹ, כִּי בְּזֶה שֶׁהָאָדָם
 אוֹמֵר "יְהִיָּה טוֹב", אֲזִי כּוֹלֵל עֲצָמוֹ וּרְצוֹנוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וְאִז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹלֵל עֲצָמוֹ וּרְצוֹנוֹ כְּכִיכּוֹל בּוֹ,
 וְזֶה מֵה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת
 שׁוֹפְטִים): כָּל מִי שֶׁבוֹטַח בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֹכֶה
 לְהִיּוֹת כִּיּוֹצֵא בּוֹ, הֵינּוּ מֵרַב בְּטַחְוֹנוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמוֹסֵר
 אֶת רִצוֹנוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאוֹמֵר "יְהִיָּה טוֹב" בְּנִדְאוֹת,
 בְּזֶה בְּאֵמַת נִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְנַעֲשֶׂה לוֹ בְּאֵמַת טוֹב, כִּי
 הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד לְקַבֵּל
 אֶת הַדְּבָרִים כְּמוֹת שֶׁהֵם, כִּי בְּזֶה שֶׁמְשָׁלִים עִם
 הַמְּצִיאוֹת, בְּזֶה מוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶסוֹן יוֹתֵר גָּדוֹל, וְזֶה
 פְּרוּשׁוֹ שֶׁל "יְהִיָּה טוֹב", שֶׁהוּא בּוֹטַח בּוֹ יִתְבַּרְךָ
 שֶׁבּוֹדָאֵי יַעֲזֹר לוֹ לְצֵאת מֵהַפֶּח יְקוֹשׁ וְהַצָּרָה שֶׁנִּלְכַּד בָּהּ,
 וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת אִם יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה אֵלָיו
 יִתְבַּרְךָ, בְּנִדְאֵי יִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַצָּרָה שֶׁעוֹבְרַת עָלָיו, וְכֵן
 "יְהִיָּה טוֹב" שֶׁהוּא מְקַבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו בְּשִׂמְחָה
 וּבְטוֹכָה, וּבְזֶה מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים כְּאֶחָד, וְהוּא
 מְבַטֵּל רִצוֹנוֹ לְרִצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאוֹמֵר עַל כָּל דָּבָר —
 יְהִיָּה טוֹב", וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַטֵּל רִצוֹנוֹ אֵלָיו,
 שֶׁבְּאֵמַת "יְהִיָּה טוֹב", וּמְמַשִּׁיף לוֹ טוֹב, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי
 מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לּוֹמֵר תָּמִיד "יְהִיָּה טוֹב", וַיִּקְבַּל

אֶת כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּשִׂמְחָה, וַיִּשְׁלִים עִם מַצְבוֹ, אִזּוּ
בְּאֵמֶת יִתְהַפֵּף הַכֹּל לְטוֹבָה "וַיְהִיָּה טוֹב".

ח.

רֵאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְסִלַּק מִמֶּךָ כָּל מִינֵי
דְּאָגוֹת, וְהַרְגַל עֲצֻמָּה לֹאמֵר בְּכֹל פֶּעַם "יְהִיָּה טוֹב", וְאִזּוּ
בְּוֵדָאֵי "יְהִיָּה טוֹב", כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ כְּפִי דְבוּרוֹ שֶׁל
הָאָדָם, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד אִיךָ מְדַבְּרִים,
וְלַעֲוֹלָם אֵל יוֹצִיא מִפִּי דְבוּר מְגַנָּה אוֹ דְבוּר יְאוּשָׁה,
כְּאֵלוֹ לִי כְּבָר לֹא יְהִיָּה טוֹב, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי הַדְּבוּר
מְכַרִּיחוֹ אַחֲר־כֶּף שְׂיִהְיֶה כֶּף, עַל-כֵּן צְרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת
עֲצֻמוֹ לֹאמֵר תָּמִיד "יְהִיָּה טוֹב", וְכֵן צְרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת
עֲצֻמוֹ לְהִשְׁלִים עִם הַמַּצָּב שֶׁבוֹ נִמְצָא, וְהוּא —
הַמְּצִיאוֹת שְׁלוֹ, וְאִזּוּ בְּוֵדָאֵי יֵרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַמְּתַחִים. כִּי
בְּאֵמֶת אִם תִּסְתַּכֵּל עַל עֲצֻמָּה תִּרְאֶה, שְׁכָל הַצְּרוֹת
וְהַיִּסּוּרִים, וְהַדְּחָקוֹת וְהַמְּתַחִים שְׂאֵתָה סוּבָל, הֵם כִּי
אֵינְךָ רוֹצֶה וְאֵינְךָ מְסַגֵּל לְחִיּוֹת עִם הַמְּצִיאוֹת, וְקִשָּׁה
וְכָבֵד לְךָ לְקַבֵּל אֶת כָּל אֲשֶׁר בָּא עָלֶיךָ, וְאַתָּה רוֹצֶה רַק
לְהִתְחַבֵּא מִהַמְּצִיאוֹת וְעַל-כֵּן אַתָּה סוּבָל כָּל-כֶּף, אֲבָל
תִּרְגִּיל עֲצֻמָּה, וְתֹאמֵר לְךָ "יְהִיָּה טוֹב", וְתִשְׁתַּדֵּל לְחִיּוֹת

עם הַמְצִיאוֹת כְּמוֹ שֶׁהִיא עֹכְשׁוֹ, וְתַכְנִיִּים בְּךָ בְּטָחוֹן
 וְתַקְוָה, אִזְ דִּיקָא תַחֲיָה חַיִּי שְׁלוֹת נַפְשׁ אַמְתִּית, פִּי תַכְף
 וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם מִשְׁלִים עִם הַמְצִיאוֹת שְׂבָה הוּא נִמְצָא,
 וּמִשְׁחָרֵר עֲצָמוֹ מִכָּל הַרְגֵז וְהַכַּעַס וְהַמְתַּח שְׂבָהֵם הוּא
 נִמְצָא, וְאִזְ דִּיקָא כְּבָר אֵין לוֹ מַה לְהַפְסִיד, וּבִאֲמַת
 "יְהִיָּה טוֹב" לוֹ וְיִרְאֶה יְשׁוּעָה נִפְלְאָה, אֲשֶׁרִי מִי
 שְׁמִשְׁלִים עִם מַצְבוֹ, וּבּוֹטַח בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאוֹמֵר תָּמִיד
 "יְהִיָּה טוֹב"; אִזְ בִּאֲמַת "יְהִיָּה טוֹב" לוֹ, וְיִתְהַפֵּךְ הַכָּל
 לְטוֹבָה.

ט.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, פִּי בְדַרְךָ כָּלֵל
 כְּשֶׁמְסַבֶּכֶת אֶת הָאָדָם אֵיזָה צָרָה אוֹ בְעֵינָה, הוּא מְאֵבֵד
 אֶת עֲצָמוֹ, וְנוֹפֵל לְיַאוֹשׁ וְדַכְאוֹן, וְאִזְ סוֹכֵל יוֹתֵר
 מֵהַיַּאוֹשׁ וְהַדַּכְאוֹן, מֵעֲצָם הַבְּעֵינָה בְעֲצָמָה, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי
 אָדָם שְׁמַתְקֵף הַדְּאָגָה וְהַיַּאוֹשׁ וְהַדַּכְאוֹן שְׁלָהֵם, הֵם
 מִפְּחָדִים מְאֹד, וְאֵין לָהֶם שׁוֹם חַיִּים, עַד שְׁנִדְמָה לָהֶם
 כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתַקְוָה מֵהֶם, וְזֶה הוֹרֵס אֶת כָּל עַתִּידֵם
 לְגַמְרִי, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי אָדָם שְׁמַרְבַּ פְּחָדִים שְׁמַסְבְּבִים
 אוֹתָם, הֵם נִשְׁבָּרִים לְגַמְרִי, וְאֵינָם יוֹדְעִים לְשִׁית עֲצָה

בְּנַפְשָׁם, וְנוֹפְלִים אֶל תּוֹךְ דְּכַאוֹן וַיֵּאוֹשׁ, עַד שֶׁשָּׁקְשָׁה
 וַיִּכְבַּד לָהֶם לְצֵאת מִמְצָבָם. וְהַעֲצָה הַיְעוּצָה לָהֶם —
 שִׁיעֲשׂוּ לְעֲצָמָם חֶשְׁבֹּן — מֵה הַדְּבָר הַכִּי גְרוּעַ שְׂיִכּוֹל
 לְקָרוֹת עִמָּם, וְאִז תִּרְאֶה וְתִשְׁפִּיל אֶתְּךָ וְכֹלָם כִּי
 מִקְסִימוֹם אֶתְּךָ יְכוּל רַק לְאַבֵּד אֶת מְעוֹתֶיךָ, אוֹ אֶת
 הַמְּשָׁרָה שֶׁלְּךָ, אֲבָל לֹא יִהְרְגוּ אוֹתְךָ, וְכִדּוּמָה בְּעֲנִינֶיךָ.
 וְתִרְאֶה וְתִשְׁפִּיל מֵה יְכוּל לְקָרוֹת לְךָ מֵהַדְּבָר הַכִּי גְרוּעַ,
 וְאִז תִּשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁלִים עִם מְצָבְךָ, וְתִשְׁלִים עִם
 הַמְּצִיאוֹת, וְאִז דִּיְקָא תְּבוֹא אֶל מְדֻרְגַת הַבְּטָחוֹן, וְתֹאמֶר
 לְעֲצָמְךָ "יְהִיָּה טוֹב", וְתִצְחַק מִכָּל הַפְּחָדִים שֶׁהַפְּחִידוּ
 אוֹתְךָ, כִּי בָעֵת שֶׁהָאָדָם מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, אֵינּוּ מְסַגֵּל
 לְחֹשֶׁב מִחֻשְׁבָּה יִשְׂרָה, וְאֵינּוּ יְכוּל לְהִתְיַשֵּׁב בַּדְּבָר —
 מֵה עָלְיוֹ לְעֲשׂוֹת, אֲבָל כְּשֶׁמְשָׁלִים עִם הַמְּצִיאוֹת שֶׁלוֹ,
 וְחוֹשֵׁב הַיֵּטֵב מִקְסִימוֹם מֵה יְכוּל לְהִיּוֹת עִמוֹ, אִז דִּיְקָא
 יִתְחִיל לְחִיּוֹת חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים שֶׁל בְּטָחוֹן בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֶפְלוּ אִם יֵאָשׁוּ אוֹתְךָ, וְאָמְרוּ לְךָ, שֶׁהֵחֲרַח
 לְךָ לְמוֹת, וּבְכָל זֹאת תִּשְׁלִים עִם הַמְּצָב, אִז דִּיְקָא תִזְכֶּה
 לְהַגִּיעַ אֶל מְדֻרְגָה הַכִּי עֲלִיוֹנָה שֶׁל בְּטָחוֹן, וְתֹאמֶר
 תָּמִיד "יְהִיָּה טוֹב" שֶׁזֶה סוֹד מְאֻמָּר (תָּמִיד ל.ב.):
 הַרוּצָה שְׂיַחֲיָה — יָמוֹת, וְהַרוּצָה שְׂיָמוֹת — יַחֲיָה, כִּי
 כְּשֶׁאָדָם רוֹאֶה שְׂאִין לוֹ שׁוֹם מְצוּא כָּלָל, וּמְשָׁלִים עִם

המציאות שלו, ומתישב היטב מה באמת יכול לקרות עמו בהדברים הכי גרועים, והוא מקבל את זה לטובה, אז דיקא יזכה להגיע אל מדת הבטחון הכי חזקה עד שיצחק מהפל, ויאמר תמיד בפה מלא "יהיה טוב", וכן ידבר על לב שבורים, ויחזק אותם ויאמר להם "יהיה טוב", וזה שאמר החכם: אין גבור כמתיאש, דיקא בשעה שנופל אל מצב כזה, שכלם מיאשים אותו, ואינו רואה שום תקנה, ומשלים עם מצבו, אז דיקא יתהפך הכל לטובה, ויזכה להגיע אל מדרגת הבטחון — לומר על כל דבר "יהיה טוב", ויזכה שבאמת "יהיה טוב" לו, וכן יחזק את אחרים, וימשיך בהם תקנה ובטחון.

י.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק עצמך בכל מיני אפנים, ואל תתיאש בשום אפן שבְעולם, אפלו שכלם יאמרו לך, שפפי הנראה אין לך כבר תקנה ואין לך שום סכויים, תצחק מכלם, ותאמר לעצמך ולהם "יהיה טוב", ותשלים עם מצבך, ועם המציאות שלך, ואז באמת לא תפחד משום ברִיה, ותזכה שהכל יתהפך

לְטוֹבָה, וּבְאַמֶּת "יְהִי טוֹב" לָךְ תָּמִיד, כִּי הָעֶקֶר תְּלוּי
 כְּפִי הַבִּטְחוֹן הַחֲזָק שֶׁיֵּשׁ לָךְ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שְׁאַמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְנַחוֹת כֵּט): כָּל הַתּוֹלָה בִּטְחוֹנוֹ
 בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִי לוֹ מַחְסֵה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא, בְּזֶה שֶׁתִּמְסַר אֶת עֲצָמָךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזִי יְהִי לָךְ
 לְמַחְסֵה וּלְמַגֵּן בְּזֶה וּבְבָא לְנִצָּחַת, עַל-כֵּן רְאֵה לְחֲזֹק אֶת
 עֲצָמְךָ בְּבִטְחוֹן חֲזָק, וְתִהְיֶה רְגִיל לֵאמֹר "יְהִי טוֹב",
 וְאַל תִּדְאָג כָּלֵל, וּמְסַר אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

י.א.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְחֲזֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל
 מִיָּנִי אֶפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, אֲפִלוּ שֶׁנִּדְמָה לָךְ כְּבָר, כְּאִלוּ
 אָבִד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲסוּר לָךְ לִפְלֵ
 בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, רַק הַרְגֵל עֲצָמְךָ לְחִיּוֹת עִם הַמְּצִיאוֹת,
 וְתִשְׁלִים עִם מַצְבְּךָ כְּפִי שֶׁהוּא, וְאֶף שֶׁזֶה דְּבַר הַכִּי קָשָׁה
 בְּחַיִּיךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף עוֹבֵר וְעוֹבֵר עָלֶיךָ מִשְׁבַּר כְּזֶה,
 אֲשֶׁר כְּמַעַט שֶׁתִּצָּא מִדַּעְתְּךָ, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהִשְׁלִים
 עִם הַמְּצִיאוֹת, וְתִקְבַּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, אֲזִי תִרְאֶה שֶׁכִּרְגַע
 אֶחָד יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל, וְתִזְכֶּה "שִׁיְהִי טוֹב" לָךְ, וְאִין טוֹב
 אֶלָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ה):

טוב ה' לכל, ורחמיו על כל מעשיו, וכוּדאי פּוֹנְתוֹ יתְפַרֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה — כָּל מֵה שֶׁעָבַר וְעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאִף שְׁמֵרֵב קִטְנוֹת וּבְלִבּוֹל דַּעְתְּךָ אֵינְךָ מְרַגֵּשׁ עֲדִין דְּכַר זֶה, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהַשְׁלִים עִם הַמְצִיאוֹת, וְאִז דִּיקָא תִרְאֶה נִפְלְאוֹת אִיךָ "שִׁיְהִיָּה טוֹב" לְךָ.

יב.

אָהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעַכְשָׁו כּוֹאֵב לְךָ מְאֹד מְאֹד מִכָּל יִסּוּרֶיךָ וְצָרוֹתֶיךָ שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, וְכַמְעַט שֶׁתֵּרֵד מִדַּעְתְּךָ מְרֵב דְּכָאוֹן וְעֲצָבוֹן וְהִמְתַּח שֶׁסָּבַב אוֹתְךָ, מְרֵב הָעֲגָמַת נֶפֶשׁ וְהַצָּעַר וְהַמְכָאוֹב שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ עַכְשָׁו, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֵין זֶה עֲצָה לְהַשְׁאֵר בְּתוֹךְ הַצָּרָה, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים אָמְרוּ (מִדְרַשׁ אֲגָדָה): כָּל הַנִּמְשָׁךְ אַחֵר הַצָּעַר, הַצָּעַר נִמְשָׁךְ עָלָיו, וְהָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְמַצֵּא הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ צָרוֹתָיו, וְלִידַע, שֶׁכּוּדֵאֵי יִרְחִיב לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "וְיִהְיֶה טוֹב" — אִם לֹא יִתְיַאֲשׁ עַצְמוֹ בְּשׁוּם אֶפֶן שֶׁבְעוֹלָם, הָעֵקֶר רְאֵה, אָהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, לְהַרְגִיל אֶת עַצְמְךָ לְמַצֵּא הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת, וְלִידַע, כִּי מִי יוֹדֵעַ מָה הִיָּה יְכוֹל לְהִיּוֹת יוֹתֵר גְּרוּעַ,

וְאֶפְלוּ אֲשֶׁר לְפִי דַעְתָּךְ נֶאֱרַע עִמָּךְ כְּכַר הַכִּי גְרוּעַ, עִם
כָּל זֹאת, אִם תִּתְבוּנָן הֵיטֵב מֵה שְׁעוֹבֵר עַל אַחֲרִים, אִז
תִּרְאֶה שְׁעֲדִין הוּא יִתְבַּרְךָ מִתְנַהֵג עִמָּךְ בְּחֶסֶד וְרַחֲמִים,
וְעֲלֶיךָ לְמַצֵּא תָמִיד אֶת הַהֲרַחְבוֹת שְׁבִתוֹךְ הַצָּרוֹת, וְאִז
תִּזְכֶּה שְׁיִתְהַפְּכוּ בְּאֵמֶת הַצָּרוֹת, וְיִהְיֶה לְךָ הַרְחָבוֹת
גְּדוּלוֹת, הָעֶקֶר אֵל תִּתְיַאֵשׁ בְּתַקְּףָהּ הַצָּרוֹת, וְתֵאֱמִין פִּי
בְּיֹדָי גַּם מִשֶּׁם עֲדִין יְכוּלִים לְצֵאת — אִם תִּרְצֶה
בְּאֵמֶת. וְהָעֶקֶר עַל-יְדֵי שְׁתִּהְיֶה רְגִיל לֹמֵר תָּמִיד "יְהִי
טוֹב", וְתִמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ תָּמִיד, וְתִבְקֶשׁ
מִמֶּנּוּ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אִז הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְתִזְכֶּה
לְצֵאת מִהַצָּרָה.

יג.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְחִזּוֹק עַצְמְךָ עִם כָּל
הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁלֶךְ, וְאֵל תִּתְיַאֵשׁ כָּלֵל, וּמִכָּל שְׁכָן
שְׁלֵבֵל תִּשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבַר, כִּי סוֹף כָּל סוֹף בְּיֹדָי "יְהִי
טוֹב" — אִם תִּזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים
שְׁבָעוּלִים, וְהָעֶקֶר רְאֵה לְהִרְגִיל עַצְמְךָ וּלְהַשְׁלִים עִם
מַצְבְּךָ, וְתִדַּע כִּי בְּיֹדָי כּוֹנֵנוֹת יִתְבַּרְךָ לְטוֹבָה, וּמֵה
שְׂאִינְךָ זוֹכֶה לְהִרְגִישׁ אֶת זֶה, כִּי מֵרֵב חֲטָאִיךָ וְעוֹנוֹתֶיךָ

הַמְרַבִּים נִטְמָטֵם מִחֶךְ וְדַעְתָּךְ, עַד שְׁאִינְךָ מְרַגֵּישׁ אֶת
 אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְזֶה מְעַקֵּם לְךָ אֶת לִבְךָ וְדַעְתָּךְ,
 וְאַתָּה נִשְׁבֵּר לְגַמְרִי. וְעַל־כֵּן רֵאֵה לְהִרְגִיל אֶת עֲצֻמְךָ
 לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל
 מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אִישׁ עִם
 רֵעֵהוּ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת הַכֹּל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת
 גָּמוּר בְּלִשׁוֹן עֲצֻמָּךְ, הֵינּוּ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלֶךְ, וְאַף
 שְׁבַתְחֻלָּה יְדֻמָּה לְךָ, שְׁאִין מִי שְׁשׁוֹמֵעַ וּמְאַזִּין וּמְקַשֵּׁיב
 לְךָ, עִם כָּל זֹאת, אִם תִּהְיֶה חֲזוֹק בְּזֶה, אֲזִי לֹאט לֹאט
 תּוֹרִיד אֶת הַחֲלוּדָה מִמֶּךָ, שֶׁהִיא הַכְּפִירוֹת וְהַעֲצָבוֹן
 וְהַדְּכָאוֹן, וְתִתְחִיל לְהִרְגִישׁ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ
 וְאֶת עֲרֵבוֹת נְעִימוֹת זֵיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִרְאֶה
 בְּעֵינַי שְׁכֻלְךָ וּבְעֵינַי הַבָּשָׂר שְׁלֶךְ, אִיךָ שְׁבוּדָאֵי עוֹד
 "יְהִי טוֹב" לְךָ, וְאַסּוּר לְהִתְיַאֵשׁ עֲצֻמְךָ בְּשׁוֹם אַפֶּן
 שְׁבַעוּלָם, אֲפֹלוּ בְּהַמְצָבִים הַכִּי גְרוּעִים, כִּי גַם שָׁם
 גְּנוּזִים רַחֲמֵי יִתְבַּרְךָ.

י.ד.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, כִּי בְּזֶה שְׁאַתָּה
 מוֹשֵׁף עֲצֻמְךָ בְּכָל פַּעַם אֶל הַצַּעַר, אִינְךָ פּוֹעֵל כָּלֵל,

אֲדַרְבֶּה אֶתְּהָ עוֹד מִכְּכִיד צַעֲרָךְ הַקָּשָׁה, וּמִתְמַרֵּר יוֹתֵר
 בְּלִבְךָ, וְאֶתְהָ נּוֹפֵל בְּדַכְּאוֹן פְּנִימִי יוֹתֵר, עַד שְׁמִי יוֹדֵעַ
 אִם מֵרֵב הָעֲצָבוֹן וְהַדְּכָאוֹן וְהַמִּתַּח שְׁסוֹכְבִים אוֹתְךָ עַל-
 יְדֵי-זֶה לֹא תַחֲלֶה, חֶסֶם וְשִׁלּוּם, בְּאִיזוֹ מַחֲלָה, כִּי עָלֶיךָ
 לְדַעַת, כִּי רַב רַבָּם שֶׁל אֱלֹהֵי הַסּוֹכְלֵי חֲלָאִים זֶה לָהֶם רַק
 מִקְטָנוֹת דַּעַתָּם וּמַחֶם, עַד שֶׁנִּשְׁכָּרִים לְגַמְרֵי וְזֶה מִשְׁלִיךְ
 אוֹתָם בְּבֵית חוֹלִים רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, עַל-כֵּן רְאֵה לְהַתְחַזֵּק
 וְהִיֵּת לְאִישׁ, וְהִרְגֵּל עֲצֻמָּךְ לֹמֵר "יְהִיָּה טוֹב", וְתִצָּא
 מִהֵיאוּשׁ וְהִמְרִירוֹת שְׁלֶךְ, וְתִכְטַח בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, אֲשֶׁר
 בְּיָדָי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, אֲזַ תִּרְאֶה נּוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר
 יַעֲשֶׂה עִמָּךְ, שְׁבֹאֲמֵת תִּזְכֶּה "שְׂיִהְיֶה טוֹב" לְךָ תָּמִיד, כִּי
 הַתְקוּהָ וְהַבְטָחוֹן זֶה עֵקֶר קִיּוּם הָאָדָם בְּגִשְׁמִי וּכְרוּחָנִי;
 אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וְאֲזַ בְּיָדָי "יְהִיָּה טוֹב" לוֹ
 בְּזֶה וּבְכָא.

טו.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי רַב רַבָּם שֶׁל
 חוֹלֵי הָעֲצָבִים, זֶה נִגְרָם לָהֶם רַק עַל-יְדֵי רַבּוּי הַדְּאָגוֹת
 וְהִמְרִירוֹת וְהַפְחָדִים הַיִּתְרִים שֶׁמְשִׁיכִים עַל עֲצָמָם
 מִהַשְׁעָמוּם שֶׁמְשַׁעֲמָם אוֹתָם, וְעַל-כֵּן הִרְגֵּל עֲצֻמָּךְ לֹמֵר

תמיד שְׁתֵּי מְלִים אֵלוֹ "יְהִיָּה טוֹב", וּבְזֶה תִּגְרַשׁ מִמֶּךָ
 אֶת הַדְּאָגוֹת וְהַמְּרִירוֹת, וְתִבְטַח בְּבִטְחוֹן חֶזֶק בּוֹ
 יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, כְּמוֹ שֶׁלֹּא עֲזַב
 אוֹתְךָ עַד עַכְשָׁיו. וְעֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי רַב רַבָּם שֶׁל אֵלוֹ
 הַחוֹלִים עַל מַחְלוֹת עֲצָבִים, אֲשֶׁר מִזֶּה נִמְשָׁכִים אַחֲרֵי-
 כֶּף כָּל מִינֵי מַחְלוֹת וְחִלָּאִים מְדַמִּים, שֶׁבְּנֵי אָדָם מְדַמִּים
 לְעֲצָמָם, הֵיוּ יְכוֹלִים לְהִתְרַפֵּא מִזֶּה לְגַמְרֵי, אִם רַק הָיוּ
 הוֹלְכִים בְּשֵׁטָה זוֹ שֶׁל — לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לִזְמַר תְּמִיד
 שְׁתֵּי מְלִים אֵלוֹ "יְהִיָּה טוֹב", וְאֵז יִזְכֶּה לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה
 בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד, וְכָל חַיָּו יִשְׁתַּנּוּ לְטוֹבָה.

טז.

אֶהוּבִי, אַחִי, הַיְקָר! לָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ אֶת
 עֲצָמְךָ תְּמִיד אֶל הַצָּעֵר וְהַיְסוּרִים? ! מִדּוּעַ לֹא תִרְגֵּל
 אֶת עֲצָמְךָ לִזְמַר בְּכָל פַּעַם "יְהִיָּה טוֹב"? ! לָמָּה אַתָּה
 צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל חַיֶּיךָ בְּמִשְׁקָפִים שְׁחוּרוֹת, וּכְאֵלוֹ
 אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, מִדּוּעַ לֹא תִסְתַּכֵּל עַל חַיֶּיךָ
 בְּמִשְׁקָפִים לְבָנוֹת וּבְהִירוֹת — שְׁעָדִין יֵשׁ לָךְ תִּקְוָה,
 וּבְוַדַּאי "יְהִיָּה טוֹב" לָךְ, וְאֵז — אִם תִּרְגֵּל עֲצָמְךָ
 לְחִיוֹת חַיֶּיךָ בְּאִפְסָן כְּזֶה — לְבִטָּח רַק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִידַע

אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, אז ישתנה
 לגמרי מהלך חייה, ותזכה לחיות חיים נעימים
 וברוכים.

יז.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק את עצמך בכל
 מיני אפנים שבעולם, ואל תפל בדעתך כלל, בטח
 בהשם יתברך, ועשה טוב, והוא בודאי לא יעזב אותך,
 ואף שנדמה לך עכשו כאלו אבד מנוס ממך, חס
 ושלוש, מרב צרותיך ודאגותיך מפל מה שעובר עליך,
 אף-על-פי-כן ראה לחזק את עצמך בבטחון חזק, כי
 הבטחון מחזיק את האדם, וכללו בו יתברך, ועקר
 שלמות הבטחון — שיהיה רגיל לומר תמיד בודאות
 "יהיה טוב", ועל-ידי שיהיה חזק בזה — לומר כך,
 אפלו בהמצבים הכי קשים והכי מרים, וכן יחזק את
 אחרים ויהיה רגיל לומר להם תמיד אל תדאגו "יהיה
 טוב", אז באמת "יהיה טוב", כי הכל הולך כפי
 החלטת האדם באמונה ובטחון חזק בו יתברך; אשרי
 מי שמחזק את עצמו בבטחון חזק בו יתברך, ואז טוב
 לו לנצח.

יח.

אחי היקר! ראה לחזק את עצמך בבטחון חזק, ותאמין בו יתברך, שבודאי "יהיה טוב" לך, ולא לעולם יהיה לך כל-כך מר בחייה, ראה להפוך את החשך שלך לאור, וזה עקר מעלת האדם בזה העולם — שיכול להחזיק מעמד, ובתקף קטנותו ודחקותו מחזק את עצמו, ויכול להפוך את החשכות לאור גדול. ועליך לדעת כי על כל בריה שבעולם עובר בחייה בזה העולם אור וחשך, חשך ואור, הנה מאיר לו לאדם, והנה חשך בעדו, וככה מתגלגל ומסתובב מצב רוחו, ועקר שלמות האדם בזה ובכא — מי שיכול להחזיק מעמד, ומחזק את עצמו בעת חשכותו, ומתפכה לאור גדול, ולמעלה בכל העולמות משתבחין עצמם עם אדם בזה, שיכול להחזיק מעמד ומצב, ומחזק את עצמו אפלו בהמצבים הכי קשים ומרים, ואומר תמיד "יהיה טוב", ומתפך את החשך שעובר עליו לאור גדול. אשרי לו!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קוֹנְטְרָס

סֵם הַמּוֹת

יְעוֹרֵר וַיִּזְהִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְבְרַח מִכָּל מִינֵי סְמֵי
מּוֹת שֵׁישׁ עֲכָשׁוּ בְּרַחוּב, וַיַּחֲזֵק וַיֹּאמֶץ אֶת נַעֲרֵי
יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּלְפְּדוּ כָּבֵד בְּפֶח יְקוּשׁ וְלָקְחוּ סְמִים —
אֵיךְ לְצֵאת מִזֶּה.

*

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיה
רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלָב

עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר הִדְעוֹת
וְהַחֲכָמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הַכּוֹפְרִים
וְהַמְשֻׁכִּילִים הֵן סַם הַמָּוֶת לְנַפְשׁ
בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִזֶּה
כְּמוֹ שֶׁמִּתְרַחֲקִים מֵאֵשׁ שׁוֹרֶפֶת, פִּי
בְּנִקְל לְהִשְׁרֹף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקעט)

קוֹנְטֵרס

סֵם הַמּוֹת

.א

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! רְאוּ לְשֹׁמֵר אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד
מְאֹד מְכֹל מִיְנֵי סְמֵי הַמּוֹת הַנִּמְצָאִים עֲכָשׁוּ בְּרַחֲוֹב,
אֲשֶׁר הִכְנִיסוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם לְסַמָּם אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים,
וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הִבִּיאוּ אֶת זֶה גַם לְבְנֵי הַנְּעוּרִים
מֵעַם יִשְׂרָאֵל ; וְעַל-כֵּן רְאוּ לְשֹׁמֵר אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד
מְכֹל מִיְנֵי סְמֵים הַהוֹרְסִים אֶת חַיֵּי הָאָדָם, וְהוֹרְגִים אוֹתוֹ
לְגַמְרֵי, וְאֵף שֶׁבְּתַחֲלָה הִיא תַאֲוָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי זֶה
מְכַנֵּס בְּאָדָם כָּל מִיְנֵי דְמִיוֹנוֹת, וּמוֹצִיא אוֹתוֹ מִחַיֵּי
הַמְּצִיאוֹת, וּמְכַנֵּס בּוֹ חַיִּים שֶׁל דְּמִיוֹנוֹת וְחֲזִיוֹנוֹת,
וּבְתַחֲלָה נִרְאָה כְּמַתּוֹק, אֲכָל לְבַסּוֹף הוּא מְרֹר כְּלַעֲנָה,
וְהוֹרֵס אֶת הַחַיִּים לְגַמְרֵי, וּמִי שֶׁנִּלְכַּד בְּלִקְיַחַת סְמֵים,

אזי כל חיינו נהרסים לגמרי; ועל-כן בני ובנותי היקרים, ראו לשמר את עצמכם מאד, ואל יטעה אתכם יצרכם, ותברחו מכל מיני סמים שבעולם, אשר רק הורסים את חייכם, זכרו זאת, כי עדין אתם צעירים, וכל העולם לפניכם, ובזה שתקחו, חס ושלום, איזה סם מסמי המות, אתם הורסים את חייכם, והורסים את עולמכם, לכן שמרו עצמכם מאד מאד מכל מיני פתויים שירצו לפתות אתכם לקחת סמים, עליכם לדעת, כי סם מות הוא זה, ורק הורס את חיי האדם; אשרי מי שיש לו שכל בדעתו, ובורח מכל מיני סמי המות.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי כל הדעות הנפסדות שיש עכשו ברחוב הם סם המות, המסמם את מח ולב האדם, והורסו לגמרי, ומאבדו משני העולמות, ולכן ראו להשמר מאד מאד עם מי אתם מתחברים ומי הם חבריכם, כי בנקל שתהרסו את חייכם לנצח, חס ושלום, כי דרך האדם להמשיך אחר חבריו, ואם חבריו הם משחתים ומלאים זמה

סם המות

רכז

וּטְמָאָה, עַל-יְדֵי-זֶה יִכְנִיסוּ בּוֹ גַם-כֵּן אֶת סֵם הַמּוֹת
שֶׁמֶנַח אֶצְלָם; לְכֵן בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שִׁמְרוּ עֲצָמְכֶם
מְאֹד מְאֹד עִם מִי אַתֶּם מִתְחַבְּרִים, וְאֵל תִּנְיָחוּ שְׂיַעֲשׂוּ
לָכֶם שְׂטִיפַת מַח בְּכַפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת וְדַעוֹת נִפְסְדוֹת,
אֲשֶׁר הוּא סֵם הַמּוֹת, זְכְרוּ הֵיטֵב אֶת שְׂרֵשׁ קִדְשְׁתְּכֶם,
שֶׁאַתֶּם זֹרַע בְּרֶךְ הַשֵּׁם, וְאַתֶּם בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וּבְנוֹתָיו, זֹרַע
אַמֶּת, זֹרַע קִדְשׁ, וְלָכֵן שִׁמְרוּ אֶת עֲצָמְכֶם מִכָּל מִינֵי סְמֵי
הַמּוֹת — דַּעוֹת נִפְסְדוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ עֲכָשׁוּ בְּרַחוּב, אֲשֶׁר
רַק הוֹרְסִים אֶת חַיֵּי הָאָדָם, וּבְזֶה שֶׁתִּשְׁמְרוּ אֶת עֲצָמְכֶם
עִם מִי אַתֶּם מִתְחַבְּרִים, וְתִתְחַבְּרוּ רַק עִם יְרֵאֵי הַשֵּׁם,
עַל-יְדֵי-זֶה תִזְכּוּ לַהֲיֹת בְּרִיאִים בְּרוּחַ וּבִנְפֶשׁ, בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת, וַיְמִי חַיֵּיכֶם יִהְיוּ חַיִּים יְפִים, חַיִּים שֶׁל בַּר
יִשְׂרָאֵל; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְצִיֵּית!

ג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! שִׁמְרוּ עַל יְמֵי נְעוּרֵיכֶם וְאֵל
תִּנְיָחוּ שְׂיַפְתֶּה אַתְּכֶם יִצְרָכֶם הָרַע לְלָכֵת אַחַר דְּרָכִים
מְקַלְקְלוֹת, שֶׁזֶה הוּא סֵם הַמּוֹת לַגּוֹף וְלַנְּשָׁמָה, חוּסוּ
וּחְמְלוּ עַל עֲצָמְכֶם, וְאֵל תִּבְלוּ אֶת הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת
הַטּוֹבִים בְּהֶכֶל וָרִיק, אֲשֶׁר לְבִסוּף תִּהְיוּ נְאֻכָדִים

ברוחניות ובגשמיות על-ידי סם המות שמציעים לכם, הן הסמים שמוכרים ברחוב, או מה שמכבדים אתכם בבית, והן סם המות של החוברות של נאוף, ערם, שקוץ ותעוב, והשבועונים והירחונים, שיוצאים בכל פעם עם כל מיני תמונות מתעבות, המגרות את האדם לנאוף וזנות, והוא סם המות ממש, כי אפלו בגשמיות מי שנמשך אחרי זה מכלה את ימיו ואת כחותיו בהבל וריק, ומכל שפן ברוחניות, שמטמא את נשמתו; לכן, בני ובנותי היקרים! ראו לברח מכל זה, ואל יטעה אתכם יצרכם, כאלו יש בזה איזה ממשות, כי הכל דמיונות — לקחת את הימים והלילות הכי יפים של נעוריתכם, ולבסוף תתחרטו איך בליתם את ימי נעוריתכם וכו', ואיך ברחו לכם שנותיכם הכי יפות בטמאה וזהמה, ונעשיתם מסממים על-ידי סם המות הזה.

ד.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ואם כבר נפלתם בפח יקוש, ונכשלתם במה שנכשלתם, ולקחתם סמים, רחמנא לצלן, ראו לעשות כל מיני פעולות שבעולם לברח מזה

כמו שבורחים מאש שורף, ותלכו אל רופא שירפא אתכם, וינקה את דמכם וגופכם מסם המות הזה, ותברחו מכל החברים שפתו אתכם לקחת את סם המות הזה, וכן אם כבר נכשלתם בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, ובזנות, שקוץ ותעוב וערם וכו' וכו', ראו לברח מסם המות הזה, ותחזרו בתשובה שלמה, כי הקדוש ברוך הוא אב הרחמן, ומחפה ומצפה לכל אדם, שישוב בתשובה שלמה, ואם ישוב — מיד מקבלו, כי הוא יתברך צופה ומביט על כל נשמה ונשמה, וחס וחומל עליה, ואם האדם זוכה לחזור בתשובה, מיד מקבלו: לכן ראו, בני ובנותי היקרים, לזרק ממכם את סם המות, ותתחילו דף חדש בחייכם, ותמשיכו בכם אמונה פשוטה בו יתברך, לידע ולהודיע ולהודע, שהוא יתברך מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ועל ידי ידיעות אלו תזכו באמת לשוב אליו יתברך, והוא בודאי יקבלכם.

ה.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי עכשו כל

הרחובות מלאים סמי מות, המסממים את האדם
בכפירות ואפיקורסות, ומרעילים את בני־ישראל
ובנותיו ברעל מסכן, אשר מי שלוקח את הארס הזה,
לא בנקל לו לצאת ממנו, והערב רב ממלאים את כל
העולם עכשו עם כל מיני סמי מות נגדו יתברך,
ומרעילים ומסממים את נשמות ישראל בסמי המות
האלו, כדי לרחק את נשמות ישראל ממנו יתברך,
רחמנא לצלן, כי בסם המות שפּיצים הערב רב
בעולם, יש בו סם של שנאה נגדו יתברך, רחמנא
לצלן, ועל־כן ראו, בני ובנותי, מה לפניכם, ופתחו את
עיניכם, ותבינו ותשפילו מהו סם המות הזה, אשר
רוצה להכניס בכם שנאה נגדו יתברך, רחמנא לצלן,
כדי שתתרחקו ממנו יתברך, ותפלו בשאול תחתית
ומתחתיו, ותתערבו, חס ושלום, בין הגויים ואמות
העולם, לכן עצתי לכם, שתברחו אל חכמים ורבנים
אמתיים, יראי השם, המגלים ומפרסמים את אמתת
מציאותו יתברך, ויכולים לנקות לבכם ודעתכם מסם
המות הזה, שהכניסו בכם הערב רב, והם יכניסו בכם
אהבה אליו יתברך, ותזכו להתקשר ולהדבק עמו
יתברך, ויתגלה לכם האור והחיות הנפלאה שיש בכל
פרט מפרטי הבריאה; אשרי מי שאינו מטעה את

עצמו, ואשרי ואשרי מי שזוכה לברח אל חכמים
ורבנים אמתיים, יראי השם, המלמדים את תורת השם,
ומקרבים את נשמות ישראל אליו יתברך.

ו.

בני ובנותי היקרים! ראו לשמר את עצמכם מכל
מיני סמי מות המצויים עכשו בעולם, ואל יקל
בעיניכם דבר זה, כי הסמך-מם שהוא השטן רואה
שהגיע קצו, על-כן הוציא את כל כחותיו לתפס וללכד
עכשו את בני הנעורים ברשתו, ולכן מפזר את סם
המות ברחובות: הן שמוכרים כל מיני סמים לסמם את
בני-ישראל ובנותיו, ולהרגם בגשמיות, כי מי שלוקח
פעם אחת סמים, נמשך אחרי זה עוד פעם ועוד פעם
עד שקשה לו לצאת מזה, והן שמפזרים חוברות של
נאוף, שקוץ ותעוב, ומכשילים את בני ישראל ובנותיו
בנאוף הכי גרוע, בזנות וכו' וכו', במעשה שקוץ
ותעוב, וסם המות הזה של הוללות ופריצות הוא סם
מות גרוע מאד, עד שנעשה האדם כדגמת חיות היער,
שאינן מתבישות לעשות כל מיני מעשים מגנים,
ומבצעות את זה בצורה איומה, כי סם המות שיש

עֲכָשׁוּ בְּרַחוּב, שֶׁהוּא הַדְּעוֹת הַנִּפְסְדוֹת, זֶה הוֹרִיד אֶת
הַבוֹשָׁה לְגַמְרִי, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה הָאָדָם גְּרוּעַ מַחֲיָה; וְלָכֵן.
בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְשֹׁמֵר אֶת עֲצַמְכֶם מִכָּל מִינֵי
סְמֵי הַמּוֹת הַנִּמְצָאִים עֲכָשׁוּ בְּרַחוּב, וְאַל תֵּאָבֹו וְאַל
תִּשְׁמְעוּ לָהֶם, כִּי נִרְאִים בְּתַחֲלָה מִתְקִים, אֲבָל לְכִסּוּף
הֵם מָרִים מִמּוֹת, כִּי מְכַלִּים אֶת הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת
בְּהֶבֶל וְרִיק, וּמְאוּמָה אֵין בְּיָד; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לִפְתּוֹחַ
אֶת עֵינָיו, וְרוֹאֶה אֵיךְ שֶׁהַסְּמֻךְ-מֵם רוֹצֶה רַק לְסַמֵּם
אוֹתוֹ בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה
לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנוֹתָיו מִסֵּם הַמּוֹת הַמְצוּי
עֲכָשׁוּ בְּרַחוּבוֹת, שֶׁהוּא הַדְּעוֹת הַנִּפְסְדוֹת, הַכְּפִירוֹת
וְהָאִפִּיקוֹרְסוֹת וְהַשְּׁנָאָה נִגְדוּ יַתְבָּרֵךְ, הַמְמַלְאִים אֶת כָּל
הָעוֹלָם כָּלוֹ; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמַּחְזִיר בְּתִשׁוּבָה אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְנוֹתָיו, וּמוֹלִיכֶם בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה לְחֹזֵר אֵלָיו
יַתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא יַתְבָּרֵךְ אֶב הַרְחֻמָּן; אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזָה
וּבְכָא לְנִצַּח!

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזַק אֶת עֲצַמְכֶם בְּכָל
מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאַף שֶׁכָּבֵר נִלְכַּדְתֶּם בְּסֵם הַמּוֹת,

ראוי לברוח אליו יתברך, ותדעו שהוא יתברך אב
הרחמן, ושומע תפלת כל פה, ולכן הרגילו את עצמכם
לדבר עמו יתברך בלשון שאתם רגילים בה, ותספרו
לפניו יתברך את כל אשר עם לבבכם, והוא בודאי
יקבל אתכם, כי הוא יתברך שומע תפלת כל פה, כי
אין בלעדיו יתברך כלל, ואל יטעה אתכם יצרכם,
כאלו יש איזו עצה אחרת, או דרך אחרת מדרך
התורה, כי הכל הכל, כי הנה האדם כאן, והנה הוא
שם, ואף אחד אינו בטוח בחייו, אפלו על יום אחד,
ואפלו על שעה אחת, ואפלו על רגע אחד, ועל-כן אל
תניחו את עצמכם לטעות משום בריה שבְעוֹלָם, ראו
לברוח רק אל מקומות שלומדים שם את התורה
הקדושה, שהיא דעתו יתברך, ואז דיקא תרגישו סם
חיים, כי התורה היא סם חיים להאדם, ומרפאה אותו
בגשמיות וברוחניות, ומוליכה אותו בדרך הישרה,
וזוכה להתענג בנעם זיו השכינה; אשרי מי ששב
בתשובה, אשרי ואשרי מי שלומד את התורה
הקדושה, וממשיך על עצמו אור זיו התורה; אשרי לו
בזה ובכא!

ח.

בני ובנותי היקרים ! עליכם לדעת, כי מסתובבים עכשו ברחובות כל מיני טפוסים של רוצחי נפשות, המוכרים סמים ההורסים את חייכם, ולכן ראו לשמר את עצמכם מהם מאד מאד, ואל תקנו שום סמים, ואם כבר קניתם, ראו לזרק את זה, ותברחו מזה כמו שבורחים מאש שורף, כי מי שלוקח סמים, הורס את חייו לגמרי, ונופל בדמיונות וחזיונות, ובורח ממציאות החיים, וכן תברחו מכל מיני כופרים ואפיקורסים המדברים נגדו יתברך, ותדעו שהם רוצחי נפשות ממש, כי אם אדם מדבר נגדו יתברך ונגד התורה והאמונה, תדעו שהוא חיה רעה הרוצחת נפשות, וכמו שצריכים לברח מחיה טורפת, כדי שלא תטרף אותו, וכמו שבורחים מרוצח נפשות, הרוצח בני אדם, כמו כן צריכים לברח מאלו הרשעים, המוכרים את סם המות, ומטמטמים ומסממים את נשמות ישראל ; זכרו היטב, בני ובנותי, מה לפניכם, כי כל אלו המסיתים והמדיחים ומוכרי הסמים, הם גרועים מרוצחי נפשות, וגרועים מחיות טורפות, ואם תדעו זאת, ותתגלה לכם האמת, אז תוכלו להשמר

מכל אלו מוכרי סמי המות, ותצליחו בחייכם.

ט.

בני ובנותי היקרים! ראו לשמר את עצמכם מאד מאד מכל מיני דעות נפסדות, המסתובבות עכשו בעולם, שהם סם המות לגוף ולנשמה, וראו להתחבר עצמכם רק עם יראים ושלמים, ותקימו את מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, כי קדם ביאת המשיח גלה לנו רבנו, זכרוננו לברכה, שיהיו נסיונות קשים ומרים בעולם, והכפירות והאפיקורסות ימלאו את כל העולם כלו, ויהיה כמו סם המות, ומי שיקח את הרצל והארס הזה, מיד ימות מיתה נצחית; לכן, בני ובנותי היקרים, ראו להתחבר עצמכם רק אל אנשים יראים וכשרים, חכמים ורבנים, ותקבלו מהם דברי תורה, יראת שמים, ודבורי אמונה, באפן שיהיו לכם סם חיים, ותזכו לדבק את עצמכם בחי החיים כל ימי חייכם, ואז טוב לכם בזה ובכא לנצח נצחים.

י.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! שְׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִכָּל רַע, וְאֵל
 תִּנְיָחוּ שְׂיִפְתּוֹ אֶתְכֶם בְּאֵלֵי הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַפְתּוּיִים נִגְדוּ
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי מִי שְׁמַדְבֵּר נֶגְדַּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִגְדַּ
 הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְנִגְדַּ הַצְּדִיקִים הַיְרָאִים הָאֱמִתִּיִּים,
 תִּדְעוּ אֲשֶׁר דְּבוּרָיו הֵם סֵם הַמּוֹת מִמָּשׁ, וְצָרִיכִים
 לְהִשְׁמַר מְאֹד לֹא לֵהִיּוֹת בְּמַחֲצָתוֹ, וְתִבְרָחוּ מִמֶּנּוּ כְּמוֹ
 שְׁבוּרָחִים מֵאֵשׁ, וְכֵן רְאוּ לְבָרַח מִכָּל מִינֵי עֲתוּנִים וְכָלִי
 תִּקְשָׁרֶת — רִדְיוֹ וְטְלוּיָזָה, הַמְּסִיתִים וּמְדִיחִים נִגְדוּ
 יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֲשֶׁר דִּבְרִיהֶם הֵם אָרֶס וְרַעַל, סֵם
 הַמּוֹת מִמָּשׁ, וּבְזָה שֶׁתְּהִיּוּ שְׁמוּרִים מִכָּל זֹאת, תִּזְכוּ
 לְאַרְיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי
 הַתּוֹרָה נִקְרְאת סֵם חַיִּים, וּמִי שְׁלוּמַד תּוֹרָה, וּמְקַיֵּם אֶת
 מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדִי־זָה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ סֵם חַיִּים,
 וְחַי לְעוֹלָם, וּמִי שְׁבוּרָח מֵהַתּוֹרָה, וְאִינוּ מְקַיֵּם אֶת
 מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכָל שֶׁפֶן שְׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹתָיו, רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן, הֲרִי זֶה מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּסֵם הַמּוֹת, וְנִעְקַר מִן
 הָעוֹלָם, לְכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! שְׁמְרוּ אֶת עֲצֻמְכֶם
 הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֵהָעַרְב רַב שֶׁנִּתְעַרְבוּ בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל
 מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם, וּמוֹכְרִים סָמִים בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמְסַמְּמִים

את הגוף, והורגים אותו, כי מי שלוקח סמים, לבסוף הוא מת מיתה משנה, רחמנא לצלן; כמו-כן שמרו את עצמכם מהערב רב שנתערבו בינינו מאמות העולם, שהם טמאים ומטמאים, והם מסיתים ומדיחים את נשמות ישראל נגדו יתברך ונגד התורה, וכופרים בעקר, אשר זהו סם המות, שממית את נשמתו לנצח, ועל-ידי שתהיו נשמרים מכל מיני סמים בגשמיות וברוחניות, על-ידי-זה תזכו באמת לחיות חיים נעימים, ערבים ומתקים; אשרי השומע לדברי אלו, ואז טוב לו בזה ובכא לנצח נצחים.

יא.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם להיות בשמחה, שזכיתם להברא מזרע ישראל, והקדוש ברוך הוא נתן לנו את התורה הקדושה, והוא מזהירנו שלא נלך אחרי אלו מוכרי הסמים — סם המות בגשמיות, וסם המות ברוחניות, כי התורה הקדושה היא סם חיים לאדם, ומי שעוסק בתורה, זוכה לרפואה ברוחניות ובגשמיות, וכל מהלך מחשבתו הוא כבר בענין אחר לגמרי, כי הלומד תורה ומאמין בו יתברך, אז ראשו

ומחו פתוחים להשיג את החכמה העליונה, ועל-כן כל
אלו הלומדים תורה, ומאמינים בו יתברך, מחם ודעתם
פתוח, כי הם נאחזים בסם חיים, לא כן מי שהוא כופר
בעקר, רחמנא לצלן, ורחוק מהיהדות, ומכל שכן
שלוקח סמים, שהוא מטמטם לגמרי, ועוקר את עצמו
מחי החיים; על-כן, בני ובנותי, ראו מה לפניכם,
ותקימו כל מה שכתוב כאן, ותדבקו עצמכם בסם
החיים, ועל-ידי-זה תהיו נכללים בחי החיים לנצח
נצחים.

יב.

בני ובנותי היקרים! ראו לשמר עצמכם מכל מיני
דעות נפסדות, אשר הם סם המות ממש, וביותר תזהרו
מהשקפת העולם החילוני, אשר היא רחוקה לגמרי
מהתורה הקדושה, ודעות העולם הן סם המות, הממית
את האדם, ומכניס בו כפירות ואפיקורסות, לכפר
באלהי ישראל, רחמנא לצלן, ומעביר את האדם על
דעתו ועל דעת קונו, ועוקרו משרשו הנצחית, וזורקו
אל השאול תחתית ומתחתיו; ועליכם לדעת, כי קדם
ביאת המשיח, יוציא השטן את כל חציו הארסיים.

אֲשֶׁר הֵם מְלֵאִים סֵם הַמּוֹת, לְהַרְגֵם וּלְכַלּוֹת אֶת כָּל
הַקְּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל מֵאִז קִבַּלְתָּ הַתּוֹרָה; וְעַל־כֵּן רָאוּ
בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְשָׁמֹר עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד מִכָּל מִינֵי
הַשְּׂקִפּוֹת זָרוֹת וְדַעוֹת נִפְסָדוֹת, שֶׁהֵם נִגְדַּד דַּעַת תּוֹרַתְנוּ
הַקְּדוֹשָׁה, וְתַדְעוּ שֶׁהֵם סֵם הַמּוֹת מִמֶּשׁ; אֲשֶׁרֵי מִי
שִׁישְׁמֹר אֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת נַפְשׁוֹ זָרְעוּ בְּעֵתִים הַלְלוּ.

יג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְהִתְרַחֵק מִכָּל מְקוֹם
שִׁישׁ שֵׁם אֵיזָה רֵיב וּמַחְלָקָת, כִּי הַמְּקוֹם הַהוּא הוּא
מְקוֹם סֵם הַמּוֹת, אֲשֶׁר מִי שֶׁרַק עוֹמֵד שָׁם, יְכוּל לִפְלֹ
בְּנִפְיָלָה כְּזוֹ, שֶׁלֹּא תִהְיֶה לוֹ תְּקוּמָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי
הַמַּחְלָקָת הַיָּא אֵשׁ שׁוֹרְפָתָה, עַד שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּא, פְּרָשָׁה ל'): אֵין דְּבַר טוֹב, וְאֵין
שְׁלוֹם יוֹצֵא מִתּוֹךְ מְרִיבָה, וְקִיֵּן לֹא נִגַע בְּאַחִיו, אֲלֵא
מִתּוֹךְ מְרִיבָה וְכוּ', עֵיֵן שָׁם, וְאֲמָרוּ (בַּמְדָּבָר רַבָּא, פְּרָשָׁה
י"ח): כַּמָּה קָשָׁה הַמַּחְלָקָת, שְׂבִית דִּין שֶׁל מַעְלָה אֵין
כּוֹנְסִין אֲלֵא מִבֵּין עֲשָׂרִים, וּבֵית דִּין שֶׁל מַטָּה מִבֵּין
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, וּבְמַחְלָקָתוֹ שֶׁל קִרְחָא, תִּינוּקוֹת בְּנֵי יוֹמָן
נִשְׂרָפוּ וְנִבְלְעוּ וְכוּ', עֵיֵן שָׁם; הֲרֵי לָכֶם, שְׂאֵין עוֹד סֵם

המות כמו מדת המחלקת וצריכים לברח משם כמו שבורח מאש בוערת; ואשרי מי שמרגיל את עצמו לילך בדרך נעם ובדרכי שלום, אשר זה פנים המכבים את האש, והם סם חיים לאדם, כי אין לה עוד חיים בעולם הזה ומכל שכן בעולם הבא, כמו מדת השלום.

יד.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם להתחבר רק עם יראים וכשרים, שומרי תורה ומצוות, החזקים באמונה הקדושה, ומקימים מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, וראו לברח מכל מיני חברים רעים, אשר הם סם המות, רחמנא לצלן, ובנקל לפל על ידם בשאל תחתית ומתחתיו, ולא תהיה לו תקומה, כי דרך האדם להמשך אחר חבריו, ועל-כן מה טוב ומה נעים אם תתחברו עצמכם תמיד רק עם אנשים כשרים, יראים ושלמים, המאמינים בו יתברך, וזכרו זאת היטב, כי אלו החברים הרחוקים ממנו יתברך, וכופרים בעקר, הם כסם המות ממש, ואוי לו למי

שְׁנוּפֵל בְּשִׁכְנוּתָם וּבְחֻלְקָם, כִּי גַם הוּא יִתְהַפֵּף לְהִיּוֹת
 כְּמוֹתָם, חֵס וְשָׁלוֹם; עַל-כֵּן רְאוּ לְהִתְחַבֵּר רַק עִם
 יְרֵאִים וְשִׁלְמִים וְתַמִּיד תְּצִיְתוּ אֶת הַחֲכָמִים שְׁבִדְדוֹר,
 וְכָל דָּבָר קָשָׁה תִשְׁאַלוּ רַק אוֹתָם, כִּי הֵם סָם חַיִּים,
 לְאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא; אֲשֶׁר־י מִי שֶׁמֵתְחַבֵּר
 עִצְמוֹ אֶל יְרֵאִים וְשִׁלְמִים, חֲכָמִים אֲמֵתִיִּים וּמְצִיעַ
 לְפָנֵיהֶם תַּמִּיד אֶת כָּל סְפִקוֹתָיו וְשִׁאלוֹתָיו, וְאִינוּ בּוֹטְחִים
 בְּעִצְמוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא.

טו.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי קֹדֶם בִּיאַת
 הַמְּשִׁיחַ יִמְלֵא הַסְּמֹךְ-מֵם וְכַת דְּלִיָּה אֶת כָּל הָעוֹלָם
 כְּלוּ בְּסָם הַמּוֹת שֶׁהוּא כָּלֵל הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת
 לְכַפֵּר בְּאֱלֹהֵי עוֹלָם אֱלֹהִים חַיִּים, וּמִי שֶׁלֹּקַח אֶת סָם
 הַמּוֹת הַזֶּה, וְטוֹעֵם אוֹתוֹ, מִיָּד מֵת מֵיָתֵה נְצַחִית, וְעַל-
 כֵּן עֲלֵיכֶם לִשְׁמֹר אֶת עִצְמְכֶם מְאֹד מְאֹד לֹא לְקַחַת אֶת
 הַשְּׁקִפּוֹת הָעוֹלָם הַחִילוּנִי שֶׁהֵן סָם הַמּוֹת מִמָּשׁ לְגוֹף
 וּלְנֶפֶשׁ, רַק רְאוּ לְבָרַח תַּמִּיד אֶל חֲכָמִים אֲמֵתִיִּים
 הַמְּלַמְּדִים תּוֹרָה בְּרַבִּים, אֲשֶׁר אֵין לָכֶם עוֹד סָם חַיִּים
 כְּמוֹ מִי שֶׁמְצִיַת אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ

ואָרְךָ יָמֵינוּ, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְדַעַת, כִּי צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ
 הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שֶׁלֹּא תִלְכְּדוּ
 בְּרִשְׁתָּם הַטְּמָאָה, וְשֶׁלֹּא תִטְמְאוּ מִסֵּם הַמּוֹת שְׁלָהֶם,
 וְאַל תִּחְשְׁבוּ שֶׁזֶה דְּבַר קָל, כִּי מִי שֶׁהֲרִגִיל אֶת עֲצָמוֹ
 לְטַעַם מִסֵּם הַמּוֹת, קָשָׁה לוֹ לְהַפְרִד מִזֶּה, וְכִמוֹ שֶׁהוּא
 בְּגִשְׁמִיּוֹת עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, שְׁמוֹכְרִים כָּל מִינֵי סָמִים
 אֲרִסִּים לְבְנֵי הַנְּעוּרִים, וְהֵם קוֹנִים אֶת זֶה בְּכֶסֶף מְלֵא,
 וְטוֹעֲמִים אֶת זֶה — הֵן בְּדֶרֶךְ עֲשׂוֹן, וְהֵן בְּדֶרֶךְ רִיחַ,
 וְהֵן בְּדֶרֶךְ זְרִיקוֹת וְכוּ' וְכוּ', וּבִשְׁעָה שֶׁטוֹעֲמִים אֶת סֵם
 הַמּוֹת הַזֶּה, נִכְנָסִים בְּדַמְיוֹן שֶׁל הַתְּעֵלוֹת רוּחָנִית וְכוּ',
 וְחוֹשְׁבִים בְּהִזְיוֹת וּבְדַמְיוֹנוֹת, וּבוֹרְחִים מֵהַמְּצִיאוֹת,
 וְנִדְמָה לָהֶם כְּאִלוֹ הַתְּעֵלוֹ בְּהַשְׁכָּלָה וְכוּ', וּבִקְאֻמַּת הֵם
 הוֹרְגִים אֶת עֲצָמָם מִמֶּשׁ, כִּי כִשְׁהַסָּמִים נִכְנָסִים בְּדָם,
 זֶה הוֹרֵס לְאָדָם אֶת כָּל הַגּוּף, וְקָשָׁה וְכָבֵד אַחֲר־כֵּן
 לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִזֶּה, כִּי הַהֲרִגִיל נַעֲשֶׂה טָבַע, עַד שֶׁיֵּשׁ
 בְּנֵי נְעוּרִים, שְׁכָל-כֵּן מְכוּרִים לְסָמִים, שֶׁקָּשָׁה וְכָבֵד
 לָהֶם לְצֵאת מִזֶּה, וְכִמוֹ-כֵן הוּא בְּרוּחָנִיּוֹת, שֶׁמְמַלְאִים
 אֶת כָּל הַרְחוּבוֹת עֲכָשׁוּ בְּסֵם הַמּוֹת שֶׁהוּא כָּלֵל הַדְּעוֹת
 הַנִּפְסְדוֹת, הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת לְכַפֵּר בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וּמְחַדִּירִים אֶת זֶה בֵּין בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּבִשְׁעָה שֶׁהֵם
 לוֹקְחִים אֶת סֵם הַמּוֹת הַזֶּה, חוֹשְׁבִים כְּאִלוֹ הֵם נַעֲשִׂים

סם המות

רמג

משכילים וחכמים, אבל בתוך כך הם לא מרגישים שנעשים מסממים, עד שהורסים והורגים את נשמתם לגמרי, ולא תועיל להם שום תקנה; לכן, בני ובנותי היקרים, ראו לשמר את עצמכם לא לקנות שום סם המות בגשמיות מכל עוברי דרכים, ואפלו שירצו לשכנע אתכם, תלעגו להם, ותברחו מהם, כדי שלא תהרסו בגשמיות, וכמו־כן אם ירצו למכר לכם את זבל הכפירות והאפיקורסות של מינים ואפיקורסים, תברחו מהם, ותלעגו להם, ולא תתנו שיוכלו לשכנע אתכם, ואז — אם תהיו חזקים מאוד מאוד לברת מכל מיני סמי המות — בין ברוחני ובין בגשמי, אז תהיו בריאים בגופכם ובנפשכם, ותצליחו תמיד בחייכם.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הַעֲתֵק מִסְפָּר שׁו"ת "אֲשֶׁר בִּנְחָל"

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר
לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְהִנֵּה לְחֹזֵר עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל
הוּא אֵךְ לְמוֹתֵר, כִּי סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ הִפָּךְ בָּהֶם וְהִפָּךְ בָּהֶם,
וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּע לְנִפְשֶׁךָ, כִּי בְּאַמַּת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם עֲצוֹת
נוֹרָאוֹת, עֲצוֹת קְלוֹת, אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם, וְלִכְּן
כָּל אֵלוֹ שָׁזָכּוּ לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הִצְלִיחוּ עַד מְאֹד.
וְהַכֵּלֵל וְהַעֲקָר הַיּוֹצֵא מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת —
לְחַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם וְלֹא לְשִׁים לֵב כְּלָל לְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר
עָלָיו, כִּי הִצְלַחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא מִדַּת הַתְּחַדְּשׁוֹת,
שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁכַּח בְּכָל פַּעַם הָעֵבֶר, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְאִז
דִּיקָא יִצְלִיחַ, וְלִכְּן רָאָה לְהַסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִכָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ,
וְתַמִּיד תִּזְכֹּר כִּי אֵין לְךָ עֵבֶר כְּלָל, רַק לְהִתְחַדֵּשׁ, וְאִז תִּהְיֶה הַכִּי
מִצְּלַח בְּחַיֶּיךָ בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי כְּשֶׁאָדָם שׁוֹכַח
אֶת הָעֵבֶר שְׁלוֹ, הוּא יָכוֹל לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ וְכָל תְּפִלָּה
שְׁלוֹ הִיא בְּהִתְלַהֲבוֹת חֲדָשָׁה, וּמִתְפַּלֵּל מְלָה בְּמְלָה כְּאֵלוֹ עוֹד
אֵף פַּעַם לֹא הִתְפַּלֵּל, וְכֵן בְּעִנְיָן לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, יִלְמַד
בְּחֶשֶׁק חֲדָשׁ, כְּאֵלוֹ אֵף פַּעַם לֹא לְמַד, וְכֵן הוּא בְּקִיּוֹם הַמְצוּוֹת
הַעֲקָר הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת; וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ שְׁלֹא בָּא אֶל מְדַרְגָּתוֹ
אֲלֹא עַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּחַדְּשׁוֹת "פְּרִישׁ גִּי", וְזֶה חֲשׁוֹב בְּשָׂמִים;
אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיאֲחֹז בְּזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

(מִכְתָּב אֶלְךָ יוֹ, חֶלֶק ט')

קוֹנְטֵרַס

חֹשֶׁב מַחְשְׁבוֹת

יִגְלֶה אֶת מַעֲלַת מַחְשְׁבֹתוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְאִיךָ
יְכוּל לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי קִדְשַׁת הַמַּחְשְׁבָה לְהִיּוֹת דְּבוּק תָּמִיד
בּוֹ יִתְפַּרֵּךְ. וְלִהְפֹּךְ יִגְנֶה אֶת גְּנוּת הַמַּחְשְׁבוֹת הַזְּרוּת
וְהַהֲרָהוּרִים הַרְעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, אֲשֶׁר פּוֹגְמִים
בְּנַשְׁמָתוֹ, וְעוֹקְרִים אוֹתוֹ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמְפִילִים אוֹתוֹ
לְבֵאֵר שַׁחַת.

*

בְּנוֵי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֶךְ הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹרְצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵינוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹרֶךְ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיָּה

רַבֵּי נַתָּן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהֱרַק הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֶלֶב

עִיָּה "ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י, אָמַר אֲשֶׁר קִדְּשֵׁת וְטָהַרְת
הַמַּחְשָׁבָה אֵין מִי שְׁיִשְׁיג כָּלֵל, כִּי
הַמַּחְשָׁבָה הִיא יָם הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְעַל
יָדָהּ יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת עַד אֵין סוּף, אַךְ נֶגְד
זֶה מִתְפַּשְׁטוֹת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא
אַחֲרָא, לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת אֲמַתַּת
מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז נִחְשָׁךְ מִחוּ
וּמַחְשָׁבָתוֹ בְּמַחְשָׁבוֹת זָרוֹת, וְנִתְלַבְּשֵׁת
נִשְׁמָתוֹ בְּלְבוּשֵׁין אוֹכְמִין (שְׁחוּרִים), עַל-
כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁשׂוֹמֵר עַל מַחְשָׁבָתוֹ תָּמִיד.
(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקפ)

קוֹנְטֵרַס

חוֹשֵׁב מַחְשָׁבוֹת

.א

אָחִי הַיָּקָר! עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי מַחְשָׁבוֹתוֹ שֶׁל אָדָם
הִיא הַלְבוּשׁ הַחִיצוֹנִי שֶׁל הַנְּשָׂמָה, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם
זוֹכֶה לְהִרְגִיל עֲצָמוֹ לְחַשֵּׁב תָּמִיד רַק מַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת,
אֲזִי זוֹכֶה לְהִלְבִּישׁ אֶת נַשְׂמָתוֹ בְּלְבוּשִׁים נְאִים וַיִּקְרִים,
עַד שֶׁבְּמִשָּׁךְ הַזְּמַן עַל-יַד־זֶה יִזְכֶּה שְׁתַּגַּלֶּה אֵלָיו
נַשְׂמָתוֹ בְּעֲצָמָה, וְתַעֲזֹר לוֹ בְּכָל הָעֲנָנִים — הֵן
בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, וְתַגַּלֶּה לוֹ רְזִי וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת
מֵה שֶׁהַנְּשָׂמָה מַשְׁגֶּת בְּרוּחָנִיּוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, וְכָל

מה שתזכה לקדש ולזכך יותר את מח מחשבתך, כמו-כן תזכך את לבושי נשמתך, ויאיר עליך אורו יתברך בגלוי נורא ונפלא עד מאד, ולהפוך עקר הירידות והנפילות וההשלכות והקלקולים שנגרמים לעצמו הם על-ידי שמכניס צרה במח מחשבתו, ומרהררה הרהורים רעים, וחושב מחשבות מגנות, ומדמה לעצמו דמיונות והבלים, שאז מלביש את נשמתו בלבושים מטנפים ומלכלכים, ומשם נגרמות לו כל הצרות והיסורים, הדחקות והמניעות וכל המרירות והרעות שסובל; על-כן ראה, אהובי אחי היקר, לקדש ולטהר את מח מחשבתך, שזה לבוש נשמתך, ותחשב תמיד רק מחשבות טובות, ורק ממנו יתברך, ואז תראה נפלאות, ואם תתמיד בדבר זה לחשב רק מחשבות קדושות, אז במשך הזמן תרגיש הארה גדולה ועצומה, ותזכה להתקרב אליו יתברך, ולהשיג השגות אלקות.

ב.

אחי היקר! עליך לדעת, פי המחשבה גבוהה מאד מאד, ועם מחשבתו יכול לעלות ברום גבהי

מְרוֹמִים, כִּי הַמַּחְשְׁבָה הַיָּא מִשְׁכָּן הַנְּשֻׁמָּה, וְכִשְׁזוּכָה לְטֵהַר וְלִקְדָּשׁ וְלְזִכָּר אֶת מַחְשְׁבֹתוֹ, וְחֹשֶׁב רַק מִמְּנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן אִם יִתְמִיד בְּזֶה, יִזְכֶּה שִׁפְתָּח מַחְשְׁבֹתוֹ, וְיִתְחִיל לְרִאוֹת בְּעֵינָי שְׁכָלוֹ יְחוּדֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, לְשָׁמֵר מֵעַכְשָׁיו אֶת מַחְשְׁבֹתָךְ, וְתִרְגֵּיל עֲצֻמָּךְ לְחֹשֶׁב רַק מַחְשְׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְתִצְיֵר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שְׁכָל הָעוֹלָם כָּלוֹ: דוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכֹל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִכְנִיִּס מַחְשְׁבֹתָךְ בְּדַבָּר זֶה מְאֹד, עַד שֶׁבְּאַמַּת תִּרְאֶה וְתִרְגִּישׁ אֶת אַמַּתֵּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְמִשְׁךְ הַזְּמַן — אִם תִּהְיֶה רְגִיל בְּזֶה, תִּזְכֶּה לְזִכְרוֹךְ וְטִהָרֵת הַמַּחֲיִן בְּזֶה, עַד שֶׁתִּשְׁיֵג מְדַרְגּוֹת עֲצוּמוֹת בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁלֹא שַׁעֲרֵת מִיָּמֶיךָ.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, כִּי עַקֵּר הָאָדָם הוּא הַמַּחְשְׁבָה שֶׁהִיא לְבוֹשׁ הַנְּשֻׁמָּה, וְעַל־כֵּן צָרִיכִין לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד אֶת מַחְשְׁבֹתוֹ — שִׁיחֹשֶׁב רַק מִמְּנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יַחְמִיץ אֶת מַחְשְׁבֹתוֹ בְּהִרְהוּרִים רָעִים

ועקממיות עליו יתברך, ולא יחשב בתאוות רעות, שכל זה סם המות ממש להנשמה, וצריכין לעשות כל מיני פעולות שבעולם לדחות את סם המות הזה שהוא המחשבות הזרות והרעות מדעתו, שלא יטמאו את נשמתו, כי המחשבות הזרות הן מטמטמות את מחו ודעתו, ועל-ידי-זה קשה לו להתפלל אליו יתברך, וקשה לו לשמח עמו יתברך, והוא בדגמת החמץ שאסורו במשהו; ועל-כן צריכים לשמר מאד מאד את מח מחשבתו מחמץ שהוא חמוץ המת, העוקר את האדם ממנו יתברך, ומטמטם את לבו לגמרי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה').

ד.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כפי שתקדש את מחשבתך לחשב רק מחשבות טובות ממנו יתברך, כמו-כן תזכה שתדבק נשמתך אל שרשה, ותשיג רוחניות אלקותו יתברך במדרגה עליונה מאד, כי הנשמה היא עצם אלקות, והמחשבה שבאדם היא לבוש הנשמה, ועל-כן כפי שמקדש את הלבוש, כמו-כן ירגיש את הנשמה, וסימן זה יהיה מסור

בְּיָדְךָ, אִם זְכִיתָ כָּבֹד לְמַחְשְׁבָה נְקִיָּה — אִם אַתָּה רוֹאֶה תָּמִיד לְנֶגֶד עֵינֶיךָ אֶת שֵׁם הוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא, אִז תִּדַע, כִּי כָבֹד נִזְדַּכְּךָ לְבוֹשֶׁךָ וּמְאִירָה בְּךָ נִשְׁמָתְךָ, וְאִם אַתָּה רוֹאֶה אֶת שֵׁם הוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא לְפָנַי עֵינֶיךָ — בֵּין בְּמַחְשְׁבֹתְךָ, בֵּין בְּדַבְּרוֹךְךָ, בֵּין בְּמַעֲשֵׂיךָ, אִז תִּדַע, כִּי בְּוַדַּאי תִּהְיֶה לְךָ יְשׁוּעָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כ'): כִּי הוֹי"ה אֱלֹהֵיכֶם הֵהוּלֶךְ עִמָּכֶם לְהַלְחֵם לָכֶם עִם אוֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם, הֵינּוּ תִּכְרַח-וּמִיד כְּשֵׁם הוֹי"ה יִהְיֶה הוֹלֶךְ עִמָּךְ, אִז תִּדַע שְׂאוּיְבִיךָ יִפְלוּ תַחְתֶּיךָ, וְתִהְיֶה לְךָ יְשׁוּעָה מֵהַשָּׁמַיִם; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְשָׁמֹר אֶת מַחְשְׁבֹתְךָ, וּלְבַל תִּכְנִיס בָּהּ צָרָה שֶׁהִיא — מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, רַק תִּשְׁתַּדֵּל לְחֹשֶׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שְׁמָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְזֶה יִזְכֶּךָ אֶת מַחְשְׁבֹתְךָ, שֶׁהִיא לְבוֹשׁ נִשְׁמָתְךָ, וְתִזְכֶּה שְׁתֵּאִיר בְּךָ נִשְׁמָתְךָ, וְתִרְאֶה אֶת שֵׁם הוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא לְפָנַי עֵינֶיךָ וְתִהְיֶה לְךָ יְשׁוּעָה גְּדוּלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

ה.

אָחִי הַיְקָר! רְאֵה לְהִדְבִּיק מַחְשְׁבֹתְךָ רַק בּוֹ

יִתְבָּרֵךְ, וְאִז תַּחֲיֶה חַיִּים נְצַחִיִּים, וְלִהְיוֹן אִם תִּכְנִיס
 בְּמַח מַחְשְׁבֶתְךָ הַבְּלִי הַבְּלִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְתַחֲשֹׁב
 שֵׁשׁ מְצִיאוֹת שֶׁל טֹבַע וְשֶׁל "כַּחַי וְעֶצֶם יָדֵי עֲשֵׂה לִי
 אֵת הַחֵיל הַזֶּה" וּמְכַל שֶׁכֵּן אִם, חַס וְשְׁלוֹם, תִּכְנִיס
 צָרָה בְּמַח מַחְשְׁבֶתְךָ, וְהִיא — הִרְהוּרִים רָעִים שֶׁל
 נֶאֱוָף, וְתִהְיֶה רַק מִינֵי מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת, זֶה בְּיָדָי
 יִנְתֵּק אוֹתְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְיַעֲצֹב אוֹתְךָ, וְיִפְיֵלְךָ
 לְדַכְּאוֹן עֲצוּם, וְתִהְיֶה תָּמִיד מְמַרְמֵר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 וְכָל זֶה בָּא עַל-יְדֵי שְׁנַתְקַת מַחְשְׁבֶתְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
 אֲשֶׁר אִז דִּיקָא סוֹבְלִים מֵה שְׁסוֹבְלִים, מֵה שְׁאִין כֵּן
 כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד רַק אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, אִז חֲיֵי חַיִּים נְעִימִים וּמְתֻקִּים; אֲשֶׁרִי הַמְדַבֵּק
 מַחְשְׁבֶתוֹ תָּמִיד רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז לְרַב טוֹב הַצְּפוּן
 יִזְכֶּה; אֲשֶׁרִי לוֹ!

ו.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, כִּי עַקֵּר הַצְּלַחַת
 הָאָדָם בְּחַיָּו הַגִּשְׁמִיִּים וְהַרוּחָנִיִּים הוּא רַק כְּפִי
 מַחְשְׁבֶתוֹ — אִם מְרַגֵּל עֲצָמוֹ לַחֲשֹׁב רַק טוֹב,
 וּמְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִוָּדַע בִּיְדֵיעָה

חושב מחשבות

רנג

ברורה ומחלטת, כי הכל לכל עצם עצמיות חיות
אלקותו יתברך, אז יצליח בחייו הגשמיים
והרוחניים, כי לעולם לא ידאג כלל, מאחר
שמחשבתו תקועה רק בו יתברך, לא כן כשמנתק
מחשבתו ממנו יתברך, וחושב מבני אדם או מטבע
העולם, ומכל שכן כשנופל בדעתו ומתחיל לדמות
דמיונות על אחרים, כאלו שיכולים להרע או להיטיב
עמו, ותמיד חושב רק מבני אדם אחרים, אז נופל בין
ברוחני ובין בגשמי. ועליה לדעת, כי רב החולים
השוככים בבתי חולים הם ממחלות עצבים ושאר
מחלות הרוח, שבאות להם ממחשבותיהם הפגומות
והמבהלות והמבלבלות, שמדמים בדעתם כל מיני
דמיונות וחסיונות שוא; ועל-כן ראה, אהובי, אחי
היקר, לברח, מפל אלו המחשבות של הבל, הגורמות
לה רק מחלת הרוח ושבר העצבים, הרגל עצמה
לחשב רק ממנו יתברך, ואיך שאין בלעדיו יתברך
כלל, ובלעדיו יתברך לא תוכל שום בריה להרע או
להיטיב עמה כלל, וכל מה שתעמיק מחשבתך ועיונה
בזה, אזי תהיה הכי מאשר בחייה, כי אין לה עוד
אדם מאשר בחייו, כמו מי שמדבק מחשבתו בו
יתברך.

ז.

אחי היקר! עליך לדעת, כי מחשבתו של אדם — שהיא לְבוש נשמתו, מולכת את האדם לאיזו דרך שבוחר — אם חושב רק טוב, ואיך שחיים יפים, ואיך שיכולים לעבר את זה העולם בטוב, ומקשר ומדבק מחשבתו בו יתברך, אז נעשית מחשבתו מחשבה פוריה ורעננה, ומולדת לו מחשבות קדושות ועצות נכונות — איך באמת לעבר את העולם בטוב, ואיך שבאמת החיים יפים עד מאד, ואיך שמכל משבר יכולים באמת לצאת ולהנצל, לא כן מי שעוקר את מחשבתו ממנו יתברך, ותולה הכל בסבת הטבע, ואינו בוחר בטוב רק ברע, אז נעשית מחשבתו עקרה ממש, ואינה מולדת לו שום דבר, רק עצבנות ודכאונות, ועל-פי רב מובילה המחשבה המבלבלת למתחים ולהתמוטטות מערכת העצבים, ומגיע לשבר עצבים מרב צרות ויסורים ומתח; על-כן ראה להדביק מחשבתך רק בו יתברך, ותדע כי אין עוד מבלעדיו יתברך, והכל ממנו, ועל-כן מה לך לחשב מחשבות יתרות, שרק יפחידו ויבלבלו אותך, חשב בטוב, ויהיה באמת טוב,

וּתְתַגַּלֶּה אֵלַיךְ נִשְׁמַתְךָ דְרָךְ לְבוּשָׁה — שֶׁהוּא
הַמַּחְשָׁבָה הַטּוֹבָה וְתַגְלֶה לָךְ נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת.

ח.

אָהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! רְאֵה לְשֹׁמֵר מְאֹד אֶת
מַחְשַׁבְתְּךָ שֶׁהִיא לְבוּשׁ נִשְׁמַתְךָ, וְאֵל תַּכְנִיִּס בָּהּ צָרָה
שֶׁהִיא — הִרְהוּרִים רָעִים וּמַגְנִיִּים, הָעוֹקְרִים אֶת הָאָדָם
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, כִּי כָּל מַחְשָׁבָה רָעָה וְהִרְהוּר רַע פּוֹגְמִים
לְמַעַלָּה מְאֹד, וּמְלַכְלָכִים אֶת לְבוּשׁ הַנִּשְׁמָה, וְעַל-יְדֵי
רְבוּי לְכַלּוּכִים וּכְתָמִים נַחֲשָׁכֵת נִשְׁמַתּוֹ לְגַמְרִי, וּמִזֶּה
בָּא שְׁמַתְרַחֵק כָּל-כֹּף מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, וּמְכַל-שֶׁכֶן —
שְׂאִין לוֹ שׁוֹם הַשְּׂגָה וְתַפְיֶסָה בְּרוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבַּרְךָ, וְכֵן מִזֶּה בָּא שְׁחוּלֵק וּמְדַבֵּר עַל צְדִיקִים
אֲמִתִּיִּים, כִּי כָּל מִי שְׁחוּלֵק אוֹ מְתַלּוֹצֵץ עַל צְדִיקִים
אֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּדַבְּקוֹת אֲמִת, בְּיָדוּעַ
שֶׁהִיא פְּגוּמִים מְאֹד מְאֹד, וְהֵם מְלֵאִים הִרְהוּרִים רָעִים,
וְחוֹשְׁבִים תָּמִיד בְּנֵאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל-כֵּן רְאֵה
לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת מַחְשַׁבְתְּךָ, וְתַחֲשֹׁב תָּמִיד רַק
מַחְשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְזֶה יַעֲזֹר לָךְ לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹרוֹ
יִתְבַּרְךָ בְּגִלּוּי נִפְלְאָה, וְכֵן תִּזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְהִתְקַרֵּב

אֶל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִים, אֲשֶׁר עַל-יָדָם תָּבוֹא אֵל
תְּקוּנָה הַנִּצְחִי.

ט.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כְּשֶׁבָאִים עַל
מַחְשַׁבְתְּךָ הִרְהוּרֵי זְנוּת וְנֹאוֹף וּמַחְשַׁבּוֹת רָעוֹת, וְאַתָּה
מְשַׁבֵּר תְּאֻתְךָ וּמְסִיחַ דַּעְתְּךָ מֵהֶם, זֶהוּ עֵקֶר תְּשׁוּבָתְךָ
וְתְקוּנָה עַל הָעֶבֶר, שְׁפַגְמַת בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה,
וְזֶה נִקְרָא תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל מִמַּשׁ, הֵינּוּ — שְׁחֹזְרִים
וְעוֹלִים בְּמַחְשַׁבְתּוֹ הִרְהוּרֵי נֹאוֹף וְרַעֲיוֹנוֹת רָעִים
וְהִרְהוּרִים מְגַנִּים, וְהוּא מְשַׁבֵּר אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ, וּמִתְחִיל
לְחַשֵּׁב רַק מַחְשַׁבּוֹת קְדוֹשׁוֹת, זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, וְעַל-
כֵּן כְּשֶׁאַתָּה חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה, וּבוֹרַח מִכָּל הַזִּהְמָה וְהָרַע
שֶׁנִּתְרַגְּלָתָּ כְּכֹר מִימֵי קִטְנוּתְךָ, וְחֹזְרִים וּבָאִים עַל
מַחְשַׁבְתְּךָ כָּל הַקִּיא, הַצּוֹאָה, הַנֹּאוֹף וְהַמַּחְשַׁבּוֹת
וְהָרַע, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי אֲדַרְבֶּה זֶהוּ עֵקֶר
תְּקוּנָה וְתְשׁוּבָתְךָ, וּבְזֶה אַתָּה מוֹצִיא נְצוּצֵי הַקִּדְשָׁה
שֶׁנִּפְּלוּ עַל-יְדֵי פְגַמֶיךָ הַמְרַבִּים, וְתִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה
לְתְקוּן נִפְּלָא.

י.

אָחִי הַיָּקָר! עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּתוֹךְ
שְׁכָלוֹ מַחְשְׁבוֹת חֲצוֹנִיּוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, וּמְהִרְהֵר
בְּזִהְמַת תַּאֲוֹת נְאוּף אוֹ בְּחֻכְמוֹת חֲצוֹנִיּוֹת, אֲזִי
נִתְמַעֲטֵת קִדְשֵׁת שְׁכָלוֹ וּמַחְשְׁבֹתוֹ, וּמְלַכְלֵךְ אֶת לְבוֹשׁ
נְשָׁמָתוֹ, וְעַל זֹאת הַמַּחְשְׁבָה הַפְּגוּמָה מְתַלְקָטִים
וּמִתְחַבְּרִים כָּל הַמַּדּוֹת וְכָל הַתַּאֲוֹת הָרָעוֹת וְהַמְּגַנּוֹת,
כִּי כָּל הַפְּגָמִים וְכָל הָעוֹוֹנוֹת וְהַחֻטָּאִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן,
שֶׁהָאָדָם נִכְשָׁל בָּהֶם, בָּאִים רַק כְּפִי הַמָּקוֹם שֶׁל
הַמַּחְשְׁבָה הַפְּגוּמָה שֶׁהֵכְנִיס בְּתוֹךְ מַחְשְׁבֹתוֹ, וְעַל זֹאת
הַמַּחְשְׁבָה הַפְּגוּמָה מְתַלְקָטִים וּמִתְחַבְּרִים כָּל הַמַּדּוֹת
וְכָל הַתַּאֲוֹת הָרָעוֹת וְהַמְּגַנּוֹת, נִמְצָא שְׁכָל הַחֻטָּאִים
וְהָעוֹוֹנוֹת וְהַלְכְלוּךְ שָׁלוֹ, כֻּלָּם אֵינָם בָּאִים, כִּי אִם עַל-
יְדֵי פֶגֶם הַמַּחְשְׁבָה — שֶׁמְכַנֵּס צָרָה בְּמַחַ מַחְשְׁבֹתוֹ;
עַל-כֵּן צָרִיכִין מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּר אֶת מַחְשְׁבֹתוֹ, שֶׁלֹּא
יְכַנֵּס בָּהּ שׁוֹם מַחְשְׁבָה חֲצוֹנָה, וְלֹא שׁוֹם חֻכְמָה
חֲצוֹנָה, רַק לְחַשֵּׁב תָּמִיד בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
וְאִיךָ שָׂאִין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל
לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה וְהַתְּקוּן עַל
כָּל הָעוֹוֹנוֹת — כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר לְגַרֵשׁ אֶת כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת

הַחִיצוֹנִיּוֹת מִדַּעְתּוֹ וְשָׁכְלוֹ, כִּי הַמַּחְשְׁבָה הִיא לְבוֹשׁ
הַנְּשָׂמָה, וְהַשָּׁכֵל הוּא הַנְּשָׂמָה, וְכַשְׁמֻקְדֵשׁ אֶת
מַחְשְׁבָתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמַר וְנִתְעַלָּה שָׁכְלוֹ שֶׁהוּא
נִשְׁמָתוֹ, וְזוֹכָה לְהַשִּׁיג רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת בְּהַתְגַּלוֹת
נִפְלְאָה; אֲשֶׁרֵי לוֹ!

יא.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כְּפִי הַמַּחְשְׁבוֹת
שֶׁלְךָ כֵּן תִּדַע אֶת הַמַּדּוֹת שֶׁלְךָ אֵיפֹה אַתָּה אוֹחֵז —
אִם תִּקְנֶנָּת אוֹתָם כְּכָר אוֹ לֹא, וְכֵן תִּדַע מָה עָלֶיךָ
לְתַקֵּן. כִּי כָל מַחְשְׁבָה הִיא קוֹמָה שְׁלֵמָה, וְאִם הָאָדָם
מִקְשֵׁר אֶת מַחְשְׁבָתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי יָכוֹל לְהַבִּין
נִוְרָאוֹת נִפְלְאוֹת בְּגִלּוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכִּי מֵה
שֶׁהַמַּחְשְׁבָה בְּעֶצְמָהּ מְגִלִּית לוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן, עַל-יְדֵי
קִדְשָׁת וְטִהָרַת הַמַּחְשְׁבָה יָכוֹל לְזַכּוֹת בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן גַּם
לְגִלּוּי נִשְׁמָתוֹ — שֶׁתִּתְגַּלֶּה לְפָנָיו נִשְׁמָתוֹ, וְתִלְמַד
אוֹתוֹ דְרָכֵי הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא וְרִזֵּי וְסִתְרֵי תוֹרָה;
אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְקִדְשׁ אֶת מַחְשְׁבָתוֹ, וְאֲזִי יִזְכֶּה לְרֹב טוֹב
הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן, מֵה שֶׁלֹּא יוּכַל לְשַׁעַר וּלְתַאֵר כָּלֵל;
אֲשֶׁרֵי לוֹ!

יב.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי כָּל תְּקוּן
הָאָדָם וְקִלְקוּלוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, הַכֹּל תְּלוּי בְּמַחְשָׁבוֹתוֹ, כִּי
עָקֵר הַיֵּצֶר הָרַע וְהַיֵּצֶר הַטוֹב הוּא הַמַּחְשָׁבוֹת שֶׁהֵם
לְבוּשֵׁי הַנְּשָׁמָה, כִּי מַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת הֵם הַיֵּצֶר הַטוֹב,
וְלַהֲפוּף מַחְשָׁבוֹת רָעוֹת הֵם הַיֵּצֶר הָרַע, כִּי הָאָדָם נִכְרַ
רַק עַל-יְדֵי מַלְבוּשָׁיו, וְכֵן מְקַבֵּל אֶת כְּבוֹדוֹ כְּפִי
מַלְבוּשָׁיו, וְכִפִּי דִרְגָתוֹ כֵּן יֵשׁ לוֹ לְבוּשׁ כְּנֵהוּג בְּעוֹלָם,
כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחָנִיּוֹת — בְּאִיזָה לְבוּשׁ שֶׁהוּא מַלְבִּישׁ אֶת
נְשָׁמָתוֹ בְּאוֹתָהּ מְדֻרְגָה הוּא נִכְנָס — אִם מְכַנִּיס
בְּמַחְשָׁבוֹתוֹ אֶת יֵצֶר הַטוֹב, וְחֹשֶׁב רַק טוֹב, שְׁיִהְיֶה
טוֹב, וְכִכָּר טוֹב, וַיַּעֲשֶׂה טוֹב עִם אַחֵר, וּמְכַנִּיס
בְּמַחְשָׁבוֹתוֹ אֶמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כֵּן זֹכָה
לְהַתְּעַלּוֹת בְּמִדַּת הַטוֹב וְהַמִּיטִיב, וְנִכְלָל בְּחֵי הַחַיִּים,
וְזֹכָה לְצִפּוֹת וְלִרְאוֹת בְּמִרְכָּבָה הָעֲלִיוֹנָה, וְלַהֲפוּף אִם
חֹשֶׁב תָּמִיד בְּרַע וְאִיךָ שֶׁהַכֹּל רַע, וְיִהְיֶה רַע, וּמְהִרְהֵר
הִרְהוּרִים רָעִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֲזִי נוֹפֵל לְבוֹר עֵמֶק
וְחֹשׁוֹף בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא; עַל-כֵּן רָאָה לְקַדֵּשׁ אֶת
מַחְשָׁבוֹתָהּ, וְתַכְנִיס בָּהּ רַק מַחְשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת, וְזָה
יְגַלֶּה לָּהּ גְּלוּיִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים בִּידֵיעוֹת הַבוֹרָא

יִתְבַּרְךָ, וְהַכֹּל יִהְיֶה כְּכָר גְּלוּי לְפָנֶיךָ, כִּי תִבִין וְתִשְׁפִּיל
 בְּעֵינַי שְׂכָלְךָ, אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא,
 וְדוּמָם, צוּמַח. חִי, מְדַבֵּר הֵם לְבוֹשׁ לְגַבֵּי אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבַּרְךָ, כִּי אֵין בְּלִעְדֵּיךָ יִתְבַּרְךָ כָּלֵל.

יג.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי הַמַּחְשְׁבָה
 גְּבוּהָה עַד מְאֹד, וְהִיא יְכוּלָה לְהַפְנִס גְּבוּהָה מֵעַל גְּבוּהָה
 וְכוּ'; עַד אֵין סוּף וְכוּ' אַךְ הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי שְׂזוּכָה
 לְקִדְשׁ וְלִטְהָר עֲצָמוֹ בְּמַעֲשָׂיו, וַיִּרְבֶּה בְּקִיּוּם מַצּוּוֹת
 מַעֲשִׂוֹת דִּיקָא, וַיִּתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל שְׂיִרְבֶּה בַתְּפִלוֹת, תַּחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת,
 וְאֲשֶׁר עַל-יַדֵּי כָּל זֶה יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל קִדְשָׁה כְּזוֹ, עַד
 שֶׁתִּזְדַּבֵּק מַחְשְׁבָתוֹ, וְתַעֲלֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּרוּחָנִיּוֹת
 הָעוֹלָמוֹת, וַיִּטְיֵל מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל כְּמוֹ שֶׁמְטִיל בְּגֵן
 נְהַדָּר, וַיִּזְכֶּה לְיַחַד יַחֲוִדִים קְדוּשִׁים, וְכֹל זֶה עַל-יַדֵּי
 זְכוּף וְטִהָרַת הַמַּדּוֹת — שְׂיַעֲבֹד עַל עֲצָמוֹ לְזִכּוֹת
 לְהַגִּיעַ אֶל מַדּוֹת טוֹבוֹת, אֲזִי הַכֹּל יִהְיֶה פְתוּחַ לְפָנָיו.

יד.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי לפעמים רודף האדם במחשבתו להשיג איזו השגה דקדושה, ורוצה להמשיך על עצמו איזה נעם ערבות דבקות בו יתברך. ומונעין ומעכבין אותו מזה, ואינו יכול להשיג ולהבין מה שרוצה, עליך לדעת, כי כל זה מחמת שעדין לא בררת היטב את מחשבתך בשלמות מהיכלי התמורות כפי מה שצריכין להשגה זאת, ואז עליך לחכות הרבה, ולא לדחק את עצמך, כי הבא לטהר אומרים לו המתן, ואף שמסיעין לו, אבל אומרים לו המתן ותחכה, ואז בעת ההמתנה והחכוי צריך לקשר את מחשבתו בתוך דברי תורה, וידיבק נפשו באותיות התורה, ויוציא ממחשבתו כל מיני הרהורים ורעיונות רעים וזרים, רק יכניס עצמו וכל כלו בתוך התורה, ואז כשיקדש את מחשבתו — לא להרהר בהרהורים מגנים, ויכניס מחו בתוך התורה, אז דיקא, אם יהיה עקשן, יבוא על מבקשו, ויפתחו לו שערי המחין וההשגה, ויזכה להבין ולהשפיל ולדעת מה שרצה; אשרי לו!

טו.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! הַדְּבֵק בְּמַחְשְׁבֹתְךָ בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
וְאִז תִּתְהַפֵּף לְגַמְרֵי לְאִישׁ רוּחָנִי, כִּי עֵקֶר הָאָדָם הוּא
הַמַּחְשְׁבָה, וּבְמָקוֹם שֶׁאָדָם חֹשֶׁב שֶׁם כָּל הָאָדָם (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כ"א), וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁתְּדַבֵּיק
מַחְשְׁבֹתְךָ לַחֲשֹׁב תָּמִיד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, אִז תִּתְהַפֵּף
לְגַמְרֵי אֶל רוּחָנִיּוֹת, וְתִהְיֶה אִישׁ רוּחָנִי, וְהִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכְךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִצְלִיחַ,
וְתִהְיֶה שְׁמוֹר מְכָל רָעָה, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה דְּבוּק תָּמִיד
בְּחֵי הַחַיִּים, בּוֹ יִתְבַּרְךָ.

טז.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְדְבֵק מַחְשְׁבֹתְךָ תָּמִיד בְּעֵלְמָא
דְּאִתִּי בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִשְׁפַח לְגַמְרֵי מֵהַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה,
וְלֹא תִכְנִיס צָרָה בְּדַעְתְּךָ, שֶׁהִיא כָּלֵל הַחֲכָמוֹת
הַחִיצוֹנִיּוֹת, שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְתִתְרַחַק לְגַמְרֵי
מִקְרִיאַת עֵתוֹנִים רָעִים, הַמְּלֵאִים נְאוּף וּכְפִירוֹת
וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, יוֹתֵר טוֹב לָךְ לְהִכְנִיס
מִחֶךָ בְּאִיזָה פֶּשֶׁט פְּשוּט, אוֹ בְּרָמְזוֹ קַל, אוֹ בְּדְרוּשׁ

יפה, או באיזה סוד מסודות התורה, מאשר לעיין בדברים בטלים, חס ושלום, כי העיון אפלו באיזה פשט פשוט, או ברמז קל, או בדרוש יפה, מכל שכן באיזה סוד מסודות התורה, יקשר את מחשבתך בעלמא דאתי בו יתברך, כי מעלת האדם המעיין תמיד באיזה פשט או רמז או דרוש או סוד שבפרד"ס התורה, אין לשער ולתאר כלל, כי התורה הקדושה שומרת את המחשבה מכל רע, ומדבקתה ברוחניות חיות אלקותו יתברך; אשרי הזוכה לשמור את מחשבתו תמיד, ולא יכניס צרה, שהיא — כלל העתונים המרים והרעים במחו, ואז דיקא ירגיש טעם בחייו, כי לא יהיה לו שום מתח, ולא יפל בשום עצבנות, רק יחיה חיים מאשרים; אשרי לו!

יז.

אהובי, אחי היקר! ראה להדביק מחשבתך בו יתברך, ותמיד תציר בדעתך, איך שהכל לכל אור פשוט, ואתה עומד באמצע האור, והאור מסבב אותך. מה אמר לך, אהובי, אחי היקר, אין לך עוד תענוג ושעשוע יותר גדול מזה — שהאדם מרגיש

את אורו יתברך המסבב אותו, ועל-ידי-זה נשמר
מכל רע, וזוכה שנתקבלות תפלותיו ובקשותיו, כי
אינו דומה מי שמתפלל בלשון נוכח — שמרגיש
באמת את מציאותו יתברך, ואיך שהוא שומע באמת
את כל דבור מה שמדבר עמו יתברך, לבין מי
שמתפלל, ואינו מרגיש, באמת את אמת מציאותו
יתברך, ונדמה לו, כי כביכול אלקים מתחבא
בשמים. ובאמת עליך לדעת, כי הכל דמיון גדול מה
שנכנסות באדם מחשבות ודמיונות, כאלו הוא יתברך
נמצא באיזה מקום בשמים, כי המאמין האמתי יודע
ועד, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל,
והכל לכל — דומם, צומח, חי, מדבר, הם אלקות
גמור הוא, שנתלבש עצמו בלבוש הזה, ומי שמחפש
אחריו יתברך יזכה למצא אותו. ואל כל זה זוכים רק
על-ידי קדשת וטהרת המחשבה — שירגיל עצמו
לחשב תמיד רק ממנו יתברך, ואיך שהוא מסבב
אותו, ובכל תנועה ותנועה שם אלוֹפו של עולם
ממש. אשרי מי שבא אל גלוי אלקות כזה, אל
דבקות כזו בו יתברך; אשרי לו, ואשרי חלקו!

יח.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! לָמָּה לָךְ לְהִתְבַּלְבֵּל בְּבִלְבוּלֵי
 חֲנָם, וְלָרוּץ מִמְקוֹם לְמְקוֹם וּמִבֶּן אָדָם לְבֶן אָדָם,
 וּלְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אֶת יְשׁוּעָתְךָ, מִדּוּעַ לֹא תִבְרַח רַק
 אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וּתְקַשֵּׁר אֶת מַחְשְׁבֹתֶךָ רַק בּוֹ יִתְבַרֵךְ,
 אֲשֶׁר הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַרֵךְ
 כָּלֵל, וְאֶצְלוֹ בּוֹדָאֵי תִפְעֵל יְשׁוּעָה גְמוּרָה מִן הַשָּׁמַיִם
 — אִם תִּדְבַּר עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבְךָ,
 וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת, וְכָל אֵלוֹ אֲשֶׁר
 רָצִים מֵאָדָם לְאָדָם וּמִמְקוֹם לְמְקוֹם לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ
 אַחֵר יְשׁוּעָתָם, כָּל זֶה בָּא לָהֶם מִחֲמַת בְּלְבוּל דַּעְתָּם
 וּפְגָם מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם, וְאֲשֶׁר הֵם רְחוּקִים מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ,
 כִּי מִי שְׁמַדְבֵּק מַחְשְׁבֹתוֹ בּוֹ יִתְבַרֵךְ, כְּכֹר אֵינוֹ צָרִיךְ
 שׁוּם בֶּן אָדָם וְשׁוּם מְקוֹם, רַק מְדַבֵּק עֲצָמוֹ מִהַמְקוֹם
 שֶׁהוּא עוֹמֵד שָׁם — אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וְזוֹכָה לִישׁוּעָה
 נְפִלְאָה; אֲשֶׁרֵי הַמְדַבֵּיק מַחְשְׁבֹתוֹ בּוֹ יִתְבַרֵךְ.

יט.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! רְאֵה לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמְךָ

מהרהורים רעים, אשר דבר זה מאד מאד פוגם בכל העולמות, ואם האדם היה יודע פגם ההרהור, אז היה שומר את עצמו מזה מאד מאד. ועליך לדעת, כי בשעה שנכנס בך הרהור רע, אז דנין אותך למעלה, על-כן ראה לשמר את עצמך מהרהורים רעים, ורעיונות רעים, והדבק מחשבתך רק בו יתברך, ותכף ומיד כשרק נכנס במחשבתך איזה הרהור רע או מחשבה זרה תשרפהו עם אורו יתברך, הינו שתכף ומיד תתחיל לחשב ממנו יתברך, ואיך שהוא מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור, ואז בו ברגע אתה שורף את כל הרע וכל הטמאה, שנדבקו בך על-ידי המחשבה הרעה וההרהור המגנה, ותחזר אל שרשך.

כ.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת כי אסור לפל בדעתו כלל, אפלו — שכבר נפל בהרהורים רעים ומחשבות מגנות ורעיונות מזוהמים, כי מכל בוז וחסף יכולים לצאת, כי אין שום יאוש בעולם כלל, והכל תלוי בפני רצונו וחסדו, וזכור היטב, אשר אם

תְּדַבֵּיק מַחְשַׁבְתְּךָ בּוֹ יִתְבַרֵךְ מֵעַכְשָׁיו, תִּהְיֶה נַעֲשֶׂה
 מְרַכְּבָה אֶל הַקְּדוּשָׁה, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר אֶפְלוּ
 מַחְשַׁבָּה קָלָה שְׁפוּנָה אֶל מִדְעָתוֹ וּמִהֲרֵהר בְּדָבָר אַחֵר,
 כָּכֵר נַעֲשֶׂה מְרַכְּבָה לְטַמְאָה, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, מִכָּל שְׁכָן
 כְּשִׁמְהֲרֵהר הֲרֵהוּרִי נְאוּף, הֲרֵהוּרִי עֲבוּדָה זָרָה, אִזּוּ הוּא
 שׁוֹרֵף אֶת נִשְׁמָתוֹ לְגַמְרִי, וְעַקְרָה מִשְׁרָשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה,
 וְנַעֲשֶׂה מְרַכְּבָה אֶל הַטַּמְאָה, וְשׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ רָעָה,
 אֲשֶׁר שָׁבְרוּ לְגַמְרִי וּמְפִילוּ לְיַדִּי עֲצָבוֹן וְדַכְאוֹן, וּמְמַרֵר
 חַיָּו, אֲבָל תִּכְף וּמִיד כְּשִׁתְּזַכֶּה לְהַכְנִיס בְּמַח
 מַחְשַׁבְתְּךָ אִמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, וְתַצִּיר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ
 שֶׁהוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר
 הוּא, אִזּוּ תִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מְרַכְּבָה אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְתִשְׁרָה
 עָלֶיךָ רוּחַ הַקְּדוּשָׁה, רוּחַ טְהוֹרָה, וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּשִׁמְחָה
 וּבְטוֹב לֵב, וְתִהְיֶה מוֹכֵן לַעֲזֹר לְאַחֵרִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

הַעֲתֵק מִסֵּפֶר שׁו"ת "אֲשֶׁר בִּנְחַל"

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קִדְשׁ לְסִדְר וַיְחִי ה'תשל"ד.
שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ אֶל הַבְּחוּר הַרוֹצֵה
לְהֵאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר רַבְּנוּ ז"ל ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, פֶּה תִקְבַּל חֲבִילָה מִסֵּפְרִי
רַבְּנוּ ז"ל שְׁזָכִיתִי לְהַדְפִּיס, וְתִתְמַיד בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא
מִרְגוּעַ לְנַפְשְׁךָ, וְעֲלִיָּהֶם אֵין מָה לְהוֹסִיף כָּלֵל, הָעֶקֶר הַפֶּךָ
בָּהֶם וְהַפֶּךָ בָּהֶם דִּכְלָא בָּהֶם — עֲצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת
וְהִתְעוֹרְרוֹת וְכוּ', אֵיךְ לְעֵבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְלֹא
יִכָּלֵם וְלֹא יִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים
לְעֵבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

הַדְּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד.

רְאֵה לְבוֹא אֵלַי וּנְדַבֵּר בְּאַרְיכוֹת, כִּי יוֹתֵר טוֹב פָּנִים
אֶל פָּנִים.

(מִכְתָּב אֶלְךָ ל, חֶלֶק ט')

קונטרס

תְּקוּן הַנְּשָׂמָה

יְגַלֶּה נִזְרָאוֹת נִפְלְאוֹת לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל אִיךָ שְׂיִכּוֹל
לְתַקֵּן אֶת נְשָׂמָתוֹ, וּלְהַדְבִּיקָהּ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ-הוּא,
וְיִכְנִיס הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה בְּלֵב כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, אִיךָ
שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּשׁוּם יְאוּשׁ, אֲפֹלוּ שְׂפָכָר עֶבֶר מֵה
שְׁעֶבֶר, כִּי תָמִיד יְכוּלִים לָשׁוּב אֵלָיו יְתַבְּרֶךְ.

*

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, אִוֵּר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵי
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלְב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוּשׁ, אִוֵּר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִיס לִיָּה
רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֵלְב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוּשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֵלְב

עִיָּה "ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אֵין עוֹד
תְּקוּן הַנְּשֻׁמָה כְּמוֹ מִי שְׁמַכְנִים תְּמִיד
בְּדַעְתּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי
הַמְּאֲמִין הָאֲמֵתִי בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, זוֹכֶה
לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת תְּקוּן נְשֻׁמָתוֹ.
(אמרי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקפ"א)

קוֹנְטֵרַס

תְּקוּן הַנִּשְׁמָה

א.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי נִשְׁמָתוֹ שֶׁל
הָאָדָם נֶאֱצְלָה מֵאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא חֵלֶק
אֱלוֹהִים מִמַּעַל מִמָּשׁ, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּמַח הָאָדָם, שֶׁשָּׁם
מְקוּם הַשְׂרָאָת הַנִּשְׁמָה, וַיֵּשׁ לְמַחֲשָׁבָה עֲשָׂרָה כַּחוֹת
שֶׁהֵם לְבוּשִׁים, וְהַלְבוּשׁ הַכִּי חֵיצוֹן הִיא הַמַּחֲשָׁבָה
הַגִּשְׁמִית, שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב בְּתַכְלִית הַגִּשְׁמִיּוֹת,
וְכִשְׁאָדָם זוֹכֶה וּמְזַכֵּךְ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ וְהוֹלֵךְ
מִמַּחֲשָׁבָה לְמַחֲשָׁבָה וּמְזַכְּכָה וּמְנַקֶּה, אֲזִי יִזְכֶּה אֶל
גְּלוּי הַנִּשְׁמָה בְּעֲצָמָה — שֶׁהַנִּשְׁמָה תֹּאִיר בּוֹ אִירוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְתִלְמְדוֹ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דְּבָר, וְזֶה נִקְרָא
"תְּקוּן הַנִּשְׁמָה", כִּי אִזּוֹ כִּשְׂמַחֲשַׁבְתּוֹ תְּמִיד חוֹשֵׁבֶת
רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהִיא בְּטִלָּה לְגַמְרֵי בְּמַצִּיאוֹת בּוֹ

יתברך, ואין לפני מראה עיניו ולפני משמע אזניו, ואינו מרגיש ואינו מדבר רק אלקותו יתברך, זה נקרא גלוי הנשמה, שהאדם אז אויז בשלמות "תקוץ הנשמה", לא כן כשאדם יורד ממחשבה למחשבה עד שבא אל מחשבות זרות והרהורים רעים ורעיונות מגנים, ומרהר אחר תאוות גשמיות — שקוץ, תעוב, ערם ונאוף, רחמנא לשזבן, אז מוריד את נשמתו בתכלית הירידה והנפילה בבור חשוף וכו', והכל נחשף ונסתר ממנו, ונדמה לו כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו לגמרי, ומימש את עצמו לגמרי מלחזר אליו יתברך, כי אין הוא יכול לתאר ולשער בדעתו שהוא עוד פעם יוכל לחזר אליו יתברך, כי הוא מרגיש עצמו כל-כף רחוק ממנו יתברך וכו', וכן נדמה לו, כאלו כביכול הקדוש-ברוך-הוא נעלם ונסתר ממנו כל-כף באיזה עולם מהעולמות העליונים וכו', עד שלא עולה על דעתו כי הוא פעם יוכל כבר לחזר אליו יתברך וכו', או האם זה שיף אליו וכו', עד שיש שנפלו כל-כף, שמהרהרים לגמרי אחריו יתברך בקשיות ובספקות וכו', עד שיש שכופרים לגמרי במציאות הנו"ה ברוך הוא וכו', וכל זה בא להם מפני שלא נזהרו במחשבה

הַאֲחֵרוֹנָה שְׁבָאָדָם, וְהִתְחִילוּ לְהִרְהֹר בְּהִרְהוּרִים
 רָעִים וּמְגִנִּים וְהִכְנִיסוּ אֶת עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי רַעֲיוֹנוֹת
 וְדַמְיוֹנוֹת, אֲשֶׁר זֶה מוֹלִיךְ אֶת הָאָדָם שׁוֹלֵל לְגַמְרֵי,
 וּמַחְשָׁבָה אַחַת מְבִיאָה לְמַחְשָׁבָה אַחֶרֶת, וְכָכָה
 מְטַמֵּא אֶת כָּל לְבוּשֵׁי הַנְּשֻׁמָה שֶׁהֵם כָּלֵל הָעֶשֶׂר
 מִחֻשְׁבוֹת שְׁבַכְתַּח הָאָדָם, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִעְלָם
 וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ הַכֹּל חֹשֶׁךְ
 לְפָנָיו, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אָבֵד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ
 לְגַמְרֵי, אֲשֶׁר זוֹהִי גְלוּת הַשְׂכִּינָה שֶׁנִּשְׁמָתוֹ שָׁהִיא
 חֶלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל מִמָּשׁ נִפְלָה לְתוֹךְ עֵמֶק בּוֹר
 וְדוּת; וְעַל-כֵּן מִי שֶׁכָּבַר נִפְל בְּפִח יְקוּשׁ כְּזֶה,
 וּמְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמְכַל
 שְׁכֵן שְׁטֵמָא וְלִכְלֹף אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ בְּמַחְשְׁבוֹת זְרוּת
 וּבְהִרְהוּרִים רָעִים וּבְרַעֲיוֹנוֹת מְגִנִּים, וְהוּא תָּמִיד
 מְהִרְהֹר כָּל מִינֵי דַמְיוֹנוֹת וְלִכְלוּכִים וְכוּ', גֵּעַל נִפְשׁ
 מִמָּשׁ וְכוּ', אִם רוּצָה לָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה אֲמִתִּית,
 וְלַעֲלוֹת מִהַמְּקוֹם שֶׁנִּפְל לְשָׁם, אִזִּי צָרִיךְ לַעֲבֹד
 הַרְבֵּה עַל "תִּקְוֹן הַנְּשֻׁמָה", שֶׁהוּא תִּקְוֹן הַמַּחְשָׁבָה
 — שִׁירְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְחֹשֶׁב רַק מִחֻשְׁבוֹת
 קְדוֹשׁוֹת; וּבְפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ, זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קִיד): סָע הָאֵט אַ פְּנִים
 אִזּוֹ מֵעַ מוֹז זִיךְ פּוֹן אַה הִרְהוּר זִייעֶר הוּטִין (הַנִּרְאָה

שְׁצַרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד מִהֲרִהוּר רַע), וְאָמַר עַל
 זֶה מוֹרְנוּ הָרַב רַבֵּי נֶתָן, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, שֶׁהֵבִין אֶז
 מִדְּבַרֵי רַבֵּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ בְּהַשְׁגוּתוֹ
 הַנוֹרְאוֹת עֲצָם פָּגַם הִהְרִהוּר, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁפּוֹגֵם
 מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָן, עַד אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְצִיר
 זֹאת בְּכֹתֵב כָּלֵל, כִּי מִחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא
 הַלְבוּשׁ לְנִשְׁמָה, וְכִשְׂמֵלְכֶלֶךְ אֶת מִחֲשַׁבְתּוֹ
 בְּהִרְהוּרִים מְגַנִּים וּבְמִחֲשַׁבּוֹת מְזֵהוּמוֹת וּבְרַעֲיוֹנוֹת
 מִתְעַבִּים, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹשֶׂה כְּתָמִים עַל לְבוּשֵׁי
 הַנִּשְׁמָה, כִּי הֵלֵא הַמִּחֲשַׁבָּה הִיא לְבוּשׁ הַנִּשְׁמָה,
 כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ,
 וּלְתַקֵּן אֶת נִשְׁמָתוֹ צָרִיךְ לְעֶסֶק בְּתַקּוּן מִחֲשַׁבְתּוֹ —
 שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְחַשֵּׁב מִחֲשַׁבּוֹת קְדוֹשׁוֹת אוֹ אֶפְלוֹ
 מִחֲשַׁבּוֹת שֶׁל פְּרָנְסָה וְכוּ' וּשְׂאֵר מִחֲשַׁבּוֹת וְכוּ',
 הַעֲקָר לֹא לְהִרְהַר הִרְהוּרִים רָעִים, הִרְהוּרִים מְגַנִּים,
 מְעַשֵׂי תוֹעֵבוֹת וְכוּ', אֲשֶׁר כָּל זֶה גוֹרֵם לְלִכְלֶךְ אֶת
 לְבוּשֵׁי נִשְׁמָתוֹ וּלְהוֹרִידָהּ אֶל הַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית
 וּמִתְחַפְּיוֹ; וְעַל-כֵּן, אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיָּקָר! אִם אַתָּה
 רוֹצֶה לְעֶסֶק בְּתַקּוּן נִשְׁמָתְךָ, רְאֵה לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ
 מֵעַכְשָׁו לְחַשֵּׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וּתְצִיר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ
 שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ מִחַיָּה, מְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה
 כְּלָה, וְהַכֵּל לְכֹל אֵינן סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ

הַלְבִּישׁ אֶת עֲצֻמוֹ בְּדוֹמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, כִּי כָּל
הָעוֹלָם הוּא לְבוּשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי
אֵין בְּלִעְדָיו יִתְבַּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם
אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאַף שְׁבִתְחִלָּה יִהְיֶה מְאֹד קָשָׁה
לָּהּ לְהִגִּיעַ אֶל מִדְרָגָה כְּזוֹ — לְכַבֵּס וּלְנַקוֹת אֶת
לְבוּשֵׁי נִשְׁמָתָהּ, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה כַּחוֹת הַמַּחְשָׁבָה שֶׁהֵם
לְבוּשֵׁי הַנְּשִׁמָּה, כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּבַר לְכַלְכֵּת אוֹתָם כְּמוֹ
שֶׁלְכַלְכֵּת, עִם כָּל זֹאת אִם בְּאֵמֶת אַתָּה רוֹצֵה לְשׁוּב
בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית לְהַכְנִיס אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, וְלִזְכוֹת
לְהִשְׁיג וּלְבוֹא אֶל גְּלוּי נִשְׁמָתָהּ, שֶׁתִּגְלֶה לָּהּ נוֹרְאוֹת
נִפְלְאוֹת בְּהִשְׁגַּת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא וּבְהִשְׁגַּת
הַתּוֹרָה, אֲזִי עָלֶיךָ לִידַע שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת
עֲצָמֶךָ בְּכָל מִינֵי הַתְּחַזְּקוּת, וְלִהְיוֹת בְּכָל מִינֵי
כַּחוֹת, לֹא לִפְלִי בְּדַעְתָּךְ כָּלֵל יִהְיֶה מָה שִׁיְהִיָּה וַיִּהְיֶה
אִיךָ שִׁיְהִיָּה, כִּי הֵחֶכְרַח יִהְיֶה לָּהּ תְּמִיד לְעֵבֵר עַל
אוֹתוֹ זָבַל מִחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְרַעֲיוֹנוֹת מְגֻנִים,
שֶׁהַתְּרַגְּלָתָ לָהֶם מִימֵי נְעוּרֶיךָ וְכוּ', וְאַל תֹּאמֶר אָבִד
מָנוֹס מִמֶּךָ וְכוּ', אֲלֵא רְאֵה לְהַגְבִּיר אֶת מַחְשַׁבְתְּךָ
תְּמִיד אֶל נִקְדָּה זוֹ — לִידַע שֶׁהוּא יִתְבַּרַךְ מְחִיָּה
וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְאַז אִם תִּהְיֶה
עֲקֻשָׁן גָּדוֹל לְבָלִי לְהַתְּפַעֵל, אֲפִלוֹ שֶׁתְּמִיד יִחְזוֹר
אֲלֶיךָ כָּל הַלְכָלוֹךְ, שֶׁהוּא כָּלֵל הַמַּחְשָׁבוֹת הַזְּרוֹת

והרעיונות הרעים וההרהורים המגנים וכו', עם כל זאת אם תהיה חזק ואמיץ לא לחזור בתורה בשום פנים ואופן, אז תדע שאתה אויז ב"תקון הנשמה", ואם תהיה עקשן גדול לא להתפעל רק להמשיך עצמך אליו יתברך, אז דיקא סוף כל סוף תתגלה אליך עצם הנשמה, ותזכה למה שתזכה; אבל העקר תלוי בזה שלא להתיאש ולא לחזור בתורה יהיה איך שיהיה, כי עליך לדעת, כמו שבגשמיות בגד של משי שהתלכלך בכתמים חזקים, ומנקים ומכבסים אותו הרבה, צריך לקחת זמן רב עד שיחזור לקדמותו להיות נקי, כמו-כן ויותר מכן הנשמה של האדם המנחת בעשרה לבושי המחשבה, כשאדם לכלך את מחשבתו, והרהר במה שהרהר וכו', וקשב מה שקשב וכו', והכניס צרה רעה לתוכה — כל מיני רעיונות ודמיונות מגנים, שעל-ידי-זה מתמלאים כל הלבושים בכתמים חזקים וכו', צריך לקחת הרבה זמן עד שיזכה לנקותה, ואז אם תהיה לה סבלנות לא לחזור אחורנית יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, אז תזכה להגיע אל "תקון הנשמה", שתכבס אותה היטב היטב עד שיתגלה אליך עצם הנשמה, שזוהי המדרגה הכי גדולה שהאדם יכול לזכות בזה

העולם — שתאיר בו תמיד נשמתו, ותדריך אותו בכל עניניו, ותגלה לו רזי וסתרי תורה מה למעלה ומה למטה; אשרי מי שמכניס דבורים אלו לתוך תוכו, ואז יזכה לרב טוב הצפון והגנוז.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי נשמתו של האדם היא חלק אלוה ממעל ממש, והיא מלבשת בתוך מחשבתו, ואם יזכה לקדש ולטהר את מחשבתו היטב כמו שצריך, אז תתגלה אליו נשמתו בגלוי רב וישיג מה שישגי עין לא ראתה, כי המחשבה היא לבוש הנשמה, ויש הרבה לבושים לנשמה, שהם כלל המחשבות שבכחות האדם, וגלה לנו רבנו, זכרוננו לברכה (שיחות הר"ן, סימן כה) בענין המחשבות שבמח, שזהו פלא גדול וגדלת הבורא יתברך שמו, איך המחשבות מנחות במח חבילות חבילות הרבה מאד אלו על אלו, וכשאדם צריך לאיזה דבר ונזכר בו, אזי מושך ומוציא אותו הדבר שהיה מנח במחשבה ונזכר בו, והדבר פלא, היכן היה מנח אותו הענין עד עכשו, ויש קשרים וסימנים במחשבות שמנחות במח

חבילות חבילות הרבה, וכשנזכר באיזה דבר
מחמת שנזדמן ענין המעורר אותה המחשבה
על-ידי הקשר והסימן שבה, אזי מוציא אותה
המחשבה מתוך חבילות חבילות המחשבות
שמנחות ומסדרות במח, וכשמושך ומוציא אותה
המחשבה, אזי מתהפכות ומתגלגלות כל
המחשבות מסדרן שהיו מנחות, כעין שרואים
בדברים גשמיים כשמושכין ומוציאין דבר מתוך
איזו קפה וחבילה, אזי מתהפכת ומתגלגלת כל
החבילה, וכל זה הוא הענין הנזכר לעיל —
שהמחשבות הן לבושי הנשמה, ויש עשרה
לבושים לנשמה פנ"ל, וכל אחד מהלבושים כלול
מעשר, וכן העשר גם-כן כלולים מעשר אחרים
וכו' עד אין סוף ומספר, שהם כלל כל המחשבות
שעולות על דעתו של האדם בכל עת ורגע, כי
המחשבה של האדם אינה נחה כלל, והיא תמיד
חושבת מה שחושבת, וכל זה לבושים לנשמה,
וכשאדם מכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך
לגמרי בבטול כל הרגשותיו, ואינו רוצה שום דבר
רק להשיג את אמתת מציאותו יתברך, איך שהוא
יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה,
ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, בזה

נְטֵהְרוֹת כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁהֵן לְבוּשֵׁי נְשֻׁמָתוֹ, וּמְשִׁיג
 בְּהֵן הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ הַשְּׁגוֹת עֲלִיוֹנוֹת, עַד אֲשֶׁר
 אֶפְלוּ בְּמַחְשָׁבָה גְּשָׁמִית מוֹצֵא לְמוֹד עֵמֶק בְּהַשְּׁגוֹת
 הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתָמִיד כְּשֶׁעוֹלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ
 אֵיזוֹ מַחְשָׁבָה וְרַעֲיוֹן, הוּא כָּבֵר מְכַנִּיס בְּזֶה גְלוּי
 אִמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזֵי עַל־יַד־זֶה מְשִׁיג
 הַשְּׁגוֹת עַד אֵין סוּף, אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא פְּלֵא גְדוֹל
 מְאֹד — הֵיכָן הַמַּחְשְׁבוֹת מְנַחֲוֹת וְכוּ' כַּנֶּזְכֵּר לְעֵיל,
 אֲשֶׁר בְּאִמְתּוֹ זֶה סוּד הַנְּבוּאָה וְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שְׁכָל מִי
 שֶׁהָיָה לוֹ הַמַּפְתָּחוֹת שֶׁהֵם כָּלֵל הַשְּׁמוֹת וְהַיְחוּדִים,
 צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת וְכוּ', לְפַתַּח אֶת הַשַּׁעַר הָעֲלִיּוֹן
 לְפַעֲנַח אֶת הַמַּחְשָׁבָה שְׁלוֹ, וּלְקַשְׂרָהּ אֶל הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵז זָכָה שֶׁנִּשְׁפַּע עָלָיו אוֹר גְּדוֹל
 מְלִמְעָלָה, וְהָאִיר מַחוּ בְּהֶאֱרָה כְּזוֹ, עַד שֶׁהֵבִין דְּבַר
 מִתּוֹךְ דְּבַר, וְהֵבִין דְּבַר מֵהַשְּׁלִמְעָלָה מִהֶבְנֵת הַשְּׁכָל
 הָאֲנוּשִׁי, וְכָל זֶה הָיָה הַלְמוּד שֶׁל הַנְּבִיאִים וּבְעֵלֵי
 רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, וְהַכֵּל הַתְּחִיל מְקַדְּשֵׁת הַמַּחְשָׁבָה
 וְטִהַרְתָּהּ, שֶׁהֵם לְבוּשֵׁי הַנְּשֻׁמָה, שֶׁזִּכְּכוּ אֶת כָּל
 הַלְבוּשִׁים בְּזִכּוּכִים כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁמִּתְגַּלָּה לָהֶם
 נְשֻׁמָתָם, וְהִיא הוֹלִיכָה אוֹתָם בְּמְקוֹם שֶׁהוֹלִיכָה,
 וְהַשִּׁיגוֹ מֵהַשְּׁשִׁיגוֹ כָּל אֶחָד כִּפִּי יִדְעֶתוּ וְטִרְחָתוֹ
 בְּעִבּוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרֵי לוֹ!

וְעַל־כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה
 בְּאַמֶּת לַעֲזֹב אֶת כָּל הַשְּׂגֵעוֹנוֹת שֶׁלָּךְ, שֶׁהֵם
 הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַרְעִיוֹנוֹת וְהַהֲרָהוּרִים הָרָעִים, שֶׁנִּתְּפָסוּ
 בָּךְ, וְאַתָּה רוֹצֶה לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה
 רוֹצֶה שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ נִשְׁמַתְךָ שֶׁהִיא עֵצָם אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ, רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמְךָ לְקַדֵּשׁ אֶת
 מַחְשַׁבְתְּךָ מְאֹד מְאֹד לְבְלִי לְהַנִּיחַ אוֹתָהּ לְשׁוֹטֵט
 חוּצָה, רַק תַּחֲזִיק אֶת הַמַּחְשָׁבָה כְּדֶרֶךְ שִׁמְחֻזִּיקִים
 סוּס, שֶׁתּוֹפְסִים אוֹתוֹ בְּאַפְסָר, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ,
 זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן נ'):
 הַמַּחְשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטּוֹתָהּ כְּרָצוֹנוֹ לְמַקּוֹם
 שֶׁהוּא רוֹצֶה, שְׂאִי אֶפְשָׁר שְׂיִהְיוּ שְׁתֵּי מַחְשָׁבוֹת
 בְּיַחַד כָּלֵל, וְאַפְלוּ אִם לְפַעֲמִים הוֹלֶכֶת מַחְשַׁבְתּוֹ
 וּפּוֹרַחַת וּמְשׁוֹטְטָת בְּדַבָּרִים אַחֲרִים וְזָרִים, הוּא בְּיַד
 הָאָדָם לְהַטּוֹתָהּ בְּעַל כּוֹרְחָה אֶל הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר —
 לְחֶשֶׁב מֵה שְׂרָאוּי, וְהוּא מִמֶּשׁ כָּמוֹ סוּס שֶׁפּוֹנֶה מִן
 הַדֶּרֶךְ, וְסָר לְדֶרֶךְ אַחֲרָת, שֶׁתּוֹפְסִים אוֹתוֹ בְּאַפְסָר
 וְכִיּוּצָא, וּמַחֲזִירִים אוֹתוֹ בְּעַל כְּרָחוּ אֶל הַדֶּרֶךְ
 הַיָּשָׁרָה, כְּמוֹ־כֵן בַּמַּחְשָׁבָה מִמֶּשׁ, שְׂיִכּוּלִים לְתַפְסָה
 בְּעַל כְּרָחָה לְהַשִּׁיבָה אֶל הַדֶּרֶךְ הַרְּאוּי; וְאִז אִם
 תִּזְכֶּה לְהַחֲזִיק אֶת מַחְשַׁבְתְּךָ לְמַחְשָׁבָה אַחַת —
 לְחֶשֶׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֵה שֶׁאַתָּה רַק רוֹאֶה,

תראה את אמתת מציאותו יתברך, אז אם תהיה עקשן גדול לבל תלך בחזרה, אזי תזכה שיפתח לך המוח, והמחשבה שלך תטיל ממחשבה למחשבה, שהוא לבוש אל לבוש וכו', עד שתשיג את עצם הנשמה, וזכור את זה, כי תצטרך לזה, אם תרצה להשיג איזו מדרגה בעבודת השם יתברך, ולהגיע למה שאתה צריך להגיע.

ג.

צריך שתחזק את עצמך, אהובי, בני היקר, בכל מיני התחזקיות — אם כבר נפלת ונכשלת במחשבות רעות ובהרהורים מגנים, עד שבאת לידי פגמים — פגם הברית והוצאת זרע לבטלה וכו', והכנסת צרה במוח מחשבתך, והרהרת בהרהורים רעים ומתעבים — שקוץ, תעוב וערם וכו', כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, ומכל חשך יכולים לצאת, כי הוא יתברך נמצא בתוך כל אחד ואחד, ו"בכל צרתם לו צר" (ישעיהו ס"ג), הינו כביכול בעצמו הוא מצטער, "קלני מראשי קלני מזרועי" (סנהדרין מ"ו), כי כשבר ישראל נופל ונכשל במה שנופל ונכשל וכו', הוא מוליך את

נצוץ חיות האלקות שבו בתוך החשף, שזוהי גלות השכינה, שנשמתו המלבשת בתוך לבושי המחשבה בנזכר לעיל, נחשכה לגמרי, עד שאינו רואה שום דבר וכו', והוא מלא ספקות, בלבולים וקשיות עליו יתברך, עד שיש בני-אדם שנפלו בחקירות מגנות אחריו יתברך, עד שנכנסת בהם כפירות ואפיקורסות, ויש להם ספקות לגמרי במציאותו יתברך, שכל זה בא להם מחמת פגמי הברית, פי שמירת הברית, שמירת המחשבה תלויים באמונה, כי לא יפגם אדם בבריתו, אלא אם כן נתקררה אצלו האמונה הקדושה, ונכנסים בו ספקות, וכן להפוך — לא יזכה האדם אל אמונה ברורה ומזככת בו יתברך, אלא כשיזכה לשמר את בריתו, פי תקוין הברית ושמירת המחשבה וזכוף האמונה תלויים זה בזה, ועל-כן לא תמצא מי שמדבר נגדו יתברך פתוח, או מי שמדבר נגד צדיקו ויראיו הדבוקים בו יתברך בדבקות אמת, אם לא שפגם בבריתו, פי כל אלו המדברים נגדו יתברך בגלוי ונגד יראיו וצדיקיו האמתיים, תהיה בטוח שהם פגמו מאד בבריתם, והם מלכלכים בשקוץ, תעוב וזמה, והם מלאים הרהורים רעים ומגנים, וחושבים רעיונות ודמיונות

מְלַכְלָכִים וּמִתְעַבִּים וְכוּ' וְכוּ'; עַל-כֵּן אִם אַתָּה, אֱהוּבִי, בְּנִי, גַם-כֵּן נִפְלֵת בְּכָל זֶה, רְאֵה לְקַחַת אֶת עֲצֻמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִדַּע כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ אָב הַרְחֵמֶן, וַיִּמְחַל לְךָ אִם תָּשׁוּב בְּלֵב אָמֶת, וְתָבֹא אֵלָיו, וְתִתְוַדֶּה לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ עַל כָּל מֵה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ, וְתִדְבֵר וְתִסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְתִתְחַרֵּט בְּאָמֶת, וְתִקְבַּל עַל עֲצֻמְךָ לֹא לְהִרְהַר כְּכֹר שׁוֹם הִרְהוּרִים רָעִים, וְלֹא לְחַשֵּׁב שׁוֹם מִחֲשָׁבוֹת מְגִנּוֹת, וּמְכַל שֶׁכֵּן שְׁלֹא תִדְבֵר נִגְדוֹ יִתְבַּרְךָ וְנִגְדַת הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ, רַק תָּמִיד תְּחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִז תִּהְיֶה בְּטוֹחַ, שְׁבוּדָאֵי יִמְחַל לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְיָדָאֵי תִזְכֶּה לְאֵט לְאֵט לְזַכֶּךָ אֶת מַחַ מִחֲשַׁבְתְּךָ, שֶׁהוּא לְבוּשׁ הַנְּשֻׁמָה, וְתִזְכֶּה אֶל "תְּקוּן הַנְּשֻׁמָה".

.ד

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנִי הַיְקָר! אִם אַתָּה בְּאָמֶת רוֹצֵה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֱמֵתִית וּלְתַקֵּן אֶת נִשְׁמָתְךָ, עָלֶיךָ לְתַקֵּן קָדָם אֶת מַעֲשֵׂיךָ, כִּי כִפִּי שֶׁהָאָדָם מְתַקֵּן אֶת מַעֲשָׂיו, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא זוֹכֶה

למחשבות קדושות וטהורות, כי המחשבה היא כפי מעשי האדם, כמו שאמר רבנו, זכרונו לברכה (עיין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כ"ט), כי המחשבה במח האדם היא כפי המדות שבאדם וכפי המדה שהאדם אויזו בה, בן חולפות ועוברות עליו המחשבות שבמח, ועל-כן כשאדם מקדש ומטהר את מעשיו, על-ידי-זה הוא זוכה לקדשת מח מחשבתו, שהוא לבוש נשמתו, וכשהוא נקי וטהור, אז מתגלה אליו נשמתו; על-כן ראה, אהובי, בני היקר, לתקן את מעשיך, ותשמר על עיניך להסתפל על כל דבר רק על עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ותרגיל את עצמך, שעניך לנכח יביטו — שתמיד תסתפל על עצם עצמיות אלקותו יתברך, ובכל דבר גשמי שרק יהיה לפני מראה עיניך, תכף-ומיד תסתפל על האלקות שבתוך הדבר, ועל-ידי-זה תזכה לתקון העינים, וכן תשמר מאד על אזניך לבל תשמע בהן דברים בטלים ולשון הרע ורכילות, אלא תמיד תשתדל לצית את החכמים האמתיים ודברי התורה, ובזה תקדש את האזנים — שאזניך ישמעו רק אותו יתברך ואת התורה הקדושה, וכן תשמר את עצמך מפעם ומקפידות, ותהיה מאריך אפך על כל מה

שְׁעוּבֵר עָלֶיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּקְדָּשׁ אַפֶּךָ, וְכֵן תִּקְדָּשׁ אֶת דְּבוּרְךָ — שְׁתַּרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, וּפִיךָ יִהְיֶה צָנוּר הַמְמַשִּׁיךְ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וּתְדַבֵּר עִם כָּל מִיּוֹדְעֶיךָ רַק מִהָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וּתְגַלֶּה אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אִיךָ שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְכֵן תִּקְדָּשׁ אֶת יְדֶיךָ, שֶׁתַּעֲשִׂינָה רַק מְצוּוֹת, צְדָקָה וְחֶסֶד, וְכֵן תִּקְדָּשׁ אֶת רַגְלֶיךָ שֶׁתִּלְכְּנָה רַק אֶל מְקוֹמוֹת קְדוּשִׁים — בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, וּלְבַקֵּר אֶת הַחוּלִים וּלְשַׁמַּח חֲתָן וְכֵלָה וְכוּ', וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — תִּקְדָּשׁ אֶת בְּרִיתְךָ, שֶׁלֹּא תִפְשֵׁל בְּהוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְאִז כִּשְׁתִּזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂיךָ, תִּהְיֶה בְּטוֹחַ שְׁתִּזְכֶּה לְמַחְשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת, שֶׁהֵן לְבוּשֵׁי הַנְּשָׁמָה, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, וְאִז תִּזְכֶּה לְ"תִקּוּן הַנְּשָׁמָה", שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ נִשְׁמָתְךָ, וּתִתְגַּלֶּה לְךָ סוּדוֹת וְרִזֵּי דְרִזִּין, סִתְרֵי תוֹרָה; וְיִזְכָּר דְּבַר זֶה, כִּי הָעֶקֶר תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂי הָאָדָם, כְּפִי שֶׁמִּקְדָּשׁ אֶת מַעֲשָׂיו, כְּמוֹ-כֵן זוֹכֶה לְקִדְשֵׁת הַמַּחְשָׁבָה וּלְטַהֲרָתָהּ — לְבוּשֵׁי הַנְּשָׁמָה, וְאֵל יִהְיֶה נֶקֶל לְךָ דְּבַר זֶה, כִּי כְּפִי קִדְשֵׁת מַעֲשֵׂיךָ וְטַהֲרָתָם, שֶׁיְהִיוּ לְךָ רַק מַעֲשִׂים טוֹבִים, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה בְּאֲמַת לְהַגִּיעַ לְקִדְשֵׁת הַמַּחְשָׁבָה, שֶׁהִיא הַנִּרְתִּיק וְהַלְבוּשׁ לְנִשְׁמָתְךָ; אֲשֶׁר־י

מי שְׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, רַק שׁוֹמֵר אֶת עֵינָיו,
אֲזַנָּיו, חֲטָמוֹ, פִּיו, יָדָיו וְרַגְלָיו וְכוּ', וְכוּ', וְאִזּוּ יִזְכֶּה
לְרֹב טוֹב הַצָּפוֹן.

ה.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי אֵין לָךְ עוֹד
"תְּקוֹן הַנְּשֻׁמָה" — לְזַכֶּךָ אֶת מַחַ מַחַ שְׁבִתְךָ שֶׁהוּא
לְבוֹשׁ הַנְּשֻׁמָה, וְכֵן לְזִכּוֹת לְתִקּוֹן הַמַּעֲשִׂים, שֶׁעַל
יָדוֹ זֹכִים לְקַדְּשׁת הַמַּחֲשָׁבָה וּלְטַהֲרָתָהּ, שֶׁעַל יָדָהּ
זֹכִים שְׁתַּתְּגַלֶּה אֵלֶיךָ הַנְּשֻׁמָה, כְּמוֹ הַתְּפִלָּה —
שֶׁהָאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, כַּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּמִיַּחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם פְּנוּי
שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ
בְּשִׁפְת הָאֵם שָׁלוֹ, וּמִתְמִיד בְּדַבֵּר זֶה, אֵין לְתֹאֵר
וְאֵין לְשַׁעַר גְּדֹל מַעְלַת הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּה, אֲשֶׁר
כָּל הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים לֹא הִגִּיעוּ לְמַדְרַגְתָּם, כִּי אִם
עַל-יָדֵי הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּה, שֶׁדָּבְרוּ עִמוֹ יִתְבַּרְךָ
בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְסִפְרוּ לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָם וְכָל מַה
שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְעַל-יָדֵי-זֶה זָכוּ לְהִגִּיעַ לְמַה
שֶׁהִגִּיעוּ — לְתִקּוֹן הַמַּעֲשִׂים וּלְתִקּוֹן הַמַּחֲשָׁבָה, עַד
שְׁנַתְּגַלְתָּהּ אֵלֵיהֶם נִשְׁמַתָּם, וּכְשֶׁאָדָם מִתְמִיד בְּדַבֵּר

זֶה מֵדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ, סוֹף כָּל סוֹף נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל אֶל
 הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, כִּי בְּאֵמֶת עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר
 אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַרֵךְ
 מְחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, אִךְ
 בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן הַסְּתִיר כְּבִיכּוֹל אֶת עֲצֻמוֹ
 בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׁבִנֵי-אָדָם לֹא יוּכְלוּ לָרְאוֹת אוֹתוֹ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה הוֹלְכִים בַּגְּלוֹת גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה,
 וְנִסְתָּמוֹת עֵינֵיהֶם, וְנִטְמָטֵם מַחֵם, וְנִתְעַקֵּם לְבָבָם,
 עַד שֶׁהֵם מְלֵאִים קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת אַחֲרָיו יִתְבַרֵךְ,
 וּמְסִתּוֹבְבִים מְלֵאִים מְרִירוֹת, דְּכַאוֹן וְעֲצָבוֹת, אֲשֶׁר
 זֶה מְסוֹבֵב אֶת הָאָדָם בְּכֹל מִיָּנִי חֲשָׁכוֹת, עַד שֶׁנוֹפֵל
 לְגַמְרֵי בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת וְכוּ', לֹא כֵן מִי שֶׁמְרַגֵּיל
 אֶת עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַרֵךְ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַרֵךְ
 כָּל מֵה שֶׁמְעִיק לוֹ, וְצוֹעֵק וּמְבַקֵּשׁ וּמְתַחַנֵּן אֵלָיו
 יִתְבַרֵךְ, שִׁיּוֹצִיאוֹ מֵהַמְּקוֹמוֹת שֶׁנֹּפֵל לָשֵׁם, וּמְחַפֵּשׁ
 אַחֲרָיו יִתְבַרֵךְ, וְרוֹצֵה לְהַגִּיעַ אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, שְׂאֵז אִם
 יִהְיֶה עֶקֶשׁן עַל דְּבַר זֶה, יִגִּיעַ לְמַדְרָגוֹת כְּאֵלוֹ בְּתִקּוֹן
 מְעֻשָׂיו וּבְקִדְשֵׁת מַחֲשַׁבְתּוֹ, עַד שֶׁתִּגְלֶה אֵלָיו
 נִשְׁמָתוֹ; עַל-כֵּן, אֶהְיֶה בְּנֵי הַיָּקָר, אֲפֹלוּ כְּשֶׁכָּבַר
 נִפְלֵת בְּמְקוֹם שֶׁנִּפְלֵת, וְנִכְשַׁלְתָּ אִיךָ שֶׁנִּכְשַׁלְתָּ בְּכֹל
 מִיָּנִי עוֹנוֹנוֹת וְחֲטָאִים וּפְשָׁעִים, וְאַתָּה מְלַכְלֵךְ מְאֹד,
 וְאַתָּה מְלֵא מַחֲשָׁבוֹת רְעוֹת וְרַעְיוֹנוֹת רָעִים, וְאַתָּה

מִזֶּהֶם בְּתַכְלִית הַזְהָמָה וְכוּ', וּבְכָל פַּעַם שְׂאֵתָה רַק
 רוּצָה לְצֵאת מִשָּׁם, הָרַע מוֹשֵׁף אוֹתְךָ בַּחֲזָרָה וְכוּ',
 אֵל תִּיָּאֵשׁ אֶת עֲצָמְךָ בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֶּן, כִּי גָדוֹל
 אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאִם תִּהְיֶה עֶקְשָׁן גָּדוֹל וְלֹא
 תִּהְיֶה בְּטָלָן, רַק תִּתְאַמֵּץ בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שְׁבַעוּלָם
 לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִבּוֹא וְתַצַּעַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ מִדֵּי
 יוֹם בְּיוֹמוֹ: "אָנָּה הַיְיָ" הַ הַ הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּה הַיְיָ" הַ
 הַצְּלִיחָה נָּא, שְׂאֵזְכָּה לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂי הָרָעִים,
 וְאֵזְכֹּךְ אֶת מַחְשְׁבוֹתַי הַפְּגוּמוֹת וְהַמְּלַכְלוּכוֹת"; אִז
 בְּאֵמַת תִּזְכָּה לְ"תַקוֹן הַנְּשֻׁמָה" — שְׂתַתְּגַלֶּה אֵלֶיךָ
 נִשְׁמָתְךָ; אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוּ מִטְעָה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֵה
 הָעוֹלָם כָּלֵל, רַק "הוֹלֵךְ בְּתַם יֵלֵךְ בְּטַח", תָּמִיד הוּא
 בָּא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר
 עִם לְבָבוֹ, שְׂאִז בּוֹדֵאֵי יִצְלִיחַ דְּרָכוֹ, וְיִזְכָּה סוּף כָּל
 סוּף לְ"תַקוֹן הַנְּשֻׁמָה" בְּתַכְלִית הַתַּקוֹן, וְיִתְעַנֵּג
 בְּעֵרְבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבַּרֵךְ; אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזֵה, וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבֵא!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוּנְטֵרִים

מַחְשְׁבָה טוֹבָה

יגלה את מעלת האדם הזוכה לשמור ולקדש את
מחשבתו, ויחשב רק ממנו יתברך תמיד.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שְׂזוֹכָה
לְחֶשֶׁב תָּמִיד רַק מִחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת,
הֵינּוּ שְׂטוֹב, וְיִהְיֶה טוֹב וְהַפֵּל טוֹב,
אֲזַנְעֶשֶׂה בֶּן חוֹרִין אֲמַתִּי, וְאִין חֶסֶר
לוֹ שׁוֹם דְּבָר כָּלֵל; כִּי עֶקֶר
הַחֲסֻרוֹנוֹת שְׂיֵשׁ לְאָדָם הוּא רַק עַל-
יְדֵי בְּלִבוֹל הַמְדַמָּה, שְׂזָה גוֹרֵם לוֹ כָּל
הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים הַמְרִים וְהַקְּשִׁים,
רַחֲמָנָא לְצֻלָּן. וְעַל-כֵּן הָעֶקֶר לְהַרְגִיל
עֲצָמוֹ לְחֶשֶׁב רַק מִחֲשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת
וְטוֹבוֹת.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקפב)

קוֹנְטְרָס

מִתְשָׁבָה טוֹבָה

א.

אהובי, בני היקר! עליך להתחזק מאוד מאוד בקדושת המחשבה, להרגיל עצמך לחשב רק ממנו יתברך, הינו שתמיד תכניס במחשבתך, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, וגלה לנו רבנו ז"ל, אשר במקום שאדם חושב, שם כל האדם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), ועל-כן בזה שתחשב תמיד רק ממנו יתברך, על-ידי-זה תזכה להיות שם, ואפלו שעדין אתה רחוק מאוד מזה, עם כל זאת אם תרגיל את עצמך לחשב רק ממנו יתברך, על-ידי-זה סוף כל סוף תזכה להכליל בו יתברך, ותזכה לקדשה ולטהרה, כי עקר הטהרה מפגם הברית הוא על-ידי טהרת המחשבה, כמו

שָׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּתוּבוֹת מו.): אֵל יִהְיֶה הָרַחֵם
אָדָם בַּיּוֹם וַיָּבֹא לַיָּדֵי טַמְאָה בְּלִילָהּ, כִּי בָזָה
שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב וּמְהַרְהֵר הָרַהוּרִים רָעִים, הָרַהוּרִים
מְגַנְגִּים, בַּיּוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה בָּא לַיָּדֵי טַמְאָה בְּלִילָהּ, כִּי
הָעֶקֶר הוּא הַמַּחְשָׁבָה, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְשָׁמֹר מְאֹד
מְאֹד עַל קִדְשַׁת הַמַּחְשָׁבָה, כִּי כָּל אָדָם אֲפֹלוּ הוּא
כְּמוֹ שֶׁהוּא, צָרִיף לְשָׁמֹר אֶת עֲצָמוֹ מֵעֲתָה עַל-כָּל-
פְּנִים, לְבַל תֵּצֵא מִמַּחְשַׁבְתּוֹ לַחוּץ כָּלֵל, כִּי צָרִיף לְזַכֵּר
הַיֵּטֵב, שֶׁהַמַּחְשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטּוֹתָהּ כְּרָצוֹנוֹ,
וְאֲפֹלוּ אִם כָּבֵר הִרְגְּלָהּ מִמַּחְשַׁבְתּוֹ לְצֵאת לַחוּץ
הַרְבֵּה, אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּיָדוֹ לְהַטּוֹתָהּ בְּכָל פְּעַם
לְדַרְךָ הַיָּשָׁר, וְהוּא כְּמוֹ סוֹס שְׁסוּטָה מִהַדְרָף, יְכוּלִין
לְתַפְסוֹ בְּאֶפְסוֹר בְּעַל כְּרָחוּ, לְהַטּוֹתוֹ לְדַרְךָ הַיָּשָׁר, כִּי
אִי אֶפְשָׁר שְׁתַּהַיֵּינָה שְׁתֵּי מַחְשָׁבוֹת יַחַד בְּשׁוּם אֶפֶן,
וְעַל-כֵּן אִם יִחְשַׁב מִמַּחְשָׁבָה אַחֶרֶת לְטוֹבָה, בְּהִכָּרַח
שְׁתַּדְּחָה מִמַּחְשַׁבְתּוֹ הַחִיצוֹנָה וְכָל הַהָרַהוּרִים, כִּי אִי
אֶפְשָׁר שְׁתַּהַיֵּינָה שְׁתֵּי מַחְשָׁבוֹת בְּיַחַד בְּשׁוּם אֶפֶן,
וְצְרִיכִים לְזַכֵּר וְלַחְזוֹר עַל זֹאת הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּכָל
פְּעַם, כִּי הַרְבֵּה נִלְכְּדוּ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּמָה שְׁנִלְכְּדוּ,
וְכָל זֶה מִחֲמַת שְׁנִדְמָה לָהֶם כְּאִלוּ אֵין מִמַּחְשַׁבְתָּם
בְּיָדָם, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבְאַמַּת לֹא בֵן הוּא, כִּי הַמַּחְשָׁבָה
בְּיַד הָאָדָם תָּמִיד, עַל-כֵּן צְרִיף לְשָׁמֹר אֶת הַמַּחְ

כחוט השערה, לבל יצא חוץ לגבול, ואפלו אם
 כבר יצא כמו שיצא, בנגל יכולין להחזירו על-ידי
 חוט השערה, כי תכף כשיתחיל כחוט השערה
 לחשב מחשבה אחרת טובה וכשרה, תהיה נדחית
 המחשבה הראשונה ממילא; ועל-פן ראה, אהובי,
 בני היקר, להרגיל את עצמך לחשב תמיד רק
 מחשבות קדושות, לחשב ממנו יתברך, ולחשב
 שיהיה טוב, ועל-ידי-זה תזכה להכליל בו יתברך,
 ותזכה לקדשה ולטהרה, ויהיה לך אף טוב תמיד,
 כי העקר הוא המחשבה.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי הסטרא
 אחרא מתנפלת לאדם בכמה וכמה גיבנות
 וערממיות ללכדו, ובפרט בענין המחשבה, עד
 שפתאם יוצאת מחשבתו אל החוץ, וחושב מה
 שחושב, רחמנא לצלן, בפרט מי שהוא בעל
 מחשבה שהיא מדה רעה מאד, וכל זה נמשך
 מבחינת קלפת לבן הארמי, על-פן צריכין לברוח
 מזה מאד, ולחשב מחשבות אחרות, כשרות
 וטהורות, של תורה ותפלה, ואז ממילא תדחינה

וְתַבְטִילָנָה הַמַּחְשְׁבוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, אֲךָ לְפַעֲמִים
 מִתְגַּבְּרִים הַהֲרֵהוּרִים וְהַמַּחְשְׁבוֹת כָּל-כָּף, עַד
 שֶׁקָּשָׁה לְבָרַח מֵהֶם לְתוֹךְ תוֹרָה וְתַפְלָה וּדְבָרִים
 שֶׁבְקֻדְשָׁה בְּשׁוּם אִפֶּן, וְאִז הִהְכַרְח לַעֲסֹק בְּמַלְי
 דְּשִׁטוֹתָא בְּעֵנֵי צָחוֹק וְכִיּוֹצָא, כְּדִי לְפַקֵּחַ דַּעְתּוֹ
 לְפִי שְׁעָה, עַד יַעֲבֹר זַעַם וְשִׁטְף שֶׁל הַמַּחְשְׁבוֹת, כִּי
 אֵין הַיֵּצֵר הָרַע מְצוּי אֲלֵא לְשַׁעְתּוֹ, וְאִז אֵין הַסְטֵרָא
 אַחְרָא מְבִינָה שֶׁהוּא בּוֹרַח מִמֶּנָּה, מֵאַחַר שֶׁעוֹסֵק
 בְּמַלְי דְּשִׁטוֹתָא, וְהוּא כְּמוֹ גִּנְבָה, שֶׁגִּנֵּב דַּעַת
 הַסְטֵרָא אַחְרָא, כְּדִי לְבָרַח מִמֶּנָּה; אֲךָ הָעֵקֶר,
 שֶׁבְשַׁעָה שֶׁבוֹרַח מִן הַמַּחְשְׁבוֹת הָרַעוֹת, אִז יֵלֵךְ
 לְבִטָּח דִּרְכוֹ — לְחַשֵּׁב מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְכִשְׁרוֹת,
 וְלֹא יִסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כָּלֵל, כִּי זֶה שֶׁטוֹעֵן עִם
 הַמַּחְשְׁבוֹת הַזֵּרוֹת, וְנִכְנָס עִמָּהֶן בְּטוֹעֵן וְנִטְעֵן,
 וְרוֹצֵה שְׁיַנְיְחוּ לוֹ לְצֵאת מִשָּׁם, זֶהוּ כְּמוֹ שֶׁיִּגִּיד
 לְרוּדְף שְׁרוֹצֵה לְבָרַח מִמֶּנּוּ, וְאִז הוּא רוּדְפוֹ יוֹתֵר,
 אֲבָל בְּאַמֶּת עֵקֶר הָעֵצָה לְבָרַח מֵהֶן וּלְבָלִי לְהִסְתַּכֵּל
 לְאַחֲרָיו כָּלֵל כִּנּוּ"ל, וְזֶה בְּחִינַת: "וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת
 לְבָן הָאֲרָמִי, לְבָלִי הִגִּד לוֹ כִּי בּוֹרַח הוּא," אֲבָל
 אַחֲר־כֵּן רוֹצֵה הַסְטֵרָא אַחְרָא לְהִתְגַּבֵּר עוֹד וּלְרַדְף
 אַחְרָיו, וְאִז הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מְרַחֵם עָלָיו, וְעוֹמֵד בְּעִזְרוֹ,
 וּמְזַהֵר אֶת הַסְטֵרָא אַחְרָא, בְּחִינַת 'לָבָן' — הַשְּׂמֵר

לך מדבר עם יַעֲקֹב " וְכוּ', וְאִז עַל-יְדֵי כָּל
 הַהֶעֱפָקוֹת וְהַהֲזוּזוֹת שֶׁמִּנְתַּק עֲצָמוֹ מִמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת
 לְמַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּבָרְרוּ נְצוּצוֹת
 הַקִּדְשָׁה, נַעֲשֶׂה מֵהֶם גַּל וּמְחִיצָה לְהַפְסִיק בֵּינוֹ לְבֵין
 הַמַּחְשָׁבוֹת הָרָעוֹת, כִּי כָּלֵם מִתְּקַבְּצִים וְעוֹזְרִים לוֹ
 בַּעַת הַדְּחָק, וְזֶה בְּחִינַת הַגַּל שֶׁנַּעֲשֶׂה בֵּין יַעֲקֹב
 לְלָבָן; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְחַזֵּק
 בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאַפְלוֹ שֶׁכָּבַר נִפְלְאָה
 בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְלְאָה, וְנִכְשַׁלְתָּ בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁלְתָּ, וְנִכְנַסְתָּ
 בְּהַרְהוּרִים רָעִים וּבְמַחְשָׁבוֹת מְגַנּוֹת, וְאַתָּה חוֹשֵׁב
 וּמְהַרְהֵר וְחוֹזֵר וּמְהַרְהֵר, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת 'לָבָן'
 שֶׁרוֹדֵף אַחֲרָיִךְ בְּכָל מִינֵי הַרְהוּרִים רָעִים, רָאָה לְנִתַּק
 אֶת עֲצָמְךָ, וְלִבְרַח רַק אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ, וְתִמְשִׁיךְ אֶת
 עֲצָמְךָ אֶל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר הֵם יוֹרוּ לְךָ
 דֶּרֶךְ אֱמֶת, אִיךָ לְהִתְקַרֵּב בְּאֱמֶת אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ, וְאִיךָ
 לְנִקּוֹת אֶת מַחְשַׁבְתְּךָ, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְמַחְשָׁבָה קְדוּשָׁה
 וּלְמַחְשָׁבָה טְהוֹרָה, וְתִהְיֶה תָּמִיד דְּבוּק בּוֹ יִתְּבַרֵךְ,
 וְלַעוֹלָם אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ בְּשׁוּם פָּנִים בְּעוֹלָם, וְאִז
 בְּאֱמֶת סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְמַחִין נְקִיִּים וְקְדוּשִׁים,
 וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְּבַרֵךְ.

ג.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁהָאָדָם צָרִיף
 לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת עֲצָמוֹ בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית, וְעַקֵּר
 קִדְשַׁת הַבְּרִית הִיא קִדְשַׁת הַמַּחְשָׁבָה — לְהַרְגִיל
 אֶת עֲצָמוֹ לַחֲשַׁב תָּמִיד מִחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת,
 מִחֲשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת, לַחֲשַׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַקֵּר
 הַמַּחְשָׁבוֹת הַרְעוֹת הֵן בְּתֵאוֹת נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 וְאֶפְלוּ שְׂאֵר מִיַּגֵּי מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת וְרַעוֹת, הַכֹּל נִמְשָׁךְ
 מִשָּׁם, כִּי עַל-יַדֵּי פָגָם הַבְּרִית נִשְׁחַתְּתָה וְנִפְגְּמָתָה
 הַדַּעַת, עַד שֶׁבָּאִים עַל-יַדֵּי-זֶה לְכֹל בְּלִבּוֹלֵי
 הַמַּחְשָׁבוֹת וְעַרְבוּבֵיהֶן, וַיִּמְהַן בָּאִים כָּל הַחֲטָאִים
 וְהַפְּגָמִים שֶׁבְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכִשְׁבְּלִבּוֹלֵי
 הַמַּחְשָׁבוֹת מִתְגַּבְּרִים וּבִפְרָט בְּלִבּוֹלֵי וְהַרְהוּרֵי נְאוּף
 בְּעֲצָמָם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, זֶה בְּחִינַת מַבּוּל מִמָּשׁ,
 שְׂרוּצִים לְשִׁטֵּף אֶת הָאָדָם מִמָּשׁ, וְלִהְיֶה אֲבִידוֹ מִשְׁנֵי
 הָעוֹלָמוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּפְּאֲשֶׁר יוֹדְעִים רַב בְּנֵי-
 אָדָם כָּל אֶחָד בְּנִפְשׁוֹ יוֹדֵעַ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאוּבָיו,
 מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּעִנְיָן זֶה, וְהַכֹּל עַל-יַדֵּי פָגָם
 הַמַּחְשָׁבָה, וְאֶפְלוּ אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים קָצָת, אֲשֶׁר נִצּוּלִין
 מִמֵּי הַמַּבּוּל הַשּׁוֹטְטִים כָּל-כָּף, אִף אִף-עַל-פִּי-כֵן
 מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל-דְּבָר לְהַתִּיז קָצָת מִמֵּי הַמַּבּוּל גַּם

עליהם, שזה בחינת מה שבארץ ישראל לא היה המבול, כמו שאמרו חכמינו הקדושים, אף-על-פי-כן התיזו לתוכה קצת, ודוד המלך, עליו השלום, צעק על זה בשביל כלל ישראל בכמה מקראות בצעקות גדולות, בחינת (תהלים לב): "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", וכן (שם סט): "הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש, טבעתי ביון מצולה ואין מעמד באתי במעמקי מים ושבלת שטפתי" וגו', "הצילני מטיט ואל אטבעה אנצלה משנאי וממעמקי מים אל תשטפני שבלת מים ואל תבלעני מצולה ואל תאטר עלי באר פיה" וגו' וכמוהו רבים, וכמבאר בכתבי האריז"ל, שהרהורים ובלבולי המחשבות נקראים מצולות ים, ועל-כן צריכים להזהר ביותר לברר המחשבה, שבה תלויות כל הקדשות וכל המתקת הדינים שבעולם, וכל אחד כפי מה שזוכה לקדש מחשבתו, כמו-כן נתגלה אצלו בחינת קדשת ארץ ישראל, שהוא בבחינת תקון הברית, שתלוי בקדשת המחשבה, אף אי אפשר לזכות לקדשת המחשבה, ולהנצל מכל מיני מימי המבול שבעולם, כי אם על-ידי דרך התמימות והפשיטות,

שִׁמְמֵשִׁיךְ הַצַּדִּיק הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, וְהִיא — הָאֱמוּנָה
הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְאֱמוּנָה
פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, לִידַע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבַרֵךְ
כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי
אִם עַל-יְדֵי דַרְכֵי עֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק
הָאֵמֶת, שָׁזָה אֲשֶׁר מְלַמֵּד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיו
חֲזָקִים בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּכְשֶׁאָדָם חֲזָק
בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וְיִוֹדַע שֶׁאֵין בְּלַעְדָּיו
יִתְבַרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל
עוֹלָם, וּמְכַנִּיס אֶת עֲצָמוֹ לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה
וּמְצִיר בְּדַעְתּוֹ וּבְמַחְשַׁבְתּוֹ כְּאֵלוֹ הַכֹּל לְכֹל אֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאוֹר, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-
זֶה בְּעֲצָמוֹ הָאָדָם נִטְהָר מִכָּל מִינֵי לְכֹלוּכִים וְזִהְמוֹת
שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ עַל-יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית — תַּאֲוֹת נְאוּף,
וְזֶה סוּד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא סוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,
כִּי לְעַקֵּר הָאֱמוּנָה זוֹכִים דִּיקָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
ז'), וְעַל-כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי קִדְשָׁת מַחְשַׁבְתּוֹ
וְטִהַרְתָּהּ, כֵּן זוֹכָה שִׁיְהִיָּה לוֹ חֶלֶק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
וּכְפִי חֶלְקוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא זוֹכָה
לְבַרֵּר אֶת הַמַּחְשָׁבוֹת הַזְּרוּת, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל
הַדִּינִים, וְזוֹכָה לְהַמְתַּקֵּת הַדִּינִים, כִּי בְּאֵמֶת כּוֹלֵהוּ

במחשבה אתברירו, הינו הכל תלוי במחשבה, כי כשאדם חושב ברע, ותמיד חושב שיעשה לו רע ויהיה לו רע ויש לו רע, זה נקרא דינים, עד שיש בני-אדם שכל-כף נכנסו במחשבות זרות כאלו, עד שהם מלאים דינים ומפחדים מעצמם, ובו ברגע שהאדם מכניס את אמתת מציאותו יתברך במחשבתו, ויודע, אשר בלעדיו יתברך לא יכולים לעשות לו הטוב והרע, על-ידי-זה נמתקים ממנו כל הדינים, כי מה יעשה לו אדם, הלא הוא משגח בהשגחה פרטית, וזה נקרא המתקת הדינים וברור הנצוצות, וזוהי להכלל בקדשה עליונה, קדשת המחשבה, שזה נקרא ארץ ישראל העליונה, הינו ברור וזכוה האמונה הקדושה, שתמיד יהיה לפני עיניו אמתת מציאותו יתברך בגלוי נורא ונפלא מאד; אשרי מי שזוהי להגיע לזה.

ד.

אהובי, בני היקר! עליך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תהיה שבור משום דבר, כי גדול אדוננו ורב להושיע, אם רק לא מתאששים אלא באים אליו יתברך בלב נשבר ונדכה, אז

בְּיָדָי זֹכִים סוֹף כָּל סוֹף לְצֵאת מֵהַפֶּח יְקוּשׁ
 שְׁנָפְלוּ אֵלָיו, כִּי בְּאֵמֶת יֵשׁ עֲשָׂרָה עֲמָקִים כְּמוֹבָא
 (בְּסֵפֶר הַיְצִירָה): עֲמָק טוֹב וְעֲמָק רַע, עֲמָק רַם, עֲמָק
 תַּחַת וְכוּ', וְאֵלֹו הַעֲמָקִים כָּלָם, הָעֶקֶר הוּא בְּבַחֲיֵנֶת
 עֲמָקוֹת הַמְּחֻשָּׁבָה, מֵה שֶׁהָאָדָם מַעְמִיק מְחֻשְׁבָתוֹ
 בְּאִיזָה עֲנִיָן לְטוֹב אוֹ לְהַפֵּךְ, חֶס וְשָׁלוֹם, וּמְכַל מִינֵי
 עֲמָקִים צְרִיכִים לְצַעֵק אֶל הַשֵּׁם מְאֹד, בְּבַחֲיֵנֶת:
 "מִמַּעֲמָקִים קָרָאתִיךָ ה'" (תְּהִלִּים קל, א), כְּדֵי לְזַכּוֹת
 לְדַרְכֵי הַפְּשִׁיטוֹת וְהַתְּמִימוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֶקֶר
 קִדְשֵׁת הַמְּחֻשָּׁבָה, כִּי אֶפְלוּ מְחֻשְׁבוֹת טוֹבוֹת אֲסוּר
 לְהַעֲמִיק בָּהֶן יוֹתֵר מִדָּאִי כִּידוּעַ, שְׁלֹא יֵצֵא חוּץ
 מִהַגְּבוּל, חֶס וְשָׁלוֹם, וְאֶפְלוּ מִי שְׁזוֹכָה לְמְחֻשְׁבוֹת
 טוֹבוֹת, וְלְהַעֲמִיק בָּהֶן כְּרָאוּי לְפִי מְדַרְגָתוֹ, אֶף-עַל-
 פִּי-כֵן צְרִיךְ בְּכָל פַּעַם לְקַרֵּא אֶל הַשֵּׁם שְׁיַעֲלֶהוּ
 מִשָּׁם לְמְדַרְגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר, מְכַל שְׁכֵן מִי שְׁאִין
 יִדְעֶתוֹ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁמִסְלֵק דַּעְתוֹ בְּכָל עֵת
 כְּאֵלֹו אֵינּוּ יוֹדֵעַ כָּלֵל, וְצוּעֵק בְּכָל לְבוֹ לְהַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵךְ, עַד שְׁזוֹכָה לְעֵלוֹת לְמְדַרְגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר,
 מְכַל שְׁכֵן מִי שְׁמִתְגַּבֵּר עָלָיו עֲמָק הָרַע, שְׁמִשָּׁם
 בָּאָה הַעֲמָקוֹת וְהַעֲקָמוּמִיּוֹת דִּסְטֵרְא אֲחֵרָא,
 שְׁמַעֲמִיק מְחֻשְׁבָתוֹ בְּרַעֲיוֹנוֹת רָעִים וְזָרִים, בְּזוּיִים
 וּמְאוּסִים מְאֹד, וְכָל מֵה שְׁמַעֲמִיקִים מְחֻשְׁבָתָם בְּזֶה

אֶפְלוּ לְצַד הַשּׁוֹלֵל, הֵינּוּ כְּדִי לְבַטֵּל הַתְּאוּה, אֶף-
עַל-פִּי-כֵן גּוֹרְמִים עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא, חַס וְשְׁלוֹם,
הַתְּגַבְרוֹת הַתְּאוּה בְּיֹתֵר, כִּי בְּאֵמֶת אֵל לְאָדָם
לְהַכְנִס עִם פְּתוּיָיו בְּטוֹעֵן וְנִטְעֵן כָּלֵל, רַק לְבָרַח
מֵהֶם לְגַמְרִי, עַל-יְדֵי הַסַּח הַדַּעַת לְמַחְשָׁבָה אַחֲרֵת,
כִּי אֵין אָדָם חוֹשֵׁב בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שְׁתִּי מַחְשָׁבוֹת בְּיַחַד,
וְהַמַּחְשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטּוֹתָהּ לְטוֹבָה כְּרָצוֹנוֹ בְּכָל
עֵת, וְאֶפְלוּ אִם כָּבֵר נִתְפָּסָה מַחְשַׁבְתּוֹ מְאֹד בְּמָה
שֶׁנִּתְפָּסָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִיאַשׁ אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל,
רַק לְצַעֵק אֵל הַשָּׁם מְאֹד בְּכָל לְבוֹ, וְלִתְפֹס מַחְשַׁבְתּוֹ
בְּכָל פַּעַם לְהוֹצִיאָהּ מִהַעֲמָקוֹת דְּסִטְרָא אַחֲרָא אֵל
בְּחִינַת דְּרָכֵי הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, שְׁמַמְשִׁיכִים
עֲלֵינוּ צְדִיקֵי הָאֵמֶת, וְלִבְלִי לִילֵךְ עִם שׁוֹם חֲכָמוֹת,
וְלִבְלִי לְחַשֵּׁב שׁוֹם מַחְשָׁבוֹת יְתָרוֹת בְּשׁוֹם דְּבָר,
בְּפָרֵט בְּעֲנִין תְּאוּה זֹאת, רַק יִפְשִׁיט מַחְשַׁבְתּוֹ
בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוֹת וְהַתְּמִימוֹת, וְלְצַעֵק הַרְבֵּה
לְהַשָּׁם יְתָבְרוּךְ בְּכָל פַּעַם מְכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, וְלִקְשֹׁר
עֲצָמוֹ לְצְדִיקֵי הָאֵמֶת וְהַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם, כְּדִי לְזַכּוֹת
לְדְרָכֵי הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, שְׁזֶה עֵקֶר קְדוּשַׁת
הַמַּחְשָׁבָה, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה וְהַתְּקוּן לְזַכּוֹת לְכָל
טוֹב; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ,
אִם אַתָּה רַק רוֹצֶה לְבָרַח מִהַרְעֵ וְהַחֲשֹׁף שְׁנַפְלָתָ

לְשֵׁם, רֵאֵה לְהַחְזִיק אֶת עֲצָמְךָ בְּצַדִּיקֵי אֲמֶת, אֲשֶׁר
 מְלַמְּדִים אֶת הַלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
 הַמְּגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמֶתֶת מְצִיאוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה גַם-כֵּן לְקַדְּשֵׁת וּלְטַהַרֵת
 הַמַּחְשְׁבָה, אֲשֶׁר זֶה הָעֵקֶר לְצֵאת — הֵן מֵהֲרֵהוּרִים
 רָעִים, הֲרֵהוּרִים מְגַנְיִים בְּתֵאוֹת נְאוּף, וְהֵן
 מֵהֲרֵהוּרִים שֶׁל חֲקִירוֹת וְקִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת
 וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, הָעוֹלִים תָּמִיד עַל דַּעְתּוֹ, וּבְאֵמֶת הֵם
 תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, כִּי מִי שֶׁפָּגַם בְּפָגַם הַבְּרִית וְנִכְשַׁל
 בַּמָּה שֶׁנִּכְשַׁל, וְהִכְנִיס בְּמַחוֹ וּבְמַחְשְׁבָתוֹ רְעִיוֹנוֹת
 וְהֲרֵהוּרִים מְגַנְיִים, דִּיקָא עָלָיו עוֹלוֹת תָּמִיד מַחְשְׁבוֹת
 שֶׁל קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת וּבְלִבּוֹלִים וְעַקְמֵמִיּוֹת עָלָיו
 יִתְבָּרֵךְ; וְלִכֵּן רֵאֵה לְבָרַח אֶל צַדִּיקֵי הָאֲמֶת, אֲשֶׁר
 יְלַמְּדוּ אוֹתְךָ אֶת דְּרֹךְ הָאֲמֶת אִיךָ לְהִנָּצֵל מֵהַפַּח
 נִשְׁבָּר שֶׁנִּפְלְתָ לְשֵׁם, וְהָעוֹלָה עַל הַכֹּל שֶׁתִּהְיֶה רְגִיל
 לְצַעֵק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם, שֶׁתִּזְכֶּה לְקַדְּשָׁה
 וּלְטַהַרֵת הַמַּחְשְׁבָה, כִּי הָעֵקֶר תְּלוּי בַתְּפִלָּה, כְּפִי
 שֶׁהָאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ
 בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
 וְהֵבִין אֶל אָבִיו, אִזּוֹ דִּיקָא יִצְלִיחַ לְצֵאת מֵעֵמֶק הָרָע,
 מֵעֵמֶקֵי עֲמָקִים, שֶׁנִּפְל לְשֵׁם, וְיִזְכֶּה לְעֹלוֹת לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה לְהַדְבִּיק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ה.

אהובי, בני היקר! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תפל בדעתך מכל מה שעובר עליך, כי הכל בשביל הבחירה והנסיון, כי הקדוש-ברוך-הוא מנסה את האדם בכל מיני נסיונות, לראות אם באמת ימשיך עצמו אליו יתברך, ובשביל זה ברא את היצר הרע והקלפות והסטרא אחרא, ויש להם כחות, הכל כדי לנסות את האדם, לראות אל מי ימשיך את עצמו בעת צרתו, ועל-כן על-פירוב בני-אדם אינם יודעים מכל זה, ולכן הם נאבדים לגמרי, עד שנכנס בהם יאוש גדול, ונדמה להם כאלו אבד מנוס ותקנה מהם לגמרי, כי הסטרא אחרא והיצר הרע אורבים לאדם מכל צד, פעם עולה למעלה ובוער יותר מדאי אליו יתברך, שזה בחינת הריסה, ופעם נופל למטה בשאול תחתית ומתחתיו, וכשמתעורר בו איזה הרהור תשובה לשוב להשם יתברך, אז הוא חותר עליו לבלבלו בכל מיני בלבולים, ולפעמים כפשוטו, שמתגבר עליו אז דיקא במחשבות רעות, שהן עקר היצר הרע, ולפעמים כשהאדם מתגבר כנגדו במה דאפשר, אזי הוא מתגבר עליו, על ידי

התלהבות הלב יותר מדאי, עד שהוא בבחינת
הריסה, חס ושלום, ולפעמים בשעה אחת הוא
מערכב, ברגע אחד בוער לבו מאד להשם יתברך
וכו', ובתוך כך בוער לבו מאד לתאוות העולם
הזה, שזה בחינת "יעלו שמים ירדו תהומות"
(תהלים קז, כו), על-כן צריך להשתדל בכח צדיקי
האמת לצמצם את ההתלהבות, כל אחד לפי
בחינתו ולא יהרס הגבול, ויתגבר ביותר על
המחשבות הרעות, ובזה צריך עקר ההתגברות, כי
המחשבה ביד האדם תמיד להטותה כרצונו,
ויתגבר לברח ממחשבות רעות, ולחשב מחשבות
טובות — דברי תורה, ולפעמים צריך לפקח
מחשבתו אף במלי דעלמא, הכל כדי למלט נפשו
מהרהורים, שהם קלקול המחשבה, ואם, חס
ושלום, כבר נלכד במחשבות אלו מאד, כמצוי
בכמה אנשים, יתגבר בכל אונו על-כל-פנים
להסיח דעתו מהן, ויאמין שכל תנועה שהוא מנתק
את עצמו מהן יקרה מאד אצל השם יתברך,
וימשיך עצמו לתוך מחשבות טובות, ויברח אל
הספר לעסק בתורה, עד שיזכה על-ידי-זה למדות
טובות ולמעשים טובים, ולקבל עליו על-ידי-זה
על מלכות שמים שלם, ולגלות מלכותו יתברך

לְעוֹד כַּמָּה נִפְשׁוֹת, כִּי לְכֹךְ נּוֹצֵר, כִּי אֶפְלוּ הַפְּחוֹת
שְׂבִישְׂרָאֵל נִבְרָא שְׂיִהְיֶה לוֹ חֶלֶק בְּהַתְגַּלוּת מַלְכוּתוֹ
יִתְבַּרֵךְ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְאִזְ דִּיקָא זִוְכָה לְהַתְלַהֵב
לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּהַדְרָגָה וּבְמַדָּה כְּרֵאוּי, אֲבָל אַחֲר־
כֵּן גַּם צָרִיךְ בְּכָל פֶּעַם לְהִזְהַר בְּזֶה לְצַמְצָם
הַהַתְלַהֲבוֹת וְכוּ', וְלְהַמְשִׁיךְ מִחֻשְׁבוֹת טוֹבוֹת לְתוֹךְ
לְבוֹ, שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת תְּקוּן הַתְּשׁוּבָה;
וְעַל־כֵּן אֲשַׁרֵּי מִי שְׁזוֹכָה לְהַתְקַרֵּב אֶל צְדִיקִים
אֲמֵתִיִּים, הֵיכּוֹלִים לְהָאִיר בּוֹ עֲצוֹת נּוֹרְאוֹת
וּנְפִלְאוֹת, אֵיךְ לְצַמְצָם אֶת הַתְּלַהֲבוֹתוֹ, שְׁלֵא יֵצֵא
חוּץ מִהַמַּדָּה וְהַצְמָצוּם, וְלֵא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מִדָּאֵי, וְכֵן
תְּאִיר בּוֹ הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה לְחִזּוֹק וְלֵאמֶץ עֲצָמוֹ בְּכָל
מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחַנִיּוֹת,
כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת רַבָּה, כִּפִּי מָה
שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם — עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת,
עַד שְׂאִין לָךְ בֶּן אָדָם שְׁלֵא יַעֲבְרוּ עָלָיו כָּל אֱלוֹ
הַמְּחֻשְׁבוֹת וְהַבְּלוּלִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל
רֵגַע; אֲשַׁרֵּי מִי שְׁבוֹרַח אֶל צְדִיקֵי אֱמֶת, וּמִתְאַבֵּק
בְּעַפְרֵ רַגְלֵיהֶם, וְשׁוֹמֵעַ לְעֲצָתָם, שְׂאִז בּוֹדָאֵי יִזְכָּה
לְצֵאת מִהַפֶּח יְקוּשׁ שְׁנַפֵּל לְשָׁם, וְיִזְכָּה לְעֲלוֹת
מֵעֵלָה מֵעֵלָה תָּמִיד.

.1

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר עקר האדם הוא המחשבה, ובמקום שאדם חושב שם כל האדם, ועל-כן כשאדם מכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, הרי הוא שם, ולהפך — כשחושב בהבלי העולם הזה, ובפרט הרהורים רעים, הרהורים מגנים, אז הוא שם, רחמנא לישוזן, וזה עקר הזביחה והשחיטה של היצר הרע וחילותיו, שעוסקים לטבח ולשחט בני-האדם, העקר הוא על-ידי שעוסקים להכניס בזה מחשבות רעות, שעל-ידי-זה עקר הזביחה והשחיטה שלהם, והעקר לוכד את האדם במחשבות של תאנות ממון, כי בזה האדם טרוד מאד במחשבתו כל ימי חייו, כי "אין אדם מת וחצי תאנתו בידו" (קהלת רבה ה, ז), וכל מה שיש לו יותר, חסר לו ביותר, ואינו ממלא תאנתו לעולם, והנה מחמת שהמחשבות פרוכות ומספכות זו בזו מאד, על-ידי-זה הולכים מרעיון לרעיון וממחשבה למחשבה, עד שבאים על-ידי-זה למה שבאים, חס ושלום, והעצה הכללית לזה היא, שפתאם יעמד האדם וינוח וישבת, ויהיה

"שב ואל תעשה" במחשבתו, וזה בחינת "שבת",
 שבתוּךְ כֹּל הַטְרָדוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים, הַרְעִינֹת הַרְבִּים
 וְהַמְחַשְׁבוֹת, יִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי וַיְנִיחַ וַיִּשְׁבֵּת
 בְּבַחֲיַנַּת "שבת", כִּי בְּאֵמַת הַמְחַשְׁבָּה בִּיד הָאָדָם
 תְּמִיד לְהַטּוֹתָהּ כְּרָצוֹנוֹ, רַק כְּשֶׁנִּתְּבַלְּבֵל בְּמַחְשְׁבוֹת
 וּבְרְעִינֹת הַרְבֵּה, נִדְמָה לוֹ שֶׁקָּשָׁה לוֹ לָשׁוּב וְלִצְאָת
 מֵהֵן, אָבֵל עֵקֶר הָעֵצָה, שְׁפִתָּאִם יַעֲמֵד וַיִּשְׁבֵּת וַיִּבְטֵל
 עֲצָמוֹ, כֹּל זֶה כָּלֵל גְּדוּל בְּעֵנִין הַמְחַשְׁבוֹת, שֶׁהָעֵקֶר
 הוּא "שב ואל תעשה", כִּי אִם יִרְצֶה לַעֲמֵד נִגְדָן
 וְלִסְתַּרְן, יִהְיֶה נִלְכָּד יוֹתֵר, עַל-כֵּן הָעֵקֶר לְהִיּוֹת "שב
 ואל תעשה" מַעֲתָה עַל-כָּל-פָּנִים, שְׁבַתוּךְ תִּקְרָה
 בְּלִבּוֹל הַמְחַשְׁבוֹת, יַעֲמֵד וַיְנִיחַ וְלֹא יִחַשֵׁב עוֹד,
 וְלִפְעָמִים צָרִיךְ לָזֶה בְּטוֹל דְּקִדְשָׁה בְּאֵמַת, הֵינּוּ
 שִׁיבְטֵל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וַיִּזְכֹּר בְּהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, וַיִּבְטֵל
 אֶת עֲצָמוֹ לְגַבֵּי אִוְרוֹ הָאֵין סוּף יִתְבַּרְךָ, וְזֶהוּ בְּחִינַת
 "שבת" — שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְזָכֹר תְּמִיד וְלְהִמְשִׁיךְ עַל
 עֲצָמוֹ קִדְשַׁת שַׁבָּת גַּם בַּיָּמֵי הַחַל, הֵינּוּ שְׁבַתוּךְ כֹּל
 הַבְּלִבּוּלִים יַעֲמֵד וַיְנִיחַ בְּבַחֲיַנַּת "שבת", וְעַל-יְדֵי-
 זֶה יִנָּצֵל מִכָּל הַמְחַשְׁבוֹת הַרְעוֹת; וְעֵקֶר הַשַּׁבָּת הִיא
 הַדְּבִקוֹת בּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי שַׁבָּת הִיא שְׁמָא דְּקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הֵינּוּ כִּי עֲצָם הַשַּׁבָּת הִיא הַתְּגִלוֹת
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הוּא יִתְבַּרְךָ מִגֵּן

בלי שום לבושים כָּלֵל, וְעַל-כֵּן הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים
 זֹכִים לְקַבֵּל הָאֲרָה נִוְרָאָה וְנִפְלְאָה בְיוֹם הַשַּׁבָּת, כִּי
 בָהֶם מֵאִיר עֲצָם הַשַּׁבָּת שֶׁהוּא עֲצָם אֹר אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי שַׁבָּת הִיא בְּחִינַת רְאִיָּה, בְּסוּד: "רְאוּ כִי
 הִנֵּי" הַנֶּתֵן לָכֶם הַשַּׁבָּת" (שְׁמוֹת טז, כט), כִּי אִז רֹאִים
 אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּגִלּוּי נִוְרָא וְנִפְלְאָ מְאֹד,
 שְׁזֵה מֵה שְׁמוּבָא בְּתַקּוּנִים (תַּקּוּן ע') ש' בַּת, הִינּוּ
 הָעֵין יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה גְּוָנִין, (שְׁלֹשָׁה צְבָעִים), וּבַת
 עֵין (זֶה אִישׁוֹן הָעֵין), כִּי תַבַּת "שַׁבָּת" הִיא סוּד
 הָרְאִיָּה, כְּבִיכּוֹל אִז הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּפֵל עַל
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן מְעַלֵּת שַׁבָּת הִיא עַד אֵין
 סוּף, וְאֶפְלוּ הוּא עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אֲנוּשׁ אֲבָל
 שׁוֹמֵר שַׁבָּת, מוֹחֲלִין לוֹ, כִּי בְּזֵה שְׂאָדָם רָץ וּבּוֹרַח
 רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכֵה לְבִטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל
 עֲוֹנוֹתָיו, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּכָל פַּעַם
 מִחֻשְׁבוֹת זְרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וּבְלִבּוּלִים, עָלָיו
 לְבִטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וַיִּצְיֵר
 בְּדַעְתּוֹ תְּמִיד, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל
 לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא, וְהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאֹר,
 שְׁזֵה סוּד שַׁבָּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יְזַכֵּה לְקַדְּשַׁת
 וּלְטָהָרַת הַמַּחֲשָׁבָה, וּמְכַל שְׁכָן מִי שֶׁזוֹכֵה לְסַגֵּר אֶת

עֵינָיו מִחִיזוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא בְּעֵת שְׁעוּבָרִים עָלָיו כָּל
 מִינֵי נְפִילוֹת, יְרִידוֹת, בְּלִבּוּלִים וְהִרְהוּרִים רָעִים,
 וּמֵיחַד יְחוּדִים קְדוּשִׁים לְשִׁמוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ: ע"ב,
 ס"ג, מ"ה, ב"ן, מֵעֵילָא לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא,
 עַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֵבוֹת, נְעִימוֹת,
 יְדִידוֹת, זִיו וְחֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִשְׁמָר מִכָּל מִינֵי
 פְּגָמִים רָעִים; אֲשֶׁר־י מִי שְׁבוּרַח תְּמִיד אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ,
 וְשׁוֹבֵת בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְטָהָרֶת
 וּלְקַדְשֵׁת הַמַּחְשָׁבָה.

ז.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עָקַר
 תְּקוּן הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הוּא — תְּקוּן
 הַמַּחְשָׁבָה, הֵינּוּ שְׁיִגְבִיר כַּח הַשֶּׁכֶל עַל הַמְדָּמָה,
 שְׁיִהְיֶה הַמְדָּמָה טָפֵל לַשֶּׁכֶל, שְׁזֶה בְּחִינַת מַה
 שְׁכַתּוּב בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ: אֵין הָרוּכָב טָפֵל לְסוּס אֲלָא
 הַסּוּס טָפֵל לְרוּכָב, כִּי סוּס הוּא בְּחִינַת תְּקוּף פָּגֵם
 זֶהֱמַת הַמְדָּמָה, שְׁעָקַר רַב הַבְּלִבּוּלִים הֵם עַל-יְדֵי
 תַּאֲוֹת הַמְשָׁגֵל, שְׁהִיא בְּחִינַת זֶהֱמַת מְצָרִים, בְּחִינַת
 "וְזָרְמַת סוּסִים זָרְמַתָּם" (יְחֻזְקָאֵל כג, כ), בְּחִינַת
 "סוּסִים מְיוּזָנִים מְשָׁכִים הֵיוּ" (יְרַמְיָהוּ ה, ח), וְשָׁם

עקר המלחמה של כל אחד — שצריך להגביר השכל על המדמה, פי המוחין הם בחינת מחיצות פרוסות בפני התאנה הזאת, ובאמת בענין בלבול המדמה כלולות כל התאוות — הן התאנה המגנה של גאוף, וכן תאוות ממון וחסרון הבטחון וטרדת הפרנסה ופגם האמונה וכו', ועל-כן נקראים הבטחונות של שוא והבל בשם סוס, כמו שכתוב: "אלה ברכב ואלה בסוסים" וכו' (תהלים כ, ח), וכן "הוי הירדים מצרים לעזרה על סוסים ישענו" וכו' (ישעיה לא, א), ומשם נמשך פגם תאוות ממון, שרודף אחר הממון בטרדות וביגיעות גדולות, ומכניס את עצמו בסכנות עצומות, וכל זה מחמת שעושה מהעקר טפל ומהטפל עקר, שתולה עקר המשכת פרנסתו בסבות וביגיעות, ושוכח מהשם יתברך, אשר רק הוא יתברך זן ומפרנס וכו', ויוכל לפרנס את האדם בסבה קלה, וכמו שהזהירו חכמינו הקדושים: "הוי ממצט בעסק ועסק בתורה" (אבות ד, י), וכל זה בכלל דברי הזהר הקדוש הנ"ל, שיהיה הסוס טפל לרוכב, ולא להפך, חס ושלום, וזה בחינת "שקר הסוס לתשועה" וכו' (תהלים לג, יז), וכן "לא בגבורת הסוס יחפץ" וכו' (שם קמו, י), ועקר התגברות

מחשבה טובה

שיא

הסֵטְרָא אַחֲרָא שְׁהִיא בְּחִינַת קְלַפַּת פְּרָעָה וּמְצָרִים, שְׁכוּלָלָת כָּל הַגְּלִיּוֹת עַל-יְדֵי הַמְּרַכְּבוֹת טְמֵאוֹת שְׁלָה הוּא — שְׁרוּצָה לְהַגְבִּיר הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁיִהְיֶה הָרוֹכֵב טָפֵל לַסּוּס, חֵס וְשְׁלוֹם, הֵינּוּ לְהַגְבִּיר זְהֵמַת בְּלָבוּל הַמְדַמָּה עַל הַשֶּׁכֶל, וְזֶה בְּחִינַת סוּס אָדָם וְלָבָן וְשַׁחוּר שְׂיִצְא בָּהֶם פְּרָעָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כִּי יֵשׁ בְּעֵנִין מְלַחְמָה זֹאת שֶׁל זְהֵמַת הַמְדַמָּה עִם הַשֶּׁכֶל כְּמָה וְכְמָה בְּחִינּוֹת, כִּי לְפַעְמִים מִתְגַּבְּרַת עַל הָאָדָם בְּמַחְשָׁבוֹת וְרַעֲיוֹנוֹת וְהִרְהוּרִים, שְׁהֵם בְּחִינַת סוּס אָדָם, וְלְפַעְמִים בְּחִינַת סוּס לָבָן וְשַׁחוּר, וְזֶה בְּחִינַת גְּלוּת הָאֲרָבַע מְלַכְיֹת, שְׁרָאָה זְכַרְיָה גַם-כֵּן סוּסִים אֲדָמִים וְשַׁחוּרִים וְלָבָנִים וְכוּ', וְעַקֵּר הַגְּלִיּוֹת הוּא גְּלוּת הַנֶּפֶשׁ, שְׁהַעֲקָר הוּא מֵה שְׁמֵרַכְּבוֹת טְמֵאוֹת, שְׁהֵם בְּחִינַת מַחְשָׁבוֹת, רַעֲיוֹנוֹת וְהִרְהוּרִים מְבַלְבְּלִים וְרַעִים מִתְגַּבְּרִים עַל הַשֶּׁכֶל דִּקְדָּשָׁה, וְעַקֵּר הַעֲצָה הַכְּלָלִית לְכֹל זֶה הוּא רַק לְתַפְּס אֲמָנוֹת אֲבוֹתֵינוּ, וְלִצְעַק אֶל הַשֵּׁם, כְּמוֹ שְׂצַעֲקוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם בְּרֵאוֹתָם כָּל מְרַכְּבוֹת פְּרָעָה וְחִילוֹ וְכוּ', וְלִקְשֹׁר עֲצָמוֹ בְּאֶמֶת לְצַדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרְרִים רַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלוֹחֵם בְּעֲצָמוֹ בְּעַדְנוּ, וּמְכַנִּיעַ וּמְפִיל הַמְּרַכְּבָה דִּסְטְרָא

אַחֲרָא, בְּחִינַת "סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַּיָּם" (שְׁמוֹת טו, א
 כא), סוּס תְּחִלָּה וְאַחֲרֵיכֵן רוֹכְבוֹ, כִּי שֵׁם הָרוֹכֵב
 טָפַל לְסוּס, וְאִז כְּשֶׁמְכַנִּיעִין הַמְרַכְּבוֹת טְמֵאוֹת
 הַנִּ"ל, אִז זֹכִים שְׂיֵהִיָּה הַסוּס טָפַל לְרוֹכֵב, כִּי
 בְּאֵמַת הַמְחַשְׁבָּה בְּיַד הָאָדָם לְהַטוֹתָהּ כְּרִצוֹנוֹ,
 וְאֶפְלוּ אִם לְפַעֲמִים הַמְחַשְׁבָּה יוֹצֵאת מִדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר
 לְחוּץ, חֵס וְשָׁלוֹם, הוּא יָכוֹל לְתַפְסָהּ, כְּמוֹ הַסוּס
 שֶׁתּוֹפְסִין אוֹתוֹ בְּמַתָּג וְרוֹסֵן לְהַטוֹתוֹ לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר,
 וְעַל־כֵּן אֲשַׁרִּי מִי שֶׁזֹּכֶה לְתַפֵּס אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ תָּמִיד,
 וּמוֹלִיכָהּ רַק אֶל הַקְּדוּשָׁה, הֵינּוּ לְחֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרַךְ, אִיךָ שְׂאִין בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ
 מְחִיָּה, מְהִוָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְדוֹמֵם,
 צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכֹל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֹכֶה לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה עַל קֶטֶב
 זֶה, כִּי עַל־יְדֵי שְׂאָדָם מְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, הוּא
 בּוֹנֵה כְּלִים לְהַמְשִׁכַת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה,
 שְׁנֵה כָּלֵל עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה
 וְנִפְלְאָה מְאֹד, שְׂיִכּוֹלִים לְהוֹלִיךָ אֶת מַחְשַׁבְתָּם כְּפִי
 רְצוֹנָם, וּמְכַנִּיסִים אֶת עֲצָמָם בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
 וּבוֹנִים בְּנִינִים נִפְלְאִים עֲרָבִים וּמְתַקִּים, שְׁהֵם כָּלֵל
 חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שְׁהֵם כְּלִים
 לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה; אֲשַׁרִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ,

שמחשבתו השוטט במחשבות קדושות, במחשבות
האמונה, במחשבות התורה, ואז טוב לו בזה
ובבא.

ח.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר צריך
לשמר את מחשבתו מאד מאד, כי כל פגמי הברית
שהאדם עובר, רחמנא לישזבן, הוא רק על-ידי
שמפקיר את מחשבתו, ומכניס בה הרהורים רעים,
הרהורים מגנים, וחושב כל מיני מחשבות של
נאוף, עד שיש בני-אדם שכל-כף נכנסו בזהמה זו
שהם מלאים מחשבות זרות ורעיונות רעים מפגמי
הברית, רחמנא לישזבן; ועליך לדעת, כי פגם
הברית הוא עקר סטרא דמותא, בחינת: "רגליה
לרדות מות" (משלי ה, ה), וכשתגבר על יצרו
ומשבר את הרהורים הרעים, בזה מעלה את
הנצוצות שנפלו על-ידי פגם הברית ממות לחיים;
ועקר הברור ועלית הנצוצות הוא על-ידי הצמצום,
שצריך להזהר מאד להתגבר בכל כחו לצמצם את
מחו שלא להניח את מחשבתו לשוטט ולהרהר,
חס ושלום, ואפלו כשפא עליו איזה הרהור רע

בעל כרחו, חס ושלום, צריך להתגבר לתפס את
 מחשבתו ולצמצמה שלא תוסיף להרהר ולחשב
 בזה כלל, רק להמשיך המחשבה לדבר שבקדשה,
 לחשב מחשבות קדושות בתורה ועבודת השם
 ויראת שמים, כי המחשבה ביד האדם להטותה
 כרצונו למקום שהוא רוצה, ובזה הוא ממשיך
 עליו כח המגני ארץ העוסקים בזה, להעלות
 מבחינת "החתים בשרו מזובו" (ויקרא טו, ג),
 רחמנא לצלן, לבחינת "פתוחי חותם קדש לה"
 (שמות כח, לו), בחינת תפלין מוחין, שהם עקר
 החיים, וזה בחינת תחית המתים ממש, כי מעלין
 ומבררין על-ידי-זה הנצוצות הקדושים ממנות
 לחיים, וכן צריכין לצמצם המוחין אפלו בקדשה,
 שלא ישוטט המוח במה שאין לו רשות, בחינת
 "במפלא ממה בל תדרש" (תגינה יג.), וזה עקר תקון
 המוחין — לצמצם את מחו ומחשבתו מצד אחד,
 שלא תצא מחשבתו להרס אליו יתברך יותר
 מהפדה, ושללא יחקר שום חקירות ברוחניות, אלא
 תמיד ישתמש באמונה פשוטה בו יתברך, ויאמין
 שאין בלעדיו יתברך כלל, ורק בזה יכניס את
 מחשבתו, ועל-ידי-זה יהיה לו בית מנוס איפה
 לברח ולהתחבר, וכמו-כן צריך לשמר מאד שלא

תצא מחשבתו חוץ מהקדשה, חס ושלום, שלא ירהר הרהורים רעים, אשר משם נמשכים כל מיני פגמי הברית; אשרי מי שזוכה לתקן את המחזן שלו, שאינו הורס לחשב מה למעלה ומה למטה, מה לפנים ומה לאחור, רק מכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואשרי ואשרי מי שנוזהר שלא להחמיץ את מחשבתו בהרהורים רעים, הרהורים מגנים ורעיונות מטנפים, רק יכניס את מחו ומחשבתו בתוך התורה הקדושה והאמונה, להאמין באין סוף ברוך הוא, אשר אין למעלה מזה, כי במקום שאדם חושב שם כל האדם.

ט.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר היצור הרע והסטרא אחרא נקראים גנבים, פי הם אורבים להאדם בכל עת כמו גנבים ממש, והולכים עם האדם בכמה מיני רמאות והטעויות ונכלי ערמומיות כמו גנבים ממש, כמו שכתוב: "ישב במארב חצרים במסתרים" וכו' (תהלים י, ח) וכתוב:

"יֵאָרֵב בַּמִּסְתָּר" וְכוּ' "יֵאָרֵב לְחַטּוֹף עֲנִי" וְכוּ' (שם
 י, ט), וְעַקֵּר הַגְּנֵבָה שְׁלוֹ הוּא בְּעֵנִין הַמַּחְשְׁבוֹת
 שֶׁבְּאָדָם, שְׁשָׁם עַקֵּר הַתְּחִלַּת שְׁלִיטַת הַיֵּצֵר הָרָע, חֵס
 וְשָׁלוֹם, אִם אֵין נִזְהָרִין וְנִשְׁמָרִין מִמֶּנּוּ הַיֵּטֵב, כִּי
 עַקֵּר הַיֵּצֵרִין הֵם הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁבְּאָדָם, וְהַיֵּצֵר הָרָע
 שֶׁהֵן הַמַּחְשְׁבוֹת הָרָעוֹת אֹרְבוֹת עַל הָאָדָם בְּכָל עֵת
 וְרָגַע כְּמוֹ גְּנָבִים מִמֶּשׁ, כְּדֵי שְׂיִתְאַחֲזוּ בַּמַּחְשְׁבָתוֹ,
 וְלִהְבִּיאוֹ לַיַּדֵּי הַרְהוּרִים וְתַאֲוֹת רָעוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם,
 כְּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ, כִּי עַקֵּר הַיֵּצֵר הָרָע
 הוּא עַל תַּאֲוֹת גְּאוּף, כְּמוֹכָא בַּזֵּהר הַקָּדוֹשׁ: "עַקֵּרָא
 דִּיֵּצְרָא בִישָׂא עַל עֲרִיין" וְכוּ', וְזֹאת הַתַּאֲוָה עַקֵּרָה
 תְּלוּיָהּ בַּמַּחְשְׁבָה, וּמִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת מַחְשְׁבָתוֹ הַיֵּטֵב
 לֹא לִחְשֵׁב בְּעֵנִין זֶה כָּלֵל, וְלֹא לְבוֹא לַיַּדֵּי הַרְהוּר,
 בְּוֹדָאֵי הוּא נִצּוֹל מִתַּאֲוָה זֹו, אֶךְ עַקֵּר כָּל הַרְהוּרִים
 וְהַתְּגַבְרוֹת זֹאת הַתַּאֲוָה נִמְשָׁךְ מִחֲמַת שְׁאִינוֹ שׁוֹמֵר
 מַחְשְׁבָתוֹ תָּמִיד כְּמוֹ גְּנָב מִמֶּשׁ, וְחוֹתֵר תַּחַת
 מְחִיצוֹת הַמוֹחִין, שֶׁהֵן מְחִיצוֹת פְּרוֹסוֹת בְּפָנֵי תַּאֲוָה
 זֹאת, וְהַיֵּצֵר הָרָע בְּנִכְלָיו אֹרֵב וְחוֹתֵר תַּחְתָּם וּמִטָּה
 מַחְשְׁבַת הָאָדָם מְעַט מְעַט בְּגֵנְבָה וּבְעֲרָמָה גְּדוּלָה,
 עַד שֶׁפְּתָאֵם בָּא לַיַּדֵּי הַרְהוּרִים וְתַאֲוֹת, כִּי בְּוֹדָאֵי
 כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא חָפֵץ מְאֹד לְהִנָּצֵל מִהַרְהוּרִים
 אֵלוֹ, אֶךְ הַיֵּצֵר הָרָע חוֹתֵר עָלָיו בְּגֵנְבָה גְּדוּלָה וְגוֹנֵב

אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁתֵּצֵא לַחוּץ, לַחֲשַׁב מַחְשָׁבוֹת זְרוֹת,
 עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא תּוֹפְסוֹ בְּמַכְמַרְתּוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם,
 עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לִשְׁמֹר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד
 בְּשִׁמְרָה יִתְרָה בְּכָל עֵת, בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יִתְחִיל לְהוֹצִיא
 מַחְשַׁבְתּוֹ אֶל הַחוּץ, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי בְּאֵמֶת
 הַמַּחְשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהִטּוֹתָהּ אֶל מְקוֹם שֶׁהוּא
 רוֹצֶה, וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים אֶת כַּחַם, אֵיךְ
 שִׁיכוּלִים לְהִטּוֹת אֶת מַחְשַׁבְתָּם לְמְקוֹם שְׂרוּצִים, אֲזַי
 לֹא הָיָה עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּי רַב רַבִּם שֶׁל
 בְּנֵי-אָדָם שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר, הוּא רַק
 עַל-יְדֵי מַחְשַׁבְתָּם הִרְעָה וְהִמְבִּלְבֵּלָתָהּ, שֶׁנִּכְנָסוּ
 בְּמַחְשַׁבְתָּם מַחְשָׁבוֹת שֶׁל דְּמִיוֹנוֹת וְשֶׁל צְרוֹת
 וְיִסּוּרִים, הַמְעַנִּים אֶת הָאָדָם, כִּי הַמַּחְשָׁבוֹת
 וְהִרְעִיוֹנוֹת הוֹרְסִים אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, עַד שֶׁיֵּשׁ
 בְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף נִכְנָסוּ בְּרְעִיוֹנוֹת רָעִים, וּמְדַמִּים
 לְעֲצָמָם כָּל מִינֵי דְּמִיוֹנוֹת שֶׁל הֶבֶל, כְּאִלוֹ תְּחַבְּרֵיהֶם
 רוֹצִים לַעֲשׂוֹת לָהֶם רַע, וּכְאִלוֹ רוֹצִים לְגַנֹּב מֵהֶם
 אוֹ לְרַצַּח אוֹתָם וְכַדּוּמָה כָּל מִינֵי דְּמִיוֹנוֹת וְהֶבֶלִים
 וְהֶבֶלִי הֶבֶלִים, וְכָל זֶה בָּא מֵהֵיטֵר הִרְעָה הַנִּקְרָא גְּנָב,
 שֶׁנִּכְנָס בְּתוֹךְ מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם כְּמוֹ גְּנָב, וְהוֹרֵס
 לוֹ אֶת הַחַיִּים, מֵה שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁאָדָם מוֹלִיךְ אֶת
 מַחְשַׁבְתּוֹ אֶל כּוּוֹן טוֹב, וְתַמִּיד חוֹשֵׁב רַק טוֹב, אֵיךְ

שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה, מְהַיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
 הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְהַכֹּל לְכָל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא
 קָרָה לוֹ שׁוּם מְקָרָה רַע וְלֹא שׁוּם רַע, אֲזִי הוּא נְקִי
 מִכָּל מִיָּנִי דְמִיּוֹנוֹת וְהַבְּלִים, אֲשֶׁר הֵם הוֹרְסִים אֶת
 הָאָדָם; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, לְהוֹלִיךְ אֶת
 מַחְשַׁבְתְּךָ רַק בְּמַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת, שְׁתָּמִיד תַּחֲשֹׁב
 בְּטוֹב, וְאֲזִי בְּאַמֶּת יִהְיֶה לְךָ טוֹב, כִּי בְּזֶה תְלוּיָהּ
 הַצְלַחְתְּךָ בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, כִּי מִי שְׁמַרְגִיל אֶת
 עֲצָמוֹ לְחֹשֶׁב תָּמִיד מַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת, וּמִטָּה אֶת
 מַחְשַׁבְתּוֹ לְחֹשֶׁב רַק בְּטוֹב, אֲזִי בְּאַמֶּת זוֹכֵה לְטוֹב
 הַנִּרְאָה וְהַנִּגְלָה, וְכָל חַיּוֹ הֵם בְּטוֹב, וְהוּא בְּשִׁלּוּם
 עִם הַכֹּל, וְחַי חַיִּים טוֹבִים, עֲרַבִים וְנִעִימִים, כִּי הַכֹּל
 הוּא כְּפִי הַמַּחְשָׁבָה, שְׁמַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ בָּהּ; עַל-כֵּן
 אֲשֶׁרִי מִי שְׁחוֹשֵׁב תָּמִיד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאִיךָ
 שֶׁהַכֹּל טוֹב, וְאֲזִי הוּא כָּלֹל בְּטוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי
 וַיִּגָּאֵל מִכָּל צְרוּתָיו; אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבֹא.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קוֹנְטֵרַס

הַמִּצְבֵּי יִשְׂתַּפְּרוּ

יִחְזַק וַיֵּאֱמַץ אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ
מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וַיֵּשִׁים
בוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת בְּטַחֲוֹנוֹ, וַיִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת מִן
הַשָּׁמַיִם.

*

בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,
וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
תְּכֻמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: הָאָדָם צָרִיךְ
לְחַיּוֹת בְּבִטְחוֹן חֶזֶק, וְלֵידַע כִּי הַקָּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ הוּא יִיטִיב עִמּוֹ, וְאֵף שֶׁעֲכָשׁוּ
עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת
רְאוּי לוֹ לֵאמֹר תָּמִיד יִהְיֶה טוֹב וְהַמְצָב
יִשְׁתַּפֵּר, וְאִזּוּ יִרְאֶה יְשׁוּעָה.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקפג)

קוֹנְטְרָס

הַמִּצְבֵּי יִשְׁתַּפֵּר

.א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזַּק אֶת עֲצַמְכֶם
בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְאַל תִּשְׁבְּרוּ מִשׁוֹם דְּבָר
שְׂבָעוּלָם, אֲלֵא תִמִּיד תִּזְכְּרוּ, אִף שְׂעֲכָשׁוּ הַמִּצְבֵּי רַע,
עִם כָּל זֹאת תִּחְיוּ בְּבִטְחוֹן חֻזַּק שׁ "הַמִּצְבֵּי יִשְׁתַּפֵּר" אִם
רַק תִּחְזְרוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, שְׁנֵה מַעֲלַת הַבִּטְחוֹן,
כְּשֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ בּו יִתְבַּרְךָ, וְרַץ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֲזִ
יִהְיֶה לְבוֹ נְכוֹן וּבִטּוֹחַ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב
אוֹתוֹ, וְיִזְכְּה לְכָל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי; כִּי בְּאִמַּת הוּא
יִתְבַּרְךָ אָב הַרְחֵמֶן, וּמְצַפֶּה וּמְיַחֵל שְׂיִחְזְרוּ אֵלָיו
יִתְבַּרְךָ, וְיִבְטְחוּ רַק בּו יִתְבַּרְךָ, וּכְשֶׁאָדָם חֻזַּק בְּזֵה,
אֲזִ טוֹב לוֹ לְנִצַּחַת. וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (מְנַחוֹת
כּט:): כָּל הַתּוֹלָה בְּטַחוֹנוֹ בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הִרִי

לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא, כי העקר הוא בטחון, שאדם יבטח רק בו יתברך, וכשאדם חזק בבטחון חזק, שאין לו בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, אז ישתפר כל מצבו; כי אכן מה שעוברים על האדם צרות ויסורים, קטנות וחלישות הדעת, זהו רק לנסות אותו אל מי ילך ואל מי יבוא בעת צרה; ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, לחזק את עצמכם מאד מאד, ולא לפל בדעתכם, ותתלו בטחונכם רק בהקדוש-ברוך-הוא, ועל-ידי-זה תהיו שמורים בעולם הזה ובעולם הבא; כי מי שמרגיל את עצמו להתחבא אצל הקדוש-ברוך-הוא, הקדוש-ברוך-הוא מחסה לו בעולם הזה ובעולם הבא.

ב.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם בכל מה שעובר עליכם, ותדעו שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, והכל ממנו יתברך, וכל הצרות והיסורים, הקטנות, המכאובים והבלבולים שקורים עכשו בעולם, הם רק כדי לעורר את נשמות ישראל לשוב אליו

יתברך, ולכן הוא מסבב סבות כאלו, שיהיו כל מיני בלבולים בעולם, כדי שבני-אדם יחזרו אליו יתברך, כי אחרת בני-אדם היו יושבים בטוחים, בחשבכם שהכל מתנהג כדרך העולם, ובטבע ובמקרה ובמזל, אבל כשנכנסים צרות ויסורים בעולם בכלליות ועל עם ישראל בפרטיות, אזי כל אחד מתחיל לרעד ולפחד — מה יהיה ואיך יהיה, ומה המצב ומה עושים. לזאת ראו כלכם לחזור אליו יתברך, ותדעו, שאם תברחו אליו יתברך, הכל ימתק מכם, וכל השונאים והרשעים יפלו באין סומך, ו"המצב ישתפר"; כי בזה שעם ישראל בורחים אליו יתברך, ומחזירים בעצמם אמונה ברורה ומזככת בו יתברך, בזה בעצמו "המצב ישתפר", כי עקר רע המצב, הוא רק כדי לעורר ולאמץ ולחזק את נשמות ישראל לחזור אליו. ובפרט בעתים הללו, שקלפות עשו וישמעאל מתגברות על נשמות ישראל, שזה כלל הטמאות שמתפשטות עכשו בעולם בכלל ובארץ ישראל בפרט, שמצד אחד משלימים עם הישמעאלים, ומצד שני משלימים עם הנוצרים שהם עשו, ועל-ידי-זה גורמים צרות ורעות רבות בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, כי עם ישראל

צריכים להיות דבוקים תמיד רק בו יתברך, ולקיים את תורתו ואת מצוותיו יתברך, ולא להתבלבל משום ברִיָּה שבעולם, ועלינו לדעת, כי אנחנו אחרת לגמרי מכל אמות העולם, אין לנו שום שיכות לא עם עֵשׂו שֶׁהוּא אָדוּם, הינו הנוצרים, ימח שָׁמָם, ולא עם ישמעאל שהם הערבים הרוצחים, ימח שָׁמָם, עלינו לברח רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ולקיים את תורתו ומצוותיו הקדושות כְּאֲשֶׁר קִבְּלֵנוּ מִמֶּשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁקִּבֵּל מִסִּינִי וּמִסֵּרָה לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ לְזַקֵּנִים וְזַקֵּנִים לְנָבִיאִים וְנָבִיאִים לְאַנְשֵׁי כְּנָסֶת הַגְּדוֹלָה, שָׁזָה כָּלֵל הַמָּסוֹר בְּיַדְנוּ מְדוּר דוֹר עַד דוֹרֹתֵינוּ אֱלֹהֵי שָׁאֲנוּ מְצוּיִם וְעוֹמְדִים לְשִׁמְעַ בְּקוֹל חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלִידַע שָׁאֲנוּ צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִהַנוֹצְרִים וּמִהַיִּשְׁמַעְאֵלִים, כִּי זֶה יַחּוּדָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שָׁאִין לָהֶם שׁוּם שִׁיכוֹת אֶל שְׁתֵּי הַקְּלָפוֹת — עֵשׂו וִישְׁמַעְאֵל, שֶׁהֵם הַנוֹצְרִים וְהָעֲרָבִים, וְאִין שִׁיךְ לְהַשְׁלִים אִתָּם כָּלֵל, כִּי עִם יִשְׂרָאֵל אִין לָהֶם שׁוּם שִׁיכוֹת עִם הַקְּלָפוֹת הָאֵלוֹ. וְכִמְאָמָרם ז"ל (בראשית רבה, פרשה סג): כָּל הָאֱמוֹת שׁוֹנְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל. וְזוֹ מְצִיאוֹת שֶׁהֵם שׁוֹנְאִים מְאֹד אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא זוֹ בְּלָבָד, אֲלָא הֵם רוֹצִים

לְהַחֲדִיר אֶת אַמוֹנְתָם הַתְּפִלָּה אַמוֹנוֹת כּוֹזְבֵיֹת
 בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִבְטִיחִים לָנוּ כָּל מִינֵי הַבְּטָחוֹת,
 כְּמוֹ שֶׁגָּלוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה
 ז): אָמְרוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל, עַד מָתִי אַתֶּם
 מְתִים עַל אֱלֹהֵיכֶם, עַד מָתִי אַתֶּם נִהְרָגִים עָלַי, וְ
 בּוֹאוּ אֲצִלָּנוּ, וְאָנוּ מְמַנִּים אֶתְכֶם דְּכַסִּין; וְנִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל מְגַרְשׁוֹת אוֹתָם, וְאֵינָן רוֹצוֹת לְהִתְעַרֵּב בָּהֶם.
 וְזֶה עֵקֶר הַצְּלָחַתְנוּ בְּמִשְׁפַּח כָּל הַדּוֹרוֹת, שֶׁלֹּא הִיְתָה
 לָנוּ שׁוּם שִׁיכוֹת עִם אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְלֹא רָצִינוּ
 לְהִשְׁלִים עִמָּהֶם, כְּדִי שֶׁלֹּא נִתְעַרֵּב עִמָּהֶם, עַד שֶׁבָּאוּ
 הָעַרְבִים רַב שָׁהֶם מְעַרְבִים מְזַרְעֵ עַמְלֵק, וְרוֹצִים
 לְהִשְׁלִים עִם קְלַפַּת עֶשׂוֹ וְקְלַפַּת יִשְׁמַעֵאל, שֶׁהֵם
 הַנוֹצְרִים וְהָעַרְבִים, יִמַּח שְׁמֵם וְזִכְרָם, וּבִעֲבוּר זֶה
 עוֹבֵר עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵה שֶׁעוֹבֵר — כָּל מִינֵי
 צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים, כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת;
 וְלִכְּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ מֵה לְפָנֵיכֶם, אֵילוֹ
 צָרוֹת וְיִסּוּרִים עוֹמְדִים לְהִגִּיעַ עֲלֵיכֶם, אִם לֹא
 תִקְבְּלוּ אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי תִלְכוּ אַחַר הַהֶבֶל וְהַרִיק
 שֶׁהֵם קְלַפַּת עֶשׂוֹ וְקְלַפַּת יִשְׁמַעֵאל, שֶׁהֵם הַנוֹצְרִים
 וְהָעַרְבִים, יִמַּח שְׁמֵם וְזִכְרָם; כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שֶׁהֵן
 קְלַפּוֹת חֲזָקוֹת, וְאֵף פְּעַם לֹא יִשְׁלִימוּ עִם נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל, אֲדַרְבָּה הֵן רוֹצוֹת לְכַלּוֹתְנוּ, אֵף הָעַרְבִים רַב

מסיתים ומדיחים אותנו, אשר בזה שנשלים עמָהם, על-ידי-זה יהיה טוב לנו. ובאמת זו כל הצרה המרה שקורית עכָשו בעולם, שיש כל-כֶּף הרבה דחקות ועניות וסובלי חלאים רעים, הכל בא, מחמת שאין רוצים לקבל את האמונה הפשוטה והברורה והמזככת בו יתברך; ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, לחזק את עצמכם באמונה הקדושה בו יתברך ותבדלו מהערב-רב הרוצים להשלים עם הנוצרים ועם הערבים, ימח שמם וזכרם, אשר זה לא יביא שום תועלת, אלא אדרבה, עוד יגרם לצרות ורעות רבות, וראו להתאחד נשמות ישראל ביחד, ותאמינו רק בו יתברך, ותחזיקו בתורת משה, ותקיימו את מצוותיו יתברך כאשר צונו, ותחזרו אליו יתברך, ואז תראו איך "המצב ישתפר"; כי דיקא כשזוכים לקבל על עצמם על התורה והמצוות, וזוכים לחזר בתשובה אמתית אליו יתברך, על-ידי-זה "המצב ישתפר" לגמרי.

ג.

בני ובנותי היקרים! אף שאתם נמצאים עכָשו

במצב קשה מאוד מאוד — בין בגשמי ובין ברוחני, ועוברים עליכם כל מיני צרות ויסורים ועגמת נפש בביתכם, ואין לכם פרנסה, ואתם מבהלים ומבלבלים מאוד מאוד, עליכם להתחזק בבטחון חזק, כי סוף כל סוף הכל ממנו יתברך, והוא יתברך רוצה שתחזרו אליו, ועל-כן מסבב עמכם סבות כאלו, שתברחו רק אליו; ולכן ראו להתחזק בבטחון חזק; כי אכן כל החסרונות והעניות והדחקות שיש לאדם, הן רק מחמת חסרון הבטחון, כי אם הִיָּה לוֹ בטחון שֶׁלֵם בְּהֵשֵׁם יתברך, לא הִיָּה דואג כָּלֵל, ולא הִיָּה חָסֵר שׁוּם דָּבָר, כִּי בָּרָגַע שָׂאֵדָם בּוֹטַח בּוֹ יתברך, אֲזִי אֵינּוּ יָרָא וְאֵינּוּ מִתְפַּחַד מִשׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; ועל-כן ראו להתחזק בבטחון חזק, ולידע ולהודיע ולהודע, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יתברך כָּלֵל, והכל לַכֹּל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא. וכֵּן שֶׁתִּכְנִסוּ בְּעֵצְמְכֶם יְדִיעוֹת אֵלוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכּוּ לְבִטְחוֹן חֲזָק, לְבִטַּח רַק בּוֹ יתברך, וְלֹא תִירָאוּ וְלֹא תִפְחָדוּ מִשׁוּם בְּרִיָּה בְּעוֹלָם יְהִיָּה אִיךָ שֶׁיְהִיָּה וְיִהְיֶה מֵה שֶׁיְהִיָּה, הֶעָקֵר רַק תִּחְזְקוּ אֶת עֵצְמְכֶם בְּבִטְחוֹן חֲזָק, עַד שֶׁ"ישתפר המצב", וּבִזְהָ שֶׁתִּבְטְחוּ בּוֹ יתברך, אֲזִי תִרָאוּ אִיךָ שֶׁמִּצְבְּכֶם בְּאֵמַת ישתפר, כִּי כָּל מֵה

שְׁעוּבֵר עֲלֵיכֶם זֶהוּ רַק נְסִיוֹנוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, לְרֹאוֹת
אֶל מִי תִפְּנוּ בַעֲת צָרָה; וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים, לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִמְסְרוּ אֶת
נַפְשְׁכֶם בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוֹלָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה תִזְכּוּ לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלֹא יַחְסֹר לָכֶם
שׁוּם דָּבָר, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר שְׁלֵמוֹת הָאָמֶת —
לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי אֶל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׁלֹא
תִרְאוּ וְלֹא תִרְגְּשׁוּ מִשׁוּם דָּבָר רַק אָמַתִּת מְצִיאֹתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, וְאִזְ דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה "הַמְצָב יִשְׁתַּפֵּר" לָכֶם
מִכָּל הַבְּחִינּוֹת, הֵן בְּרִפּוּאוֹת וְהֵן בְּפִרְנָסָה וְהֵן
בְּשָׁלוֹם וְהֵן בְּיִשׁוּב הַדַּעַת, כִּי בְּלִי אָמוּנָה, הָאָדָם
חוֹלָה מִמָּשׁ רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּמַחְלוֹת וּבְחֻלָּאִים רַבִּים,
וְכֵן נַחֲסֶרֶת לוֹ פִּרְנָסָתוֹ, וְכֵן הוּא רַב תְּמִיד בְּבֵיתוֹ
עִם אִשְׁתּוֹ וְעִם יְלָדָיו וְעִם זִוְלָתוֹ, וְכָל חַיָּו מְהַפְּכִים
לְגַמְרֵי, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא חוֹלָה — הֵן עַל עֲצָבָיו
וְהֵן עַל גּוּפּוֹ, וְכֵן אֵין לוֹ פִּרְנָסָה, וְהוּא מִנְח
בְּדַחֲקוֹת וּמִסָּבָב בְּחֻבוֹת עֲצוּמִים, וְכֵן הוּא תְּמִיד
בְּמַרְיבוֹת וּבְמַחְלָקֶת עִם כָּלֶם, דָּבָר זֶה הוֹרֵס לוֹ אֶת
כָּל הַחַיִּים, אֲבָל בּוֹ בְּרַגַע שְׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ
בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמִבְטֵל אֶת יִשׁוּתוֹ לְגַמְרֵי,
וְיִוָּדַע וְעַד אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל
אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְרוּאָה וְצוּפָה וּמִבֵּיט רַק עַל

רוחניות חיות אלקותו המחיה ומנהיגה ומקיימת את הדבר הזה, ומכל דבר גשמי אינו רואה רק את הרוחניות שבו, על-ידי-זה "המצב ישתפר" אצלו בין ברפואה ובין בפרנסה, בין בשלום ובין בכל הדברים, ויהיה לו רק טוב כל החיים. לזאת, בני ובנותי היקרים, ראו מה לפניכם, תחזקו את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם בבטחון חזק, שבודאי לא יעזב אתכם הקדוש-ברוך-הוא, ואפלו שהמצב עכשו רציני עד מאד, ועוברים עליכם צרות ויסורים ומכאובים רבים, ואתם חולים וסובלים מדחקות הפרנסה, וכל זה מעגם את לבכם ואתם רבים וחולקים בפית ובחוז, ראו לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ולקבל עליכם את על מלכותו יתברך, ותקיימו את מצוותיו יתברך, ואז תראו איך שהכל ישתנה לטובה; אשרי מי ששם דבורים אלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים.

ה.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ועליכם לדעת אשר כמה וכמה עתים עוברים על כל אחד מישראל

בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם וּבְכֹל שָׁעָה וְשָׁעָה וּבְכֹל רֶגַע וְרֶגַע, כִּי עוֹבְרִים עַל הָאָדָם כָּל הַכ"ח [עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנָה] עֵתִים הַנְּאָמְרִים בְּסֵפֶר קִהְלֹת, עֵתִים לְטוֹבָה וְעֵתִים לְרָעָה, שֶׁהֵם כָּלֵל הָעֵתִים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם מִיּוֹם הַיְלָדוּ עַד יוֹם מוֹתוֹ, אֲשֶׁר עָלִיָּהֶם מִתְחַנֵּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ: "הַצִּילֵנִי מִיַּד אוֹיְבֵי וּמִרוּדֵי פִי", כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם וּבְכֹל שָׁעָה וְשָׁעָה וּבְכֹל רֶגַע וְרֶגַע עֵתִים לְטוֹב וְעֵתִים לְרָע, הֵנָּה הוֹלֵךְ לוֹ בְּטוֹב, וְהֵנָּה הוֹלֵךְ לוֹ בְּרָע, וְהָאָדָם נִמְצָא בְּסִכְנָה גְדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים יְכוּלִים לַעֲקֹם אֶת לְבָבוֹ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׁזֵה כָּלֵל הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְהַרוּחוֹת זָרוֹת שֶׁמְסַתּוֹבְבוֹת עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, וְזוֹהֵי קִלְפֹת עֲשׂוֹ — שֶׁהֵם הַנוֹצְרִים, וְקִלְפֹת יִשְׁמַעֵאל — שֶׁהֵם הָעֲרָבִים, שֶׁמְצַד אֶחָד רוֹצִים לְהַעֲבִיר אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עַל הַדָּת, וּמְצַד שְׁנֵי רוֹצִים לְהַרְגֹּת אוֹתָם; כִּי בְּאֵמֶת אֵין לָנוּ רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ וְאֵת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּתְּנָה לַמֶּשֶׁה בְּסִינֵי וּמְסָרָה לִיהוֹשֻׁעַ וַיְהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים וְזִקְנִים לְנָבִיאִים וּנְבִיאִים לְאֲנָשֵׁי כְּנָסֵת הַגְּדוֹלָה, וְכֵן מִדוֹר דוֹר עַד דוֹרוֹתֵינוּ אֱלוֹ, וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל טוֹב וְרָע, הַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן,

לראות אל מי יפנה בעת צרה; ולכן ראו, בני
 ובנותי היקרים, לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך,
 ומכל מה שעובר עליכם ברוחניות ובגשמיות
 תחזרו אל התורה הקדושה וקיום המצוות, ועל-
 ידי-זה תהפכו את העת רעה לעת טובה, ויהיה
 לכם תמיד טוב, כי "המצב ישתפר" לכם תמיד, כי
 אם האדם זוכה להתזיק את עצמו באמונה ברורה
 ומזככת בו יתברך, ותמיד רץ רק אליו יתברך,
 ומכניס את הקדוש-ברוך-הוא בחייו הפרטיים, וחי
 עם האמונה הקדושה, ולומד תורתו הקדושה,
 ומקיים את מצוותיו יתברך, אז מסתובבות לו עתים
 לטובה, ולהפוך, חס ושלום, בפעוקר את עצמו
 ממנו יתברך, ומתרחק מהתורה ומקיום המצוות,
 על-ידי-זה מתפשטת עליו עת רעה, ורע ומר לו
 מאד מאד; ועל-כן צריכים לבוא ולהתחנן אליו
 יתברך בכל יום, ולבקש על נפשו, שיחוס וירחם
 עליו, ויזכה לצאת מעת רעה, ויגיע לעת טובה,
 ושלא יבלבל עצמו מכל הקלפות והטמאות
 והזהמות המתפשטות בעולם, שהן קלפת עשו
 וקלפת ישמעאל, הגורמות צרות לנשמות ישראל
 ברוחניות ובגשמיות, כי קלפת ישמעאל הורגת
 והורסת בגשמיות, ואומרת להכחידנו בגלוי,

וקלפת עשו היא אשר רוצה להכחידנו ברוחניות
 על-ידי האמונות הפוזביות שלהם, ועל-ידי
 השקרים וההבלים שלהם, ולכן מהם באים כל
 הצרות והיסורים לעם ישראל, על-ידי שהערב רב
 משתדלים להשלים עמהם ולהכניסם בתוך כלל
 ישראל, אשר הצרה המרה הזו אין לתאר ואין
 לשער כלל, כי ברגע שהם יכנסו בתוך כלל ישראל
 ויתערבו בינינו, חס ושלום, על-ידי-זה המצב יהיה
 גרוע יותר, רחמנא לישזבן; ולכן ראו, בני ובנותי
 היקרים, לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך
 ביניכם ובין בניכם ובין שכניכם ובין כל נשמות
 ישראל, ועל-ידי-זה תהיה מפלה גדולה לקלפת
 עשו וקלפת ישמעאל, ולא יוכלו להתערב בינינו,
 ועל-ידי-זה דיקא נזכה ש"המצב ישתפר", כי
 תהיה להם מפלה גדולה, וכל העתות הרעות
 יתהפכו לעתות טובות. וצריך לבקש הרבה ממנו
 יתברך, שישמר אותנו מעתות רעות, שהן הקלפות
 — קלפת עשו וקלפת ישמעאל, המתגרות תמיד
 בנשמות ישראל ברוחניות ובגשמיות, ובזה שנברח
 רק אליו יתברך, על-ידי-זה ימתקו מאתנו כל
 הדינים, ונזכה ש"המצב ישתפר", ונזכה לעת
 טובה, ותהיה לכל אחד פרנסה והצלחה בכל

מעשה ידיו.

.1

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחִזֵּק אֶת עַצְמְכֶם מִכָּל מָה שְּׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְתָמִיד תִּשְׁבְּחוּ וּתְפַאֲרוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִרְגְּלוּ אֶת עַצְמְכֶם לְתֵן תָּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסוֹד חֲנָם שְׁעוֹשֶׂה עִמָּכֶם וְעֹשֶׂה עִמָּכֶם, כִּי בְּזֵה שְׂאָדָם מִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל-יְדֵי-זֶה גִּתְרַחֵב לוֹ מִצָּבוֹ, כִּי עַל-פִּי-רַב רוֹאִים בְּנֵי-אָדָם, שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּבְעִיּוֹת, וְאֵי אֶפְשָׁר, לְעֵבֵר עֲלֵיהֶם אֶלָּא עַל-יְדֵי שְׂמִסְתַּכְלִים עַל הַחֲסוֹד חֲנָם שְׁעֹשֶׂה עִמָּנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַד עַכְשָׁו, וּכְשֶׁאָדָם מִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד רַק עַל הַטּוֹב שְׁעֹשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה גִּתְרַחֵב לוֹ לְבוֹ, וְיִכּוֹל לְבַקֵּשׁ עַל לְהִבָּא; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְתֵן תָּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכּוּ שׁ"הַמָּצֵב יִשְׁתַּפֵּר" לָכֶם לְטוֹבָה — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי הָעֶקֶר הוּא תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת

הבורא יתברך שמו על כל החסדים והרחמים הגמורים שעשה עמכם, ואף שלעת עתה עוברות עליכם כל-כף הרבה צרות, עד שנדמה לכם כאלו אבד מנוס ותקנה מכם, וכאלו אף פעם כבר לא תראו אור, ומכל שכן אם נפלתם בדעתכם כל-כף, עד שנדמה לכם כאלו אף פעם בחייכם לא ראיתם אור, על-ידי שתרגילו את עצמכם לתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא, על-ידי-זה באמת "המצב ישתפר", ותזכו לצאת מכל צרותיכם ויסוריכם ומריריותיכם, וימשך עליכם אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו.

.ז

בני ובנותי היקרים! הרגילו את עצמכם ביותר במדה היקרה הזו להסתפל תמיד על גדל החסדים והרחמים הגמורים שעושה עמכם הקדוש-ברוך-הוא; כי באמת אין עוד טוב ואין עוד נעם בחיים כמו מי שמסתפל על גדל החסדים והרחמים הגמורים שהקדוש-ברוך-הוא עושה עם האדם, ואף שבעת צרה נדמה לאדם כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, וכאלו אף פעם כבר לא יראה ישועה,

עם כל זאת עליכם לדעת, כי צריכים להקפיד מאוד לילך בדרך זו של תודה והודאה, דהינו לעסק תמיד בעסק הקדוש והנורא הזה להודות ולהלל ולשבח את הקדוש-ברוך-הוא על כל הנסים והנפלאות שעשה עם אבותינו ועמנו מימות עולם ועד הנה בכלליות ובפרטיות, וצריכים לזכור היטב את גדל הנסים שכבר עשה עמנו, ולבלי לשבח את כל הטובות הנוראות שגומל עמנו בכל עת; כי באמת זו הדרך של תודה והודאה, היא דרך נפלאה מאוד להתקרב על ידה הקדוש-ברוך-הוא מכל מקום שהוא, כי העולם הזה מלא צרות ויסורים ומגיעות, ואין טוב יותר בזה העולם אלא התורה, הקדושה ומעצם הצרות והיסורים והמגיעות שיש בזה העולם, קשה וכבד מאוד לאדם להתקרב לעבודתו יתברך, ואפלו להתפלל ולהתחנן ולפרש את צערו לפני השם יתברך, גם כן קשה מאוד, מחמת רבוי הצרות והיסורים שמעקמים את לבו, עד שאינו יכול לפתח פיו, ולא להתקרב לשום עבודה תמה, באשר יודע כל אחד ואחד את הכבדות שיש עליו בכל פעם בפעם כשרוצה רק לפתח את פיו אליו יתברך. וכן בכל יום ויום עוברים על האדם כל מיני צרות ויסורים

ומכאובים, עד שיש בני אדם, שכל-כף נלכדו
 בצרות, שנדמה להם שאף פעם לא יצאו מהן, ולא
 יוכלו לראות את האור בקצה המנהרה; ועל-כן
 עקר העצה היעוזה, שבכל פעם יזכיר לעצמו את
 כל הטובות האמתיות והנצחיות, שעשה הקדוש-
 ברוך-הוא עם אבותינו ועמנו ועם כל אחד ואחד
 בפרטי פרטיות; כי באמת אם תתבוננו היטב,
 תראו ותשכילו את גדל החסדים שעשה עמכם
 הקדוש-ברוך-הוא בכלליות ובפרטיות ובפרטי
 פרטיות, קדם כל — שזכינו להיות מזרע ישראל
 ובכלל מקבלי התורה, והבדילנו מן התועים ואמות
 העולם, ושלא עשנו כגויי הארצות, ועל כלם —
 שזכינו להתרחק מהמינים והאפיקורסים,
 המחקרים והפילוסופים, השוטים והכופרים לגמרי,
 שהם כלל הערב-רב הנמצאים עכשו, בעוונותינו
 הרבים, בתוך כלל ישראל, ותהלה לאל, אין לנו
 חלק עמהם כלל, אלא אנחנו מאמינים ובני
 מאמינים בו יתברך. ובזה בעצמו ראוי לנו לתן
 תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא, ועל-ידי-זה
 יהיו לנו כחות להתחזק ולתן תודה והודאה על
 העבר, ויהיו לנו כחות לקבל את הישועות
 שמצפות לנו. ובאמת אנו אומרים בכל יום: "על

נסיף שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך
 שבכל עת, כי הקדוש-ברוך-הוא עושה נסים
 ונפלאות עם כל אחד ואחד, ובזה שתרגילו את
 עצמכם לראות את הנסים הנגלים שעושה עמכם
 הקדוש-ברוך-הוא, ובפרטיות אם תסתכלו היטב
 היטב בתיכם, תראו שכבר עשה עמכם הקדוש-
 ברוך-הוא הרבה נסים, ונצלתם מכל מיני צרות
 ויסורים שסבבו אתכם, ובנדאי גם עכשו לא יעזב
 אתכם הקדוש-ברוך-הוא, ותזכו לצאת מכל הצרות
 האלו; ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, לחזק את
 עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ותתנו תודה
 והודאה להקדוש-ברוך-הוא, שזכיתם להברא
 מזרע ישראל, ולא עשנו כגויי הארצות, וזכיתם
 להיות בכלל מקבלי התורה, ואתם מקימים את
 התורה והמצוות ומתחברים עם יראים ושלמים,
 בזה אתם צריכים לתת תודה והודאה להקדוש-
 ברוך-הוא. ובזכות זו שתחזקו את עצמכם, ותתנו
 תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא, על-ידי-זה
 תראו נסים נגלים שיעשה עמכם הקדוש-ברוך-
 הוא, ומצבכם ישתפר בין בגשמיות ובין
 ברוחניות; כי העקר הוא תודה והודאה, להודות
 ולהלל ולשבח ולפאר ולרומם את הקדוש-ברוך-

הוא על כל החסדים והרחמים הגמורים שעושה עמנו, ועל ידי־זה דיקא ישתפר אצלכם המצב.

ח.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אתכם. ואם תלכו בדרך זו — לחזק את עצמכם, אז דיקא תראו נסים נגלים שיעשה עמכם הקדוש־ברוך־הוא; כי בזה העולם צריכים הרבה נסים והרבה חסדים לא לפל בדעתו מפני שום דבר שבעולם, כי עובר על כל אחד ואחד מה שעובר — צרות ויסורים, קטנות וחלישות הדעת, ואשרי מי שזוכה להחזיק מעמד, ולא להשבר משום דבר שבעולם; כי באמת היאוש והנפילה שאדם מתיאש ונופל בדעתו, זה יותר גרוע מהכל, וזה גורם לו כל הצרות והיסורים בעולם, ועל־פן אם תחזקו את עצמכם לא להתיאש מכל מה שעובר עליכם, אז תראו איך "המצב ישתפר" לכם, ותזכו עוד לראות אור בתייכם. העקר הוא התחזקות, תחזקו את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ותתרחקו מכל מיני ערב־רב ושעים

אַרוּרִים, הַעוֹשִׁים צָחוּק וְלִיצְנוּת מְכַל הַקְדוֹשׁ לְעַם
 יִשְׂרָאֵל, הַמְתַּעְרְבִים עִם קְלַפֹּת עֲשׂוּ — שֶׁהֵם
 הַנוֹצְרִים, וְעַם קְלַפֹּת יִשְׁמַעְאֵל — שֶׁהֵם הָעַרְבִים
 הַרוֹצְחִים אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת,
 וְתַתְּרַחְקוּ מֵהֵם, וּלְבַל יִהְיֶה לָּכֶם שׁוֹם עֶסֶק עִמָּהֶם,
 אֲזוּ דִיקָא תְּרַאוּ אִיךָ "הַמַּצָּב יִשְׁתַּפֵּר"; כִּי בְּאַמַּת
 הוּא יִתְבַּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי
 פְּרָטִית, וְאִין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לְחַבְרוֹ (יוֹמָא
 לח), וְאִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם-כֵּן
 מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְזֶה הָעֵקֶר —
 לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ תָּמִיד הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית,
 לֵידַע שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ מְחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
 הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכּוּ שִׁישְׁתַּפֵּר
 מִצְבָּכֶם. הָעֵקֶר רַק לְהַחֲזִיק מִעֲמֹד, וְשׁוֹם דְּבַר
 שְׁבַעֲוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אֶתְכֶם, וְאֶפְלוּ שְׂאֵתָם
 יוֹדְעִים כְּבָר אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלֹהִים, עִם כָּל זֹאת תַּחֲזֹרוּ
 עֲלֵיהֶם כָּל יוֹם וַיּוֹם, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עֲכָשׁוּ
 בְּעַקְבָּתָא דְּמִשִּׁיחָא הָעַרְבִים רַב מִתְּפִשְׁטִים וּמִתְּרַבִּים
 מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם, וְעוֹשִׁים כָּל מִינֵי צָחוּק מְכַל
 הַקְדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּמְמַלְאִים אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ
 עִם כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, נְאוּף, שְׁקוּץ, תְּעוּב
 וְזֵהוּם, וְעַל-יְדֵי-זֶה רַבִּים נִכְשָׁלִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ

הרבים, ואזי נטמטם המח ונתעקם הלב, ונכנסים
באדם קשיות וספקות עליו יתברך, עד שאדם נופל
למצב גרוע כזה, שנדמה לו שאבד מנוס ותקוה
ממנו, ונדמה לו שאף פעם לא יצא מהצרה המרה
הזאת; אף על-ידי שאדם מחזק את עצמו בכל מיני
אפנים שבעולם, על-ידי-זה יזכה לראות איך
ש"המצב ישתפר"; ועל-כן העקר הוא רק חזוק
— לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם.
ועקר החזוק הוא לתן תודה והודאה להקדוש-
ברוך-הוא, שאין לכם חלק עם הרשעים האלו,
הערב-רב, המעיקים ומצערים את נשמות ישראל,
ואז אם תלכו בדרך זו, יאיר לכם תמיד; אשרי מי
שמכניס דבורים אלו אל תוך לבו, ואינו מטעה את
עצמו כלל, שאז יראה ישועות ונסים נגלים
שיעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא; כי קדם האור
יתרבה החשך, ובפרט לפני האור הגדול שאנו
מקוים ומצפים אליו, שתתגלה מלכות שמים בכל
העולם כלו, "וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין
כל יצור כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה
באפו הוה"ה מלך ומלכותו בכל משלה", לפני גלוי
כזה מתגברים מאד מאד הערב רב, ומפיצים את
טמאתם וזהמתם, ודיקא אם נזכה לעבור את החשך

שמא

המצב ישתפר

המר הנה שעובר עכשו, אז דיקא נזכה להגיע אל
האור הגנוז שיתגלה לכל העולם פלו בהתגלות
מלכות שמים, ונזכה פלנו להיות דבוקים תמיד בו
יתברך; אשרי המחכה וגיע.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הַעֲתֵק מִסֵּפֶר שׁו"ת "אֲשֶׁר בַּנַּחֲל"

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי מִקָּץ ה'תשל"ד.
שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלַח יִגִּיעוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא לֹא לִפְלִי בְּדַעְתְּךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ
לְטוֹבָה צְרִיכִים רַק לָבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִז עַל־יְדֵי־זֶה
תִּנְצַח אֶת הַמְּלַחְמָה וְכוּ'. בְּאַמַּת כָּל הַמְּצַב כּוֹאֵב, מֵה
וְלָמָּה לָנוּ הַצָּרָה הַמְּרָה הַזֹּאת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת לֹא נִשְׁאַר
לָנוּ אֲלָא לְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ, כִּי מִי חָשִׁיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
דְּעָבִיד דִּינָא בְּלֹא דִינָא (בְּרִכּוֹת ה:), וְעַל־כֵּן בְּכֹל פְּעַם
שָׂרֵק עוֹבֵר מִשְׁהוּ, צְרִיכִים לְשַׁפֵּט עֲצָמוֹ, וּבְפָרֵט כְּשֶׁאֲרָעָה
אִיזוּ צָרָה מִבְּעַל בְּחִירָה, בְּוִדְאֵי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְלִכֵּן
עֲלִינוּ רַק לְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִעְבֹּר עַל הַכֹּל
וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִמְתִּיק מֵאַתָּנוּ אֶת כָּל הַדִּינִים, וְנִזְכָּה
לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

(מִכְתָּב אֶלְךָ ט, חֶלֶק ט')

קוֹנְטֵרַס

שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ

דְּבָרִים עֲרָבִים וּנְעִימִים, הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת
עֲצוּמָה לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׂיִזְכָּה לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וּלְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׁלֵמוֹת הַנִּצְחִית בְּזֶה הָעוֹלָם,
לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּנַעַם עֲרָבוֹת זֵיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְדַבֵּר
וּלְשִׁיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

*

בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נְפֻלָּא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה

רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁעֲנִין הַדְּבוּר
וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁהַנְּחִיל
לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, הוּא מִתְּנָה מִן
הַשָּׁמַיִם, וְאֵלֵּמָּלָא זְכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל
רַבְּנוּ ז"ל, אֵלָּא לְקַבֵּל אֶת הַהֲנַהֲגָה
הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת בְּלִבְדּוֹ, כְּבָר הָיָה
מִסְפִּיק, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁמַרְבְּנוּ ז"ל אָנוּ
מְקַבְּלִין עֲצוֹת וּדְרָכִים וּנְתִיבוֹת עַל
כָּל פֶּרֶט בְּחַיֵּינוּ, בְּוַדַּאי רְאוּי לָנוּ
לְשַׁמַּח מְאֹד. עִם כָּל זֹאת "שִׁיחָה
בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ" — זֶה עוֹלָה עַל
הַכֹּל.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקע)

קוֹנְטֵרַס

שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (לקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה):
הַתְּבוּדוֹת זוֹהֵי מַעֲלָה עֲלִיּוֹנָה וְגִדּוּלָה מִן הַכָּל,
דְּהֵינּוּ לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל-כָּל-פָּנִים שָׁעָה אוֹ יוֹתֵר,
לְהַתְּבוּדָה לְבִדּוֹ בְּאִיזָה חֶדֶר אוֹ בְּשָׂדֵה, וּלְפָרֵשׁ
שִׂיחָתוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּטַעֲנוֹת וּבְאַמְתְּלוֹת, בְּדַבְּרֵי
חֵן, בְּרָצוּי וּבְפִיּוֹס, לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבָּרֵךְ,
שֶׁיִּקְרָבוּ אֵלָיו לְעִבּוּדָתוֹ בְּאַמְתָּה. וְתַפְלָה וְשִׂיחָה זוֹ,
תְּהִיָּה בְּלִשׁוֹן שְׂמֵדְבָרִים בָּהּ, דְּהֵינּוּ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ
(בְּמַדִּינַתְנוּ). כִּי בְּלִשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ קָשָׁה לוֹ לְפָרֵשׁ כָּל
שִׂיחָתוֹ, וְגַם אֵין הֵלֵב נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי הַדְּבוּרִים, מִחֲמַת
שֶׁאֵינוֹ מְרַגֵּל כָּל-כּוֹף בְּלִשׁוֹן, כִּי אֵין דְּרַכְּנֵנוּ לְדַבֵּר
בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ שְׂמֵסְפָרִים

ומדברים בה, קל וקרוב יותר לשבר לבו. כי הלב
 נמשך וקרוב יותר אל לשון אשכנז, מחמת שהוא
 מרגל בו, ובלשון אשכנז יכול לפרש כל שיחתו,
 ואת כל אשר עם לבבו ישיח ויספר לפניו יתברך,
 הן חרטה ותשובה על העבר, והן בקשת תחנונים
 לזכות להתקרב אליו יתברך מהיום והלאה באמת,
 וכיוצא בזה, כל חד לפום דרגיה. ויזהר מאד,
 להרגיל עצמו להתמיד בזה מדי יום ביומו שעה
 מיחדת פנ"ל, ושאר היום, יהיה בשמחה פנ"ל.
 והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, וזוהי
 דרך ועצה טובה מאד, להתקרב אליו יתברך. כי
 זאת היא עצה כללית, שכוללת הכל. כי על כל מה
 שייחסר לו בעבודת ה', או אם הוא רחוק לגמרי
 מכל וכל מעבודתו יתברך על הכל יפרש שיחתו,
 ויבקש מאתו יתברך פנ"ל. ואפלו אם לפעמים
 נסתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו
 יתברך כלל. אף-על-פי-כן זה בעצמו טוב מאד,
 דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך,
 וחרפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו
 גם-כן טוב מאד, וגם לעשות לו שיחה ותפלה מזה
 בעצמו, ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך,
 שנתרחק כל-כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר,

שיחה בינו לבין קונו שמז

ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו, ויפתח פיו שיוכל לפרש שיחתו לפניו. ודע שפמה וכמה צדיקים גדולים מפרסמים ספרו, שלא באו למדרגתם, רק על-ידי הנהגה זו. והמשפיל יבין מעצמו, גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה. והוא דבר השנה לכל נפש, מקטן ועד גדול, כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו, ועל-ידי-זה יבואו למעלה גדולה; אשרי שיאחז בזה.

ואמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק'), שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת, כי אם על-ידי התבודדות. והיה מזכיר כמה וכמה צדיקים מפרסמים אמתיים, ואמר, שכלם לא באו למדרגתם, כי אם על-ידי התבודדות, עין שם. ואמר (שיחות-הר"ן, סימן רכח): בודאי נמצאים כשרים, אף-על-פי שאין להם התבודדות, אבל אני קורא אותם פליטים, מבהלים ומבלבלים, עין שם. כי באמת עקר התכלית שיזכה אליה האדם בזה העולם היא האמונה הקדושה, להאמין בו יתברך בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות כלל, ולהכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ושאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל

דומם, צומח, חי, מדבר, הוא עצם עצמיות חיות
 אלקותו יתברך. ומדרגה זו נקראת 'מלכות',
 שממשיך על עצמו על מלכותו יתברך, וממליכו
 יתברך עליו ועל כל העולם כולו. ודבר זה שיהי בכל
 עת ורגע ממש, כי בכל עולם מתחלת מדת
 המלכות, ועולה מדרגה לדרגה עד שפא אל מדת
 הכתר, שהיא רעוא דרעוין, ושם הוא אור אין סוף
 ברוך הוא, בחינת עתיק. אבל כשאדם זוכה לזה
 שיהיו כסופיו ורצונותיו להכליל בו יתברך, צריך
 לעלות מעלה מעלה, כי כשהגיע במדרגה ובעולם
 שעומד שם, אל בחינת כתר שהוא עתיק עדין לגבי
 העולם שהוא למעלה ממנו, וקבל על עצמו על
 מלכותו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, כי זה
 כלל בכתבים, שבמלכות שהיא בחינת מדרגה
 אחרונה של עולם העליון היא למעלה והיא שרש
 של בחינת עתיק, שהיא מדרגה העליונה שבעולם
 התחתון ממנו, וכן מעולם לעולם. ומלכות היא
 בחינת אמונה, ועתיק שהוא למעלה ושרש של כל
 המחין שבאותו העולם, הוא בחינת הדבקות
 הנפלאה והנוראה להשם יתברך, בחינת רעוא
 דרעוין, רצון שברצונות, השתוקקות
 שבהשתוקקות, שהיא בחינת ערבות, נעימות

שיחה בינו לבין קונו שמט

הדבקות הנפלאה והנוראה להשם, בחינת (תהלים סג, ז): "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי" וכו', בחינת (שם עג, כ): "כלה שארי ולבבי צור לבבי וחלקי אלקים לעולם", בחינת (שם פד, ג): "נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', לבי ובשרי ירננו אל אל חי", שעל זה התפלל דוד המלך כל ימיו, בחינת (שם כז, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו", שזוהי בחינת הדבקות של תפלין. בחינת (דברים ד): "ואתם הדבקים" וכו', בחינת (שיר השירים ח): "שימני כחותם על לבך, כחותם על זרועך, פי עזה כמות אהבה, קשה כשאול קנאה, רשפיה רשפי אש שלהבתיה, מים רבים לא יוכלו לכבות" וכו', אשרי הזוכה לזה. אבל יש בחינת דבקות שהיא למטה מבחינת אמונה של מדרגה הגבוהה יותר. כי עתיק דעשיה הוא למטה ממלכות דיצירה, שהיא בחינת אמונה, מכל שכן ממלכות אמונה שבעולמות העליונים יותר, וכן מעולם לעולם. על-כן עקר ההתחלה היא האמונה, והסוף היא אמונה ודבקות, כי באמת הכל אחד; כי בחינת הדבקות של כל עולם ומדרגה שהוא נכנס ומשתוקק ומתגעגע לעלות למעלה, שהיא

בְּחִינַת עֵתִיק, בְּחִינַת רֵעוּא דְרַעוּיָן, זוּהִי בְּעֶצְמָה
 בְּחִינַת הָאֶרֶת הָאֲמוּנָה, שֶׁהִיא הַמְּדֻרָגָה הָאֲחֵרוֹנָה
 שֶׁל הָעוֹלָם שְׁלֹמֶעֱלָה מִמֶּנּוּ, כִּי מַלְכוּת שֶׁהִיא
 בְּחִינַת אֲמוּנָה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, הִיא שֶׁרֵשׁ הַחַיּוּת
 שֶׁל בְּחִינַת עֵתִיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵעוּא דְרַעוּיָן שֶׁל
 עוֹלָם וּמְדֻרָגָה הַתְּחִתּוֹנָה מִמֶּנּוּ וְכֵן לְעוֹלָם. כִּי רַק
 בְּשִׁבִיל זֶה יֵרְדְנוּ אֶל זֶה הָעוֹלָם — לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו
 יִתְבָּרֵךְ, עַד שְׁנוֹזְכָה לְמִצָּא אוֹתוֹ וּלְהַשִּׁיגוֹ בְּכָל פְּעַם
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי לְגַדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר (תְּהִלִּים קמ"ה, ג).

וּלְבָאֵר הַדְּבָר קִצְתַּת יוֹתֵר. כִּי זֶה יְדוּעַ שֵׁישׁ עֵשֶׂר
 סְפִירוֹת, שֶׁהֵן עֲשָׂרָה תְּקוּנִים, שֶׁהֵן מִכְּתָר עַד
 מַלְכוּת, וּמַלְכוּת מְדָה אֲחֵרוֹנָה הִיא בְּחִינַת אֲמוּנָה
 (כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לה), שֶׁהִיא הַשְּׁעַר
 לַה', שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלֹא לְשׁוּם
 קַדְשָׁה וְעַבּוּדָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי אֲמוּנָה. וְעַקֵּר
 הָאֲמוּנָה הִיא בְּמָה שְׂאֵין הַשִּׁכָּל מִבֵּין, כִּי מָה
 שֶׁהַשִּׁכָּל מִבֵּין אֵין זֹו אֲמוּנָה, וְשֵׁם בְּמָקוֹם שְׂאֵין
 הַשִּׁכָּל מִבֵּין, שֵׁם עַקֵּר הַנְּסִיּוֹן. וּכְשׁוֹזְכָה לְהִתְחַזֵּק
 בְּאֲמוּנָה וּלְבַטֵּל שְׁכָלוֹ הַמְּגֻשָּׁם וְלִסְמָךְ עַל אַבּוֹתֵינוּ
 וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה אַחֲרֵי-כֵן
 לְהִבִּין הַדְּבָר בְּשִׁכְלוֹ, אֲשֶׁר מָה שֶׁלֹּא הָיָה מִבֵּין,

שיחה בינו לבין קונו שגא

והיה צריך להתחזק באמונה, מבין עתה בשכלו, רק שיש עוד דברים גבוהים ביותר שאינו מבין, וצריך להתחזק באמונה יותר ויותר, ואז מבין גם אלו הדברים בשכלו, רק שיש לו אמונה בידיעות הגבוהות עוד יותר ויותר שאינו משיגן, וכן מדרגה ודרגה. (כמוכן כל זה בדברי רבנו ז"ל בתורה "ויהי ידיו אמונה" עד "בא השמש" (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן צא ובמקומות אחרים). כי יש בחינת אמונה בכל דרגה ודרגה ובכל עולם ועולם. כי בכל עולם ובכל דרגה יש בחינת עשר ספירות כפדוע. ואמונה בחינת מלכות, בחינת מדה האחרונה שהיא הראשונה מלמטה למעלה באותו העולם והדרגה, אבל אחר-כך כשזוכה על-ידי האמונה להשגת השכל שבאותו עולם, שזהו בחינת כלל שאר הספירות העליונות עד כתר, אחר-כך צריך לחזור לאמונה, שהיא בחינת מדרגה האחרונה של עולם הגבה יותר, שהיא למעלה ממדרגה העליונה של עולם התחתון ממנו, כי מלכות דיצירה גבוהה הרבה מכתר דעשיה, כי היא בחינת עתיק דעשיה כפדוע בכתבים; ועל-כן יש מדרגות רבות באמונה, כי כל מה שמתחזק יותר באמונה, על-ידי-זה זוכה לשכל שבאותה דרגה,

אם זוכה לעמוד בנפסיון כפה ימים ועתים כראוי לו לפי מעשיו. כי בודאי אי אפשר לדלג בפעם אחת, בפרט אם מעשיו אינם עולים יפה. ואחר-כך כשזוכה להשיג כפי אותו העולם והדרגה, אזי זוכה לרצון, שהוא בחינת עתיק, בחינת שרש הפתח, שנמשך מבחינת מלכות אמונה שבעולם הגבה יותר. ואז צריך לעלות לבחינת אמונה הגבוהה יותר מזה השכל שבעולם הנמוך ממנו. ואחר-כך כשזוכה על-ידי אמונה הגבוהה יותר להשיג גם השכל שבעולם הגבה יותר, אזי צריך לעלות לאמונה הגבוהה עוד יותר, שהיא אמונה שבעולם, ודרגה הגבוהה עוד יותר, שהיא בחינת אמונה של עולם הבריאה. וכן מדרגה לדרגה ומעולם לעולם עד ראש האמונה. כי תכלית הידיעה שלא גדע, ושם עקר האמונה. נמצא שאמונה היא למטה מהשכל כנ"ל. אבל אי אפשר לזכות להשגת השכל שבכל עולם ודרגה, עד שיעלה למעלה מהשכל, כי אם כשעומד תחלה בנפסיון, על-ידי שאינו מבין הדבר וקשה לו קשיות, והוא מבטל שכלו ומתחזק באמונה, ועל-ידי-זה זוכה לעלות אל השכל, עד שעולה למעלה מהשכל, שהיא בחינת עתיק, שהיא הארת הרצון

שנמשך מבחינת אמונה שבעולם הגבה יותר.

נמצא, שכל המדרגות וההשגות והגלויות שהאדם צריך להגיע אליהם בזה העולם הם גלוי האמונה יותר ויותר, כי כל מה שעולה במדרגה יותר גדולה, עליו להגיע ולהשיג גלוי אלקותו יתברך יותר ויותר, עד שיהיה נכלל בו יתברך יותר ויותר וכן לעולם. אך האמונה הקדושה מתגלית ביותר בשעת התפלה, כי אמונה ותפלה תלויות זו בזו, כמו שכתוב (שמות יז, יב): "ויהי ידיו אמונה", ותרגומו: פריסן בצלו, ורש"י פירש: ויהי משה ידיו באמונה פרושות השמים בתפלה נאמנה ונכונה, עין שם; כי (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סב), באמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם, ש"מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג), והקדוש-ברוך-הוא עומד בשעת התפלה ושומע התפלה, בודאי היה מתפלל בהתלהבות גדולה, והיה מדקדק מאד לבון את דבריו, ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל-כך, וכך אחד לפי מעוט שכלו וידיעתו, פן התלהבותו ודקדוקו, עין שם. ועל-פני האדם נבחן בתפלתו ובהתבודדותו ושיחתו היכן הוא עומד באמונה, כי

כל מה שהוא חזק באמונה בו יתברך יותר, שאין
 שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, כמו-כן הוא
 מדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, כי כשאחד
 יודע באמונה אמיתית שהוא יתברך עומד על ידו,
 אז הנה מדבר עמו פנים אל פנים, כאשר ידבר איש
 אל רעהו בכיכול, כמו שאב ובן מדברים, וכמו
 שני חברים מדברים יחד, כי אחד רואה את חברו,
 כמו-כן באמונה הקדושה, כל מה שחזקה אצלו
 האמונה יותר ויותר, כמו-כן מדבר עמו יתברך
 יותר ויותר, כי זה תלוי בזה. ועל-כן הזהירנו רבנו
 ז"ל ביותר על ענין ה"שיחה בינו לבין קונו", ואמר
 (שיחות-הר"ן, סימן קנד) על עצמו, שהעקר למה הגיע
 אל מה שהגיע הנה רק על-ידי שהתנהג בבחינת
 פראסטיק [פשוטות], שהיה מדבר ומשיח הרבה
 בינו לבין קונו, ואמר תהלים בפשיטות ובתמימות
 גמורה, ועל-ידי-זה דיקא הגיע למה שהגיע,
 ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני
 מה שאני עתה (דהינו חדוש כזה), הייתי מודרז
 כל-כף בעבודתי, עד שמה שהייתי עושה ועובד
 השם יתברך בשנה כלה, הייתי עושה ביום אחד,
 עין שם.

שיחה בינו לבין קונו שנה

ועל-כן צריך תמיד לעסק בתפלה והתבודדות
ו"שיחה בינו לבין קונו" בתמימות ובפשטות
גמורה, ואפלו אם כבר זכה להתגלות אמונה,
אף-על-פי-כן עליו להתמיד בזה יותר ויותר, כי פן
ואולי מטעה את עצמו, ואפלו הוא כבר ברור שיש
לו אמונה, אף-על-פי-כן כפי גדל השנויים
והברורים שנעשים בכל יום ובכל עת ובכל שעה
ובכל רגע, אז עובר על כל אחד ואחד מה שעובר,
כי כשאדם רוצה להתקרב להשם יתברך, ולשוב
אליו יתברך ולזכות להשיגו ולדבק עצמו בו
יתברך בדבקות אמת, צריך שיעבר עליו מה
שיעבר, ואפלו מי שעולה כבר ממדרגה למדרגה
מעולם לעולם, אף-על-פי-כן צריך שתהיינה לו
אלפי ורבבות עליות וירידות בלי שעור, וצריך
שהיה גבור חזק לתזק לבבו בכל פעם, לבלי
להניח את מקומו משום ירידה שבועולם. וכל אלו
העליות והירידות שעוברות על כל אחד מישראל,
הן בחינת כלליות כל המלחמות והצרות שעברו
על כלליות ישראל מימות עולם.

והכלל והעקר הוא ההתחזקות — לתזק את
עצמו תמיד, אף אם הוא כמו שהוא, להאמין

בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה שָׁאִין שׁוּם יְרִידָה בְּעוֹלָם, כִּי בְּכָל
מְקוֹם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, וְאֶפְלוּ
כְּשֶׁנוֹפֵל לְשֵׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְחַזֵּק
אֶת עֲצֻמוֹ תָּמִיד וּלְבָלִי לִיֵּאֵשׁ עֲצֻמוֹ לְעוֹלָם, כִּי גַם
שֵׁם הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ נִמְצָא. וְזֶה עֵקֶר הַכָּלל וְהַיְסוּד
בְּעִבּוּדַת ה', שֶׁהַכָּל תְּלוּי בּוֹ, לְבָלִי לִפְלַ בְּדַעְתּוֹ
לְעוֹלָם, אֶף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה, וְכָל הַצְּדִיקִים שֶׁהָיוּ
מִימּוֹת עוֹלָם, שָׁזָכוּ לְמָה שָׁזָכוּ — אֲשֶׁרֵי לָהֶם
וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקָם, כֵּלָם לֹא בָּאוּ לְשִׁלְמוֹתָם, כִּי אִם
עַל-יְדֵי בְּחִינָה זוֹ, עַל-יְדֵי שְׁלֵא הָיוּ מִיֵּאֲשִׁין עֲצֻמָּן
לְעוֹלָם. כִּי בְּאִמַּת רַבִּים נִכְנָסוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, כִּי רַב
יִשְׂרָאֵל מִתְּגַעְגְּעִין לְהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ וּמִתְחִילִין
בְּעִבּוּדָתוֹ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן זְעִירִין
אֵינּוּן שְׁזוֹכִין לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ פְּרָאוּי, אִךְ
עֵקֶר הַחֲלוּק הוּא רַק מִחֲמַת הָעֲנָן הַנִּל, שֶׁרַב
הַנִּכְנָסִין בְּעִבּוּדָתוֹ יְתָבְרָךְ וְעוֹבְדֵין אוֹתוֹ יְתָבְרָךְ
בְּאִמַּת אֵיזָה זְמַן אָרֶךְ אוֹ קָצֵר, אֲבָל אַחֲר־כֵּן
כְּשֶׁמִּתְחִילִין לְהִתְגַּרֵּוֹת בּוֹ וּלְהַפִּילוֹ מִעִבּוּדָתוֹ, הוּא
שָׁב לְאַחֲרֵי, וְנוֹפֵל מִעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ וְנִשְׁאַר
לְמַטָּה, וְעַל-כֵּן אֵין זוֹכִין לְמָה שֶׁצָּרִיכִין לְזָכוֹת.
אֲבָל הַצְּדִיקִים הָאִמְתִּיִּים זָכוּ לְהִתְחַכֵּם וּלְהִתְגַּבֵּר
לְבָלִי לִפְלַ מְשׁוּם יְרִידָה וְנִפְיֵלָה שֶׁבְּעוֹלָם, רַק חֲזִקוֹ

עצמן בכל פעם, אף-על-פי שעבר עליהם מה שעבר, ועל-ידי ההתחזקות שלהם (שקורין דער האלטן זיך) זכו למה שזכו — אשרי להם.

ועקר ההתחזקות, שיזכה להשאר על מעמדו לעולם, לקיים (תהלים קלט, ז): "אם אסק שמים שם אפה, ואציעה שאול הנגף", לאחז עצמו בהשם יתברך תמיד בכל הנפילות והירידות שבועולם, ואפלו בשאול תחתיות ממש, לא ייאש את עצמו בשום אפן שבועולם, הוא על-ידי תפלה, כי עקר התשובה היא תפלה. כי על-פי התורה לא היה לבעל עברה שום תקנה בעולם, אבל השם יתברך חפץ חסד הוא ורוצה בתשובה, והקדים תשובה לעולם, ותשובה היא למעלה מן התורה, ששם בבחינת תשובה נתהפך הכל לטובה, וזדונות נתהפכין לזכיות. ועקר התשובה היא תפלה, כי תפלה גם-כן למעלה מן התורה כמבאר בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות. כי תפלה היא דברים העומדים ברומו של עולם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ו:), שהיא בחינת נסתרות שבתורה למעלה מן התורה, כמו שכתוב (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן כב, עין שם). ועל-כן מי שרוצה לשוב אל

השם יתברך באמת, עקר התשובה שלמה היא על-ידי תפלה, דהינו שיתפלל תמיד להשם יתברך, וירבה ב"שיחה בינו לבין קונו", שירחם עליו מעתה ויצילהו מעונות. פי באמת כל אדם הוא בסכנה גדולה ועצומה בזה העולם, ובפרט הבעל תשובה, שפבר נכשל במה שנכשל, ואיך יזכה לשוב, כי בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קדושין ל.), וכל מה שהאדם רוצה להתגבר על הבעל-דבר, הוא מתגבר עליו ביותר, כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ספ"ה נב.), וכמו שרואין בחוש, כששני בני-אדם נלחמין זה בזה, שפשרואה האחד שחברו מתגבר עליו, אזי הוא מתגבר ביותר. ואם-כן איך יזכה לתשובה, כי תכף כשרוצה להתגבר על מה שצריך להתגבר, מתגברין עליו ביותר? על-כן העקר הוא תפלה והתבודדות, שצריך להרגיל את עצמו להתבודד בכל יום ויום בינו לבין קונו, ולהפיל תחינות לפני השם יתברך המלא רחמים בכל עת, שיזכה לשוב בתשובה שלמה באמת. ואפלו אם רואה שאינו פועל בתפלתו, כי עדין מתגברים עליו יותר, אף-על-פי-כן יעשה את שלו, ויתפלל תמיד להשם

יתברך, אולי יחוס אולי ירחם, כמו שכתוב (תהלים
 כז, יד): "קנה אל ה'" וגו', ופרש רש"י: ואם לא
 נתקבלה תפלתך — "חזק ויאמץ" וחוזר "וקנה
 אל ה'". וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות לב:): אם
 רואה האדם שהתפלל ולא נענה, יחזר ויתפלל,
 שנאמר: "קנה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקנה אל
 ה'". וכל זמן שאין האדם חזק בדעתו, שתמיד
 יקנה לה', ויעתיר אליו אף אם יעבר עליו מה, עדין
 אין תשובתו שלמה, כי מי יודע מה ילד יום, אולי
 יבא עליו נסיון או מכשול וכו', ומי יודע אם יעמד
 בקשרי המלחמה. אבל אם האדם חזק בדעתו
 שאפלו אם, חס ושלום, לא יעמד בנסיון, ואפלו
 אם יהיה איה שיהיה, אף-על-פי-כן יקנה תמיד
 להשם יתברך בבחינת: "ואציעה שאול הנגף", אז
 בטוח שפודאי יזכה לתשובה שלמה, כי סוף כל
 סוף ישוב להשם יתברך, מאחר שחזק בדעתו שלא
 יפל משום דבר שבעולם. וכמו ששמענו מפי רבנו
 ז"ל בעצמו, שאמר לנו בפרוש: כמו שאתם רואין
 אותי (כלומר שאתם יודעים קדשתי הגדולה שאני
 צדיק גמור וכו'), אף-על-פי-כן אם הייתי עכשו
 עובר עברה גדולה ממך, לא הייתי נופל בדעתתי
 כלל, רק הייתי איש פשר אחר העברה כמו מקדם,

רק אחר-כך הייתי עושה תשובה (עין חיי-מוהר"ן,
סימן תנג).

ועל-כן הגאלה הראשונה היתה אחריה הפסק,
אבל גאלה האחרונה לא יהיה אחריה הפסק. כי
גאלה הראשונה היא בחינת תורה, כי אז זכו
ישראל לקבל את התורה, והגאלה האחרונה היא
בחינת תפלה, כי עקר כלי זינו של משיח הוא
תפלה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א',
סימן ב), כי משיח יבנה לנו את בית-המקדש שהוא
מקום התפלה, כמו שכתוב (ישעיה נו, ז): "כי ביתי
בית תפלה", שזהו משיח בן דוד, כי דוד הוא
בחינת כלליות התפלה, שבני ישראל הפשרים
מתפללים להשם יתברך, שיזכו לשוב אליו יתברך
באמת, כי הוא נעים זמירות ישראל, וכל התפלות
נקראות על שמו, כי כל ספר תהלים שחבר דוד
המלך, עליו השלום, נתיסד על ענין זה, שנזכה
לשוב אליו יתברך מכל הנפילות שבעולם, כי אין
חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד נגד הבעל-דבר,
כי אם על-ידי תפלה, שעל-ידי-זה זוכין לכל
העצות ולכל אפני הישועות, ולזכות לצאת מגלות
נפשו ולהתקרב אליו יתברך. וזה שאמר דוד

שיחה בינו לבין קונו שסא

המלך, עליו השלום (תהלים קט, ד): "תחת אהבתי ישטנוני, ואני תפלה", שכל מה שאני אוהב ביותר את השם יתברך, ורוצה להתקרב אליו יתברך, הם מסטינים עלי ביותר, כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, ואם-כן איך אזכה להתקרב אליו יתברך, מאחר שבכל פעם מתגברים ומתגרים בי יותר. אך "ואני תפלה" — אני אתפלל תמיד להשם יתברך, שיוציאני מן השאול תחתיות יהיה איך שיהיה, אני אתפלל תמיד להשם יתברך, בחינת: "ואני תפלה", וכמו שכתוב (תהלים עא, יד): "ואני תמיד אֵיחל והוספתי על כל תהלתך", שאוסיף בכל פעם לומר תהלים ותחינות ובקשות אולי ירחם.

ועל-כן לא מצא שום אדם את מקום בית-המקדש, עד שבא דוד המלך, עליו השלום, שיגע וטרח מאד, עד שמצא מקום לה', שהיא נקדת אבן השתיה, מקום בית-המקדש, כמו שנאמר (תהלים קלב, א): "זכר ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה'" וגו' "עד אמצא מקום לה'" וגו'. כי עד דוד המלך, עליו השלום, לא היו התפלות בשלמות, כי כל התפלות נקראות על שמו כנ"ל, כי הוא חבר

חַמְשָׁה סְפָרֵי תְהִלִּים, שֶׁהֵם כְּלוּלִין מְכַל תְּפִלוֹת
יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּנֶגֶד חַמְשָׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה. כִּי כָל
תְּפִלוֹתָיו שֶׁל דָּוִד שֶׁהוּא סֵפֶר תְּהִלִּים, הֵפֵל הָיָה
בְּשִׁבִיל שְׂיִזְכָּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁהִיא
כְּלוּלָה מִחַמְשָׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, וְעַל-כֵּן חֵבֵר כְּנֶגֶד זֶה
חַמְשָׁה סְפָרֵי תְהִלִּים, כִּי כָל הַתְּהִלִּים הוּא רַק
בְּשִׁבִיל שְׂיִזְכָּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁאֵלוֹ הָיוּ כָּל
תְּפִלוֹתָיו שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם. וּמִחֲמַת
שֶׁכָּל עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל דָּוִד הָיְתָה תְּפִלָּה, עַל-כֵּן זָכָה
לְמַה שְּׂזָכָה, עַל-כֵּן הוּא דִּיקָא מְצָא אֶת מְקוֹם
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַתְּפִלָּה שֶׁהָיָה סְתוּם
מֵעֵין כָּל, עַד שֶׁבָּא דָּוִד וַיִּגַע מְאֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(שָׁם): "אִם אֶתֶן שָׁנָת לְעֵינַי לְעַפְעָפִי תִּנוּמָה עַד
אֲמַצָּא מְקוֹם לִּי", כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֵה
לְתְּפִלָּה בְּשִׁלְמוֹת, עֲדִין אֵין לוֹ מְקוֹם לֵה, וְעַדִּין
הוּא נֶע וְנָד וּמְטֻלְטֵל, וְאֶפְלוֹ אִם עוֹסֵק בַּתּוֹרָה עֲדִין
אֵינוֹ בְּטוֹחַ אִם יִשְׁאַר קַיֵּם עַל עֲמָדוֹ, כִּי מִי יוֹדֵעַ
מֶה יַעֲבֹר עָלָיו. כְּמוֹ שֶׁרְאִינוּ כְּפָה וְכְפָה בְּנֵי-אָדָם
שֶׁעֲסָקוּ בַּתּוֹרָה בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה כְּפָה שָׁנִים, וְאַחֲרֵי-
כֵן נִפְלוּ מְאֹד וְנִתְרַחֲקוּ מִן הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי. וּבְכַפְרֵט
שֵׁישׁ אֲנָשִׁים הִרְבֵּה שֶׁנִּפְלוּ לְמַה שֶׁנִּפְלוּ, עַד שֵׁישׁ
שֶׁנִּפְלוּ לְעֵבְרוֹת גְּדוֹלוֹת מִמֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהֵם

מִשְׁקָעִים בִּיּוֹן מְצוּלָה בְּטִיט הַיּוֹן. וְהֵם מְצַפִּים
וּמְתַגַּעְגָּעִים לְצֵאת מִטְנוּפָם וְלִכְלוּכָם, אֲךָ אֵין מִי
שְׂיֹשִׁיעֵם וַיּוֹצִיאֵם. עַל-כֵּן עָקַר הַמָּקוֹם וְהַמְעַמָּד
דִּקְדָּשָׁה הוּא תְּפִלָּה, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה זֹכִיךְ לְהִשָּׁאֵר
קִימִים עַל עֲמָדָם תָּמִיד, אֲפֹלוּ אִם יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה.
כִּי כְּשֵׁאִינוּ זֹכָה כִּי אִם לְתוֹרָה לְבַד, אֲף-עַל-פִּי
שְׁזָה טוֹב מְאֹד, וְזֶה עָקַר הַתְּכָלִית, כִּי הֵם חִיִּינוּ
וְאֲרִךְ יָמֵינוּ, אֲף-עַל-פִּי-כֵן אַחֲר־כֵּן כְּשֵׁנוּפֵל, חֵם
וְשָׁלוֹם, מִן הַתּוֹרָה, אֵין לוֹ בְּמָה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ,
אַבֵּל כְּשִׁזּוּכָה לְתְּפִלָּה, יֵשׁ לוֹ תְּקוּנָה לְעוֹלָם, אֲפֹלוּ
אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה; כִּי לְפַעֲמִים נוֹפֵל הָאָדָם לִירִידָה
עֲמָקָה שְׂאֵין שָׁם שׁוֹם מְעַמָּד, וּבְכַרְט בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ
שָׂרְבִים מִיִּשְׂרָאֵל נָפְלוּ מְאֹד, עַד שֶׁהֵם בְּעֵינֵיהֶם
לְאַחַר יֵאוּשׁ לְגַמְרִי, וְעַלֵּיהֶם הַתְּנַבֵּא דָוִד הַמֶּלֶךְ,
עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים סט, ג): "טְבַעְתִּי בִּיּוֹן מְצוּלָה
וְאֵין מְעַמָּד, בְּאֵתִי בְּמַעֲמָקֵי מַיִם וְשִׁבַּלְתִּי שְׂטַפְתָּנִי",
כִּי עַל הַגָּלוּת הַזֹּאת נֶאֱמַר (אֵיכָה א, ט): "וַתִּרְדּוּ פְּלָאִים
אֵין עוֹזֵר לָהּ". וְגַדֵּל הִרְחַמְנוּת שֵׁשׁ עַל אֲנָשִׁים
כְּאֵלוֹ שְׂטוּבָעִים בִּיּוֹן מְצוּלָה וְאֵין מְעַמָּד — אֵין
לְשַׁעַר, הַמָּקוֹם יִרְחַם עֲלֵיהֶם. וּבְמָה אֶפְשָׁר לְהַחֲיוֹת
אֶת עֲצָמוֹ וְלְהִשָּׁאֵר עַל עֲמָדוֹ בְּנִפְיָה וִירִידָה כְּזוֹ,
רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מֵאַחַר שְׂאֵין שָׁם שׁוֹם מְעַמָּד, כִּי

נִתְרַחַק מְכַל הַקִּדְשׁוֹת, וְשׁוֹקֵעַ וְטוֹבֵעַ בְּכָל יוֹם בְּמָה
 שְׁטוּבֵעַ? עַל-כֵּן הָעֶקֶר הוּא תְּפִלָּה וְצַעֲקָה וְאַנְחָה
 לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר שָׁם דָּוִד אַחַר שֶׁהֶאֱרִיךְ
 בְּגִדְל צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ, שֵׁישׁ עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי
 עֲנִינּוּ, בְּחִינַת "טְבַעְתִּי בֵּינּוֹן מִצּוּלָה וְאִין מִעֲמֹד"
 וְכוּ' "יִגַּעְתִּי בְּקִרְאִי" וְכוּ' "רְבוּ מִשְׁעֲרוֹת נַפְשֵׁי
 שׁוֹנְאֵי חַנּוּם" וְכוּ', אַחֲר־כֵּן אָמַר: "וְאֲנִי תְּפִלָּתִי לָךְ
 ה' עַת רְצוֹן" וְכוּ', שֶׁאֲנִי אֲחִזִּיק עֲצָמִי לְעוֹלָם
 בְּתְּפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, אוֹלֵי יְרַחֵם,
 שֶׁתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת מִעֲמֹד וּמְקוֹם אֲפִלוּ בֵּינּוֹן
 מִצּוּלָה שֶׁאִין שָׁם שׁוּם מִעֲמֹד, כִּי הַתְּפִלָּה נִקְרְאָת
 עֲמִידָה, כִּי אִין עֲמִידָה אֲלָא תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת ו:), וְכִמּוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קכב):
 "עוֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַיִם". כִּי
 יְרוּשָׁלַיִם שָׁם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה, שָׁם
 עָקַר בְּחִינַת הָעֲמִידָה, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה יְכוּלִין
 לְהִתְקַרֵּב תָּמִיד לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲפִלוּ אִם הוּא כְּמוֹ
 שֶׁהוּא; כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא רְחוֹק מְכַל הַקִּדְשׁוֹת
 וּמְכַל הַתּוֹרָה, וְאִינוּ יְכוּלִין לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוּם
 דְּבָר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם יִתְּלָה עֵינָיו לְמָרוֹם, וְיִתְפַּלֵּל
 לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא, עֲדִין יֵשׁ לוֹ תְּקוּהָ.
 וְעַל-כֵּן מִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי בְּאַמָּת,

שיחה בינו לבין קונו שסה

צָרִיךְ שְׂיֵאָחֲזוּ בְּשִׁנְיָהֶם — בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, כִּי שְׁנֵי־הֵם
כְּאַחַד טוֹבִים, אֲשֶׁר אִם יִפֹּל, חֵס וְשָׁלוֹם, הָאֶחָד
יִקִּים אֶת חֲבֵרוֹ.

זֶה פֶּרוּשׁ מֵאַמְרָם ז"ל (כְּתוּבוֹת צט:): אֵין הוֹנָאָה
לְקַרְקָעוֹת, כִּי הֵיִצֵּר הָרַע וְהִסְטָרָא אַחֲרָא הֵם בְּחִינַת
הוֹנָאָה, שְׂמֵאָנָה וּמְטָעָה אֶת הַבְּרִיּוֹת, כִּי אֵין הוֹנָאָה
גְּדוּלָה בְּעוֹלָם כְּמוֹ הַמְרָמָה שֶׁל הֵיִצֵּר הָרַע, שְׂמֵאָנָה
וּמְטָעָה אֶת הָאָדָם לְהַחֲלִיף עוֹלָם עוֹמֵד בְּעוֹלָם
עוֹבֵר, חֵס וְשָׁלוֹם, וּמֵאָנָהוּ וּמְטָעָהוּ בְּכַמָּה מִיְיָ
רְמֵאִיּוֹת וְעֶרְמוּמִיּוֹת וּבְלְבוּלִים, בְּכַמָּה הוֹנָאוֹת
וְטָעִיּוֹת בְּלִי שְׂעוֹר וְעֶרְוָה, כְּדִי לְמַנְעוֹ מִדְּרֹךְ הַחַיִּים,
מִחַיִּים נְצַחִים, מִחַיִּים טוֹבִים, מִחַיִּים אַרְכִּים,
מִחַיִּים אֲמִתִּים, וְרוּצָה לְהוֹרִידוֹ וּלְהַפִּילוֹ לְשֵׂאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, וּלְעֶקְרוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, מִשְׁנֵי
הָעוֹלָמוֹת. מִהָעוֹלָם הַזֶּה חָנַם עַל לֹא דְבָר, כִּי יָדוּעַ
שְׂאֵין שׁוֹם נַחַת מִכָּל תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם
כָּלֵל, לְמִי שֵׁישׁ מִחַ בְּקִדְקִדּוֹ וּבְקִי קָצֵת בְּטִיב
הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּתַאוּתָיו וּבְתַעֲנוּגָיו, כִּי כָּלֵם מְעַרְבִים
בְּכַעַס וּמְכַאֲבוֹת וַיְגוֹנוֹת, וְאַחֲרֵיתָם מָרָה כְּלַעֲנָה,
חֲדָה כְּחֶרֶב פְּפִיּוֹת גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, מְלַבֵּד אֲשֶׁר
בְּעוֹלָם הַבָּא, שֵׁם בּוֹדָאֵי כָּל עֶסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה מָרִים

מִכָּל מִינֵי מְרִירוֹת וּמְכָל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרֵינִי
שֶׁבְעוֹלָם, וְכִמּוֹ שְׁמוּבָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ: זָכָא מָאן
דְּלֹא אָתְהֵינִי מְדִילֵיהּ כְּלוּם. נִמְצָא שֶׁהַבַּעַל-דְּדָבָר
מֵאֲנָה וּמִטְעָה אֶת הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וְכִמּוֹ שְׁאָמַר
רַבְּנּוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סִימָן נא): הָעוֹלָם מִטְעָה אוֹתָנוּ
מְאֹד, כִּי אֵין שׁוּם אָדָם שִׁיְהִיָּה לוֹ קֶץ וְסוּף טוֹב מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה; וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהוֹכִיחַ הַנְּבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל,
קָרָאם "הָעִיר הַיּוֹנָה" (צְפַנְיָה ג, א), לְשׁוֹן הוֹנְאָה,
כַּמּוּבָא בְּמִצְוֹדוֹת צִיּוֹן שָׁם, עַל שֶׁהִנִּיחוּ לְהוֹנוֹת אֶת
עַצְמָן וְלֹא הִשְׁתַּדְּלוּ לְהִנָּצֵל מֵהוֹנְאָתוֹ. וְעַל-כֵּן
הַסְּטָרָא אַחְרָא וְהַעֲכוּ"ם מוֹנִינִן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה
מט, כו): "וְהָאֶכְלָתִי אֶת מוֹנִיךָ אֶת בְּשָׂרָם", וּפְרָשׁ
רַש"י (בְּרִישׁ פְּרָשַׁת חֻקַּת): לְפִי שֶׁהַשָּׁטָן וְאֲמוֹת הָעוֹלָם
מוֹנִינִן אֶת יִשְׂרָאֵל, מֵה טַעַם יֵשׁ בְּמִצְוָה זוֹ וְכוּ',
שֶׁרוֹצִין לְהוֹנוֹת וּלְהַטְעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַרְחִיקָם
מֵהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, מִחֲמַת שְׂאִין יוֹדְעִין טַעְמֵי
מִצְוֹת וְכוּ', עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִשְׁיבֵן: "גִּזְרָה גִּזְרָתִי
חֻקָּה חֻקֵּי אֵין לָךְ רְשׁוּת לְהַרְהֵר אַחְרֵיהּ". כִּי
כָּל־לִיּוֹת הַתּוֹרָה נִקְרָאת גַּם-כֵּן חֻקָּה, כָּל שֶׁכֵּן אֵלֶּה
הַמִּצְוֹת וְהַחֻקִּים וְכוּ', וְכִמּוֹ שֶׁפְּרָשׁ רַש"י שָׁם: כְּגוֹן
לְבִישַׁת שַׁעֲטָנָז וְאֶכִּילַת חֲזִיר וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁהַיָּצָר
הָרַע וְהַסְּטָרָא אַחְרָא נִקְרָאִים הוֹנְאָה, וְזֶה פְּרוּשׁ:

"אין הונָאָה לְקַרְקְעוֹת", כִּי קַרְקְעוֹת הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲמוּנָה שֶׁנִּקְרְאָת אֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לז, יג): "שָׁכַן אֶרֶץ וּרְעָה אֲמוּנָה", כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל כִּפְּמָה פְּעָמִים, כִּי עֶקֶר הָעֲמִידָה וְהַסְּמִיכָה בְּעוֹלָם הִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה שֶׁעָלֶיהָ עוֹמֵד הַכֹּל, בְּבְחִינַת "אֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה", וּבְבְחִינַת "וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת" (קִהְלֵת א, ד), וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מְכוּת כד.): עַד שֶׁבָּא חֲבִקוּק וְהִעֲמִידָן עַל אַחַת — "וְצַדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ יִחְיֶה". אֲמוּנָה זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדְיוֹ אֲמוּנָה", וְתַרְגּוּמוֹ: פְּרִישָׁן בְּצִלוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז'). הֵינּוּ כְּשִׁזּוֹכִין לְתְּפִלָּה כְּמִבְּאֵר לְעֵיל, הֵינּוּ שֶׁהָאָדָם חֲזָק וְאֵמִיץ בְּדַעְתּוֹ, שֶׁתְּמִיד יִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שֶׁיִּקְרָבֵהוּ לְעַבּוֹדָתוֹ בְּאַמֶּת יִהְיֶה אִיךָ שֶׁיִּהְיֶה, בְּבְחִינַת: "וְאֲנִי תְּמִיד אֲיַחַל" וְכַנ"ל, אָזִי בּוֹדָאֵי לֹא יוּכַל הַיֵּצֵר הָרַע לְהוֹנּוֹתוֹ וּלְהַטְעוֹתוֹ עוֹד בְּשׁוֹם אַפֶּן, בְּבְחִינַת "אֵין הוֹנָאָה לְקַרְקְעוֹת", כִּי תְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת גְּאֻלָּה הָאֲחֵרוּנָה, שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ הֶפְסֵק כַּנ"ל, בְּבְחִינַת "סְמִיכָה גְּאֻלָּה לְתְּפִלָּה", שֶׁעֶקֶר סְמִיכוֹת הַגְּאֻלָּה בְּכֻלָּל וּבְפֶרֶט הִיא לְתְּפִלָּה. כִּי עֶקֶר תְּקוּנָתָנוּ וּסְמִיכַתָּנוּ לְגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ

בכלליות ובפרטיות הוא על-ידי תפלה כנ"ל. כי יהיה איך שיהיה כל זמן שמחזק ומאמץ את לבו להתפלל עדין להשם שישיבהו אליו, ופורש כפיו להשם יתברך ממקום שהוא, אף-על-פי שעוברים עליו ימים ושנים הרבה בקלקולו, כל אחד לפי ענינו שנתפס בו, אפלו אם נתפס במה שנתפס, עדין יש לו סמיכה ותקנה ומעמד, על-ידי תפלה ותחנונים ובקשות אפלו ביון מצולה ואין מעמד, כמו שכתוב (תהלים מ, ב-ג): "קוה קויתי אל ה' ויט אלי וישמע שועתי ויעלני מבור שאון מטיט היגון, ויקם על סלע רגלי כונן אשורי" וכו', שעל-ידי ששועתי להשם יתברך תמיד בקווי אחר קווי, על-ידי-זה זכיתי ויעלני מבור שאון מטיט היגון", שעליתי ממקומות רעים ומטנפים מאד שנקראים בור שאון וטיט היגון, אשר שם אין שום מעמד כשנופלים לשם, וחס ושלום, יכולים לטבע שם, כמו שכתוב: "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד", ובאמת כמה בני-אדם טבעו שם ונטרדו מן העולם, אבל אנכי שקויתי להשם יתברך בקווי אחר קווי, ושועתי להשם תמיד, על-ידי-זה ויעלני מבור שאון מטיט היגון כנ"ל, ויקם על סלע רגלי כונן אשורי", כי עקר התקומה והעמידה

הוא על-ידי תפלה להשם יתברך, כי על-ידי תפלה ושועה להשם יתברך יכולין לעמד אפלו במקום שאין שם שום מעמד.

ועל-כן כל הצדיקים האמתיים לא הגיעו אל מדרגתם ומעלתם, כי אם על-ידי התבודדות ו"שיחה בינם לבין קונם", שהתמידו בזה מאד מאד בכל יום ויום ובכל שעה ושעה ובכל רגע ורגע, תמיד היו שפתותיהם נעות בתפלה ובקשה, ועל-ידי-זה נודעך מחם יותר ויותר, עד שזכו לגלוי אלקותו יתברך בהתגלות נוראה ונפלאה מאד מאד, כל אחד כפי יגיעתו וטרחתו שטרח בעבודת התפלה ו"שיחה בינו לבין קונו". כי התפלה והדבור הם בחינת מלכות, כמו שכתוב (בהקדמת התקונים, דף יז.): מלכות פה, ומלכות היא בחינת אמונה שהיא תפלה כנ"ל, ועל-כן בכל פעם כשרוצים להכניס בעולם חדש ולהתעלות במדרגה חדשה, ההכרח להתחיל מחדש לדבר עמו יתברך, כי כפי האור שהוא צריך להשיג עכשו מעולם שהוא למעלה ממנו, האור הזה הוא בחינת אור אין סוף כנגדו. ועל-כן אי אפשר להשיגו, כי אם על-ידי מדת המלכות שהיא הצמצום, שהיא בחינת

הדבור, כי בלא זה הכל אצלו רבוי אור. ועל-כן
היו הצדיקים עוסקים תמיד ב"שיחה בינם לבין
קונם" בתמימות ובפשטות גמורה באשר ידבר
איש אל רעהו, והיו מתמידים בזה מאד מאד. כי
השגת אלקות אי אפשר להשיג, כי אם על-ידי
צמצומים רבים מעילה לעלול, משכל עליון לשכל
תחתון, כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל; ועל-כן
העקר הוא האמונה, שהיא בחינת חכמה תתאה,
וכל ההשגות וכל הצמצומים כלם הם בחינת
אמונה, שהיא יסוד כל התורה כלה. כמו שכתוב
(חבקוק ב, ד): "וצדיק באמונתו יחיה", וכמו שכתוב
(תהלים קיט, פו): "כל מצוותיך אמונה"; כי אנשים
פשוטים וקטני ערך בודאי אי אפשר להם להשיג
השגות אלקות, ועקר חיותם ותקונתם לזכות
לתכלית הנצחית הוא רק על-ידי אמונה, ואפלו מי
שיש לו שכל גדול, והוא חריף ולמדן גדול
בתורה, בחריפות ובקיאות בש"ס ובפוסקים,
ואפלו אם יש לו יד בחכמת הקבלה, בספרי הזהר
הקדוש ובכתבי האריז"ל, כל זמן שלא זכך עצמו
מזהמת הנפש, ולא שבר עדין לגמרי תאות גופו
וחמרו, ויש לו עדין איזו אחיזה ושמן דבר מתאות
הגוף והבלי העולם הזה, בודאי עדין אין שכלו

שיחה בינו לבין קונו   שעא

שָׁלֵם, וְאָסוּר לוֹ לְהִכָּנֵס בְּחִכְמַת הַשְּׂגִיטָה אֱלֻקוּתוֹ
יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, כִּי יוּכַל לְהִכָּשֵׁל מְאֹד וְלִפְלֵ, חֵס
וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְצָרִיף לְהִתְחַזֵּק רַק בְּאַמוּנָה
וְלְהַשְׁלִיף שְׁכָלוֹ לְגַמְרִי, וְלִסְמֵךְ עַל אַבוּתֵינוּ
הַקְדוּשִׁים וְעַל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, אֲשֶׁר כָּפוּ אֶת
יְצָרָם, וְשָׁבְרוּ אֶת הַחֲמֹר לְגַמְרִי, כִּי רַק הֵם זְכוּ
לְהַשְׂגִּיט אֱלֻקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. וְאַפְלוּ
צְדִיקִים כְּאֵלוֹ שֶׁשָּׁתְּרוּ וְקִדְּשׁוּ עֲצָמָן מִזִּהְמַת הַנְּחָשׁ
לְגַמְרִי, וְשָׁבְרוּ כָּל הַתְּאוּוֹת, וּבִטְלוּ אֶת הַגּוּף וְהַחֲמֹר
לְגַמְרִי, גַּם-כֵּן הָיָה עֲקָר הַהִתְחַזְּקוֹת שְׁלָהֶם רַק
עַל-יְדֵי הָאַמוּנָה הַקְדוּשָׁה. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג שׁוֹם
הַשְּׂגָה וְלְדַעַת שׁוֹם יְדִיעָה בְּהִתְנוּצְצוֹת אֱלֻקוּתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הָאַמוּנָה הַקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא
הַשַּׁעַר שֶׁדַּרְךָ שָׁם נִכְנָסִין לְכָל הַקְדוּשׁוֹת לְכָל
הַשְּׂגוֹת וְכָל הַיְדִיעוֹת הַקְדוּשׁוֹת בְּבַחֲיִנַת (וַיִּקְרָא יז):
"בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ", "זֹאת" הִיא בְּחִינַת
מַלְכוּת פְּדוּעַ, בְּחִינַת אֲמוּנָה שֶׁהִיא יְסוּד כָּל
הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ
אֲמוּנָה", בְּחִינַת (דְּבָרִים ד, מה): "זֹאת הַתּוֹרָה
וְהַעֲדוֹת וְהַחֲקִים וְהַמְּשֻׁפְּטִים" וְכוּ' "זֹאת" נִיָּקָא
כַּנְּ"ל. וְזֶה שֶׁהָאָרִיף בַּתְּקוּנִים וּבְיָאֵר הַיֵּטֵב דְּלִית רִשׁוּ
לְנָבִיא וְחוּזָה לְאַעְלָא לְקִדְשָׁא בַּר מִינָהּ וְכוּ'.

כי אי אפשר להתקרב ולהכנס לשום קדשה ולשום השגה ולשום ידיעה בהשם יתברך, כי אם על-ידי האמונה הקדושה, וכל המלחמות שיש לאדם בעבודת השם יתברך, אי אפשר לנצח שום מלחמה ולעמד בנסיון, כי אם על-ידי האמונה הקדושה, כמו שכתוב שם בתקונים: ודוד כד הוה עאל בקרבא לא איתרחיץ אלא בה, כמו שכתוב (תהלים כז, ג): "אם תחנה עלי מחנה" וכו', "אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח", הינו שעקר בטחונו ותקותו היתה באמונה שנקראת 'זאת' כפ"ל, דהינו שהיה יודע שהוא חזק באמונה בהשם יתברך, ועל-כן הוא חזק שבודאי יעמד נגד כל המחנות והמלחמות של היצר הרע והסטרא אחרא, כי בודאי יוכל לנצחם ולשברם, מאחר שיש לו אמונה חזקה בהשם יתברך, שנקראת 'זאת' כפ"ל, בחינת: "בזאת אני בוטח", הינו 'בזאת' דיקא הינו באמונה כפ"ל. והנביא כשראה ארץ הגלות, לא היתה לו תקוה לצאת משם, כי אם על-ידי האמונה שנקראת 'זאת', כמו שכתוב (איכה ג): "זאת אשיב אל לבי, על-כן אוחיל" וכו', כמבאר בתקונים שם. כי הנביא ראה שבסוף הגלות יתגבר הבעל-דבר והסטרא אחרא ביותר, ויהיה קשה

שיחה בינו לבין קונו שעג

לְאָדָם לְנִצְחוֹ, עַל-כֵּן אָמַר, שְׂאִין תִּקְוָה לְצֵאת
מִהַגְלוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת 'זֹאת' שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה, שְׂמִי שֶׁיְהִיָּה חֶזֶק בְּאֱמוּנָה, בּוֹדְאֵי יִזְכֶּה
לְנִצְחַת בַּמְּלַחְמָה, וַיֵּצֵא מִן הַגְּלוֹת בּוֹדְאֵי. וְעֵינֵי שָׁם
בַּתְּקוּנִים, שֶׁהָאֲרִיךְ בְּעֵנִין בְּחִינָה שֶׁל 'זֹאת', שֶׁיַּעֲקֹב
מִסֵּר זֹאת לְבָנָיו, וְכֵן מִשָּׁה וְכוּ' וְכוּ'. (וְעֵינֵי בְּבֹאוֹר יוֹתֵר
כָּל עֵנִין בְּחִינָה שֶׁל 'זֹאת' בְּסִפֵּר "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" חֵלֶק ה' מִכְּתָב
תֵּרַכ"ב, עֵינֵי שָׁם). וְהַכֵּלֶל, שֶׁבְּחִינַת 'זֹאת' הַנּוֹצֵרֶת שָׁם
בַּתְּקוּנִים הִיא בְּחִינַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, "שִׂיחָה
בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ", בַּתְּמִימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה,
כְּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבִּין אֶל אָבִיו בְּלִשׁוֹן
שְׂרָגִיל בָּהּ, שֶׁהִיא עֶקֶר וַיִּסּוֹד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, וְרַק
עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין לְהִכָּנֵס לְשַׁעֲרֵי הַקְּדוּשָׁה וּלְנִצְחַת
בַּמְּלַחְמוֹת שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם בְּעִבּוֹדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁהִיָּה הַכֹּהֵן מְזַהֵר אֶת הָעָם
כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לַמְּלַחְמָה (דְּבָרִים כ, ג): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם
קִרְבִּים הַיּוֹם לַמְּלַחְמָה עַל אוֹיְבֵיכֶם, אֵל יִרְךָ
לְבַבְכֶם" וְגו', וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּסִפְרֵי שָׁם): אֲפֹלוּ
אֵין בְּכֶם זְכוּת אֲלֵא מַה שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם
'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל', אַתֶּם רְאוּיִים לְנִצְחַת אֶת אוֹיְבֵיכֶם
וְכוּ'; הֵינוּ כְּנֹ"ל, כִּי כָּל הַמְּלַחְמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם

מַרְמְזוֹת הָעֵקֶר עַל מְלַחֲמַת הַיִּצָּר הָרַע, כִּי אֶפְלוּ
הַמְּלַחְמוֹת שֵׁשׁ לְאַחַד בְּגִשְׁמִיּוֹת עִם שׁוֹנְאִים
וְאוֹיְבִים, הַכֹּל הוּא בְּחִינַת הַיִּצָּר הָרַע, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדָרִין קג): כְּמוֹ שֵׁשׁ לְאָדָם צָרִים
לְמַטָּה כֶּף יֵשׁ לוֹ צָרִים לְמַעְלָה. וְעַל-כֵּן עֵקֶר
הַמְּלַחֲמָה הִיא מְלַחֲמַת הַיִּצָּר הָרַע. וְזֶה שֶׁהַזְּהִיר
הַכֹּהֵן קָדָם שֶׁנִּכְנְסוּ לְמְלַחֲמַת ה' לְנִצַּחַת אֶת הָאוֹיְבִים
וְהַסְטָרָא אַחֲרָא שְׁסָבִיב הַקְדָּשָׁה, שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל
הַשׁוֹנְאִים הַמוֹנְעִים וְהַמְעַכְבִּים מִדְּבָרִים שֶׁבְקָדְשָׁה,
וְכִשְׁאָדָם נִכְנָס לְהִלָּחֵם עִמָּהֶם, אָזִי הוּא בְּסַפְנָה
גְּדוּלָּה, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי מִתְעוֹרְרִים עָלָיו כְּמָה
קְטְרוּגִים, חֵס וְשָׁלוֹם, וְרוֹצִים לְהַפִּיל אוֹתוֹ
מִעֲבוֹדָתוֹ לְגַמְרֵי, חֵס וְשָׁלוֹם, וְזֶהוּ עֵקֶר הַמְּלַחֲמָה,
שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְעֵמֶד עַל רַגְלָיו לְבַל יִפֹּל
מִעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשָׁלוֹם, וְאִזּוֹ בּוֹדָאֵי יִזְכֶּה
לְנִצְחָתָם וּלְשִׁבְרָם וּלְבִטְלָם, אֲבָל בְּמָה יִהְיֶה בְטָחוֹנוֹ
חֲזָק שֶׁלֹּא יִפֹּל מִעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשָׁלוֹם? הָעֵקֶר
הוּא רַק הַאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה וְ"שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין
קוֹנוֹ", בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר
אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו בְּלִשׁוֹן שְׁרָגִיל בָּהּ, כִּי
כִּשְׁהוּא חֲזָק בַּאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה וְ"שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין
קוֹנוֹ", בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר

שיחה בינו לבין קונו

שעה

איש עם רעהו והבן אל אביו בלשון שרגיל בה, בודאי אין לו להתירא משום מלחמה ומשום נסיון שבעולם. וזהו "שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה" וכו', בזכות "שמע ישראל" לבד, הינו בזכות ובכח האמונה הקדושה ו"שיחה בינו לבין קונו" בתמימות ובפשיטות גמורה כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו בלשון שרגיל בה, בזה לבד אתם יכולים להתקרב למלחמה בגשמיות וברוחניות, כי מאחר שאתם חזקים באמונתו יתברך, לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, שוב אין לכם להתירא משום מלחמה שבעולם. וזהו "אל ירף לבבכם אל תיראו ואל תערצו ואל תפחדו מפניהם". אל תיראו משעטת סוסים ושפעת הקלגסים וקול הקרנות (סוטה, פרק שמיני), הינו עניני תכסיסי מלחמה שעושין השונאים להפחיד ולאיים על שכנגדם, וכל הבחינות הללו יש במלחמת היצר הרע, וזה ידוע למי שהתחיל להכנס קצת בעבודת ה' ובמלחמת היצר הרע אפלו אדם פשוט לגמרי, כי דרך הבעל-דבר והסטרך אחרא לאים ולהפחיד את האדם מאד מאד, ולהכביד עליו עבודתו יתברך מאד מאד, ומחמת זה נמנעו רבים מלהתחיל

להפנס בעבודתו יתברך, מחמת האיומים והקבדות
 הללו וכיוצא בהם, וזה בחינת שעטת סוסים
 ושפעת הקלגסים וקול הקרנות וכו'. אבל העקר
 בעבודת ה' שלא יתפחד האדם כלל. וכמו שאמר
 רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מח), שבעולם
 הנה האדם צריך לעבר על גשר צר מאד, והעקר
 הוא שלא יתפחד האדם כלל. ועקר ההתחזקות
 לעבר על הגשר צר בשלום בלי פחד, הוא האמונה
 הקדושה פנ"ל, בחינת "שמע ישראל אתם קרבים
 היום למלחמה", בזכות "שמע ישראל" הינו
 אמונה פנ"ל, ושוב "אל ירוך לבבכם אל תיראו ואל
 תערצו ואל תחפזו מפניהם, כי ה' אלקיכם עמכם
 להושיע אתכם" וכו' פנ"ל. וזהו "ה' לי לא אירא"
 (תהלים כז), הינו פנ"ל, בפשה' לי, דהינו שאני מאמין
 בהשם יתברך באמונה שלמה וה' עמדי תמיד, כי
 "מלא כל הארץ כבודו", שוב "לא אירא מה יעשה
 לי אדם" פנ"ל. כי מאחר שיש לאדם אמונה חזקה,
 בודאי ינצח בכל המלחמות; וסוף כל סוף אשוב
 אל השם יתברך באמת, בחינת (איכה ג, כא): "זאת
 אשיב אל לבי על-כן אוחיל" פנ"ל.

כי העקר הוא האמונה הקדושה ו"שיחה בינו

לְבִין קונו" בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּאֲשֶׁר
 יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל
 בָּה. כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַהֲתַחֲלָה וְהַפְּתַח לְהַכְנִס
 בְּעִבּוּדַת ה' וּבְהַשְׁגַּת אֱלֹקוֹת. וְהִיא הַסּוּף וְהַתְּכֵלִית
 שֶׁל כָּל הַיְדִיעוֹת וְהַהַשְׁגוֹת, בְּבַחֲיַנַת תְּכֵלִית הַיְדִיעָה
 אֲשֶׁר לֹא גִדַע, שְׂזוּהִי בְּחִינַת אֱמוּנָה, כִּי זוֹ הַתְּכֵלִית
 שֶׁל כָּל הַיְדִיעוֹת וְהַהַשְׁגוֹת, שִׁיּוּדְעִין וּמְשִׁיגִין שְׂאִי
 אֶפְשָׁר לִידַע כָּלֵל, רַק לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזֵהוּ
 בְּחִינַת (יִשְׁעִיָּה מֵד, ו): "אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן
 וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹקִים", 'אֲנִי' זוֹ בְּחִינַת מְלָכוּת,
 בְּחִינַת אֱמוּנָה כְּיָדוּעַ, וְזֵהוּ "אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי
 אַחֲרוֹן", כִּי הַהֲתַחֲלָה הִיא הָאֱמוּנָה וְהַסּוּף הוּא
 הָאֱמוּנָה כַּנִּל, וְכֹל מֵה שִׁיּוּדְעִין וּמְשִׁיגִין בְּיֹתֵר
 בְּהַשְׁגַּת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, נִתְחַזְּקַת הָאֱמוּנָה יוֹתֵר
 יוֹתֵר, וְזֵהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל כָּל הַיְדִיעוֹת
 וְהַהַשְׁגוֹת כַּנִּל, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין רַבִּי גְּדוֹל בְּיֹתֵר
 שְׂיֻכַל לְהַכְנִיס הַשְׁגוֹת אֱלֹקוֹת אֶפְלוּ בְּפַחוּתִים
 וּבְשִׁפְלִים מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַהַשְׁגוֹת וְהַיְדִיעוֹת הֵן
 רַק בְּבַחֲיַנַת מְטִי וְלֹא מְטִי, בְּגִין דְּלִית מַחְשָׁבָה
 תְּפִיסָא בֵּיה כָּלֵל (עֵין תְּקוּנֵי-זֵהר, דָּף יז.). כִּי בְּאֶמְת
 עַל-פִּי חֻכְמוֹת, בְּנֻדְאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ וְלִידַע
 מִמֶּנּוּ כָּלֵל, כִּי יוּכַל לְטַעוֹת בְּחֻכְמָתוֹ מְאֹד, כְּדָרְךְ

שָׁנְכוּ הַמַּחֲקָרִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עַד שְׁבָאוּ
 לְאַפִּיקוֹרְסוֹת גְּמוּרָה עַל-יַדֵּי טְעוֹת חֲכָמְתָם הַנְּבוּכָה.
 וְעַל-כֵּן הָעֶקֶר הוּא הָאֱמוּנָה, אֲבָל צְרִיכִים לְהַחֲיוֹת
 אֶת הָאֱמוּנָה וּלְחַזְקָהּ עַל-יַדֵּי הַמְּשַׁכֵּת הַחַיּוֹת מְאוּר
 הַפְּנִים שֶׁהוּא הַשֶּׁכֶל, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי צְדִיקֵי הַדּוֹר
 דִּיקָא, הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה יִתְרָה דִּיקָא, שֶׁהֵם עוֹסְקִים
 לְהַחֲדִיר בְּנוֹ אֱמוּנָתָם הַקְּדוּשָׁה, לְהַכְנִיס בְּנוֹ דַעַת
 שְׁנִזְכָּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת
 גְּמוּרָה, שֶׁזֶה עֶקֶר הַכֹּל וְיִסוּד הַיְהוּדוּת, וּבְכָל
 הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׁגּוֹת שֶׁהֵם מְגַלִּין לָנוּ, עַל-יַדֵּי-זֶה הֵם
 מַחֲיִין וּמְחַזְקִין אֱמוּנָתָנוּ הַקְּדוּשָׁה, שְׁנִזְכָּה לְדַבֵּר
 עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, כִּי
 אֶף-עַל-פִּי שְׁאֲנוּ רוֹאִין וּמְבִינִים שְׂאִין אָנוּ מְבִינִים
 דְּבָרִים אֱלוֹ כָּלֵל, וְאָנוּ רוֹאִין מְרַחוֹק שְׂחַכְמָתָם
 הַגְּדוֹלָה נַעֲלָמָת וּרְחוֹקָה מֵאִתָּנוּ מְאֹד, אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשְׁעַר בְּלַבִּיָּהּ, יְכוּלִים
 לְהַתְנוּצֵץ לוֹ מַעַט רְמָזִים גְּדוֹלִים וְחַזְקִים כַּמָּה
 צְרִיכִין לְהַתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה, כּוּלֵי הָאִי וְאוּלֵי יִזְכָּה
 גַּם-כֵּן לֵידַע וּלְהַשִּׁיג קֶצֶת לְחִזּוֹת בְּנַעַם הַשֵּׁם וּלְבַקֵּר
 בְּהִיכָלוֹ, אֲשֶׁר נַעַם עֲרֵבוֹת מְתִיקוֹת הַתְּנוּצָצוֹת אַחַת
 אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר, וּכְדָאִי לְסַבֵּל כָּל הַיְסוּרִין שְׁבַעְעוּלָם
 וּלְשַׁבֵּר כָּל הַתְּאַוּוֹת, וּלְהַתִּיגַע וּלְטַרַח בְּעִבּוּדַת ה'

יתברך בכל הטרחות והיגיעות ובמסירות נפש
באמת בשביל ערבות נעימות התנוצצות אחת;
אשרי הזוכה לרדף אחר זה באמת.

ועל-כן הצדיקים האמתיים הגדולים ביותר
מכניסים בנו האמונה השלמה דקדושה, שהיא גלוי
עבודת התפלה ו"שיחה בינו לבין קונו", שנהיה
חזקים בזה מאד מאד כל ימי חיינו בתמימות
ובפשטות גמורה, כי צריכים התחזקות עצומה על
עבודת התפלה — "שיחה בינו לבין קונו", כי
בענין תפלה ו"שיחה בינו לבין קונו" נכנסים בכל
פעם בלב האדם קשיות וספקות גדולים, כי
לכאורה קשה, הלא אמרו חז"ל (ברכות לג:): הכל
בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואם-כן איך שיך
על זה תפלה, מאחר שהשם יתברך מסר את
הבחירה לנו? ואף-על-פי-כן מצאנו שכל הצדיקים
עסקו בזה, לבקש מהשם יתברך שיצילם מהיצר
הרע ויקרבם לעבודתו יתברך, ששמענו בפה מלא
מהצדיקים האמתיים שחיו סמוך לזמננו. וגם
בדברי רבותינו ז"ל בגמרא ובשאר ספרים מצאנו
כמה תפלות שהתפללו בכל יום שינצלו מהיצר
הרע, כמבאר תפלתם במסכת ברכות, עין שם. וגם

מהתפלות הסדורות לנו בכל יום מאנשי כנסת הגדולה אנו רואין זאת, כי אנו מתפללים שלש פעמים בכל יום "השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלפניו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה לפניה".

נמצא, שאנו מתפללים להשם יתברך שלש פעמים בכל יום לזכות לתשובה ולעבוד אותו יתברך, אף-על-פי שזה תלוי בבחירת האדם, וכיוצא בזה הרבה תפלות הקבועות מכבר, שהן מיסדות על בקשה זו, לזכות לעבודתו יתברך, וכן כל ספר תהלים מיסד על תפלות ותחנונות אלו לזכות להתקרב אליו יתברך כמבאר שם. ובאמת אי אפשר להבין זאת, כי זוהי גם-כן אחת מהקשיות שאי אפשר לתרצן בשום אופן, כי אם באמונה לבד, וגם בעת שהודיע לי רבנו ז"ל ענין ההתבודדות ו"שיחה בינו לבין קונו", דברתי עמו מעט מזה — הלא האדם הוא בעל בחירה? ולא השיב לי בפרוש, רק כלאחר יד, כאומר אף-על-פי-כן, כלומר אף-על-פי שקשה זאת ואי אפשר לבאר לה הענין ולתרצן לה, אף-על-פי-כן צריכין לנהג כן, ואנכי לא יכולתי לשאל יותר, כי ידעתי

שִׁיחָה בֵּינֵנוּ לְבֵין קוֹנוֹ שפא

כִּי קִשְׂיָה זֶה יְכוּלִין לְהַקְשׁוֹת עַל כָּל הַתְּפִלוֹת
שֶׁסִּדְרוּ לָנוּ חַז"ל מִכָּבֶד עַל תְּשׁוּבָה וְהַתְּקַרְבוֹת
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּגוֹן בְּרַפְת "הַשִּׁיבֵנוּ" פּנ"ל. עַל-כֵּן
צְרִיכִין לְסַמֵּךְ רַק עַל אֲמוּנָה, לְסַמֵּךְ עַל חֲכָמֵינוּ ז"ל,
שֶׁכֻּלָּם הִלְכוּ בְּדֶרֶךְ זֶה, וְהוֹלִיכוּ אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ זֶה —
לְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לְזִכּוֹת
לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂזֵה הָעֵקֶר וְהִסּוֹד שֶׁהַכֹּל
תְּלוּי בּוֹ.

וּבְאַמַּת צָרִיךְ כָּל אָדָם שְׂתִי בְּחִינּוֹת עִבּוֹדוֹת
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עִבּוֹדָה אַחַת הַתְּלוּיָה בְּשִׁכּוֹל אָנוּשִׁי,
וְהִיא בְּחִינַת עִבּוֹדַת הַתּוֹרָה וְהַמְצׁוֹת, שְׂבָה צָרִיךְ
הָאָדָם לְהַכְנִיס דַּעְתּוֹ וְשִׁכּוֹלוֹ עַד מְקוֹם שִׁדּוֹ מִגַּעַת
וְעַל-יְדֵי-זֶה מְבַרֵר כָּל הַנְּצוּצוֹת שֶׁנִּפְלוּ עַל-יְדֵי
שְׂבִירַת כְּלִים שֶׁמִּתְבָּרְרִין עַל-יְדֵי הַחֲכָמָה וְהַשִּׁכּוֹל
דְּקַדְשָׁה שֶׁל עֵסֶק הַתּוֹרָה וְהַמְצׁוֹת, כִּי כָּלם בְּחֲכָמָה
אֵיתְבָּרִירוּ, אֲבָל עֵקֶר קִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַמְצׁוֹת הוּא רַק
עַל-יְדֵי אֲמוּנָה, שֶׁהִיא יְסוֹד שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קִיט, פו): "כָּל מְצׁוֹתֶיךָ אֲמוּנָה",
וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מִפּוֹת כּד.): בָּא חֲבִקוּק
וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת — "וְצַדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ יִחְיֶה"
(חֲבִקוּק ב, ד). כִּי בְּאַמַּת צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהַכְנִיעַ

וּלְבַטֵּל הַקְּלָפוֹת הַבָּאוֹת מִבְּחִינַת הַחֲלָל הַפְּנוּי,
 שְׂאוֹתָן הַקְּלָפוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַן וּלְבַטְּלָן עַל-יְדֵי
 שׁוּם שְׂכָל, כִּי אִם עַל-יְדֵי אֲמוּנָה לְבַד — "שִׁיחָה
 בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ", שֶׁהִיא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה; כִּי
 הָאֲמוּנָה שֶׁבְּחֲלָל הַפְּנוּי, שְׂמַאֲמִינִים בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה
 שְׁגָם שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא, זֶה יְסוּד הַכָּל, וְכָל
 הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת תְּלוּיּוֹת בָּזֶה, כִּי בְּלֹא אֲמוּנָה אֵין
 קִיּוּם לְשׁוּם תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, רַק כְּשֵׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה
 שְׁלֵמָה שְׁגָם בְּבְחִינַת הַחֲלָל הַפְּנוּי, בְּבְחִינַת הַקְּשִׁיּוֹת
 וְהַחֲקִירוֹת שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּינֵן וּלְתַרְצֵן, גַּם שֵׁם
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא, אַזִּי כְּשֵׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה שְׁלֵמָה,
 וְאֵינוֹ מְנִיחַ לְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ שׁוּם חֲקִירָה וְקִשְׂיָה כְּלָל,
 כִּי סוּמָךְ עַל אֲמוּנָה לְבַד שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים, אַזִּי יֵשׁ קִיּוּם לַתּוֹרָה וְלַמְצוּוֹת, וְאִזִּי יְכוּל
 לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂכּוֹל, הֵינּוּ בְּשִׂכּוֹל הַמְּלַבֵּשׁ
 בַּתּוֹרָה וּבַמְצוּוֹת שִׁסּוּדָן אֲמוּנָה, כִּי עַל-יְדֵי
 הָאֲמוּנָה מְכַנִּיעַ וּמְבַטֵּל הַקְּלָפוֹת הַבָּאוֹת מִהַחֲלָל
 הַפְּנוּי, וְעַל-יְדֵי הַשְׂכָּל שֵׁישׁ בַּתּוֹרָה וּבַמְצוּוֹת הוּא
 מְבַרֵר הַקְּדוּשָׁה מִהַקְּלָפוֹת הַבָּאוֹת מִשְׁבִּירַת כְּלִים, כִּי
 כָּלֵם בְּחֻכְמָה אֵיתְּבַרְרוּ כַּנֵּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה שְׂצָרִיכִין אֶת שְׁנֵיהֶם

שיחה בינו לבין קונו שפג

דיקא, פי תפלה היא בחינת אמונה, כמו שכתוב (שמות יז, יב): "ויהי ידיו אמונה", ותרגומו: פריסן בצלו, והתורה היא בחינת שכל, פי התורה נקראת חכמה, בינה ודעת, כמו שכתוב (משלי ח): "אני חכמה וכו', אני בינה" וכו', פי על-ידי תורה ותפלה שהן בחינת חכמה ושכל דקדושה, על-ידי זה מכניעין ומבטלין שני מיני הקלפות שהן הבאות משבירת כלים ומבחינת החלל הפנוי פנ"ל, ומבררות הקדושה ומגלות אלקותו בכל מקום. ועל-פני צריכים דיקא להרבות בתפלה ובתחנונים וב"שיחה בינו לבין קונו", וזעקות ורצויים ופיוסים להשם יתברך, שיזכהו לקרבו לעבודתו, וזה עקר התפלה, פי (תהלים לב, ו): "על זאת תפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", שלא ישטפוהו שטף מים רבים, שהם המים הזדונים, שהם תיאובתין בישין דהאי עלמא השוטפין בכל עת, וכבר נשטפו רבים רבים על ידם, רחמנא לצלן, המקום ירחם עלינו ועל כל ישראל, ויצילנו מהם, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד כנגדם, פי אם על-ידי תפלה ותחנונים, ו"שיחה בינו לבין קונו", להתפלל להשם יתברך שיצילהו מהם, פי אף-על-פי שהאדם הוא בעל

בְּחִירָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָעֶקֶר הוּא תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים
 לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה, כִּי עַל-יְדֵי בְּחִירָתוֹ שְׁבוּחַר
 בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב וְסָר מִדֶּרֶךְ הָרָע, עַל-יְדֵי-זֶה מְכַנִּיעַ
 הַקְּלָפוֹת הַבָּאוֹת מִשְׁבִּירַת כְּלִים וּמְבַרֵר הַטּוֹב מֵהֶם,
 כִּי הַבְּחִירָה הִיא בְּשֹׁכֵל, שְׂיֵשׁ לוֹ כַּח לְבַחַר בְּטוֹב
 וְלִמְאֵס בְּרָע, וְשֹׁכֵל הָאָדָם אֵין לוֹ כַּח כִּי אִם לְהַכְנִיעַ
 וּלְבַטֵּל הַקְּלָפוֹת הַבָּאוֹת מִשְׁבִּירַת כְּלִים, שְׂיֵשׁ בְּהֵן
 כִּמָּה וְכִמָּה נְצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם נְצוּצֵי הַשֹּׁכֵל,
 כִּי כָלֵם בְּחֻכְמָה אֵיתְבָּרִירוּ כַּנִּ"ל, אֲבָל יֵשׁ בְּלְבוּלִים
 וְסֻטְרִין אוֹחֲרָנִין וּמְנִיעוֹת מִהַקְּדוּשָׁה הַבָּאוֹת מִבְּחִינַת
 הַחֲלָל הַפְּנוּי, שְׂשֵׁם אֵין שׁוּם שֹׁכֵל וְחֻכְמָה, כִּי אִם
 אֲמוּנָה לְבַד, שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְזַעֲקוֹת
 וְשׁוּעוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ שְׂיִצְיִלְהוּ מִהַקְּלָפוֹת וְהַיִּצָּר
 הָרָע, הַנִּמְשָׁךְ מִשָּׁם, וְעַל זֶה אָמְרוּ (קְדוּשִׁין ל.): בְּכָל
 יוֹם יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו, וְאֵלְמָלָא הַקְּדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ הִזָּה נוֹפֵל בְּיָדוֹ, כִּי מִהַיִּצָּר הָרָע
 הַזֶּה הַנִּמְשָׁךְ מִהַחֲלָל הַפְּנוּי, אֵי אֶפְשָׁר לְהַנְצִיל בְּשׁוּם
 אֶפֶן, כִּי אִם עַל-יְדֵי סִיעָתָא דִּשְׂמַיָא, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין
 לְהִרְבוֹת מְאֹד מְאֹד בְּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְ"שִׁיחָה בֵּינוּ
 לְבֵין קוֹנוֹ", לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ, כִּי שָׁם אֵין מוֹעִיל שׁוּם
 שֹׁכֵל, אֲדַרְבָּה עַל-יְדֵי שֹׁכֵל וְחֻכְמָה נְשָׁקְעִין שָׁם, חֵס
 וְשָׁלוֹם, רַק הָעֶקֶר הוּא אֲמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה.

שיחה בינו לבין קונו שפה

ובאמת זהו עקר הבחירה מה שכוּפָּה בחירתו לבטל לגמרי ולסמך על אמונה לְבַד, ולהרבות בתפלה ותחנונים, כי הבעל-דבר מעקם לב האדם כל-כֹּף, עד שגם זה קשה על האדם, אף-על-פי שבאמת הוא דבר קל מאד לדבר ולשיח עמו יתברך, אף-על-פי-כן הוא מבלבל ומעקם דעתו כל-כֹּף, עד שעל-פי-רב ענין זה של תפלה והתבודדות ו"שיחה בינו לבין קונו", קשה על האדם יותר מכל העבודות הקשות, וכל זה מחמת חסרון אמונה, שאין לו אמונה בשלמות, שזהו העקר והיסוד, ועל-כן מי שזוכה להרגיל את עצמו בזה — להרבות בתפלה ו"שיחה בינו לבין קונו", שיזכהו השם יתברך ויעזרהו לקרבו לעבודתו יתברך, בזה בעצמו הוא בעל בחירה, במה שזכה לבחור בחיים אמתיים בדרך אמונה ותפלה, כמו שכתוב (תהלים קיט, ל): "דרך אמונה בחרתי". כי באמת זה עקר הבחירה, שמסלק שכלו ובוחר באמונה ותפלה, שזה העקר והיסוד שכל התורה עומדת עליו, כמו שכתוב: בא חבקוק והעמידן על אחת — "וצדיק באמונתו יחיה" כנ"ל, ואז כשיש לו אמונה שלמה, ומרבה בתפלות ושיחות להשם יתברך, שיזכהו לשוב אליו באמת, אז עוזרו השם

יתברך, שזיזכה לעבד אותו בתורה ובמצוות, ומאיר עיניו בתורתו, עד שזיזכה להבין בתורה ועבודה מה שאי אפשר בשכל אנושי להבין. ועל-ידי שתי בחינות אלו, שהן — אמונה ושכל דקדשה הנמשך מאמונה, על-ידי-זה מכניעין שני מיני הקלפות הנ"ל הנמשכות מבחינת החלל הפנוי ומבחינת שבירת כלים פנ"ל, כי שניהם כאחד טובים להתקרב אליו יתברך, ועל זה נאמר (קהלת ד): "טובים השנים מן האחד" וכו', "כי אם יפלו האחד יקים את חברו" וכו'. כי תורה ותפלה שהן בחינת שכל ואמונה, הן תלויות זו בזו, ואחד מחזק ומקים את חברו, אבל העקר הוא האמונה.

ובאמת כשאדם כבר זיזכה לאמונה ברה וננקיה, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, זאת הבחינה היא כבר מעין עולם הבא, שמאיר עליו אור הגנוז, גלוי אורו יתברך הגנוז עכשו מפל העולם, ואשר אל זה אי אפשר להגיע כי אם על-ידי "שיחה בינו לבין קונו", שידבר עמו יתברך, וישפט וידין בעצמו את כל עסקיו, ובזה יסיר מעליו כל הפחדים של הבל, ויזכה ליראה

שפז שיחה בינו לבין קונו

בְּרָה וּנְקִיָּה, לִירָאָה אֶת הַשֵּׁם יְתַבְרֵךְ (עֵין לְקוּיֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו), וְלֹא יִירָא וְלֹא יִפְחַד מִשׁוּם
בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בְּאַחַד יְחִיד וּמִיָּחַד.
כִּי עֵקֶר הַטּוֹב הוּא אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (פְּסָחִים
נ.) עַל הַפָּסוּק (זְכַרְיָה יד, ט): "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה'
אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, שֶׁאֵזוּ יִהְיֶה
כָּלוּ טוֹב, שֶׁיִּבְרָכּוּ עַל הַכֹּל "הַטּוֹב וְהַמֵּיטִיב", וְכֹל
הַצָּרוֹת וְהָרְעוֹת וְהַגְּזֵרוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, כֵּלָן נִמְשָׁכוֹת
רַק מִפְּנֵי הַרְחוּק מֵאֶחָד; כִּי הַשֵּׁם יְתַבְרֵךְ הוּא טוֹב
וּמֵיטִיב לְכֹל, וְעֵקֶר אַחִיזַת הָרַע הוּא רַק מִחֲמַת
הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת וְהַרְחוּק מֵאֶחָד, שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר אַחִיזַת
הַחִיצוֹנִים, אֲשֶׁר אַחִיזְתֶּם מִבְּחִינַת (קֵהֶלֶת ז, כט):
"בִּקְשׁוּ חֲשִׁבֹנוֹת רַבִּים", כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
(לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נא); וְעַל-כֵּן עֵקֶר תְּקוּן
הַמִּשְׁפָּט הוּא כְּשֶׁאָדָם שׁוֹפֵט עֲצָמוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוּנו,
וּמִבְּקֵשׁ מִהַשֵּׁם יְתַבְרֵךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שֶׁיִּקַּל
מֵעָלָיו מִשְׁפָּטָיו וְדִינָיו, וּמִצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין
וְאוֹמֵר: "וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אָמַת
עֲשִׂיתָ" וְגו', "לָךְ ה' הַצְדָּקָה וְלָנוּ בִשְׁתַּת הַפָּנִים"
וְגו', וְכִיּוֹצֵא בָזֶה, וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִבְּקֵשׁ מִלְּפָנָיו יְתַבְרֵךְ
שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ לְפָנִים מְשׁוֹרֵת הַדִּין, וְאֵזוּ כְּשֶׁשׁוֹפֵט אֶת
עֲצָמוֹ, וְאֵין הַדִּין שֶׁלְּמַעַלָּה צָרִיךְ לְהִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ

בְּשָׂאֵר דְּבָרִים, אֲזִי אֵין לָהֶם שׁוּם יְנִיקָה כָּלֵל, וְאִז
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שׁוֹפֵט אוֹתוֹ בְּרַחֲמִים בְּחֻמְלָה וְחֲנִינָה,
אוּ מוֹחֵל לוֹ לְגַמְרִי, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ חֲנוּן וְרַחוּם
וּמְרַבֵּה לְהִיטִיב, אֲבָל כְּשֶׁאֵין שׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ, אֲזִי
יֵשׁ דִּין לְמַעַלָּה, וְאֲזִי, חֵס וְשָׁלוֹם, הַדִּין מִתְלַבֵּשׁ
בְּשָׂאֵר דְּבָרִים, וְנוֹתֵנִין מְלַמְעָלָה כַּח וְהַרְשָׁאָה לְמִי
שְׁנוֹתֵנִין, שְׂעִיעֶשֶׂה בּוֹ מִשְׁפָּט כְּתוֹב, וְכֹל מֵה שְׂיָרֵד
הַדִּין וְהַמְשָׁפֵט, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּיוֹתֵר, מִזֶּה יֵשׁ לָהֶם
יְנִיקָה, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּיוֹתֵר. וְאִז כִּינּוֹן שְׁנִתְנָה רְשׁוּת
לְמַשְׁחִית, חֵס וְשָׁלוֹם, הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יְרַחֵם וְיִצְלִיל כָּל
יִשְׂרָאֵל מִדֵּינִים כְּאֵלָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, רַחֲמָנָא
לִישׁוֹבָן.

וְזֶה שְׂבִקְשׁ דְּוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים מֵג,
א): "שְׂפִטְנֵי אֱלֹקִים" וְכוּ' "מְלַפְנֵיךְ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא"
(שָׁם יז, ב), וּבְמָקוֹם אַחֵר הוּא אוֹמֵר (שָׁם קמג, ב):
"אֵל תָּבֵא בְּמִשְׁפָּט אֶת עַבְדְּךָ". אֵךְ עַל-פִּי הַנַּ"ל
מִיֵּשֵׁב הֵיטֵב עַל גָּכוֹן. כִּי דְוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם,
בִּקְשׁ שְׂיִהְיֶה מִשְׁפָּטוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ, כְּמוֹ
שְׂכֵתוֹב: "שְׂפִטְנֵי ה'", מְלַפְנֵיךְ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא", וְאִז
כְּוֹדָאֵי יִהְיֶה הַמְשָׁפֵט בְּרַחֲמִים וּבְחֻמְלָה גְּדוּלָּה.
אֲבָל לֹא יִתְלַבֵּשׁ, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּשָׂאֵר דְּבָרִים כַּנַּ"ל,

שִׁיחָה בֵּינֵנוּ לְבֵין קוֹנוֹ שֹׁפֵט

וְזֶהוּ "אֵל תָּבֵא בְּמִשְׁפָּט אֶת עַבְדְּךָ", שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁהשֵׁם יִתְבָּרַךְ בָּא בְּהִתְלַבְּשׁוֹת, בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת י"ט, ט): "הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעָנָן" בְּחִינַת הִתְלַבְּשׁוֹת. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", "מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וְלִית אֲתֵר פְּנוּי מִיָּנֵה". וְכִשְׁאָדָם זוֹכֵר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאִינוֹ שׁוֹכַח אוֹתוֹ אֶפְלוּ שְׁעָה קְלָה, נִמְצָא שֶׁהוּא קָרוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וְהוּא שׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ בְּכָל עֵת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְאִזּוֹ מִשְׁפָּטוֹ יוֹצֵא רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְאִזּוֹ בְּוַדַּאי הוּא נִצּוֹל מִכָּל הַדִּינִים וְהַמִּשְׁפָּטִים הַנִּלְוִים. וְעַל זֶה בִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם: "מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא" וְכוּ'. אֲבָל כִּשְׂאִין הָאָדָם מִתְבוֹדֵד בֵּינֵנוּ לְבֵין קוֹנוֹ לְחַשֵּׁב עַל דְּרָכָיו וְלִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ עַל כָּל דְּבָר, נִמְצָא שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְחוּק מִבֵּין עֵינָיו, וְשׁוֹכַח, חַס וְשְׁלוֹם, לִפְנֵי מִי הוּא עֵתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, וְכִמוֹ שֶׁהוּא מִתְרַחֵק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ-כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, חַס וְשְׁלוֹם, כִּי "אִם תַּעֲזֹבֵנִי יוֹם — יוֹמִים אֶעֱזֹבְךָ", וְאִזִּי בְּעֵת שֶׁמִּגִּיעַ הַמִּשְׁפָּט עָלָיו, אִזִּי כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִלְּבִישׁ עַצְמוֹ וּבֵא אֵלָיו בְּדִין וּמִשְׁפָּט, כְּמִי שֶׁבֵּא מִרְחוּק, וּמִלְּבִישׁ עַצְמוֹ בְּלִבוֹשִׁים אַחֲרִים, שְׂאִזִּי אֵין הָאָדָם מִכִּיר אוֹתוֹ,

כמו־כן השם יתברך, שנתרחק ממנו על־ידי מעשיו, על שלא חשב דרכיו ולא שפט את עצמו בכל עת, הוא יתברך בא אליו במשפט, כמי שבא מרחוק בבחינת "ה' במשפט יבוא" (ישעיה ג, יד), הינו שהמשפט מתלבש בשאר דברים וכנ"ל, ואז קשה להפיר אותו, וצריכין אז להביט היטב להפירו יתברך, כי באמת אפלו אם אין האדם זוכה לפשפש במעשיו, ולשפט את עצמו מקדם עד שבא עליו הדין, חס ושלום, הוא צריך על־כל־פנים אחר־כך לשוב עד המכהו, ולהעלות כל היראות הנפולות להשם יתברך, דהינו שיתבונן שאין שום דבר שיוכל לירא ולהפחיד אותו או לעשות בו דין ויסורים, חס ושלום, כי אם על־פי משפט שלמעלה, על־ידי חיות אלקות שנתלבש בזה הדבר, שזוהי בחינת יראה עלאה שירדה מכסאו בעוונותיו, ונתלבשה באלו הדברים שיש לו פחד ויסורים מהם, חס ושלום. ואז כשמתבונן כל זאת היטב באמת ובתמים, ומפשפש במעשיו, ושופט את עצמו מעכשו על־כל־פנים, ושב בתשובה שלמה להשם יתברך, אזי זוכה להעלות כל היראות הנפולות לשרשן כנ"ל. אבל באמת קשה אז מאד להעלותן ולבררן כי אם ביגיעה

שיחה בינו לבין קונו

שצא

גדולה וברחמים רבים. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין יז): לעולם יקדים אדם תפלה לצרה וכו'. ובפרט מי יודע אם יזכה להתעורר אז לשוב באמת, כי לפעמים אפלו כשהיסורין באין על האדם, חס ושלום, אינו זוכה לשוב להשם יתברך, ולפעמים היסורין מעקמין את לבבו יותר מהשם יתברך, חס ושלום, כי הם בחינת יראות הנפולות, שהם אחיזת החיצונים כנ"ל, ועל-כן אם לפעמים אינו זוכה להתגבר, הם מטעין ומעקמין את לבבו יותר, חס ושלום, על-כן טוב לגבר שיקדים לשפט את עצמו מקדם כנ"ל, כדי שלא יצטרך הדין להלביש עצמו, חס ושלום, וזהו "אל תבא במשפט את עבדך", שלא יבא במשפט, הינו שלא יתלבש המשפט בדברים אחרים רחוקים ממנו יתברך, כי אז בודאי "לא יצדק לפניו כל חי", אבל כשקרובים להשם יתברך, והמשפט ממנו יתברך בעצמו, על-ידי שהאדם שופט את עצמו, אזי המשפט הוא רק רחמים וחמלה וחנינה, כי משפט הוא רחמים.

ותכף-ומיד כשאדם חזק בעבודת התפלה ו"שיחה בינו לבין קונו", אזי נגאל מכל צרותיו

ומגלותו, כי עקר הגלות והצרות הן רק מחמת
 חסרון אמונה, ועל-כן אינו עוסק ב"שיחה בינו
 לבין קונו", ואז מתגברת ומתפשטת גלותו יותר
 ויותר; ועל-כן אמרו חז"ל (ברכות לה): איזה הם
 יסורין של אהבה — כל שאין בהם בטול תפלה;
 כי תכף-ומיד כשאדם עוסק בתפלה, אין שיף אצלו
 איזה צער ויסורין, כי תמיד מרגיל את עצמו לברח
 אליו יתברך, אשר זהו עקר הנעם, כמאמרם ז"ל
 (מדרש רבה שיר השירים): "מה יפית ומה נעמת" (שיר
 השירים ז, ו), מה נעמת — בתפלה; כי זה עקר
 הנעם והערבות בעולם — כשיכול לדבר ולשיח
 עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, ולספר
 לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו. כי
 בפרוש אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רלב): על
 כל דבר צריכין להתפלל, הינו אם בגדו קרוע
 וצריך לבגד, יתפלל להשם יתברך שיתן לו בגד
 ללבש, וכן כיוצא בזה — דבר גדול ודבר קטן,
 על הכל ירגיל עצמו להתפלל תמיד להשם יתברך
 על כל מה שייחסר לו, אף-על-פי שהעקר להתפלל
 על העקר, דהינו על עבודת השם יתברך —
 להתקרב אליו יתברך, אף-על-פי-כן גם על זה
 צריכין להתפלל. ואמר: מי שאינו מתנהג כן,

אף-על-פי שהשם יתברך נותן לו בגדים ופרנסה והצטרכות חיותו, אבל כל חיותו היא כמו חיות בהמה ממש, פי האדם צריך להמשיך כל חיותו והצטרכותו מהשם יתברך על-ידי תפלה ותחנונים דיקא, עין שם. וזה שאמרו חז"ל (ברכות יד.): כל המתפלל ואחר-כך יוצא לדרכו, הקדוש-ברוך-הוא עושה חפציו, כי אם מתפלל קדם להשם יתברך על הצטרכותו מה שצריך, הקדוש-ברוך-הוא יעשה חפציו ויתן לו הצטרכותו, כי העקר להרגיל עצמו לבקש תמיד אותו יתברך ברחמים ובתחנונים, שואל ומבקש במתנת חנם, מדבר ומשיח עמו יתברך, ויאריך בזה מאד מאד, כי כל דבור ודבור שמדבר עמו יתברך, הוא הצלחה נצחית לנצח נצחים; ואמרו חז"ל (ברכות לב.): כל המאריך בתפלתו, אין תפלתו חוזרת ריקם, עין שם; אך תפלה ו"שיחה בינו לבין קונו", היא מהדברים שצריכין חזוק ביותר, כמו שאמרו חז"ל (שם): ארבעה דברים צריכין חזוק, ואחד מהן הוא תפלה, ואם רואה האדם שהתפלל ולא נענה, יחזר ויתפלל, עין שם; ואמרו חז"ל (ירושלמי, ברכות, פרק ד', הלכה א'): על הפסוק (שמואל-א א, יב): "והיה כי הרבתי להתפלל" — מכאן שכל המרבה בתפלה

— נַעֲנֶה, עֵינֵי שָׁם; כִּי עַל תְּפִלָּה וְ"שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ" צָרִיכִין עֲקֻשְׁנוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי כַּמָּה מִיָּנִי סִפְקוֹת וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת נִכְנָסִים בְּלֵב הָאָדָם, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִקְלַפֶּת הַמֶּן-עַמְלָק, שֶׁהִיא הַקְּלַפָּה הַמְּחַלְשֶׁת וּמְרַשְׁלֶת לֵב הָאָדָם מְלֵה־תְּפִלָּה וּמְלַדְבֵּר וְלֹשֵׁיחַ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ. כִּי בְּחִינַת קְלַפֶּת עַמְלָק רוֹצֶה לְהַפִּיל שְׂכָחָה בְּלֵב הָאָדָם כְּאֵלוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַדִּין לֹא הִתְחִיל לְהוֹשִׁיעֵנוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, אַחֲרֵי אֲשֶׁר בְּאֻמַּת כְּבָר רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ יְשׁוּעוֹת נוֹרְאוֹת, נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, עַד אֵין חֶקֶר וְאֵין מִסְפָּר, שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּכָל דּוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם בְּאוֹתוֹת נוֹרְאִים, בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וְכוּ', וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹת נוֹרְאִים וְכוּ', וַיְהוֹשֶׁעַ כְּבֶשׂ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ל"א מְלָכִים וְכוּ'. וְכָל הַנִּסִּים וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁבִימֵי דָּוִד וְשְׁלֹמֹה בְּכָל דּוֹר, אֲבָל עַמְלָק, יַמַּח שְׁמוֹ, רוֹצֶה לְהַתְּגַבֵּר בְּכָל פַּעַם וּלְהַחֲלִישׁ לֵב הָאָדָם, כְּאֵלוֹ עַדִּין לֹא הִתְחִיל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לְהוֹשִׁיעַ כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ הוּא מִתְּגַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמְאַרִיךְ הַגְּלוּת. וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ פְּסוּק (שְׁמוֹת יז, ח-ט): "וַיָּבֵא עַמְלָק" וְכוּ' לְפָסוּק "וְעַל נְסוּתָם אֶת ה' לֵאמֹר הִישׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין", כִּי זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ שֶׁנִּכְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל וְנִסּוּ אֶת

שיחה בינו לבין קונו שצה

ה', ואמרו "היש ה' בקרבנו" וכו', זה בעצמו נמשך מקלפת הזמן-עמלק, ועל-ידי-זה "ויבא עמלק וילחם עם ישראל" — גם בגשמיות; הינו כי קלפת עמלק מחלישה לב האדם בעת הצרה, חס ושלום, עד שרוצה להכניס בו שישכח כל הטובות והישועות שכבר עשה עמו השם יתברך, כמו שהיה אז, שזה סמוך הוציאם ממצרים באותות נוראים כאלה, וקרע להם את היים, ונתן להם את ממונם, והוריד להם את הזמן וכו', ואחר-כך כשלא היה להם מים, החליש דעתם כל-כך, עד שטעו ונסתפקו ואמרו: "היש ה' בקרבנו אם אין". ראה והבן והבט עד היכן פת הקלפה והסטרא אחרא מגיע, וכל זה מעשה קלפת עמלק, שהוא כלול מכל הקלפות והסטרא אחרא, שיכול לעקם הלב כל-כך, עד שיכול לבוא לטעות כזו, אם אין משתדלין להתגבר כנגדו בכת הצדיקים האמתיים. וכן מבאר בדברי רבותינו ז"ל ומובא בפרוש רש"י שם על פסוק זה: "היש ה' בקרבנו אם אין" "ויבא עמלק", וזו לשונו: סמוך פרשה זו למקרא זה, לומר — "אני ביניכם ומזמן לכל צרכיכם, ואתם אומרים: 'היש ה' בקרבנו אם אין', חייכם שהכלב בא ונושף אתכם" וכו'. משל

לְאָדָם שֶׁהֵרְפִיב בְּנוֹ עַל כְּתָפוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם. הֵינּוּ
 בְּנֵי"ל, שֶׁהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים כְּאֵלוֹ בְּכָל־
 וּבְכָרֵט בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְכִמּוֹ שָׁאֲנוּ אוֹמְרִים: "עַל
 נְסִיךְ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ" וְכוּ'.
 וְהֵסְטֵרָא אַחֲרָא, בְּחִינַת קְלַפַּת עֲמֶלֶק, בְּתַחֲבוּלוֹתָיו,
 מְכַנִּים בְּלֵב, כְּפִירוֹת וְחִלְיֹשׁוֹת הַדַּעַת, עַד שֶׁמִּסְפָּק
 "אִם יֵשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין", וְאָז "וַיָּבֹא עֲמֶלֶק
 עֲלֵיהֶם וַיִּלְחֶם עִמָּהֶם" — גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת וְכַנֵּ"ל;
 וְעַל-כֵּן עֶקֶר מְלַחֲמָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עִמּוֹ הִיְתָה
 עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו
 אֶמּוֹנָה", וְתִרְגּוּמוֹ: פְּרִישָׁן בְּצֵלוֹ, כִּי עֶקֶר הַכְּנָעַתּוֹ
 — עַל-יְדֵי מֹשֶׁה שֶׁהוּא מְשִׁיחַ, בְּחִינַת צְדִיקֵי הַדּוֹר,
 שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים כְּנִגְדּוֹ בְּתְּפִלָּה, וּמְכַנִּיִּים בְּלֵב
 יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק בְּתְּפִלָּה תָּמִיד, וְלֹא יִשְׁמְעוּ
 לְהִסְתָּתוֹ וְהִטְעִיּוֹתָיו, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֶהוּ (רֵאשׁ הַשָּׁנָה
 לַה): "וְהָיָה כִּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדָיו וְגַבְרַת יִשְׂרָאֵל"
 וְכוּ', וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מְלַחֲמָה וְכוּ', אֶלָּא
 בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִים כְּלַפֵּי מַעְלָה הָיוּ
 מִתְחַזְּקִים וְכוּ'; הֵינּוּ כְּשֶׁפָּעַל מֹשֶׁה וְהַכְּנִיס בְּלִבָּם
 שְׂוִיתְחַזְּקוּ בְּתְּפִלָּה, וַיִּסְתַּכְּלוּ כְּלַפֵּי מַעְלָה, הָיוּ
 מִתְחַזְּקִים, וְאִם לָאוּ, חֵס וְשְׁלוֹם — לְהִפְּךָ, כִּי עֶקֶר
 הַהִתְגַּבְּרוֹת כְּנִגְדּוֹ הִיא עַל-יְדֵי הַתְּחַזְּקוֹת בְּתְּפִלָּה

תמיד.

וְזֶה צָרִיךְ כָּל אָדָם לֵידַע מְאֹד, שְׁכָל אֶחָד כְּפִי
 אַרְיַכְת גְּלוּתוֹ בְּתַאֲוֹתָיו וּבְמַדוּתָיו הֲרָעוֹת שְׁזָה עָקֵר
 הַגְּלוּת, הוּא צָרִיךְ לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה מְאֹד מְאֹד כָּל
 יְמֵי חַיֵּי הַבָּלוּ, וְאַפְלוּ כְּשֵׁרוּאָה שְׁמַתְפַּלֵּל הֲרֵבָה
 וְאִינוּ נִעְנָה, וְהַתַּאֲוֹת וְהַבְּלוּלִים מִתְגַּבְּרִים עָלָיו
 בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִטְעָה לְחֹשֶׁב
 שְׁתַּפְּלוּתָיו וְשִׂיחוֹתָיו הֵן לָרִיק, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק יֵדַע
 וַיֵּאֱמִין שְׂאִין שׁוֹם דְּבוּר נֶאֱבָד לְעוֹלָם, וְכָל תַּפְלָה
 וְשִׂיחָה עוֹשׂוֹת רֶשֶׁם, עַד שְׁיִגְמַר הַבְּנִין שְׁצָרִיךְ, אִז
 יִכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיָּשׁוּב אֵלָיו וַיִּרְחַמְהוּ; וְעַל-כֵּן
 הוּא צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה וְ"שִׂיחָה בֵּינוּ
 לְבֵין קוֹנוֹ" תָּמִיד, אֶף אֶף-עַל-פִּי-כֵן כְּשִׁתְּהִיָּה לוֹ
 אִיזוֹ יִשׁוּעָה, אֵל יִטְעָה שְׁעַל-יְדֵי תַּפְלוּתָיו וּמַעֲשָׂיו
 הַטּוֹבִים פָּעַל זֹאת, רַק יֵדַע שֶׁהַכֹּל בְּחִסְדּוֹ וְכַנְ"ל,
 וְאֶף-עַל-פִּי שְׁאָנוּ יוֹדְעִים שְׂאִי אֶפְשָׁר לָנוּ לְפַעַל
 הַיִּשׁוּעָה הַשְּׁלֵמָה בְּתַפְלָתֵנוּ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אָנוּ
 צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלָנוּ לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה כְּפִי
 כַּחֲנוּ, וְאִז יִכְמְרוּ רַחֲמָיו וַיַּעֲשֶׂה בְּחִסְדּוֹ לְמַעַנּוּ
 וַיּוֹשִׁיעֵנוּ בְּקִרְוֹב. וְגַם זֶה הוּא בְּכָלֵל מָה שְׁכַתֵּב רַבְּנוּ
 ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'), שְׁצָרִיכִים בְּתַפְלָה

להיות קולע אל השערה ולא יחטיא, הינו שלא יטה לימין או לשמאל, הינו שלא יטעה, חס ושלום, שהתפללות הן לריק, חס ושלום, מחמת זה כמה שצועקים ואינם נושעים, שזה בחינת נוטה לשמאל, שעושה מדת רחמיו כאלו אכזרי, חס ושלום, כאלו אין השם יתברך שומע תפלת ישראל. וכן אל יטעה לומר, מאחר שאי אפשר לפעל בתפלתנו, כי אם בחסדו, אם כן למה לנו להרבות בתפלה כלל, נסמך על חסדו לבד, כי גם זו טעות גדולה, כי זה בחינת: נוטה מן הצד לימין שלא כראוי, שסומך על חסדו לבד; כי באמת שניהם כאחד טובים, שצריכין להרבות בתפלה מאד תמיד, ולידע האמת שאין אנו כדאיים לפעל בתפלתנו כי אם בחסדו, ואף-על-פי-כן אנו צריכין לעשות את שלנו, להרבות בתפלה תמיד, והשם יתברך יעשה את שלו וימשיך עלינו חסדו למענו ויושיענו במהרה.

והעקר להכניס את כל מחו ודעתו בתפלתו, ויבין מה שאומר. ואמרו חז"ל (ירושלמי, ברכות, פ"ק ה', הלכה ד'): אם פונת את לבך בתפלה, תהא מבשר שנשמעה תפלתך; ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"ר, ז).

חלק ב', סימן צז), כי זוהי בעצמה מעלת "השיחה בינו לבין קונו", כי על תפלות ותחנונות ובקשות הסדורות מכבר, יודעים מהם כל המחבלים והמקטרגים, והם אורבים על הדרך של אלו התפלות, מחמת שיודעים מהם מכבר. כמו למשל על הדרך הכבושה הידועה ומפרסמת לכל, שם אורבים רוצחים וגזלנים תמיד, מחמת שיודעים מדרך זו כבר. אבל כשהולכין בנתיב ובדרך חדשה, שאינה נודעת עדין, שם אינם יודעים לארב כלל. כמו-כן לענין הנ"ל; כי השיחה שמדבר האדם בעצמו בינו לבין קונו, היא דרך חדשה ותפלה חדשה שהאדם אומרה מלבו מחדש, על-כן אין המקטרגים מצויים כל-כך לארב. ועל-כן כשמרגיל את עצמו ב"שיחה בינו לבין קונו", הוא הולך בדרך חדשה לגמרי, ואין שום דבר יכול לבלבלו, כי בדרך כלל האדם נמשך מאד מאד אחר דבוריו שהוא מדבר ומשיח בעצמו, כי כן דרך האדם, כשמדבר בלשון שרגיל בה, אזי לבו נמשך ביותר אחר דבוריו, ועל-כן הצדיקים המתנהגים בדרך זו, הם מרבים לדבר עמו יתברך, והשם יתברך שומע תפלתם. וכעין שאמרו חז"ל (יומא כט.): למה נמשלה תפלתם של צדיקים

כְּאַיִלָּת? אֵלֶּא מָה אֵיִלָּת זֹו כָּל זְמַן שְׁמַגְדֵּלֶת, קַרְנֵיהָ
מִפְצִילוֹת, אַף צְדִיקִים — כָּל זְמַן שְׁמַרְבִּים בְּתַפְלָה
— תְּפִלָּתָן נִשְׁמַעַת, עֵינֵי שָׁם; כִּי הַתְּפִלָּה וְהַ"שִּׁיחָה
בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ" עוֹלָה וְנִכְנָסֶת לְמָקוֹם שְׁעוֹלָה
וְנִכְנָסֶת, וּמִמֶּתְקַת כָּל הַדֵּינִים, וּמִהַפְּכַת אֶת כָּל
הַגְּזֵרוֹת הָרְעוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲז"ל (סֵפֶה יֵא): לָמָּה
נִמְשָׁלָה תְּפִלָּתָם שֶׁל צְדִיקִים כְּעֵתֶר? מָה עֵתֶר מְהַפֵּךְ
אֶת הַתְּבוּאָה בַּגֶּרֶן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, אַף תְּפִלָּתָן שֶׁל
צְדִיקִים מְהַפְּכַת דְּעֵתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מִמֵּדַת אֲכֻזְרִיוֹת לְמֵדַת רַחֲמָנוּת, עֵינֵי שָׁם; כִּי
הַמְּרַגֵּיל עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּו — לְשִׁיחַ
וּלְדַבָּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי נִכְנָס בְּמָקוֹם שְׁנִכְנָס, וְעוֹמֵד
בְּמָקוֹם שְׁעוֹמֵד, וּפּוֹעֵל אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל, כִּי
הַעֲבֻדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּו עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי הִיא
הַמְּשַׁכַּת הָאָמוּנָה בְּעוֹלָם, וְהִיא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח
לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן
פד): עֵקֶר הַתְּחִבְרוּת וּדְבָקוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא
עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא שַׁעַר שְׁדֵרֶךְ שָׁם
נִכְנָסִין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִשָּׁם יִשְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיה; כִּי
תְּפִלָּה הִיא מְלָכוּת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים קט, ד):
"וַאֲנִי תְּפִלָּה", וְתְּפִלָּה לְשׁוֹן הַתְּחִבְרוּת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(בְּרֵאשִׁית ל'): "נִפְתּוּלֵי אֱלֹקִים נִפְתְּלֵתִי", וְתִרְגּוּמוֹ:

שיחה בינו לבין קונו   תא

לשון התחברות. ועין מה שפרש רש"י שם על זה הפסוק, שהוא לשון עקש ופתלתול, נתעקשתי והפצתי פצירות ונפתולים הרבה למקום, להיות שנה עם אחותי. "גם יכלתי" — שהסכים על ידי, עין שם; ובבחינה זו צריך להרבות בתפלה והתבודדות מאד מאד כל ימי חיו, שנה העקר. וצריך להיות עקשן גדול בזה מאד מאד, שאף-על-פי שנדמה לו, שדבריו אינם מועילים כלל, והוא רחוק מדבריו מאד, כי זה ימים ושנים שעוסק בזה, ועדין לא פעל כלל, אף-על-פי-כן צריך להיות עקשן גדול בזה, כמו העקשן ממש, שעושה הדבר בלי שום טעם, כן צריכים בעבודת ה'. כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מח), שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה'. ובאמת צריכין עקשנות גדולה מאד בכל עבודת ה', בכל עבדה ועבדה ובכל עצה ועצה, אבל עקר העקשנות ביותר צריכין בתפלה ותחנונים, והעקר בשיחות של התבודדות ו"שיחה בינו לבין קונו", מי שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, באשר ידבר איש אל רעהו, הוא צריך להיות חזק ועקשן גדול בזה עד מאד. וכמו שפרש רש"י כנ"ל על "נפתולי אלקים נפתלתי",

לְשׁוֹן עֵקֶשׁ וּפְתִלְתוּל, נִתְעַקְשָׁתִי וְהִפְצַרְתִּי פְצִירוֹת
 וְנִפְתּוּלִים הַרְבֵּה לְמָקוֹם וְכוּ'. וְהֵבֵן הַדְּבָרִים הַיָּטִב,
 אִם תִּרְצֶה לְחַיּוֹת חַיֵּי עוֹלָם, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר
 הַכֹּל בְּכֹתֵב, וּתְפָרֵשׁ לָךְ בְּלַע"ז פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שֶׁל
 "נִפְתּוּלֵי אֱלֹקִים נִפְתְּלִיתִי" עַל-פִּי פְּרוּשׁ רִש"י הַנ"ל,
 לְשׁוֹן עֵקֶשׁ וּפְתִלְתוּל וְכוּ', וְאִז תִּבִּין עַד הֵיכָן
 צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּהַתְּבוּדוֹת וְ"שִׁיחָה בֵּינוּ לְבִין
 קוֹנוֹ", אַךְ-עַל-פִּי שְׁתֵּהִי בְּדֶרֶךְ 'עֵקֶשׁ וּפְתִלְתוּל'
 כַּמָּה פְּעָמִים בְּלִי טַעַם וָרִיחַ, כִּי "לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ
 עֲנוּת עֲנִי" (תְּהִלִּים כב, כה), אַךְ-עַל-פִּי שְׁרֵאוּי לְבִזּוּתָן
 וְלִשְׁקָצָן, כִּי הוּא יִתְּבַרֵךְ מְלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת, כִּי
 יֵשׁ שֶׁלֹּשׁ תְּפִלוֹת: תְּפִלָּה לְמַשָּׁה, תְּפִלָּה לְדָוִד
 וּתְפִלָּה לְעֲנִי, כַּמְּבֹאֵר בַּזִּהָר (פָּרָשַׁת בְּלֶק קצ"ה), עֵינַי
 שָׁם בְּאַרְיִכוֹת, שֶׁמִּפְּלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת תְּפִלַּת הָעֲנִי,
 שֶׁהוּא מְאֻנֵּן תְּבִירִין דְּאִיהוּ עֲבִיד תְּדִיר קְטָטָה
 בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית וְשָׁמַע
 מְלוּי, כִּינּוֹן דְּצִלֵי צְלוּתִיהָ פִּתַח כָּל פְּוֵי רְקִיעֵי וְכָל
 שְׂאֵר צְלוּתִין דְּסִלְקִין לְעִילָא דְּחֵי לֹוֹן הָאֵי מִסְּכַנָּא
 תְּבִיר לְבֹוֹא, דְּכֹתִיב (תְּהִלִּים קב, א): "תְּפִלָּה לְעֲנִי כִּי
 יַעֲטֶף" וְכוּ', וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר: יִתְעַטְפוּן כָּל
 צְלוּתִין דְּעִלְמָא וְצְלוּתָא דָּא תִיעוּל לְגַבְּאֵי לֹא
 בְּעִנָּא הָכָא בֵּי דִינָא דִּידוּנִין בֵּינָנָא. קַמָּאֵי לְהוּי

תרעומין דיליה ואנא והוא בלחודנא וקדשא ברין
 הוא התיחד בלחודוי באינון תורעמין בההוא
 צלותא, דכתיב: "ולפני ה' ישפך שיחו", לפני ה'
 ודאי כל חילי שמיא שאילן אלין לאלין, קדשא
 ברין הוא במאי אתעסק במאי אשתדל? אמרין
 אתיחדא בתאובתא במאנין דליה, כולהי לא ידיע
 מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא ומכל אנון
 תרעומין דיליה דלית תיאבותא למסכנא, אלא פד
 שפיך דמעוי בתרעומא קמיה ודא איהו צלותא
 דעביד עטופא לכל צלותין דעלמא וכו', עין שם,
 שמאריך עוד בזה. וכל זה נאמר אפלו בענין סתמי,
 שמתפלל על צרכיו, על דחקו ועניותו בגשמיות,
 ומכל שפן וכל שפן כשמתחיל האדם לרחם על
 עצמו, ומרגיש עניותו ודחקו במעשים טובים,
 וטוען עם השם יתברך, ומתקוטט עמו ומתרעם
 עליו יתברך על שאינו מקרבו אליו, ושופך שיחו
 ולבו לפניו, עד שנתעורר בבכיה וכו', כמה וכמה
 יקרה תפלה זו בעיני השם יתברך, והיא יקרה מכל
 התפלות שבעולם, כי באמת זה עקר העניות
 והדחקות, כמו שרבותינו ז"ל אמרו (נדרים מא): אין
 עני אלא מן הדעת; כי חוץ מזה הכל הבל, כי
 ימינו כצל עובר" (תהלים קמד, ד), ואין צרה כצרת

הנפש, ואין עניות כעניות מתורה ומעשים טובים, מכל שכן וכל שכן כשהוא בעל חוב גדול, חס ושלוש, שחייב להשם יתברך חובות רבים שחב כנגדו יתברך על-ידי חטאיו ופשעיו, ואין לו במה לסלק כלל, כי אם בתפלה ותחנונים. כשהוא האדם זוכה לעורר עצמו להרגיש עניותו ודחקו, ועומד לפני השם יתברך כרש ואביון השואל על הפתחים, ומבקש מלפניו בשברון לב על נפשו להצילה מני שחת, לבל יאבד שני העולמות, חס ושלוש, וכמו שאמר דוד (שם ל, ט): "מה בצע בדמי ברדתי אל שחת וכו', וכן (שם כב, כא): "הצילה מחרב נפשי, מיד כלב יחידתי" וכו', וכיוצא בזה הרבה, שבודאי תפלה זאת יקרה בעיני השם יתברך מכל התפלות שבעולם. ותדקדק היטב בכל דבור ודבור של הזהר הקדוש הנ"ל, ותבין היטב כמה יקרים דברי התבודדות ששופכין שיחתו לפני השם יתברך, ואף-על-פי שזה כמה שמתפלל ומתבודד, ונדמה לו שיעדין לא פעל כלל, אף-על-פי-כן כל דבור ודבור אינו נאבד, רק כלם מנויים ונגוונים באוצרותיו, וגם כי אי אפשר לאדם לידע כלל בזה הגוף אם פעל בעבודת ה' אם לאו, כי אפלו אם לא פעל, כי אם כחוט השערה אחת פעם

שיחה בינו לבין קונו   תה

אחת כל ימי חייו, גם זה יקר מכל חיי העולם הזה. כי אפלו כשנעתקים איזו תנועה להתקרב מעט יותר להשם יתברך, אפלו כחוט השערה, על-ידי זה רצים גם-כן אלפים ורבבות פרסאות בעולמות עליונים. כמו שספר רבנו ז"ל במעשה מהצדיק, שנפלה עליו עצבות גדולה:

מעשה היה בצדיק אחד שנפלה עליו עצבות וכבדות גדולה. והעצבות והכבדות כשמתגברות על הצדיק, הן קשות מאד עליו, כי עליו מתחזקות יותר ויותר, עד שנפלה עליו עצבות וכבדות כל-כך, עד שלא היה אפשר לו לזוז ממקומו ממש, מחמת גדל הכבדות והעצבות שהתגברה עליו מאד. ורצה לשמח עצמו ולהרים עצמו, ולא היה אפשר לו בשום דבר לשמח ולהרים עצמו, כי בכל דבר שרצה לשמח עצמו, מצא לו הבעל-דבר עצבות בתוכו. והתחיל לשמח עצמו בשמחת "שלא עשני גוי", וזה בודאי שמחה גדולה, שאין לה שעור. (כי אין לשער ההפרש וההבדל אלה אלפי הבדלות שיש בין קדשת ישראל הפחות שבפחותים לבין זהמת טמאת העכו"ם. וכשיזכר היטב חסד השם יתברך עליו, שלא עשהו גוי,

בְּנֹדָאֵי רְאוּי שְׁתַּגְדֵּל שְׁמֹחַתוֹ מְאֹד. וְהִיא שְׁמֹחָה
 שְׂאִין עֲלֶיהָ עֲצָבוֹת. כִּי בְשִׁלְמָא, כְּשִׁמְשִׁמַּח עֲצָמוֹ
 בְּדָבָר שֶׁעָשָׂהוּ הוּא בְּעֲצָמוֹ, עַל זֶה אֶפְשָׁר לְמַצֵּא
 עֲצָבוֹת עַל כָּל שְׁמֹחָה, כִּי יִמָּצֵא לוֹ חֲסֹרוֹנוֹת עַל כָּל
 דָּבָר, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַנִּיחוֹ לְהָרִים וּלְשִׁמַּח עֲצָמוֹ, אֲבָל
 בְּזֶה שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גוֹי, שְׂזֵה רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ עָשָׂה כֶּף וְחָמַל עָלָיו וְלֹא עָשָׂהוּ גוֹי, אִיךָ
 אֶפְשָׁר לְמַצֵּא חֲסֹרוֹן בְּזוֹ הַשְׁמֹחָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא רַק
 מְעֵשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּנֹדָאֵי אִיךָ שִׁיְהִיָּה, עַל-כָּל-
 פָּנִים הוּא הִפְרֵשׁ גְּדוּל בֵּינוֹ לְבֵין הָעֲכוּ"ם, אֲשֶׁר אֵין
 שְׁעוֹר וְעָרָךְ). וְהַצְדִּיק הַנִּ"ל הִתְחִיל לְשִׁמַּח אֶת
 עֲצָמוֹ בְּזֶה. וְהִתְחִיל לְשִׁמַּח וּלְהָרִים עֲצָמוֹ מְעַט
 מְעַט, וּבְכָל פַּעַם הָרִים וְשִׁמַּח עֲצָמוֹ בִּיּוֹתֵר, עַד
 שֶׁבָּא לְשִׁמֹּחָה גְּדוּלָּה כָּל-כֶּף, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְשִׁמֹּחָה
 שֶׁהִיְתָה לְמִשָּׁה רַבָּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּעֵת שֶׁעָלָה
 לְקַבֵּל הַלְוִיחוֹת. וּבִתְוֹךְ שְׁהָרִים וְשִׁמַּח עֲצָמוֹ, פָּרַח
 בְּעוֹלָמוֹת כִּמָּה וְכִמָּה אֲלֵפֵי פִרְסָאוֹת, וּבִתְוֹךְ כֶּף
 הַבֵּיט בְּעֲצָמוֹ, וְהִנֵּה הוּא רְחוֹק מְאֹד מִמְּקוֹם שֶׁהָיָה
 בְּתַחֲלָה, וְהָיָה לוֹ צֶעַר גְּדוּל, כִּי הָיָה סְבוּר שִׁיפֹל
 לְאִיזָה מְקוֹם אַחַר, וְהָיְתָה תְּמִיחָה גְּדוּלָּה עָלָיו
 שֶׁנֶּעְלַם פְּתָאִים. וְהַצְדִּיק חָפֵץ תְּמִיד לְהִיּוֹת הַצָּנֵעַ
 לְכַת, וְהַשְׁמֹחָה הִתְחִילָה לְפָסֵק. כִּי הַשְׁמֹחָה יֵשׁ לָהּ

גבול, שמתחלת עצמה ומסימת עצמה, וכשהתחילה השמחה לפסק — פסקה מעט מעט, ונשפל מעט מעט, וכשחזר וירד ונשפל ממקום שפרח לשם בשעת השמחה, לא חזר תחלה למקומו הראשון שפרח משם כדרך פריחתו, רק שירד מיד למטה במקום שפרח לשם; ועל-כן היתה פליאה גדולה על שמצא את עצמו אחר שירד למטה במקומו הראשון, והבן היטב, עד שחזר למקום שהיה בתחלה, והביט בעצמו, וראה שהוא ממש במקום שהיה בתחלה, ולא נעתק ממקומו כלל, רק אפשר כחוט השערה, שאי אפשר לאדם לשער רק השם יתברך. והיתה תמיהה גדולה בעיני הצדיק, שפרח כל-כף בעולמות, וכאן למטה לא נעתק כלל, והראו לו, שכל-כף יקר וחשוב בעיני השם יתברך תנועה והעתקה קטנה שאדם מעתיק עצמו בזה העולם, אפלו פחות מחוט השערה, עד שאין פדאי כנגד זה כמה וכמה אלפי עולמות ופרסאות.

ועל-כן צריכים להתחזק בזה מאד בלי שעור, וכשיהיה חזק כל-כף בבחינת "נפתולי אלקים נפתלתי" הנ"ל, ויפרש שיחתו אליו יתברך, אז סוף

כָּל סוּף בּוֹדָאי יִזְכֶּה לְפַעַל בְּקִשְׁתּוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם
 יִתְבַּרְךָ לְהִיּוֹת שְׂוֵה עִם אָחִיו הַכְּשֻׁרִים וְהַצְדִּיקִים.
 וְכִמוֹ שְׁמַסִּים שָׁם הַפְּסוּק "גַּם יָכַלְתִּי" — הַסְּכִים
 עַל יָדֵי, שְׁנַתְעַקְשֵׁתִי כָּל-כָּךְ לְהַפְצִיר הַרְבֵּה לְמָקוֹם,
 אֶף-עַל-פִּי שְׁנַדְמָה לִי כַּמָּה פְּעָמִים, שְׁשׁוּב לֹא
 יוֹעִילוּ דְבָרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן נִתְעַקְשֵׁתִי
 עֲצָמִי בְעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה בְּלִי שְׁעוֹר, וְסוּף כָּל סוּף
 "גַּם יָכַלְתִּי", שְׁהַסְּכִים עַל יָדֵי לְהִיּוֹת שְׂוֵה לְאָחִי,
 לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּאַמֶּת — אָמֵן וְאָמֵן!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תְּקוּן הַכֶּלֶלִי

תְּקוּן

נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית. רחמנא לצלן

ומסגל מאד גם לפרנסה והצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

יסדו תקנו וגלו וצוה לפרסמו לכל ישראל,
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עילאה, אדוננו מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים
הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל
הצדיקים האמתיים שבדורינו ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר
קדושים אשר בארץ המה ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל
נבצע מקור חכמה רבנו נחמן בן פיגא זכותו יגן עלינו שגלה תקון
זה.

תקון הפללי

לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה
 בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:
 קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא
 בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל
 ישראל:

טז. מכתם לדוד שמרני אל, כי-חסיתי בך: אמרת ליהוה
 אדני אתה, טובתי בל-עליך: לקדושים אשר בארץ המה,
 ואדירי כל חפצי-כם: ירבו עצבותם אחר מהרו, בל-אסוף
 נספיהם מדם, וכל אשא את שמותם על-שפתי: יהוה מנת-
 חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: חבלים נפלו-לי בנעימים,
 אף-נחלת שפרה עלי: אברך את-יהוה אשר יעצני, אף
 לילות יסרוני כליותי: שויתי יהוה לנגדי תמיד, כי מימיני
 כל אמוט: לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישכן
 לבטח: כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות
 שחת: תודיעני ארח חיים שבע שמחות את-פניך, נעימות
 בימינך נצח:

לב. לדוד משכיל, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה: אשרי-
 אדם, לא יחשב יהוה לו עון, ואין ברוחו רמיה: כי
 החרשתי בלו עצמי, בשאגתי כל-היום: כי יומם ולילה
 תכבד עלי ידך, נהפך לשדי בחרבוני קיץ סלה: חטאתי
 אודיעך, ועוני לא-כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה,
 ואתה נשאת עון חטאתי סלה: על זאת יתפלל כל-חסיד

תקון הפללי

כז

אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו: אתה סתר לי*) מצר תצרני, רני פלט תסובבני סלה: אשכילך ואורך בדרך זו תלך, איעצה עליך עיני: אל תהיו כסוס, כפרד אין הבין. במתג-ורסן עדיו לבלום, בל קרב אליך: רבים מכאובים לרשע והבוטח ביהוה חסד יסובבנו: שמחו ביהוה, וגילו צדיקים, והרנינו כל-ישרי-לב:

מא. למנצח מזמור לדוד: אשרי משכיל אל-דל, ביום רעה ימלטהו יהוה: יהוה ישמרהו ויחיהו, ואשר בארץ, ואל תתנהו בנפש איביו: יהוה יסעדנו על ערש דני, כל משכבו הפכת בחליו: אני-אמרתי יהוה חנני, רפאה נפשי כי חטאתי לך: אויבי יאמרו רע לי, מתי ימות ואבד שמו: ואס-בא לראות, שוא ידבר, לבו יקבץ-און לו, יצא לחוץ ידבר: יחד עלי יתלחשו כל-שנאי, עלי יחשבו רעה לי: דבר-בליעל יצוק בו, ואשר שכב לא-יוסיף לקום: גם-איש שלומי, אשר-בטחתי בו, אוכל לחמי, הגדיל עלי עקב: ואתה יהוה חנני והקימני, ואשלמה להם: בזאת ידעתי כי- חפצת בי, כי לא-יריע איבי עלי: ואני, בתמי, תמכת בי, ותציבני לפניך לעולם: ברוך יהוה אלהי ישראל מהעולם ועד העולם, אמן ואמן:

מב. למנצח משכיל לבני קרח: כאיל תערג על-אפיקי- מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: צמאה נפשי לאלהים לאל חי, מתי אבוא ואראה פני אלהים: היתה-לי דמעת

* אחר אתה סתר לי, צריך להפסיק מעט (עי' בלק"מ ח"א סי' ר"ג).

לחם יומם ולילה, באמר אלי כל-היום, איה אלהיך: אלה
 אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבר בסף, אדדם עד-בית
 אלהים בקול-רנה ותודה, המון חוגג: מה-תשתוחחי נפשי
 ותהמי עלי, הוחלי לאלהים, כי עוד אודנו ישועות פניו:
 אלהי, עלי נפשי תשתוחח, על-כן אזכרך מארץ ירדן,
 וחרמונים, מהר מצער: תהום-אל-תהום קורא לקול
 צנוריק, כל משבריק וגליק עלי עברו: יומם יצוה יהוה
 חסדו, ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חיי: אומרה לאל
 סלעי למה שכחתיני, למה-קדר אלך, בלחץ אויב: ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אלהיך:
 מה-תשתוחחי נפשי ומה-תהמי עלי, הוחלי לאלהים כי-
 עוד אודנו, ישועת פני ואלהי:

נט. למנצח אל תשחת לדוד מכתם, בשלח שאול וישמר
 את-הבית להמיתו: הצילני מאיבי אלהי, ממתקוממי
 תשגבני: הצילני מפעלי און ומאנשי דמים הושיעני: כי
 הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא-פשעי ולא-חטאתי
 יהוה: בלי-עון ירצון ויפוננו, עורה לקראתי וראה: ואתה
 יהוה-אלהים צבאות אלהי ישראל, הקיצה לפקד כל-
 הגוים, אל-תחון כל-בגדי און סלה: ישוכו לערב, יהמו
 ככלב, ויסוכבו עיר: הנה יביעון בפיהם, חרבות
 בשפתותיהם, כי-מי שמע: ואתה יהוה תשחק-למו, תלעג
 לכל-גוים: עזו, אליך אשמרה, כי אלהים משגבי: אלהי
 חסדי יקדמני, אלהים יראני בשררי: אל-תהרגם, פן-ישכחו

עמי: הניעמו בחילף והורידמו. מגיננו אדני: חטאת-פימו
 דבר-שפתימו וילכדו בגאונם. ומאלה ומכחש יספרו: כלה
 בחמה. כלה ואינמו, וידעו כי-אלהים משל ביעקב. לאפסי
 הארץ סלה: וישבו לערב, יהמו ככלב, ויסוכבו עיר: המה
 יניעון לאכל, אם-לא ישבעו וילינו: ואני אשיר עוף, וארנן
 לבקר חסדך, כי-היית משגב לי, ומנוס, ביום צר-לי: עזי
 אליך אומרה, כי-אלהים משגבי אלהי חסדי:

עז. למנצח על-ידותון לאסף מזמור: קולי*) אל-אלהים
 ואצעקה, קולי אל-אלהים והאזין אלי: ביום צרתי אדני
 דרשתי, ידי לילה נגרה ולא תפוג, מאנה הנחם נפשי:
 אזכרה אלהים ואהמיה, אשיחה, ותתעטף רוחי סלה:
 אחזת שמרות עיני, נפעמתי ולא אדבר: חשכתי ימים
 מקדם, שנות עולמים: אזכרה נגינתי בלילה, עם-לבבי
 אשיחה, ויחפש רוחי: הלעולמים יזנח אדני, ולא-יסיף
 לרצות עוד: האפס לנצח חסדו, גמר אמר לדר ודר: השכח
 חנות אל, אם-קפץ באף רחמי סלה: ואמר חלותי היא,
 שנות ימין עליון: אזכור מעללי-יה, כי אזכרה מקדם
 פלאך: והגיתי בכל-פעלך, ובעלילותיך אשיחה: אלהים
 בקדש דרכך, מי-אל גדול כאלהים: אתה האל עשה פלא,
 הודעת בעמים עוף: גאלת בזרוע עמך, בני-יעקב ויוסף
 סלה: ראוף מים אלהים, ראוף מים, יחילו, אף ירגזו
 תהמות: זרמו מים עבות, קול נתנו שחקים, אף-חצציה
 יתהלכו: קול רעמך בגלגל, האירו כרקים תכל, רגזה

*) באמרך אל אלהים תכווין המלור כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד כ"ם

ותרעש הארץ: בים דרכך ושכילך במים רבים, ועקבותיך
לא נודעו: נחית כצאן עמך, ביד-משה ואהרן:

צ. תפלה למשה איש-האלהים, אדני, מעון אתה היית לנו
בדה ודר: בטרים הרים ילדו, ותחולל ארץ ותבל, ומעולם
עד-עולם, אתה אל: תשב אנוש עד-דכא, ותאמר שובו
בני-אדם: כי אלק שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר,
ואשמורה בלילה: זרמתם, שנה יהיו, בפקר כחציר יחלף:
בפקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: כי-כלינו באפך,
ובחמתך נכהלנו: שמה עונתינו לנגדך, עלמנו, למאור
פניך: כי כל-ימינו פנו בעברתך, כלינו שנינו כמו-הגה:
ימי-שנותינו בהם שכעים שנה, ואם בגבורות שמונים
שנה, ורהבם עמל ואון, כי-גז חיש ונעפה: מי-יודע עז
אפך, וכיראתך עברתך: למנות ימינו בן הודע, ונביא לכב
חכמה: שובה יהוה עד-מת, והנחם על עבדיך: שבענו
בפקר חסדך, ונרננה ונשמחה בכל-ימינו, שמחנו כימות
עניתנו, שנות ראינו רעה: יראה אל-עבדיך פעלך, והדרך
על-בניהם: ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידיו
כוננה עלינו, ומעשה ידיו כוננהו:

קה. הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו:
שירו-לו זמרו-לו שיחו בכל נפלאותיו: התהללו בשם
קדשו, ישמח לב מבקשי יהוה: דרשו יהוה ועזו, בקשו
פניו תמיד: זכרו נפלאותיו, אשר עשה, מפתיו ומשפטי-
פיו: זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: הוא יהוה

אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל-הָאָרֶץ מְשַׁפְּטִיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צְוָה,
 לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר פָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
 וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֶק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר, לְךָ אֶתֵּן
 אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן, חֹבֶל נַחֲלַתְכֶם: בַּהֲיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר, כַּמַּעֲט
 וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
 לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם, וַיּוֹכַח עֲלֵיכֶם מַלְכִים: אֵל תִּגְעוּ
 בְּמִשְׁחִי, וְלֹנְבִיאֵי אֵל תִּרְעוּ: וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ, כָּל
 מִטֵּה-לֶחֶם, שָׁכַר: שָׁלַח לַפְּנֵיהֶם אִישׁ, לַעֲבֹד נַמְכָּר יוֹסֵף:
 עָנּוּ בְּכָבֶל רַגְלוֹ, בְּרֹזַל בָּאָה נַפְשׁוֹ: עַד-עַתָּה בֹּא דְבָרוּ, אִמְרַת
 יְהוָה צְרַפְתָּהּ: שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירֶהּ, מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ:
 שָׁמוּ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל-קְנִיָּנוּ: לְאִסּוּר שָׁרְיוֹ בְּנַפְשׁוֹ,
 וּזְקִנְיוֹ יַחֲכֶם: וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ-חָם:
 וַיִּפֹּר אֶת-עַמּוֹ מָאֵד, וַיַּעֲצֵמֶהוּ מִצְרַיִם: הִפְּךָ לְבָם לְשֹׂנְאֵי עַמּוֹ
 לְהַתְנַפֵּל בְּעַבְדָּיו: שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ, אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ:
 שָׁמוּ-כֶם דְּבָרַי אֲתוֹתַי, וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח חֲשׂוֹף
 וַיַּחֲשׂוּהוּ, וְלֹא-מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ: הִפְּךָ אֶת-מִימֵיהֶם לְדָם, וַיִּמַּת
 אֶת דְּגָתָם: שָׁרַץ אֲרָצָם צַפְרֻדָּעִים, בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם: אָמַר,
 וַיָּבֵא עָרֹב, כְּנִים, בְּכָל גְּבוּלָם: נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד, אֵשׁ
 לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: וַיִּךְ גַּפְנֹם וּתְאֵנֹתָם, וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר
 וַיָּבֵא אַרְבֶּה, וַיִּלְקַח, וַאֲיִן מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם,
 וַיֹּאכַל פְּרֵי אֲדָמָתָם: וַיִּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם, רֵאשִׁית לְכָל-
 אוֹנָם: וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל: שָׁמַח
 מִצְרַיִם בְּצֵאתָם, כִּי-נִפְלַח פַּחַדָּם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְפָּד,
 וְאֵשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: שָׁאַל וַיָּבֵא שְׁלוֹ וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִיעֶם:

פָּתַח צוֹר, וַיִּזְכְּבוּ מַיִם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: כִּי־זָכַר אֶת־דְּבַר
קִדְשׁוֹ, אֶת־אֲבֹרָהֶם עֲבָדוֹ: וַיּוֹצֵא עֲמוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרָנָה אֶת
בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ:
בְּעִבּוֹר יִשְׁמְרוּ חֲקֵיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלז. עַל־נְהַרּוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ, גַּם־בְּכִינוּ בְּזָכְרָנוּ אֶת־
צִיּוֹן: עַל עָרְכִים בְּתוֹכָהּ תְּלִינוּ כְּנֹרֹתֵינוּ: כִּי שָׁם, שְׁאַלוּנוּ
שׁוֹבֵינוּ דְבַר־יִשְׁרָאֵל, וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמָחָה, שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן:
אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה, עַל אֲדַמַּת נֶכֶר: אִם־אֲשַׁכְּחֶךָ
יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לְחִפֵּי, אִם־לֹא אֲזַכְּרֶכִי,
אִם־לֹא אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחַתִּי: זָכַר יְהוָה
לְבַנֵּי אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם, הָאוֹמְרִים עָרוֹ עָרוֹ עַד הַיְסוֹד
בָּהּ: בַּת־בְּכָל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁר־יִשְׁלַם־לָךְ אֶת־גְּמוּלָךְ
שְׂגַמְלָתָ לָנוּ אֲשֶׁר־יִשְׁיָאֲחַז וְנִפְץ אֶת־עַלְלֶיךָ אֶל הַסֶּלַע:

קנ. הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ־אֵל, בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ:
הַלְלוּהוּ כַּגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וּכְנֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמַחּוֹל הַלְלוּהוּ
בְּמִנִּים וְעִגָּב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי
תְרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה, תְּהַלֵּל יְהוָה, הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר שלשה פסוקים אלו

מי יתן מציון ישועת ישראל כְּשׁוֹב יְהוָה שְׁבוֹת עֲמוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
יִשְׂרָאֵל: וְתִשְׁעַת צְדִיקִים מִיְהוָה מְעוֹזָם בַּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם יְהוָה
וַיַּפְלֹטֵם, יַפְלֹטֵם מִרְשָׁעִים, וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: